

Tilinpäätös 2022

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
-kirjanpitoyksikkö

Kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Lapin aluehallintovirasto

Lounais-Suomen
aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen
aluehallintovirasto

Julkaisija

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut,
talous- ja henkilöstöpalvelut

Tilinpäätös 2022, Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikkö

28.2.2023

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Lapin aluehallintovirasto

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirastojen julkaisuja 158/2023

ISSN 2343-3132 (Verkkajulkaisu)

ISBN 978-952-5890-99-0

Hämeenlinna

2023

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 158/2023

Tekijät Etelä-Suomen aluehallintovirasto Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut		Julkaisuaika 28.2.2023	
		Toimeksiantajat(t) Etelä-Suomen aluehallintovirasto	
		Toimielimen asettamispäivä -	
Julkaisunnimi Tilinpäätös 2022, Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikkö			
Tiivistelmä Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön vuoden 2022 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin aluehallintoviraston toiminnan tuloksellisuudesta ja yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös tilinpäätösanalyysin, sisäisen valvonnan arviointilausuman, arviointien tulokset ja yhteenvedot havaituista väärinkäytöksistä.			
Asiasanat Tilinpäätös, toimintakertomus, talous			
ISSN (painettu) -	ISBN (painettu) -	ISSN (verkkójulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkójulkaisu) 978-952-5890-99-0
Kokonaissivumäärä 157		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 158/2023

Sammanställd av Regionförvaltningsverket i Södra Finland Regionförvaltningsverkens förvaltnings- och utvecklingstjänster		Utgivningsdatum 28.2.2023	
		Uppdragsgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland	
		Datum för tillsättandet av organet -	
Publikationens titel Bokslut 2022, bokföringsenheten Regionförvaltningsverket i Södra Finland			
Referat Bokföringsenheten Regionförvaltningsverket i Södra Finlands bokslut för 2022 består av en verksamhetsberättelse, utfallsberäkningar över budgetutfallen, intäkts- och kostnadsberäkningar som framställer intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som anger den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som framställs i bilagor. Verksamhetsberättelsen som är en del av bokslutet innehåller ledningens översikt av verksamheten samt rapporter över resultatet och den samhälleliga genomslagskraften av regionförvaltningsverkets verksamhet, en framställning av verksamhetens effektivitet, avkastning och kvalitetshandlingen och handlingen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen inkluderar dessutom en bokslutsanalys, utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av bedömningarna och sammanfattningar av upptäckta oegentligheter.			
Ämnesord Bokslut, verksamhetsberättelse, ekonomi			
ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5890-99-0
Sidantal 157		Spåk Finska	Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Toimintakertomus	7
1.1	Johdon katsaus	7
1.2	Tuloksellisuus	9
1.2.1	Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	9
1.2.2	Ympäristöluvut	18
1.2.3	Opetus- ja kulttuuritoimi	19
1.2.4	Pelastustoimi ja varautuminen	23
1.2.5	Työsuojelu	26
1.2.6	Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät	27
1.2.7	Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut	38
1.3	Vaikuttavuus	46
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus	46
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	55
1.4	Toiminnallinen tehokkuus	60
1.4.1	Toiminnan tuottavuus	60
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus	62
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	66
1.4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	68
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta	69
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	69
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	77
1.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	81
1.6.1	Osaamisen kehittäminen	81
1.6.2	Liikkuvuuden edistäminen	82
1.6.3	Valtion työnantajakuvan uudistaminen	82
1.6.4	Muut mittarit ja tunnusluvut	84
1.7	Tilinpäätösanalyysi	93
1.7.1	Rahoituksen rakenne	93
1.7.2	Talousarvion toteutuminen	94

1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma	102
1.7.4	Tase	103
1.8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	104
1.9	Arviointien tulokset	107
1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	107
2	Talousarvion toteutumalaskelma	108
3	Tuotto- ja kululaskelma	116
4	Tase	117
5	Liitetiedot	119
5.1	Tilinpäätöksen viralliset liitteet	119
5.2	Muut liitteet	132
6	Allekirjoitus	155

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Aluehallintovirastot huolehtivat valtion läsnäolosta alueilla poikkeus- ja häiriötilanteissa

Nopeasti muuttuva ja vaikeasti ennakoitava toimintaympäristö haastoi aluehallintovirastoja kaikilla toimialoilla. Tehtävät yhteiskunnan elinvoiman, hyvinvoinnin, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun sektoreilla linkittyivät toisiinsa entistä tiukemmin alueiden ihmisten ja toiminnanharjoittajien arjessa.

Aluehallintovirastot onnistuivat reagoimaan muuttuneeseen turvallisuus- ja toimintaympäristöön jatkamalla tehostetusti alueellista varautumista, tilannekuvan tuottamista, ohjausta ja toiminnan yhteensovittamista. Virastoissa vastattiin lisääntyneeseen informaatio-ohjauksen kysyntään ja varautumisen tukitarpeisiin. Aluehallintovirastojen alueellinen läsnäolo ja monialaisuus auttoivat vastuualueita ja yhteistyökumppaneita reagoimaan toimintaympäristön muutokseen.

Hoitajien työriidan aikana aluehallintovirastoihin saapui asiakas- ja potilasturvallisuusilmoituksia kahdeksankertainen määrä edelliseen vuoteen nähden, mikä ruuhkautti käsittelyn ja edellytti painopisteen nopeaa siirtämistä näihin tehtäviin. Aluehallintovirastot valmistautuivat myös mahdolliseen työtaisteluun liittyviin viranomais tehtäviin. Koronapandemiaan liittyvät päätökset ja tuomioistuimille annettavat lausunnot valitusasioissa työllistivät virastoja vielä alkuvuodesta.

Poikkeus- ja häiriötilanteet vuodesta 2020 lukien ovat johtaneet ennakkollisen valvonnan määrän vähenemiseen ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen käsittelyn viivästymiseen. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueilla haasteena on edelleen yli vuoden vireillä olleita kanteluja koskevan käsittelytavoitteen saavuttaminen. Kantelujen keskitetyllä käsittelyllä onnistuttiin kuitenkin edistämään käsittelyn nopeutta ja jonojen purkua. Opetus- ja kulttuuritoimen oikeusturva-asioiden käsittelyn tehokkuus ja tuloksellisuus paranivat edelliseen vuoteen nähden. Valvontaa on kyetty priorisoimaan riskiperusteisesti muun muassa varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelmilla.

Aluehallintovirastot olivat tärkeässä roolissa yhteiskunnan isoissa muutoksissa

Valmistautuminen hyvinvointialueiden käynnistämiseen näkyi virastojen työssä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävissä. Aluehallintovirastot valmistautuivat muutokseen tuottamalla tietopohjaa valvontatoiminnan nykytilasta. Hyvinvointialueiden käynnistämistä tuettiin myös alueellisilla tilaisuuksilla ja valvontaa koskevilla yhtenäisillä linjauksilla. Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueilla harjoiteltiin pelastustoimen palvelutason arviointia, mikä parantaa asiantuntija-arviointeja vuonna 2023. Virastojen johto tapasi hyvinvointialueiden, maakuntien ja kuntien johtoa ja päättäjiä.

Ympäristöluvut-vastuualueilla valmistauduttiin vihreää siirtymää tukevien hankkeiden lupakäsittelyn etusijamenettelyyn. Lisähenkilöstön palkkaamisella vahvistettiin asiantuntijoiden osaamispohjaa. Elpymis- ja palautumistukivälineeseen (RRF) liittyvien lupahakemusten vähäisempi määrä ei antanut mahdollisuuksia

rahoitusmuodon täysimääräiseen käyttöön. Rahoitusmuotoon liittyy tavanomaista enemmän hallinnollista työtä, mikä vaikutti kokemukseen tukimuodon joustavuudesta. Kustannusvastaavuus vastuualueen tehtävissä pysyi aiempien vuosien tasolla. Tulevina vuosina olennainen muutos on siirtyminen korkeampaan kustannusvastaavuuteen lupatuotoissa. Lupatuottojen merkitys toiminnan rahoituksessa tulee näin ollen korostumaan.

Talouden sopeuttamisella oli vaikutusta tuloksellisuuteen ja kehittämiseen

Rahoituksen epävarmuuden vuoksi aluehallintovirastot joutuivat sopeuttamaan erityisesti henkilöstömenoja ja yhteistä kehittämistä ennen lisätalousarvion varmistumista. Tämän takia henkilöstön rekrytoinneista pidättäytyttiin, mikä heijastui tuloksellisuuteen ja henkilöstön kuormittumiseen. Henkilöstön vaihtuvuus vaikutti tulostavoitteiden saavuttamiseen erityisesti peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueilla.

Yhteisen kehittämisen sopeuttamisesta huolimatta hankkeet tuottivat myös onnistumisia. Tulostavoite- ja kehittämishankkeiden lisäksi vastuualueet kehittivät toimintamalleja, oppaita ja asiakasohjausta sekä käsikirjoja, jotka yhdenmukaisivat toimintaa.

Aluehallintovirastot toimittivat ohjaaville ministeriöille selvityksen tehtävistä, joissa resurssien ja tehtävien välistä epäsuhtaa tulisi tarkastella tarkemmin. Tulevien vuosien rahoituskehys kiristyy aluehallintovirastojen näkökulmasta. Merkittävä osa määrärahoista kohdentuu uusiin tehtäviin, mikä haastaa olemassa olevien tehtävien rahoituspohjan.

Vaikutusten hallinta ja ennakointi korostuvat

Aluehallintovirastot jatkoivat strategian toimeenpanoa kärkiteemoilla, joita olivat toimintaympäristön seurannan, toiminnan vaikuttavuuden, kivijalkaviestinnän ja asiakas- ja ihmislähtöisyyden kehittäminen. Loppuvuodesta ylijohtajat käynnistivät valtion aluehallinnon tulevaisuuskaatsauksen valmistelun.

Sota, ilmastonmuutos, luontokato, pandemiat, eläintaudit, julkisen talouden kestävyysvaje ja henkilöstöpula vaikuttavat aluehallintovirastojen toimintaan. Myös julkista hallintoa kohtaan on odotuksia ja muutospaineita. Vallitseva epävakaa tilanne edellyttää valmiuden, varautumisen ja huoltovarmuustoiminnan vahvaa edistämistä ja konkreettista tason nostoa. Näihin odotuksiin on vastattava arvioimalla ja kehittämällä toimintaa ja erityisesti sen vaikuttavuutta.

1.2 Tuloksellisuus

1.2.1 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Toiminnallisen tehokkuuden mittareita on analysoitu luvussa 1.4 Toiminnallinen tehokkuus.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Hybridistrategian toteuttamisesta ja koronan torjunnasta hoitoalan työrüriitaan

Aluehallintovirastojen rooli koronapandemian torjuntatehtävissä pieneni kevättalvella 2022, kun viimeisten tartuntatautilain mukaan annettujen määräysten voimassaolo päättyi. Vuoden 2021 aikana vakiintuneiden alueellisten koronatoimien koordinaatioryhmien toiminta jatkui silti säännöllisenä pääosin koko maassa. Aluehallintovirastot myös käsittelivät lukuisia koronatoimiin liittyviä kanteluja ja valvonta-asioita.

Erityisen merkittävästi aluehallintovirastoja työllistivät hallintotuomioistuimille tehdyt valitukset, jotka koskivat vuosien 2021–2022 vaihteeseen liittyviä, tartuntatautilain 58 g -pykälän mukaan tehtyjä sulkupäätöksiä. Osa asioista on tammi-kuussa 2023 edelleen käsitellyssä tuomioistuimissa.

Alkuvuoden aikana koronapäätöksiä tehtiin

- Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 34,
- Itä-Suomen aluehallintovirastossa 10,
- Lapin aluehallintovirastossa 3,
- Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 8,
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 24 ja
- Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 6.

Näitä koskeviin valituksiin on annettu lausuntoja hallintotuomioistuimille

- Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 65,
- Itä-Suomen aluehallintovirastossa 14,
- Lapin aluehallintovirastossa 2,
- Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 13,
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 10 ja
- Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 8.

Huhtikuussa 2022 alkanut hoitajalakko nosti potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamisen uudelleen toiminnan painopisteeksi. Kevästä aina alkusyksyyn asti jatkunut työrüriitatilanne pakotti myös aluehallintovirastot käyttämään merkittävästi resursseja muuhun kuin suunniteltuun toimintaan.

Tilannekuvan ylläpitämiseksi aluehallintovirastoissa tehtiin merkittävä määrä yli-töitä. Työpanoksella valmisteltiin osittain myös mahdollisen potilasturvallisuutta

koskevan lain myötä tulevia tehtäviä. Tällaisia olisivat voineet olla esimerkiksi mahdollisten työmääräysten antamiseen liittyvät toimet.

Melko nopeasti resursseja jouduttiin kuitenkin ohjaamaan asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitusten käsittelyyn. Ennennäkemätön, normaalista yli kahdeksankertaiseksi kasvanut määrä ilmoituksia ruuhkautti alkuvaiheessa myös aluehallintovirastojen kirjaamon.

Yhteensä aluehallintovirastot ottivat vuonna 2022 vastaan lähes 6 000 ilmoitusta, joista osaa on kyetty käsittelemään samassa asiakokonaisuudessa.

Asianhallintajärjestelmään asioita on kirjattu yhteensä:

- Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 1 440 (asioita hieman yli 2 000)
- Itä-Suomen aluehallintovirastossa 280 (asioita lähes 600)
- Lapin aluehallintovirastossa 103 (asioita lähes 200)
- Lounais-Suomen aluehallintovirastossa noin 625 (asioita noin 1 000)
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 944 (asioita noin 1 500)
- Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 393 (asioita lähes 600).

Edelleen jatkuva ilmoitusasioiden käsittely vaikutti merkittävästi asioiden käsittelykykyyn ja pidensi siksi muiden valvonta- ja kanteluasioiden käsittelyaikoja viikoilla osin jopa kuukausilla.

Valtakunnallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen sekä yhteistyö Valviran kanssa

Kansallista asiakas- ja potilasturvallisuustyötä toteutettiin osana aluehallintovirastojen vakiintunutta valvontaa yhteistyössä Valviran kanssa.

Hyvinvointialueiden valvonnan suunnittelu ja kehittäminen (HVA) -projekti, aluehallintovirastojen ja Valviran yhteisesti laatima sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma sekä valtakunnallinen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma nivoutuvat yhteen.

Aluehallintovirastoista on edustaja mukana valtakunnallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanon ohjausryhmässä ohjaamassa toimeenpanon suunnittelua. Toimeenpanosuunnitelmaa ollaan parhaillaan tekemässä ja sen arvioidaan valmistuvan helmikuussa 2023.

Lisäksi aluehallintovirastot ja Valvira tekivät yhteistyötä muun muassa omavalvontaa koskevien säädösten uusimisessa, hyvinvointialueille annettussa tuessa ja ohjauksessa, HVA-projektin kautta (valtakunnalliset ja alueelliset ohjaustilaisuudet) sekä hyvinvointialueille suunnatuilla suunnitelmallisilla ohjauksen käynnillä.

Terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjaus

Aluehallintovirastot jatkoivat Sosiaali- ja terveysalan lupavirasto Valviran sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjausta painottamalla ohjauksessa terveyshaittojen tunnistamista ja ennaltaehkäisyä. Yhteistyö aluehallintovirastojen, Valviran sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa sujuu terveyshaittojen arvioinnin ohjauksessa erittäin hyvin.

Valvontayksiköille vuonna 2020 tehdyn kyselyn pohjalta kunnan terveydensuojeluviranomaisille laadittiin vuoden 2022 aikana ohjeistusta tuulivoiman elinympäristövaikutusten arviointiin ja terveyshaittojen vähentämiseen alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Aluehallintovirastot toteuttivat yhteistyössä sarjan sisäilmastoklinikoita, joissa kuntavalvojille tarjottiin ohjaustilaisuuksia eri sisäilmastoteemoista. Joihinkin tilaisuuksiin osallistui myös aluehallintoviraston viranhaltijoita. Klinikoiden järjestämistä jatketaan vuoden 2023 aikana. Klinikoiden tavoitteena on etsiä ja antaa työkaluja haastavien aiheiden parissa työskenteleville, parantaa viestintää sekä tukea työssä jaksamista.

Itä-Suomen aluehallintoviraston sisäilmaryhmä, johon kuuluu ylimmän johdon sekä vastuualueiden (pois lukien ympäristöluvut-vastuualueen) edustajia, jatkoi toimintaansa. Toiminnan tarkoituksena on poikkihallinnollisen yhteistyön avulla tehdä vaikuttavampaa ohjausta ja valvontaa sekä parantaa sisäilma-asioihin liittyvää asiakaskokemusta.

Alkoholihallinnon valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Alkoholihallinnolla oli koronapandemiaa edeltävää aikaa muistuttava vuosi, jonka aikana toiminnan tuloksellisuus kehittyi ja asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin. Hakemuksia tuli ravintola-alan vaikeuksista huolimatta kohtuullisen hyvää määrää ja ne kyettiin käsittelemään ripeästi. Digitalisaation osalta aluehallintovirastoissa on edistetty uuteen alkoholielinkeinorekisteriin liittyvää Allu 2.0 -hanketta. Aluehallintovirastot ovat olleet aktiivisesti mukana testaamassa ja kehittämässä uutta rekisteriä. Rekisterin käyttöönotto on viivästynyt vuodelle 2023.

Koronapandemian jälkeiseen normaaliin toimintaan palattiin alkoholihallinnossa nopeasti. Vuosien aikana rakentunut viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö palasi kevään 2022 aikana noudattamaan aiemmin vakiintuneita toimintatapoja. Myös uusia toimintatapoja kehitettiin ja kokeiltiin. Pääosa yhteistyöstä tehtiin aluehallintovirastojen ja Valviran välillä. Poliisiyhteistyö ja osassa aluehallintovirastoista paikallisten alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn kehitetyn menetelmän eli Pakka-toimintamallin mukainen yhteistyö sekä meluasioihin liittyvä yhteistoiminta kuntien ympäristöterveydenhuollon kanssa lisääntyi verrattuna pandemiaa edeltäneeseen aikaan. Osassa aluehallintovirastoista tehtiin yhteistarkastuksia verohallinnon ja työsuojelun kanssa sekä osallistuttiin moniviranomaisyhteistyöhankkeeseen. Jokaisella aluehallintovirastolla oli kuitenkin alueellisen vaikuttamisen kanavia, jotka laadullistivat ajankohtaisten kysymysten ja ongelmien ratkaisun paikalliseksi toiminnaksi.

Ravitsemisliikkeiden toiminnan mahdollistuminen koronarajoitusten purun jälkeen toi myös ohjaukselle ja valvontatoiminnalle tuttuja haasteita. Pitkään alas ajettuna olleen toiminnan ja toisaalta asiakkuuksien aktivoitumisen myötä myös tarve onnistuneelle luvanhaltijoiden omavalvonnalle korostui.

Tarkastustoiminnan tavoitteet saavutettiin hyvin. Saadun palautteen perusteella tarkastustoimintaa pidettiin tärkeänä myös kilpailuneutraliteetin valvonnan näkökulmasta. Koronapandemian aikana opittujen etäohjauksen ja -tarkastustoiminnan menettelytapojen hyödyntäminen nopeutti ohjauksen antamista, tuki

omavalvontaa ja kehitti epäkohtiin puuttumisen menettelyjä. Wirta-ohjelman käyttö tarkastuksissa vakioitui normaalimenettelyksi.

Tupakkalain valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Tupakkalain valvontaohjelman toimeenpano toteutui pääosiltaan. Vakiintuvat toimintatavat paransivat aluehallintovirastojen yhteistyötä edelleen. Aluehallintoviraston antama ohjaus kuntien valvontatyön toteuttamiseksi toteutui ilman raportoituja epäkohtia.

Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteuttamisaste

Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelma sisälsi seuraavat kohdat:

- eläinsuojelun otantavalvonnat tiloilla
- eläinkuljetusten otantavalvonnat
- eläinten lääkitsemisen valvonnat tiloilla
- eläinlääkäreihin kohdistuvat lääkitsemisen valvonnat.

Kokonaisuudessaan eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteutus onnistui pääsääntöisesti hyvin, mutta Itä-Suomen aluehallintoviraston osalta tavoitteet eivät toteutuneet. Merkittävänä huomiona ja puutteiden syynä aluehallintovirastoissa on resurssivajaus ja vaikeus saada eläinlääkäreitä joko sijaisuuksiin tai virkoihin.

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Aluehallintovirastot ovat yhteistyössä Valviran kanssa analysoineet sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatoiminnan nykytilan, kartoittaneet tietopohjan tarpeet ja suunnitelleet toimenpiteet kohdentamisen tarkistamiseksi

Aluehallintovirastot toteuttivat Valviran kanssa yhdenmukaisia toimintatapoja edistävää tiivistä, vuorovaikutteista yhteistyötä muun muassa erilaisissa työryhmissä, Hyvinvointialueiden valvonnan suunnittelu ja kehittäminen (HVA) -projektissa sekä yhteisesti järjestettävissä tilaisuuksissa.

Aluehallintovirastot laativat yhteistyössä Valviran ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa valvontahavaintoraportit tulevien hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhdenvertaisesta saatavuudesta ja laadusta vuodelta 2021 ja alkuvuodesta 2022. Vuoden 2021 alussa aktiivisen toimintansa aloittaneet aluehallintovirastojen ja Valviran koordinaatioryhmän nimeämät lupa- ja valvontaryhmät jatkoivat toimintaansa aiempaan tapaan. Yhteistyöryhmissä on yhtenäistetty aluehallintovirastojen ja Valviran lupahallinnon sekä valvonnan käytäntöjä ja linjauksia.

Valviran ja aluehallintovirastojen yhteinen alkuarviointiyhteistyöryhmä aloitti toimintansa kevään 2022 aikana. Ryhmässä pohdittiin ja pyrittiin linjaamaan yhteisiä alkuarviointikriteerejä sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan, kanteluihin sekä ammattihenkilövalvontaan. Keskusteluissa on pohdittu laajemminkin

valvontatoiminnan yhtenäisiä kriteereitä. Yhteistyöryhmä jatkaa toimintaansa vuonna 2023.

Valtava-hanke jatkui myös vuonna 2022. Hankkeessa uudistetaan kansallista sote-tietotuotantoa palvelemaan viranomaisten ja seuranta-, arviointi-, ohjaus-, ja valvontatehtäviä. Aluehallintovirastojen asiantuntijoita on ollut mukana hankkeessa.

Sote-valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Aluehallintovirastot keskittivät valvontaohjelman mukaisen suunnitelmallisen valvonnan riskiperusteisesti sinne, missä valvontaviranomaisen asiantuntemuksen mukaan oli suurimpia puutteita palveluiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa.

Vuoden 2022 valvontakohteet olivat:

- perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsy
- lasten neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto
- lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut
- kunnassa tuotettavat ja järjestettävät avohuollon päihde- ja riippuvuuspalvelut
- vammaispalvelulain mukaisten määräaikojen noudattaminen, palvelusuunnitelmien asianmukainen laatiminen ja vammaissosiaalityön riittävät henkilöstöresurssit.

Valvontamenetelminä olivat ohjaus ja valvonta, informaatio-ohjaus, seminaarit sekä ohjauskirjeet.

Kilpailu- ja kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisten tehtävien toimintasuunnitelman toteutumisaste, prosenttia (seurantamittari)

Aluehallintovirastot laativat erillisen valtakunnallisen suunnitelman välitysliekevalvontaan. Suunnitelman mukaisesti aluehallintovirastot esimerkiksi valvoivat, että välitysliekerokisterin vastuuhenkilö- ja edunsaajatiedot ovat ajan tasalla ja rekisteröinnin edellytykset täyttyvät. Välitysliekevalvojat tekivät myös fyysisiä valvontakäyntejä välitysliekkeisiin yhdessä Etelä-Suomen aluehallintoviraston rahanpesuvalvonnan kanssa. Aluehallintovirastot toteuttivat välitysliekevalvonnan suunnitelmaa myös käsittelemällä ilmoitusten kautta vireille tulleita välitysliekevalvontasioita.

Aluehallintovirastot toteuttivat kaikki Kilpailu- ja kuluttajaviraston käynnistämät selvitykset ja hankkeet, jotka sisältyivät toimintasuunnitelmaan. Aluehallintovirastot toteuttivat viisi hanketta yhdessä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa. Hankkeet koskivat vesihuollon hintatietoja, taksiuudistuksen vaikutuksia taksien hintoihin ja saatavuuteen, kotimyyntiä, luottomarkkinoinnin valvontaa sekä matkapakettien vakuusvalvontaa. Hankkeita koordinoiva Kilpailu- ja kuluttajavirasto siirsi uudisasuntojen markkinointia koskevan hankkeen aloituksen vuoden 2023 tammikuulle.

Kenttävalvontaa on käynnistetty aluehallintovirastojen kilpailu- ja kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisissa asioissa sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mittauslaiteasioissa.

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy

Kantelujen käsittelyn mediaaniaika

Aluehallintovirastot saavuttivat kantelujen käsittelyn alle kuuden kuukauden mediaaniajan kaikissa asiakokonaisuuksissa. Lukumäärältään suurien, terveydenhuoltoon koskevien kanteluiden käsittelyaika lyheni edelleen 1,2 kuukauteen (1,4 kuukautta vuonna 2021) ja sosiaalihuoltoon koskevien kanteluiden käsittelyaika laski 3,1 kuukauteen (4,4 kuukautta vuonna 2021).

Tavoitteen saavuttamista tuki yhteinen kantelu- ja valvonta-asioiden käsittelytapa sekä vakiintunut alkuarviointimenettely. Muistutuskäsittelyyn siirrettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen osuus kasvoi edelleen ja valtakunnallisesti luku oli 36,2 prosenttia (25,7 prosenttia vuonna 2021).

Tavoitteen saavuttamista vaikeutti kuitenkin kantelujen määrän jatkunut kasvu sekä henkilöstön vaihtuvuus. Hoitoalan työriidan aikaansaama potilasturvallisuusilmoitusten tulva vaikutti kokonaisuutena asioiden käsittelykykyyn.

Yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus kaikista vireillä olevista kanteluista

Tulosopimuksessa asetettiin tavoitteeksi, että yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus kaikista vireillä olevista kanteluista on alle 15 prosenttia. Tätä tavoitetta ei saavutettu pääosassa seurantakohteista. Yli vuoden vireillä olevia asioita oli 1 113 (vireillä yhteensä 2 724) ja niistä 616 (vireillä yhteensä 1 468) on terveydenhuollon kanteluita ja 379 (vireillä yhteensä 989) sosiaalihuollon kanteluita.

On kuitenkin otettava huomioon, että sosiaalihuollon osalta tavoitteisiin pääsivät Lapin, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastot. Terveydenhuollon kanteluiden osalta tavoitteen saavuttivat Itä-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot.

Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityksistä on tehty 100 prosenttia kaikista tapauksista yhden viikon kuluessa

Kun tarve oli todettu, kaikki aluehallintovirastot antoivat viikon kuluessa määräyksen, jolla pyrittiin estämään eläintautien leviäminen. Lisäksi aluehallintovirastot toimittivat Ruokavirastolle alustavan kirjallisen selvityksen eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä eli niin sanotun epidemiologisen selvityksen. Kaikki aluehallintovirastot myös tarvittaessa kumosivat päätöksen viikon määräajassa. Aluehallintovirastoissa tämä tavoite toteutui muuten, paitsi yhden Etelä-Suomen aluehallintoviraston mehiläisten esikotelomätäpäättökseen osalta. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa on tämän jälkeen tarkennettu prosessia niin, että vastaava tilanne vältetään jatkossa.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat, mediaanikäsittelyaika

Vuonna 2022 aluehallintovirastojen mediaanikäsittelyaika oli 1,8 kuukautta, joten tulossopimuksen tavoite kahden kuukauden mediaanista saavutettiin.

Vuonna 2021 aluehallintovirastojen mediaanikäsittelyaika oli 1,7 kuukautta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien mediaanikäsittelyaika jäi alle kahden kuukauden lukuun ottamatta Etelä-Suomen aluehallintovirastoa, jossa se oli 2,5 kuukautta. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa yksityisen terveydenhuollon lupa-asioita tuli vireille 17,7 prosenttia enemmän verrattuna kolmen edeltäneen vuoden keskiarvoon. Lisäksi lääkelain muutos toi käsiteltäväksi uutena asiana sosiaalihuollon asumispalveluyksikköjen rajattujen lääkevarastojen lupahakemuksia ja ilmoituksia. Tähän tehtävään aluehallintovirastot eivät saaneet lisäresurssia. Myös Itä-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastossa sosiaalihuollon lupien mediaanikäsittelyajat olivat muita aluehallintovirastoja korkeammat (Itä-Suomen aluehallintovirastossa 4,4 kuukautta ja Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 3,2 kuukautta).

Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu

Alueellisista eläintautien valmiussuunnitelmista on ajan tasalla 100 prosenttia

Tavoite toteutui osittain. Esimerkiksi Itä-Suomen aluehallintovirastossa tavoite ei toteutunut pahan resurssipulan vuoksi. Resurssivajeen takia tavoite toteutui myös Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa vain osittain.

Tavoitteen saavuttamiseen vaikutti hieman myös tulevan hyvinvointialueen yhteystietojen puute.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Uusien valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönotto osaksi perustoimintaa

Kanteluiden käsittelyprosessin kehittäminen ja digitalisointi -hankkeessa panostettiin prosessien ja toiminnan tehostamiseen ja yhdenmukaistamiseen sisäisillä ohjeilla ja kanteluiden käsikirjalla. Vastuualueen henkilöstö osallistui projektiin aktiivisesti. Hankkeen toimintoja vuonna 2022:

- sähköinen kantelulomake (Formula) otettiin käyttöön syyskuussa
- kanteluiden käsittely -ohjesivu julkaistiin intranetissä aluehallintoviraston asiantuntijoille
- asiakasohjausta kehitettiin päivittämällä kantelusivusto ja päätöslyhennelmien sivut aluehallintoviraston verkkosivuille
- kantelujen asiakirja- ja päätöspohjien kehittämistä jatkettiin ja pohjat muokattiin saavutettavaan muotoon.

Vuonna 2022 hankkeessa kehitettiin myös sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluiden tilastointia Tilda-tuotantoympäristöön aluehallintovirastojen digi- ja tietopalvelut -yksikön ja Valviran kanssa. Suomi.fi-viestit otettiin käyttöön kantelupäätösten lähettämisessä sähköisesti henkilöasiakkaille. Erillisen kanteluiden

sähköisen käsittelyjärjestelmän edistäminen ei kuitenkaan edennyt suunnitellulla aikataululla. Hankkeesta tehtiin sisäinen tarkastus vuonna 2022.

HVA-projektin keskeisenä tuotoksena luotiin materiaalia ja yhtenäisiä linjauksia hyvinvointialueiden järjestämisen ja omavalvonnan valvontaan ja ohjaukseen ennen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain voimaantuloa.

Projektin järjesti hyvinvointialueille kolme valtakunnallista ja viisi alueellista tilaisuutta. Hyvinvointialueiden tilaisuuksiin osallistui yli 1 300 henkilöä. Lisäksi aluehallintovirastojen ja Valviran henkilöstölle järjestettiin projektin aikana säännöllisesti yhteisiä tilaisuuksia tukemaan viranomaisvalvontaa muutoksessa ja vuoden 2023 siirtymävaiheessa ennen valvontalain voimaantuloa.

Projektissa kehitettiin lomake hyvinvointialueiden yksityisten palveluntuottajien valvonnasta laatiman tarkastuskertomuksen sähköistä lähettämistä varten.

Projektilla lisättiin tietoisuutta sosiaali- ja terveystieteiden valvonnan muutoksesta. Projektin aikana hyvinvointialueille järjestetyistä tilaisuuksista, tehdyistä Webropol-kyselyistä ja hyvinvointialueiden yhteydenotoista koottiin tilannekuvaa, joka välitettiin edelleen sosiaali- ja terveysministeriölle (STM). Viranomaisvalvojat tulevat käyttämään saatua tietoa hyvinvointialueiden ohjauksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Projektin myötä saatiin näkyväksi järjestämisen ja omavalvonnan viranomaisvalvonnan ja ohjauksen yhtenäistämisen kehittämiskohteita ja tarpeita. Yhteistä kehittämistä jatketaan vuonna 2023.

Edellä mainittujen lisäksi Valviran ja aluehallintovirastojen yhteinen alkuarviointiyhteistyöryhmä aloitti toimintansa kevään 2022 aikana. Yhteistyöryhmä jatkaa toimintaansa vuonna 2023.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen ja valvonta-asioiden käsittely valtakunnallisesti jatkui

Sosiaali- ja terveydenhuollon keskitetyn valvonta- ja kanteluasioiden käsittelyn valtakunnallista toimintaa jatkettiin edellisvuoden tapaan lisärahoituksella. Toiminnossa työskenteli kuusi virkamiestä, yksi kussakin aluehallintovirastossa. Vuoden aikana virkamiehissä oli jonkin verran vaihtuvuutta ja vuositasolla yhteenlaskettuna virkamiehissä oli vajausta noin yhden virkamiehen verran. Toimintaa koordinoi Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Toiminto keskittyi edelleen ensisijaisesti vanhojen, ruuhkautuneiden asioiden ratkaisemiseen. Valtakunnalliseen työjonoon listattiin niitä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta- ja kanteluasioita, jotka eivät olleet vielä käsiteltävinä tai joilla ei ollut selvää yhtymäkohtaa muuhun jo käsiteltävänä olevaan valvonta- tai kanteluasiaan.

Tulosopimuksessa toiminnolle asetetusta aluehallintovirastojen yhteisestä tulostavoitteesta (75 kantelua henkilötyövuotta kohden) jäätettiin jonkin verran: tulos oli 63 kantelua henkilötyövuotta kohden. Virkamiesten vaihtuvuus, uusien virkamiesten tehtäviin perehdyttäminen ja kokonaisuutena noin yhden virkamiehen vajaus vuoden aikana selittävät osaltaan sitä, miksi aluehallintovirastojen yhteisestä tulostavoitteesta jäätettiin.

Toimintoa päätettiin jatkaa vuoden 2023 ajan. Valtiovarainministeriön johdolla pidetty sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta- ja kanteluasioiden organisoinnin

kehittämistiimi laati yhteisesti linjaukset keskitetyn sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta- ja kanteluasioiden toiminnon kehittämiseksi vuodelle 2023.

Avoimuuden edistäminen ja valvontatoiminnassa kertyvän tiedon hyödyntäminen

Aluehallintovirastot jakoivat olemassa olevaa tietoa monitoimijaisesti ja monikanavaisesti sekä tuottivat aluehallintoviraston verkkosivuille yhteensä 25 ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia. Aluehallintovirastokohtainen tavoite oli yli viisi ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia. Valtakunnallisesti tavoite saavutettiin vain osittain. Aluehallintovirastoista Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot saavuttivat tämän tavoitteen kokonaan.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen kivijalkatyötä esitteleviä viestinnän teemaviikkoja jatkettiin vuonna 2021 aloitettuun tapaan. Useimpina kuukausina oli yksi viikko, jolloin aluehallintoviraston viestintä keskittyi johonkin ennalta suunniteltuun teemaan. Esimerkiksi huhtikuussa teemana oli terveydenhuolto, lokakuussa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta (HVA-projekti) ja marraskuussa mielenterveys.

Palveluiden ja prosessien digitalisointi kattavasti ja saavutettavasti

Vuotta kuvaa pääasiallisesti toimintatapojen vakiintuminen käytössä olevissa digitaalisissa asiointikanavissa. Tavoitetta yli 10 prosentin kasvusta sähköisten asiointikanavien kautta vireille tulleiden asioiden määrässä ei saavutettu. Tähän vaikutti erityisesti edelleen viivästynyt alkoholielinkeinorekisterin (Allu 2.0) käyttöönotto.

Allu 2.0 -rekisteri ei valmistunut suunnitellusti vuoden aikana, vaan käyttöönotto siirtyi toistuvasti ja lopulta vuoden 2023 alkukuukausiin. Rekisterin kehittämistyö satoi kuitenkin suunnitellun mukaisesti aluehallintovirastojen resursseja. Loppusyksyn aikana pääosa henkilöstöresurssista keskitettiin käynnistyneeseen käyttöönottestaukseen.

Kanteluiden käsittelyhankkeessa otettiin syyskuussa käyttöön sähköinen kantelulomake (Formula), ja sen myötä aluehallintovirastoihin saapui loppuvuodesta yhteensä 600 kantelua sähköisesti. Määrä oli 47 prosenttia kaikista kanteluista.

Suomi.fi-viestien käyttöönoton myötä kantelupäätöksiä lähetettiin sähköisesti henkilöasiakkaille. Vuoden loppuun mennessä Suomi.fi-viestejä lähetettiin 1 009, joista suurin osa oli kanteluasioita.

Perustiedot kaikista yksityisistä ja julkisista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajista sekä yksityisistä varhaiskasvatuksen palveluntuottajista tullaan koamaan uuteen Soteri-rekisteriin. Soteri-rekisteriin liittyvää sähköistä asiointia ja työpöytää edistettiin siten, että Soterin rekisteröintitoiminnallisuuksien käyttöönotto tapahtuisi 1.1.2024 sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain astuessa voimaan. Laki oli 31.12.2022 edelleen eduskunnan käsittelyssä. Osa rekisterin toiminnallisuuksista (mukaan lukien valvontaosio) on tarkoitus ottaa käyttöön valvontalain voimaantulon jälkeen kevään 2024 aikana. Sote-valvontalain eduskuntakäsittelyn aikataulun siirtyminen on aiheuttanut Soteri-työhön jonkin verran epävarmuuksia.

1.2.2 Ympäristöluvut

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Ympäristölupavastuualueiden maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2022 noin 4,9 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa, että tavoitteesta saavutettiin 92 prosenttia. Lupatuloja kertyi vuonna 2022 noin neljä prosenttia enemmän kuin vuonna 2021.

Vuonna 2022 vireille tuli 772 hakemusasiasia. Vireille tulleiden asioiden määrä laski edellisen vuoden tapaan, mutta nyt vain noin kahdeksan prosenttia. Hakemusten määrän ei arvioida laskeneen pysyvästi, vaan vuosina 2021 ja 2022 vireille tulleisiin asiamääriin ovat todennäköisesti vaikuttaneet sekä koronapandemia että Euroopan epävakasta tilanteesta johtunut investointiympäristön epävarmuus.

Vuonna 2022 ympäristölupavastuualueiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudessa ei tapahtunut valtakunnallisesti tarkasteltuna oleellista muutosta edelliseen vuoteen verrattuna. Erot vastuualueiden välillä olivat kuitenkin melko suuria, ja kustannusvastaavuustavoite saavutettiin Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Lupapäätösten keskimääräinen kustannus kolmen edellisen vuoden keskiarvoon verrattuna kasvoi valtakunnallisesti tarkasteltuna, mutta pieneni tavoitteen mukaisesti Itä-Suomen aluehallintovirastossa. Lupasuoritteiden määrä niiden käsittelyyn käytettyä henkilötyövuotta kohden pysyi aiemmalla tasolla.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Ympäristölupavastuualueiden käsittelyaikatavoite saavutettiin ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa, kun tarkastellaan kaikkia hakemusasioita. Myös vesilain mukaisten hakemusten käsittelyaika oli lähes tavoitteen mukainen. Etelä-Suomen aluehallintovirasto alitti tavoitteen lähes kuukaudella. Sekä vesi- että ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyaika kokonaisuutena lyheni edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointihankkeiden eli uusia toimintoja tai olemassa olevien toimintojen olennaisia muutoksia koskevien ympäristölupien käsittelyaikatavoite ylittyi hieman. Käsittelyaika ei kuitenkaan merkittävästi kasvanut vuoteen 2021 verrattuna.

Suurin poikkeama asetettuihin tavoitteisiin oli BAT-tarkistusten käsittelyssä. Vain 65,1 prosenttia BAT-tarkistuksista alitti 10 kuukauden käsittelyaikatavoitteen. Virastojen välillä oli kuitenkin suuria eroja. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ainoa viime vuonna ratkaistu BAT-tarkistus käsiteltiin tavoiteajassa ja Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 96 prosenttia käsiteltiin tavoiteajassa. Itä-Suomen aluehallintovirastossa käsittelyaikatavoite saavutettiin sen sijaan vain yhdessä tapauksessa kuudesta. Pitkät käsittelyajat BAT-tarkistuksissa selittyvät pääasiassa hankkeiden monimutkaisuudella ja erityisesti sillä, että BAT-tarkistusten yhteydessä haetaan lupaa myös toiminnan olennaiselle muuttamiselle.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueet ovat määrätietoisesti yhtenäistäneet menettelyjään ja ohjeistustaan, jotta erot toimintamalleissa vastuualueiden välillä olisivat vähäiset.

Aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten välistä yhteistyötä ja toimintatapojen kehittämistä jatkettiin Valtakunnallisesti yhtenäisten toimintatapojen kehittäminen ja käyttöönotto -hankkeella (OHKE), jossa fokus vuonna 2022 oli verkostoitumisessa. Hankkeen osana järjestettiin yhteisiä kehittämispäiviä kaikkien aluehallintovirastojen alueella.

Ympäristölupavastuualueet osallistuivat edelleen aktiivisesti eLupa-järjestelmän kehitystyöhön. Järjestelmä mahdollistaa lupahakemuksen laatimisen järjestelmässä ja sähköisen asiointin. Sähköisen asiointikanavan kautta vireille tulleiden hakemusten määrässä ei tapahtunut toivottua kehitystä vuonna 2022.

Asiointikanavan markkinoimiseksi ja käytön edistämiseksi käynnistettiin asiakkaille suunnattujen ohjevideoiden tekeminen. Ohjevideoiden avulla on tarkoitus nostaa asiointikanavan käyttöastetta tavoitteen mukaisesti.

1.2.3 Opetus- ja kulttuuritoimi

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueella (OKT) maksullista toimintaa ovat yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien rekisteröinnit sekä Itä-Suomen aluehallintovirastolle kuuluvat hautaustoimen lupa-asiat (katso hautaustoimen lupa-asiat sivu 32, luku 1.2.6 Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät).

Yksityiseen varhaiskasvatukseen liittyviä ilmoituksenvaraisia rekisteröintiasioita tuli vuonna 2022 vireille 737 kappaletta. Vastuualue ratkaisi 716 asiaa, joista 16 oli tullut vireille vuoden 2021 aikana. Vuodelle 2023 ratkaistavaksi jäi 34 asiaa. Nämä olivat tulleet vireille vuoden 2022 viimeisinä päivinä. Rekisteröintiasioiden määrä pysyi lähes samana edellisvuoteen nähden.

Vuoden 2022 aikana vastuualue valmistautui yksityisen varhaiskasvatuksen luvanvaraisuuteen siirtymiseen. Vuoden 2023 alussa toteutunut luvanvaraisuuteen siirtyminen aiheutti vastuualueelle huomattavasti lisätöitä: vastuualue uusi kaikki lomakkeet ja päätöspohjat, teki palveluntuottajille opaskirjan lupien hakemisesta sekä järjesti lupamenettelystä useita koulutuksia palveluntuottajille ja kunnille. Lisäksi luvanvaraisuuteen liittyvän lainsäädännön tulkinta sekä varhaiskasvatuksen yksityisen palveluntuottajan lupa- ja ilmoitusmenettelyyn kuuluvista liitteistä annetun asetuksen valmistelu vaativat vastuualueen asiantuntijoiden vahvaa työpanosta.

Luvanvaraisuuteen siirtyminen vaati myös Valveri-rekisterin muokkaamista yhdessä Valviran kanssa. Valveri-rekisterissä ylläpidetään tietoja yksityisten varhaiskasvatuksen palvelujen tuottajista. Rekisteriä muokattiin niin, että sinne

voidaan merkitä luvanvaraisuuden siirtymävaiheessa sekä ilmoituksia että lupia, koska lupakäsittelyyn liittyvä järjestelmä Soteri ei ole vielä valmis. Vastuualue on ollut mukana Soteri-luparekisterin kehittämisessä ja rakentamisessa. Lisäksi vastuualue tuki Valviran vastuulle kuuluvan yksityisten palvelutuottajien omavalvontasuunnitelman käyttöä yksityisen varhaiskasvatuksen rekisteröinnin yhteydessä.

Vastuualue saavutti tavoitteensa huolimatta siitä, että luvanvaraisuuteen siirtyminen kasvatti työmäärää huomattavasti. Kokonaisuudessaan käsittelyajat lyhenivät vuonna 2022 edellisvuoteen verrattuna.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Vastuualue toteutti opetustoimen ja varhaiskasvatuksen ennakkollista ohjausta alueellisten ja valtakunnallisten täydennyskoulutussuunnitelmien, alueellisen verkostotyön ja varhaiskasvatuksen valvontaohjelman avulla.

Vuoden 2022 alussa koronapandemia vaikutti koulutustilaisuuksien järjestämiseen, joten alkuvuoden aikana lähes kaikki tilaisuudet järjestettiin webinaareina. Vastuualue hyödynsi verkkovälitteisten koulutusten kehittämisessä koronapandemia-ajan kokemuksiin ja opittuja, hyviä käytäntöjä. Vaikka läsnäolokoulutusten ja -verkostotilaisuuksien määrä lisääntyi jonkin verran pandemian helpottaessa, webinaarit nousivat selkeästi määrällisesti suosituimmaksi koulutusmuodoksi. Webinaarien myötä koulutusten saavutettavuus parani.

Täydennyskoulutuksen kehitystyössä painopisteenä oli valtakunnallisesti yhtenäisen ja laadukkaan AVIKouluttaa-brändin mukaisen koulutustarjonnan yhteinen suunnittelu ja toteutus sekä monialaisten koulutusten määrän lisääminen. Lisäksi vastuualue kehitti yhtenäistä koulutusviestintää sekä monimuotoisia tapoja järjestää koulutuksia. Koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnettiin vastuualueen laajoja alueellisia ja valtakunnallisia verkostoja, joiden avulla koulutusten sisällöt pystyttiin kohdistamaan aiempaa tarkemmin kohderyhmän tarpeisiin.

Ukrainan sodan vaikutusten vuoksi vastuualue järjesti nopealla aikataululla sivistystoimen henkilöstölle satoja koulutus- ja verkostotilaisuuksia. Koulutustilaisuuksia suunnattiin esimerkiksi valmistavan opetuksen tueksi, kyberturvallisuuden ja informaatiovaikuttamisen huomioimiseen, henkisen kriinkestävyyden tukemiseen sekä energiakriisin vaikutusten torjuntaan. Vastuualue kokosi myös sodan vaikutusten torjuntaan kriisimateriaalipaketin sivistystoimen henkilöstölle. Kokonaisuudessaan kansainvälisen turvallisuustilanteen muutos näkyi aihealueen informaatio-ohjauksen lisääntymisenä ja tarpeena tukea kuntien varautumista. Vastuualue tuki sivistyspalvelujen järjestämistä myös laajamittaisesti alueellisissa toimialakohtaisissa ja sivistystoimen johdon verkostoissa, jotka olivat vastuualueen johtamia ja kokoontuivat säännöllisesti. Lisäksi vastuualueen asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti alueidensa viranomaisverkostoihin sivistystoimen asiantuntijan roolissa.

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Aluehallintovirastot toteuttivat vastuulleen kuuluvat varhaiskasvatuksen valvontaohjelman toimenpiteet. Jokaisen viraston OKT-vastuualue teki oman suunnitelmansa valvonnan toteuttamiseksi vuodelle 2022. Vuoden 2022 painopisteenä olivat edelleen ryhmäkoot ja henkilöstömitoitus, mutta valvonta kohdistettiin niihin kuntiin, joissa oli ollut aiempien vuosien valvontaohjelmassa havaittuja puutteita. Lisäksi tarkastettiin steinerpedagogisten päiväkotien opettajien ja johtajien kelpoisuudet koko Suomessa. Kelpoisuuksien valvonta liittyi varhaiskasvatuslain siirtymäsäännöksiin steinerpedagogisten päiväkotien osalta. Kaikkiaan vastuualue selvitti valvontaohjelman puitteissa 549 päiväkodin tilanteen.

Vastuualue toteutti varhaiskasvatuksessa yli 1 100 ennakkollista ohjaus- ja neuvontatapahtumaa pääosin puhelimitse ja sähköpostitse. Ohjauskäyntejä ja -tilaisuuksia oli 44. Ennalta ilmoitettuja tarkastuskäyntejä toteutettiin 19 ja ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä yhdeksän. Koronapandemian takia tarkastuskäyntien tekeminen paikan päällä ei ollut mahdollista vielä alkuvuoden aikana.

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy

Vuonna 2022 vastuualueelle tuli vireille 387 opetustoimen ja 135 varhaiskasvatuksen kantelua. Kokonaisuudessaan vastuualueelle tuli 91 kantelua enemmän kuin edellisvuonna. Vastuualue ratkaisi yhteensä 375 opetustoimen kantelua ja 137 varhaiskasvatuksen kantelua, joten kanteluja ratkaistiin yhteensä 107 enemmän kuin edellisvuonna. Kantelujen määrän kasvu kohdistui erityisesti Etelä-Suomen aluehallintoviraston OKT-vastuualueelle, joka pystyi määrän kasvusta huolimatta ratkaisemaan vireille tulleet kantelut erittäin tehokkaasti.

Vastuualueella oli vuonna 2022 käytössä yhteinen valtakunnallinen lisäresurssi opetustoimen kantelujen ruuhkanpurussa. Toisaalta virastojen henkilöstöresurssiin kohdistuneet säästötoimenpiteet ja alkuvuoden rekrytointikielto kohdistuivat useissa virastoissa oikeusturvan parissa työskentelevään henkilöstöön. Kokonaisuudessaan käsittelyajat lyhenivät, vaikka kantelujen määrä nousi. Opetustoomessa kahdeksan kuukauden tavoitekeskiarvo saavutettiin: vuonna 2022 keskiarvo oli 7,1 kuukautta. Varhaiskasvatuksessa joka neljäs kantelu siirrettiin käsiteltäväksi muistutuksena. Kokonaisuudessaan keskimääräinen 3,2 kuukauden käsittelyaika oli selkeästi lyhyempi edellisvuoteen verrattuna. Yli vuoden vireillä olleita kanteluja oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 10.

Syksyllä 2022 tulleiden varhaiskasvatus- ja perusopetuslain muutosten myötä aluehallintovirastojen tehtäväkokonaisuus laajeni oikaisuvaatimusten osalta. Opetustoimen oikaisuvaatimusten keskimääräinen käsittelyaika oli 2,8 kuukautta, eli se pysyi lähes samana edellisvuoteen verrattuna. Varhaiskasvatuslain muutoksen jälkeen varhaiskasvatuksen tukeen liittyviä oikaisuvaatimuksia on tullut vireille vasta muutama.

Oikeusturvaprosessien kehittäminen ja yhdenmukaistaminen jatkui edelleen vuonna 2022. Vastuualueen edustaja osallistui eri toimialojen yhteiseen kanteluprosessin kehittämisen ja digitalisointihankkeeseen. Vastuualueen valtakunnallisen oikeusturvaryhmän toimintaa uudistettiin vuoden 2022 aikana. Oikaisuvaatimusprosessikuvauksen lisäksi työstettiin yhteistä oikaisuvaatimuslomakepohjaa, jolla

voitaisiin ohjata asiakasta toimittamaan aluehallintovirastolle jo vireillepanovaiheessa tarpeelliset tiedot oikaisuvaatimusasian käsittelemiseksi.

Oikeusturvan osalta vastuualue on saavuttanut tavoitteensa hyvin, vaikka lakimuutokset lisäsivät työmäärää ja vireille tulleita asioita oli huomattavasti enemmän.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Vuonna 2022 yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien ilmoitusten rekisteröintien keskimääräinen käsittelyaika oli 0,5 kuukautta. Tätä voidaan pitää erittäin hyvänä tuloksena. Keskimääräinen käsittelyaika oli selkeästi edellisvuotta lyhyempi.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Vastuualue jatkoi valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönottoa valtakunnallisten toimintamalliryhmien kehitystyön pohjalta. Vastuualueen arvion mukaan tämän osa-alueen tavoitteet toteutuivat hyvin.

Vastuualueella jatkettiin valtakunnallisen täydennyskoulutuksen uudistamista ja kehittämistä. Toiminnan kehittämisen tueksi perustettiin valtakunnallinen monialainen strategiaryhmä ja sen alle muita käytännön täydennyskoulutustoimintaa tukevia alaryhmiä. Toimialakohtaiset koulutusryhmät tekivät valtakunnallisesti yhteistyötä omien substanssikoulutustensa järjestämisessä. Valtakunnallinen koulustuimi kokosi ja kehitti valtakunnallisen täydennyskoulutusprosessin lisäksi erityisesti monialaisten koulutusten toteuttamista. Kehitystyössä keskityttiin koulutustuotteen laadun parantamisen lisäksi kehittämään täydennyskoulutuksen sisäisiä suunnittelu- ja toteutusprosesseja. Kehitystyön ansiosta syksyllä 2022 toteutettiin ennakkollisesti ensimmäisen kerran yhteinen valtakunnallinen täydennyskoulutuksen suunnitteluprosessi vuoden 2023 koulutusten osalta.

Valtiokonttori myönsi täydennyskoulutuksen valtakunnalliselle kehittämiselle työelämän kehittämiseen tarkoitettua Kaiku-rahaa. Kaiku-kehittämisrahan avulla vahvistettiin koulutuksia järjestävän henkilöstön valmiuksia, esimerkiksi fasilitointi-, dialogi- ja verkostotyöskentelytaitoja. Valmennuksiin osallistui 70 henkilöä. Hankkeen myötä henkilöstöllä on paremmat valmiudet toteuttaa laadukasta täydennyskoulutusta. Lisäksi hankkeessa kehitettiin yhteistä toimintakulttuuria täydennyskoulutus- ja informaatio-ohjaustoiminnan osalta valtakunnallisen koordinaation suuntaan.

Vastuualueella jatkettiin yhteisen valtakunnallisen valtionavustusten taloustarkastusprosessin kehittämistä sekä pyrittiin löytämään keinoja toiminnan vakiinnuttamiseen. Kehitystyö on tuonut tiliselvitysten käsittelyyn yhdenmukaisuutta, läpinäkyvyyttä ja tasapuolisuutta ja näiltä osin lisännyt hallinnon läpinäkyvyyttä. Taloustarkastuksen eriyttäminen valtionavustusten myöntämisestä edisti merkittävästi hyvää hallintoa. Valtakunnallisen taloustarkastuksen vakinaistamiseen ei vuonna 2022 löydetty vielä keinoja, joten toiminta jatkuu vuonna 2023 määräaikaisten virkamiesten toteuttamana.

Vastuualue oli mukana eri toimialojen yhteisessä hankkeessa, jonka tavoitteena oli kanteluiden käsittelyprosessin kehittäminen ja digitalisointi. Vastuualue

julkaisi myös oikeusturvaan liittyviä ratkaisulyhennelmiä aluehallintoviraston verkkosivuilla ja tiedotti ratkaisuista monikanavaisesti. Vastuualue hyödynsi oikeusturva-asioista koostettuja tietoja lukuisissa tietopyynnöissä, informaatio-ohjauksessa ja koulutuksen sisällöissä. Ratkaisulyhennelmien osalta on kuitenkin tarve edelleen lisätä julkaisuaktiivisuutta.

Sähköistä asiointia kehitettiin yhdessä aluehallintoviraston asiakaspalvelun kanssa varhaiskasvatuksen epäkohtailmoitusten vireille tulossa sekä asiakaspalveluun välittyneiden puheluiden ja sähköpostien osalta. Vastuualue oli aktiivisesti mukana sähköisen kantelulomakkeen valmistelutyössä, ja lomake saatiin käyttöön loppuvuodesta. Kanteluja tuli jonkin verran vireille sähköisellä lomakkeella, mutta pääosin kantelut toimitettiin aluehallintovirastoon sähköpostilla. Tällöinkin asiointi oli mahdollista sähköisesti koko prosessin ajan, jos asiakas antoi siihen suostumuksensa.

Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen valtionavustusten käsittely tapahtui edellisvuoden tapaan sähköisessä asiointipalvelussa (VaDi). Luvanvaraisuuteen siirtymisen vuoksi kehitysresurssi on siirretty varhaiskasvatuksen yksityisen toiminnan ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyn digitalisoinnin osalta Valviran vastuulla olevan Soteri-järjestelmän kehittämiseen. Soteri-järjestelmä otetaan suunnitelmien mukaisesti käyttöön vuoden 2024 alussa. Vastuualue joutui yhdessä Valviran kanssa muokkaamaan nykyisin käytössä olevaa, mutta toiminnallisesti vanhaa Valveri-rekisteriä siten, että sitä voidaan hyödyntää luvanvaraisuuden siirtävävaiheessa sekä ilmoitusten että lupien vastaanotossa.

Vastuualue kehitti edelleen yhdessä muiden vastuualueiden ja hallintopalvelujen kanssa aluehallintovirastoille uutta tiedolla johtamisen palvelua, jonka tarkoituksena on luoda helppokäyttöinen ja ilmiölähtöinen tiedolla johtamisen työkalu. Vastuualueen kehityspanos näyttäytyy erityisesti ilmiölähtöisen tilastojen tarkastelun kehittämisessä. Työkalu menestyi Datamenestyjät-kilpailussa, jossa ilmiöpohjainen tarkastelutapa koettiin palvelun erityisenä vahvuutena.

1.2.4 Pelastustoimi ja varautuminen

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Pelastustoimen valvonnan ja varautumiseen tehtävien osalta aluehallintovirastojen koordinoitu yhteistyö on parantanut toiminnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Etelä-Suomen aluehallintovirastossa pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue käsittelee viraston osalta ampumayhdistyslupat ja näiden kustannusvastaavuus on hyvä. Ampumayhdistyslupia oli vuonna 2022 seitsemän kappaletta. Ampumayhdistyslupahakemusten käsittely toteutui sallituissa rajoissa. Hakijoiden taustaselvityksiin kuluu aikaa. Hakemusten käsittelyajat vaihtelevat yhdestä kahteen kuukauteen.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Aluehallintovirastot ovat valvontatyössään tuoneet esiin pelastustoimen palveluiden saavutettavuuteen ja pelastuslaitosten valvontatyön toteutumiseen liittyvää tietoa. Alueen pelastustoimet ja pelastuslaitokset ovat voineet hyödyntää tietoa omavalvonnassaan.

Aluehallintovirastot ovat valvoneet alueiden pelastustoimien ja pelastuslaitosten omavalvontaohjelmien sisältöjä ja kattavuutta.

Aluehallintovirastot ovat laatineet vaihtelevasti tiedotteita, ratkaisulyhennelmiä ja blogikirjoituksia pelastustoimea koskevista asioista. Näillä on pyritty ohjauksen keinoin ennaltaehkäisemään menetelmiä, jotka ovat pelastustoimen palveluiden tuottamisessa lain- tai hyvän hallinnon vastaisia.

Henkilöstöressurssivajeen myötä aluehallintovirastot eivät ole kyenneet riittävällä tavalla ennakoivaan pelastustoimen valvontatehtävien valvontaan. Asian parantamistarve on tunnistettu.

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Aluehallintovirastojen pelastustoimen valvonnan yhteistyöryhmä on jatkanut tiivistä yhteistyötä. Valvonta on säädöksiin perustuvaa valvontaa, jonka tukena on yhteisesti laadittu valvontaohjelma. Sen avulla virastot ovat pystyneet keskittämään valvontaa valtakunnallisesti niihin pelastustoimen palveluihin, joiden saatavuudessa on merkittävimpiä puutteita.

Aluehallintovirastot ovat jatkaneet pelastustoimen varallaolojärjestelmiä koskevien muutosten vaikutusseurainta pelastustoimen palveluiden saatavuuteen ja tasoon. Lisäksi aluehallintovirastot ovat käynnistäneet valvonta-asioita, jotka koskevat pelastustoimen nopean avun saatavuutta.

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy

Pelastustoimea koskevien hallintokanteluiden määrä on osassa aluehallintovirastoja lievässä nousussa, mutta kanteluiden kokonaislukumäärä on lähes samalla tasolla kuin aiempinakin vuosina. Osa hallintokanteluista johti valvonta-asian käynnistämiseen.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueella ei käsitellä lupia lukuun ottamatta Etelä-Suomen aluehallintovirastoa, jossa ampumayhdistysten lupakäsittely hoidetaan pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueella.

Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu

Muuttunut turvallisuus- ja toimintaympäristö sekä sen seurannaisvaikutuksena pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden maahantulo aiheuttivat sen, että aluehallintovirastot jatkoivat tehostetusti alueellisten valmiustoimikuntien toimintaa, alueellista tilanneraportointia sekä lisääntynyttä valmius- ja varautumistoimien yhteensovittamista. Alueelliset valmiustoimikunnat kokoontuivat useita kertoja kaikkien aluehallintovirastojen alueella. Virastot tuottivat alueellista tilannetietoa

ohjaaville ministeriöille ja valtioneuvoston tilannekeskukselle sekä tukivat eri ta-
hoja valmiuden ja varautumisen toimilla. Maakunnallisten turvallisuuden ja va-
rautumisen rakenteiden muodostaminen edistyi kaikkien aluehallintovirastojen
toimialueilla.

Loppuvuodesta aluehallintovirastojen varautumisen henkilöstöresurssit vahvistui-
vat viidellä henkilötyövuodella LTAEII- ja TAE2023-jakopäätösten mukaisesti –
varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittamiseen kohdennetut lisävirat
olivat välttämättömiä. Lisäyksestä huolimatta henkilöstöresursseja ei edelleen-
kään ole mitoitettu suhteessa tarpeeseen ja tulostavoitteisiin. Tämä johtaa paitsi
tehtävien priorisointiin niin myös mahdollisuuksiin toteuttaa säädöksissä ja tulos-
tavoitteissa vaadittua koordinoitua.

Taulukko 1.2.1 Varautumista ja valmiussuunnittelua edistänyt toiminta vuonna 2022

Aluehallinto- virasto	Alueellisen valmius- toimi- kunnan kokous	Valmius- harjoitus	Alueelliset maanpuo- lustus- kurssit, pääkurssit	Alueelliset maanpuo- lustus- kurssit, jatkokurs- sit	Alueelliset maanpuo- lustus- kurssit, erikois- kurssit	Huom.
Etelä-Suomi	5	1	6	4	0	
Itä-Suomi	9	0	1	2	0	
Lappi	8	0	1	0	0	
Lounais-Suomi	11	2	1	1	0	
Länsi- ja Sisä- Suomi	13	1	4	3	0	Valmiusharjoitus kattaa kaikki 5 maakuntaa vuo- sittain.
Pohjois-Suomi	11	0	1	0	1	Valmiusharjoitus joka toinen vuosi koko alueella.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Aluehallintovirastot ottivat käyttöön yhteisen toimintamallin pelastustoimelle
kuuluvista ympäristövahinkojen valvontaan liittyvistä tehtävistä. Toimintamalliin
sisältyy yhteinen valvontakonsepti öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjun-
taan liittyvissä valvonta-asioissa.

Pelastustoimen valvonnan käsikirja 2022 valmistui aluehallintovirastojen yhtei-
senä projektina valvonnan kokonaisuuden hallintaan. Valvonnan käsikirjassa on
otettu huomioon pelastuslain ja pelastustoiminnan järjestämislain lainsäädännön
päivitykset sekä pelastustoimen suorituskykyhankkeen tulokset.

Alueellisten valmiusharjoitusten konsepti -hanke edistyi projektisuunnitelma mukaisesti. Hankkeessa painottui tiedon keruu, toimintamallien rakentaminen ja tekniseen harjoitusalueeseen liittyvät selvitykset. Hankkeen riskinä tunnistettiin harjoitusalueen edellyttämä hankerahoitus.

1.2.5 Työsuojelu

Vaikuttavaa työsuojeluvalvontaa tarkastuksilla ja muulla vaikuttamistoiminnalla

Työsuojelun vastuualueet pystyivät kriisitunnelmista huolimatta toteuttamaan valvontasuunnitelmiaan ja kokonaisuutena vastuualueet saavuttivat tavoitteet niin määrällisesti kuin laadullisesti vuonna 2022. Tarkastusmäärätavoite ylittyi.

Runkokaudelle tehty linjaus toiminnan laajentamisesta valvontaa täydentävään viestintään ja vuorovaikutukseen vakiintui. Toimintavuoden aikana toteutettiin merkittävä määrä erilaisia verkkoseminaareja, tilaisuuksia, podcasteja sekä viestintää. Muun vaikuttamistoiminnan toimenpiteillä tavoitettiin tarkastustoiminnalla tavoitettua valvontakohdejoukkoa vastaava määrä valvontakohteita ja toiminnasta saatu palaute oli erinomaista, myös sidosryhmien taholta.

Vuonna 2022 työsuojelun vastuualueet tekivät noin 23 100 tarkastusta. Tarkastukset kohdistuivat noin 18 600 valvontakohteeseen.

Yhtenä merkittävänä runkokauden tavoitteena ollut toiminnan merkityksen ja tuloksellisuuden eli vaikuttavuuden arviointi eteni vuoden aikana. Vaikuttavuuden mittaamisesta ja määrittelystä järjestettiin työpajoja ja osaamisen kasvattamiseksi hankittiin koulutusta ulkopuoliselta kouluttajalta. Vuodelle 2023 valittiin pilottihankkeet, joissa valvonnan vaikuttavuuden mittaamista ja tulosten raportointia pilotoidaan.

Toimintavuoden aikana toteutettiin erittäin laaja vastuualueiden välinen vertaisoppiminen, jossa tarkastajat, lakimiehet sekä vastuualueiden johtoryhmät seurasivat toistensa työskentelyä ja antoivat palautetta toisilleen. Hyvät käytännöt ja kehittämisideat koottiin, esiteltiin henkilöstölle ja osa niistä otettiin suoraan käytäntöön.

Yhteisen johtamisjärjestelmän kehittämistä jatkettiin vuoden aikana ottamalla käyttöön uudet valtakunnalliset seurantatyövälineet, ja päätettiin yhteisistä periaatteista vuoden 2023 resurssisuunnitteluun. Toimenpiteillä harmonisoidaan valtakunnallinen toiminnan suunnittelu ja seuranta mahdollistaen kuitenkin vastuualueen oman operatiivisen toiminnan.

Työsuojeluviranomaisten saamien yhteydenottojen määrä väheni aikaisemmista vuosista jonkin verran. Puheluiden määrä laski hieman, sähköpostien määrä säilyi lähes entisellä tasolla. Työsuojelu.fi-verkkopalvelun rakennetta ja sisältöä kehitettiin ja erilaisia viestinnän toimenpiteitä toteutettiin. Tämä vaikutti oletettavasti asiakkaiden neuvonnan tarpeeseen ja siten vaikutuksen voi arvioida olevan positiivinen.

1.2.6 Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Maa- ja metsätalousministeriön alaiset tehtävät

Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisesti eläinkoelupien esittelyn hankelupalautakunnalle ja muut laissa määritetyt tehtävät. Vuoden 2022 aikana virasto valmisteli siirtymistä sähköiseen lupien hakuun ja käsittelyyn, johon siirryttiin vuoden lopussa. Vuoden mittaan hankelupalautakunta käsitteli 177 lupa-asiaa ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto 31 lupa-asiaa. Vuoden aikana uusittiin myös luvanhakijoille annettava ohjeistus.

Virasto hoitaa valtakunnallisesti myös koe-eläintoiminnan lupa- ja valvontatehtävät. Nämä tehtävät on keskitetty Etelä- ja Itä-Suomen aluehallintovirastoille, mutta Etelä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa virka-apuna myös Itä-Suomen aluehallintoviraston tehtävät. Lisäksi virasto hoitaa vieraslajiasetuksen mukaiset poikkeusluvut sekä lupien valvonnan.

Virasto saavutti tulokset tavoitteiden mukaisesti. Koronapandemian vuoksi virasto ei voinut tehdä tarkastuksia täysin suunnitellusti.

Saavutettavuuden valvonta

Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikkö valvoo saavutettavuusvaatimuksia, joista säädetään laissa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) eli digipalvelulaissa.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö valvoo digitaalisia palveluja Euroopan komission valvontamenetelmiä koskevan täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2018/1524 mukaisesti. Täytäntöönpanopäätöksen mukaan saavutettavuusvalvonnan yksikkö olisi pitänyt vuonna 2022 tarkastaa yhteensä 217 digitaalista palvelua. Valvonnassa tarkastettiin kuitenkin ainoastaan 34 digitaalista palvelua, koska tarkastukset päästiin aloittamaan myöhässä.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö aikoi käyttää valvonnan tarkastuksissa apuna ulkopuolisia asiantuntijoita. Vuonna 2022 käytettävissä olleilla henkilöresursseilla ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttö olisi ollut välttämätöntä, jotta komission asettama määrä palveluita olisi pystytty tarkastamaan. Käyttösuunnitelman vahvistuminen kuitenkin viivästy, joten tarkastuksiin liittyvää palvelun hankintaa ei pystytty tekemään ajoissa. Tarkastusten aloitus lykkäytyi myös siksi, että Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvontatyöhön kehittämän Salvia-palvelun jatkokehitys pitkittyi. Saavutettavuusvalvonnan yksikkö tarkistaa maaliskuun 2023 loppuun mennessä loput 183 palvelua, jotka ovat osa vuoden 2022 valvontaa.

Lisäksi saavutettavuusvalvonnan yksikkö käsitteli kanteluja saavutettavuuteen liittyvistä puutteista. Kanteluratkaisuista julkaistiin ratkaisulyhennelmiä saavutettavuusvaatimukset.fi-sivustolla asiakkaiden ja toimijoiden käyttöön.

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö jatkoi myös digipalvelulain edellyttämää neuvontaa ja ohjausta. Yksikkö oli muun muassa mukana järjestämässä digitalisaation edistämisen ohjelman lainsäädäntötyöryhmän koulutussarjaa digipalvelulain toimeenpanon tueksi syyskuussa 2022. Yksikkö tarjosi neuvontaa myös

saavutettavuusvalvonnan uutiskirjeen, saavutettavuusvaatimukset.fi-verkkosivuston ja Twitter-kanavan kautta.

Digipalvelulain mukaan valvontaviranomaisen pitää kuulla säännöllisesti eri sidosryhmiä saavutettavuusvaatimusten täyttämistä. Kuulemistilaisuuksien tavoitteena on edistää valvontaviranomaisen toiminnan avoimuutta ja rakentaa ja luoda avoimeen vuorovaikutukseen perustuva yhteistyömalli keskeisten sidosryhmien kanssa. Vuonna 2022 saavutettavuusvalvonnan yksikkö kuului vammaisalan järjestöjä saavutettavuusvaatimuksista ja siitä, mitä digitaalisia palveluja tulisi valvoa. Yksikkö aloitti vuonna 2022 myös laajemman sidosryhmäyhteistyön saavutettavuuskonsultointia ja -koulutusta tarjoavien yritysten kanssa. Yhteistyöllä pyritään entistä paremmin edistämään digitaalisten palvelujen saavutettavuutta sekä kasvattamaan tietoisuutta digitaalisten palvelujen saavutettavuudesta. Saavutettavuusvalvonnan yksikkö teki kansainvälistä yhteistyötä erityisesti osallistamalla Euroopan komission koordinoiman WADEX (Web Accessibility Directive Expert Group) -työryhmän toimintaan.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunta

Etelä-Suomen aluehallintoviraston valtakunnallinen erikoistumistehtävä on valvoa, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia (444/2017, rahanpesulaki) noudatetaan. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtävä on ylläpitää rahanpesuvalvontarekisteriä, johon on merkitty 2 797 ilmoitusvelvollista.

Rahanpesuvalvontarekisteriin merkittyjen ilmoitusvelvollisten lisäksi aluehallintovirasto valvoo rahanpesulain osalta myös useita muihin aluehallintoviraston rekistereihin merkittyjä tai luvan saaneita toimijoita. Tällaisia ovat välitysliikerekisteriin, perintätoimenharjoittajien rekisteriin tai luotonantaja- ja vertaislainanvälittäjärekisteriin merkityt toimijat sekä panttilainauslaitosluvan saaneet. Aluehallintoviraston valvomia ilmoitusvelvollisia on yhteensä noin 4 560.

Aluehallintovirasto aloitti paikan päällä tehtävät tarkastukset loppuvuonna 2022. Tarkastuksia ei tehty paikan päällä vuosina 2020–2021 koronapandemian vuoksi. Vuonna 2022 aluehallintovirasto teki yhteensä 13 tarkastusta, joista neljä toteutettiin asiakirjatarkastuksena ja yhdeksän tehtiin paikan päällä. Tarkastuksia tehtiin pääkaupunkiseudulla, Oulussa ja Seinäjoella. Aluehallintovirasto kohdisti tarkastuksia välitysliikkeisiin, tilitoimistoihin, yhteen valuutanvaihtoliikkeeseen sekä yhteen taidekauppiaseen.

Vuonna 2022 rahanpesuvalvonta teki yhteistarkastuksia välitysliikkeisiin Pohjois-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Etelä-Suomen aluehallintoviraston välitysliikevalvonnan kanssa. Muut aluehallintovirastot ovat toimittaneet Etelä-Suomen aluehallintoviraston rahanpesuvalvonnalle välitysvalvonnassa havaitsemistaan epäillyistä rahanpesurikkomuksista tietoja virka-apupäätösten nojalla. Näitä tietoja hyödynnetään rahanpesulainvalvonnan kohdentamisessa välitysliikkeisiin.

Aluehallintovirasto on kehittänyt sanktiomääräysprosessiaan. Vuoden 2022 tarkastuksista kuusi siirrettiin sanktioharkintaan.

Vuonna 2022 aluehallintovirasto teki valvontakampanjan yrityspalvelun tarjoajiin sekä tavarakauppiasta moottoriajoneuvojen myyjiin. Aluehallintovirasto jatkoi

myös riskiarviovalvontaa. Aluehallintovirasto lähestyi selvityspyynnöillä eri alojen ilmoitusvelvollisia ja pyysi näitä toimittamaan riskiarvionsa. Riskiarviopyyntöjä lähetettiin kirjanpitäjille, rahoituspalvelun tarjoajille, sijoituspalvelun oheispalvelun tarjoajille, taidekauppiaille ja yrityspalvelun tarjoajille. Riskiarviopyyntöjä lähetettiin yhteensä noin 175 kappaletta. Aluehallintovirasto kävi nämä riskiarviot läpi ja kartoitti näin alojen riskitietoisuutta rahanpesun suhteen sekä valvoi riskiarvioiden laatua.

Aluehallintovirasto kartoitti myös eri toimialojen ilmoitusvelvollisia ja lähetti noin 20 selvityspyyntöjä toimijoille, jotka harjoittivat toimintaansa rekisteröitymättä rahanpesun valvontarekisteriin.

Rahanpesun valvontarekisterin käsittelytilanne oli vuonna 2022 hyvä, eikä hakemusruuhkia syntynyt. Rekisterihakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 23,8 päivää ja mediaanikäsittelyaika 13,5 päivää. Rekisterihakemusten tavoiteajaksi oli asetettu kaksi viikkoa. Tavoiteaika ylittyi, koska aluehallintoviraston piti pyytää käsittelyn yhteydessä täydennyksiä hakemuksiin ja vastauksia viranomaiskyselyihin. Syksyllä 2022 luotettavuus selvityksen vaativia rekisteröinti- ja muutosasioita oli poikkeuksellisen paljon, jonka vuoksi keskimääräinen käsittelyaika ylitti tavoiteajan. Aluehallintovirasto sai sen sijaan käsiteltyä alle 14 päivässä sellaiset rekisteröinnit, jotka eivät edellyttäneet luotettavuus selvitystä. Aluehallintovirasto ratkaisi vuoden 2022 aikana yhteensä 322 rekisteriasiaa. Näistä uusia rekisteröintejä oli 223 kappaletta ja rekisteröinnin muutoksia ja lopetuksia oli 99 kappaletta.

Aluehallintovirasto kehitti omaa riskiarviotaan ja laati uuden valvojakohtaisen riskiarvionsa loppuvuonna 2022.

Aluehallintovirasto julkaisi vuoden aikana yhden sähköisen uutiskirjeen valvomillean toimijoille sekä muille uutiskirjeen tilanneille. Uutiskirje toimitettiin 8 702 sähköpostiosoitteeseen. Lisäksi aluehallintovirasto laati kirjanpitäjille suunnatun, talousrikosepäilyiden ilmoittamiseen liittyvän muistion, jonka Taloushallintoliitto julkaisi. Aluehallintovirasto järjesti koulutusta muun muassa kirjanpitäjille ja yrityspalvelun tarjoajille.

Aluehallintovirasto osallistui aktiivisesti viranomaisyhteistyöhön niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Vuoden 2022 aikana aluehallintovirasto järjesti tapaamisen Islannin valvontaviranomaisten kanssa ja osallistui useisiin eri työryhmiin, esimerkiksi Financial Action Task Force (FATF) -ryhmään, kansalliseen viranomaisyhteistyöryhmään, tietojenvaihdon parantamista koskevaan työryhmään, valvojien alatyöryhmään, riskiarvioalatyöryhmään ja pakoteyhteistyöryhmään.

Eduskunnan käsiteltävänä on rahanpesulain uudistus (HE 236/2021), jonka oli tarkoitus tulla voimaan 2022. Uudistuksen odotetaan tulevan voimaan alkuvuonna 2023. Lakiuudistuksessa esitetään aluehallintovirastolle muun muassa uutena tehtävänä valvoa pakotesäätelyn noudattamista. Pakotelainsäädännön valvontaa varten rahanpesun valvontatiimiin perustettiin kaksi uutta virkaa syksyllä 2022.

Perintätoimen valvonta ja rekisteröinti

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisena erikoistumistehtävänä perintätoimen harjoittajia ja pitää yllä rekisteriä, johon oli 31.12.2022 merkitty 84 toiminnanharjoittajaa.

Perintärekisteri-ilmoitusten käsittelyaika vuonna 2022 oli keskimäärin 26 päivää. Uusia rekisteröintejä oli kolme kappaletta. Kahden viikon tavoiteaikaa pitemmät käsittelyajat johtuivat puutteellisista hakemuksista, joihin jouduttiin pyytämään täydennyksiä ja lisäselvityksiä. Uusissa rekisteröintihakemuksissa oli merkittäviä puutteita.

Vuonna 2022 uusia epäkohtailmoituksia perintätoimistojen toiminnasta tuli yhteensä 564 kappaletta. Valvontailmoitusten käsittelyaika vuonna 2022 oli keskimäärin 19 päivää. Valvontailmoitusten käsittelyaika sisältää sekä esittelystä annetut valvontapäätökset että esittelijän yksin päättämät asiat. Aluehallintovirasto pääsi valvonta-asioissa tavoitteelliseen yhdeksän kuukauden keskimääräiseen käsittelyaikaan.

Väliaikaisten perintälakien voimassaoloaikana aluehallintovirastoon saapui aluksi vain vähän epäkohtailmoituksia, mutta vuoden kuluessa ilmoituksia alkoi saapua enemmän. Tähän vaikutti osittain yksittäinen yritys, jonka toiminnasta tuli aluehallintovirastolle yli sata epäkohtailmoitusta.

Aluehallintovirasto valvoi vuonna 2022 tehostetusti perintäyhtiöiden menettelyä perintälain väliaikaisen ja pysyvän muutoksen osalta. Aluehallintovirasto priorisoi valvonnassa vakavimpia tapauksia myös vuonna 2022.

Luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien valvonta ja rekisteröinti

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisena erikoistumistehtävänä kuluttajaluottoja myöntäviä ja vertaislainanvälittäjiä sekä pitää yllä rekisteriä, johon oli 31.12.2022 merkitty 50 toiminnanharjoittajaa.

Luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien uusien rekisteröinti-ilmoitusten käsittelyajat olivat keskimäärin 49 päivää vuonna 2022. Rekisteröintiasioita käsiteltiin yhteensä 33 kappaletta, joista uusia rekisteröintejä oli kahdeksan. Uusien rekisteröintien, muutosilmoitusten ja ajantasaisuustarkistusten käsittelyn viivästyksiä aiheuttivat luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien viivästyksset lisäselvitysten toimittamisessa.

Vuonna 2022 aluehallintovirastolle tehtiin yhteensä 45 epäkohtailmoitusta. Valvonta-asioiden käsittelyaika oli keskimäärin 66 päivää vuonna 2022. Käsittelyaika sisältää sekä esittelystä annetut valvontapäätökset että esittelijän yhdellä nimellä päättämät asiat. Aluehallintovirasto ratkaisi valvontapäätökset keskimäärin yhdeksän kuukauden käsittelyaikatavoitteessa.

Hallituksen esityksessä (HE 101/2022 vp) ehdotettiin rekisterin ja valvonnan siirtoa aluehallintovirastolta Finanssivalvonnalle. Esityksen mukaan tämä toteutuisi 1.7.2023. Eduskunta on tammikuussa 2023 hyväksynyt esityksen.

Panttilainauslaitosten valvonta ja luvat

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisena erikoistumistehtävänä panttilainauslaitostoimintaa harjoittavia ja myöntää panttilainauslaitosten toimitukset. Toimilupia oli 31.12.2022 yhteensä 12.

Vuonna 2022 aluehallintovirasto ei myöntänyt uusia toimilupia panttilainauslaitoksille. Panttilainauslaitoksista ei myöskään tehty epäkohtailmoituksia aluehallintovirastolle vuonna 2022.

Valvonnassa aluehallintovirasto teki vuosittain toistuvaa tilinpäätösvalvontaa, johon yhdistettiin panttilainauslaitosten omistajien ja hallintohenkilöiden luotettavuuteen ja sopivuuteen liittyvää valvontaa. Valvonnassa ei havaittu poikkeamia.

Hengenpelastusmitalilautakunnan sihteeritehtävät

Hengenpelastusmitali annetaan tunnustukseksi erittäin rohkeasta tai neuvokkaasta tai oman hengenvaaran uhalla suoritetusta teosta, jolla toisen ihmisen henki on pelastettu uhkaavasta vaarasta. Hengenpelastusmitalilautakunta käsittelee hengenpelastusmitalin antamista koskevat ehdotukset.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto vastaa valtakunnallisesti hengenpelastusmitalilautakunnan valmistelu-, lausunto- ja toimistotehtävistä sekä tehtäviin liittyvästä yhteistoiminnasta ja asiantuntijuudesta. Lisäksi aluehallintovirasto antaa lausunnon hengenpelastusmitalilautakunnalle niistä esityksistä, jotka kohdistuvat Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueelle. Sihteeritehtäviä hoitaa pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue.

Hengenpelastusmitalilautakunnan kokous pidettiin 10.2.2023. Hengenpelastusmitali -esityksiä oli 82. Lautakunta myönsi hengenpelastusmitalin 17 henkilölle.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämien valtionavustushankkeiden maksatus- ja hallinnointitehtävät

Aikaisempien vuosien tapaan valtionavustuksilla tuettiin hallitusohjelman mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita, kansallista mielenterveysstrategiaa, työkykyohjelmaa, ikäihmisten kotona asumisen palveluita ja teknologioita sekä joustavan palvelun asumismalleja, asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistä sekä lastensuojelun kehittämistä (Valtioneuvoston asetukset 7/2020, 13/2020, 820/2021).

Vuonna 2022 käynnistyivät lisäksi asetuksen 1126/2021 mukaiset Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeet (Next Generation EU).

Aluehallintovirastojen sisäisen tarkastuksen toimintayksikkö

Lounais-Suomen aluehallintoviraston erityistehtävänä on huolehtia valtakunnallisesti aluehallintovirastojen toiminnan sisäisestä tarkastuksesta. Tehtäviä hoitaa aluehallintoviraston vastuualueista erillinen aluehallintovirastojen sisäisen

tarkastuksen toimintayksikkö. Aluehallintovirastot ja valtiovarainministeriö vahvistavat toimintayksikön vuosisuunnitelman.

Sisäiset tarkastukset kohdistuivat vuonna 2022 vuosisuunnitelman mukaisiin aiheisiin, jotka olivat:

- Kanteluiden käsittelyprosessin kehittäminen ja digitalisointi -tulossopimus-hanke
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikön toimintakertomus 2021
- digi- ja tietoturvallisuus:
  - o tietosuoja
    - henkilötietojen käsittely ja
    - niiden poistaminen järjestelmistä
  - o joulukuusta 2022 alkaen tiedonhallintalain soveltaminen aluehallintovirastoissa
    - kokonaisarkkitehtuuryön tilanne.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Hautausoimilain mukaiset tehtävät

Itä-Suomen aluehallintovirastolle tuli vuonna 2022 vireille 31 hautausoimen lupa-, valvonta- ja lausuntoasiaa, mikä on edellistä vuotta jonkin verran vähemmän. Itä-Suomen aluehallintovirasto ratkaisi 39 lupa-asiaa ja toimitti kolme lausumaa hallinto-oikeudelle. Lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 3,7 kuukautta. Vuoden aikana virisi useita lupahakemuksia, joissa omaisten ja seurakuntien välillä oli syntynyt väärinymmärrys hautapaikasta. Lisäksi lupaa haettiin vainajien siirtoon tapauksissa, joissa hautapaikan määrittäminen oli epäonnistunut tai vainajien samankaltaisissa nimissä oli syntynyt sekaannusta. Historiallisissa haudoissa olleiden vainajien siirtohakemuksia oli kuusi kappaletta.

Kiinteistörekisterivalvonnan osalta Itä-Suomen aluehallintovirasto kartoitti hautausmaakiinteistöjen tilannetta ja arvioi valvonnan tarvetta. Hautausmaakiinteistöjen rekisterivalvonnan suunnittelussa tehtiin tiivistä yhteistyötä Maanmittauslaitoksen kanssa.

Hautausoimen rahoitustehtävä perustuu Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä tehtyyn valtiosopimukseen, jossa on sovittu yhteistyöstä toisen maailmansodan seurauksena Venäjällä kaatuneiden suomalaisten sotilaiden ja Suomessa kaatuneiden venäläisten (neuvostoliittolaisten) sotilaiden muiston vaalimisessa. Kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, Itä-Suomen aluehallintovirasto pyysi ja sai ulkoministeriöltä linjauksen, jonka mukaan valtiosopimus ja sen velvoite hautojen hoitamiseen Suomessa ovat edelleen voimassa. Käytännössä hautoja hoitavat paikalliset toimijat, joiden kanssa Itä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt hoitosopimukset.

Kansainvälisen turvallisuustilanteen johdosta Itä-Suomen aluehallintovirasto lisäsi tiedottamista hautojen hoitajille ja ohjeisti heitä jatkamaan toimintaa hoitosopimusten mukaisesti. Hoitosopimuksia oli voimassa vuoden 2022 lopussa yhteensä 39 kappaletta ja niiden puitteissa hoidettiin 63 hautapaikkaa.

Vuonna 2022 venäläisten sotavainajien hautapaikoille kohdistui ilkivaltaa neljällä hautapaikalla ja Itä-Suomen aluehallintovirasto korvasi näistä kolmen hautapaikan korjauksen. Osittain tästä tilanteesta johtuen joitakin hoitosopimuksia irtisanoitiin, ja Itä-Suomen aluehallintovirasto solmi uudet sopimukset uusien toimijoiden kanssa. Ilkivaltatapaukset lisäsivät tarvetta tiedottaa tehtävästä ja sen taustoista myös medialle sekä opastaa hautojen hoitajia seuraamaan tilannetta ja ilmoittamaan mahdollisista ilkivallasta.

Kolmelle hakijalla maksettiin valtionavustusta siirtoväen sankarihautojen hoitamiseen Suomessa. Luovutetun alueen suomalaisten sankari- ja siviilihautausmaiden hoitoon ei myönnetty avustuksia vuonna 2022 edellä mainitun kansainvälisen turvallisuustilanteen takia.

Vuonna 2022 aluehallintovirasto jatkoi tiivistä yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa muun muassa hautaustoimilain päivittämistarpeen osalta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Löytötavaratoimistojen luvat ja valvonta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää rekisteriä löytötavaratoimistoista. Vuoden 2022 päättyessä rekisterissä oli 27 löytötavaratoimistoa, joille oli myönnetty löytötavaralain ja -asetuksen mukainen lupa löytötavaratoimiston pitämiseen.

Vuonna 2022 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa tuli vireille 5 löytötavaratoiminnan lupa-asiaa seuraavasti:

- 2 löytötavaratoimistojen lopetusilmoitusta
- 2 hakemusta löytötavaratoimiston perustamiseksi
- 1 muutosilmoitus löytötavaratoimistoa koskien.

Löytötavaratoimistojen lupia koskevien hakemusten määrä säilyi tavanomaisella tasolla vuonna 2022.

Vuonna 2022 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa tuli vireille 11 uutta löytötavaratoiminnan valvonta-asiaa, joista 5 oli yksittäisiä löytötavaratoimistoja koskevia ilmoituksia. Keskimäärin löytötavaratoiminnan valvonta-asioita on tullut vireille vuosittain 1–2 kappaletta. Vuonna 2021 vireille tuli poikkeuksellisesti kahdeksan uutta valvonta-asiaa, minkä vuoksi nykyistä valvonta-asioiden määrää voidaan pitää poikkeuksellisen suurena.

Tyypillisesti löytötavaratoimistojen valvonta-asiat liittyivät asiakkailta perittäviin säilytyskustannuksiin.

Asukasdemokratia

Asukasdemokratiaa koskevissa asioissa tehtävien pääpaino kohdistui asiakkaille annettavaan neuvontaan. Annettu neuvonta liittyi pääsääntöisesti aluehallintoviraston toimivaltaan sekä lakeihin, jotka on annettu asumisoikeusasunnoista ja yhteishallinnosta vuokratiloissa.

Vuonna 2022 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon tuli vireille yksi uusi asukasdemokratiaan liittyvä hakemusasia tehtäväluokassa 06.01.04. Tehtävässä tehdään tarvittaessa tiivistä yhteistyötä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen (ARA) kanssa, koska asioihin liittyy usein myös heidän toimivaltaansa kuuluvia kysymyksiä.

Eduskunta on hyväksynyt uuden lain yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa (119/2022). Laki tulee voimaan 1.1.2024. Tällöin tehtävä lakkaa aluehallintovirastossa ja tehtävät siirtyvät Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselle.

Osakaskuntien sääntöjen vahvistaminen

Osakaskuntien sääntöjen vahvistamista koskeviin hakemuksiin tehtiin vuonna 2022 yhteensä 68 päätöstä. Ratkaistuista asioista 18 prosenttia oli ruotsinkielisiä.

Ratkaistuista asioista 50:ssä vahvistettiin säännöt (74 prosenttia) ja 15:ssä ne jätettiin vahvistamatta (22 prosenttia). Kolme hakemusta jätettiin käsittelemättä (4 prosenttia), koska hakija peruutti ne. Yleisimmät syyt osakaskunnan sääntöjen vahvistamatta jättämiselle olivat lainvastaisuudet osakaskunnan kokouksen koollekutsumisessa tai toimivallan määrittämisessä hoitokunnalle.

Vuoden 2022 aikana hakemuksia tuli vireille 63 kappaletta, vuonna 2021 vastaava määrä oli 46 kappaletta. Koronarajoitusten päättymisen on todennäköisesti helpottanut osakaskuntien kokousten järjestämistä, minkä myötä hakemuserä määrät ovat palaamassa normaaleihin keskiarvoihin. Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2022 oli 1,2 kuukautta.

Työllisyyden kuntakokeilujen valvonta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on valvonut 1.3.2021 alkaen työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämistä kaikissa kunnissa, jotka osallistuvat työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun. Kokeiluun osallistuu 118 kuntaa, joista muodostuu 25 kokeilualuetta. Kokeilutehtäviä hoitaa yhteensä noin 2500 virkamiestä ja viranhaltijaa. Kokeilu on määräaikainen ja kestää vuoden 2024 loppuun asti. Kuntakokeilujen laillisuusvalvonnasta on säädetty laissa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (1269/2020).

Työvoimapalveluiden järjestäminen on tarkoitus siirtää valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen. Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (207/2022 vp) esitetään, että aluehallintovirastolla olisi toimivalta valvoa uusien työvoimaviranomaisten toiminnan lainmukaisuutta. Tähän tehtävään osoitettaisiin alkuvaiheessa 10 henkilötyövuotta.

Kuntakokeilujen valvontatehtävään oli vuonna 2022 osoitettu kaksi henkilötyövuotta ja vuodelle 2023 osoitettiin neljä henkilötyövuotta. Osoitetuista henkilötyövuosista on saatu täytettyä kolme. Yksi rekrytointi on kesken, koska tehtävään ei ole saatu asiantuntevaa henkilöä. Kuntakokeilujen laillisuusvalvonnan nykyinen henkilöresurssi on käytännössä ollut riittämätön suhteessa aluehallintoviraston tietoon tulevien valvonta-asioden määrään ja kokeiluja koskeviin lainsäädäntöuudistuksiin. Laillisuusvalvonnan onnistumiselle on elintärkeää, että se on

asianmukaisesti resursoitu. Kun työvoimapalvelut siirtyvät pysyvästi kunnille, kuntakokeilujen laillisuusvalvonta tarvitsee oman toimintonsa myös aluehallintoviraston sisällä. Nykyinen neljän henkilötyövuoden resurssi pitäisi varmistaa vuoden 2024 loppuun asti kokonaisuudessaan. Vuodelle 2024 pitäisi lisäksi osoittaa kaksi lisähenkilötyövuotta uuden pysyvän toiminnon valmisteluun sekä kokeilujen tehokkaan valvonnan varmistamiseksi.

Laillisuusvalvonnan painopistealueita ovat asiakkaiden yhdenvertaisuus toimeentulon turvan ja palvelujen saatavuuden osalta, yksityiselämän suoja ja kielellisten oikeuksien toteutuminen. Kuntakokeilujen valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2021–2024. Valvonnan erityiset painopistealueet, valvontakohteet, valvontamenetelmät sekä valvonnan tietopohja päivitetään vuosittain niin, että valvonnan jatkuvuus otetaan huomioon. Suunnitelman mukaisesti vuonna 2022 erityisenä painopistealueena oli tietosuoja ja työnhakijan asiakastietojen käsittely. Tämä valikoitui painopistealueeksi aluehallintovirastolle tehtyjen yhteydenottojen sekä kanteluasioiden perusteella. Valvonnasta tehtyjen päätösten perusteella aluehallintovirasto lähetti kaikille kokeiluun osallistuville kunnille ohjauskirjeitä. Suunnitelman toteutumisesta ja valvontatoimenpiteistä sekä niiden tuloksista ilmoitettiin työ- ja elinkeinoministeriölle.

Vuonna 2022 työllisyyden kuntakokeilua koskevia kanteluasioita tuli vireille kolminkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Myös muut yhteydenotot esimerkiksi aluehallintovirastojen asiakaspalvelun kautta lisääntyivät. Asiakkaille tarjottiin käyttöön sähköinen kantelulomake.

Kuntakokeilujen valvontatehtävästä viestittiin sisäisesti ja ulkoisesti. Aluehallintoviraston verkkosivuilla julkaistiin päätöslyhennelmiä aiheista, jotka toistuivat usein kanteluissa. Kokeilujen laillisuusvalvontaa ja valvonnan tuloksia käytiin esittelemässä kolmella kokeilualueella. Vierailuihin osallistuivat myös työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Uudenmaan ELY-keskus) ja ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA). Lisäksi aluehallintovirasto teki säännöllistä yhteistyötä kuntakokeiluja ohjaavan työ- ja elinkeinoministeriön sekä KEHA-keskuksen kanssa. Yhteistyön tarkoitus oli vaihtaa tietoja ja jakaa valvonnassa havaittuja asioita.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon ohjaus ja valvonta

Vankiterveydenhuolto

Koronatilanteen vuoksi aluehallintovirasto ei asettanut tavoitteita vankiterveydenhuollon toimipaikkojen ohjaukseen ja valvontaan vuoden 2022 alussa. Kun koronatilanne helpotti, aluehallintovirasto käynnisti yhteistyössä Valviran kanssa suunnitelmalliset ohjaus- ja arviointikäynnit joulukuussa 2022.

Vuoden 2022 aikana käsiteltiin erillisenä valvonta-asiana vankiterveydenhuollon psykiatrisen vankisairaalan rajoitustoimenpiteiden käyttöä ja hälytysrajojen ylittämisen ilmoituskäytäntöjä. Aluehallintovirasto seurasi hälytysrajojen ylittymisestä tehtäviä ilmoituksia myös osana suunnitelmallista valvontaa. Vuonna 2022

aluehallintovirasto jatkoi vuoden 2021 lopussa aloitettua laajempaa psykiatrisen vankisairaalan hoidon toteutumisen valvontaa.

Aluehallintovirasto tapasi kaksi kertaa vuoden aikana Vankiterveydenhuollon yksikön johtoa yhteistyökokouksissa. Kokouksissa käsiteltiin organisaatiovalvontaan ja annettavaan ohjaukseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Muilta osin ohjaus- ja valvonta keskittyi kantelujen ja muiden yhteydenottojen käsittelyyn. Vuonna 2022 aluehallintovirasto sai 33 vankiterveydenhuollosta tullutta kantelua.

Puolustusvoimien terveydenhuolto

Koronatilanne vaikutti vuonna 2022 myös puolustusvoimien terveydenhuollon ohjaukseen ja valvontaan. Tilanteen vuoksi aluehallintovirasto ei asettanut vuodelle 2022 tavoitteita puolustusvoimien terveydenhuollon toimipaikkojen ohjaus- ja arviointikäyntien toteuttamiseksi. Joulukuussa toteutettiin ohjaus- ja arviointikäynti Vekarajärven varuskunnan poliklinikalle. Aluehallintovirasto osallistui käyntiin etäyhteydellä.

Aluehallintovirasto tapasi kaksi kertaa vuoden aikana Sotilaslääketieteen keskuksen vastuuhenkilöitä yhteistyökokouksissa, joissa käsiteltiin organisaatiovalvontaan ja annettavaan ohjaukseen liittyviä ajankohtaisia asioita sekä Puolustusvoimien oikeudellisen osaston vastuuhenkilöitä yhdessä yhteistyökokouksessa. Vuoden 2022 aikana aluehallintovirastolle ei tullut yhtään Puolustusvoimien terveydenhuoltoon liittyvää kanteluasiaa vireille.

Yhteistyön kautta onnistumisiin

Aluehallintoviraston virkamiehet tapasivat vuoden 2022 aikana kerran myös Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilöt, jotka vastaavat vankien ja puolustusvoimien terveydenhuollosta. Aluehallintovirasto teki jatkuvaa yhteistyötä näiden henkilöiden kanssa, jotta valvonnassa ilmi tulleita asioita voitiin jakaa valvontatyötä hyödyttävällä tavalla.

Vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon laillisuusvalvonnassa painotettiin erityisesti valvontakohteiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja rakentavaa vuorovaikutusta.

Vuonna 2022 aluehallintovirasto pyrki toimintaa arvioivassa ohjaus- ja valvontatyössään siihen, että toiminnasta saatiin näkyville sekä jo toimivat asiat että ne asiat, joiden oli kehityttävä, jotta toiminta oli lainmukaista. Tällä tavoin valvontakohteet saatiin arvioimaan omaa toimintaansa kokonaisvaltaisemmin ja kehittämään omavalvontaa yhä potilasturvallisempaan ja hoidon laatua parantavaan suuntaan. Toimintatavalla oli myönteistä vaikutusta myös käsityksiin valvontaviranomaisesta laillisuusvalvojana.

Vuodelta 2022 positiivisena havaintona voidaan todeta, että erityisesti Vankiterveydenhuollon yksikkö pyrki jatkuvasti kehittämään palvelujensa laadukkuutta sekä omavalvontatoimintaansa. Yhä useammin kanteluasia voitiin siirtää toimintayksikköön muistutuksena käsiteltäväksi ja saadun vastauksen perusteella oli mahdollista arvioida, toteutuivatko terveydenhuollon palvelut lainmukaisesti.

Metsäpalojen tähystyslentoihin liittyvät tehtävät

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto järjesti metsäpalojen lentotähystystoiminnan koko Suomen alueella. Lentotähystystoiminnalla pyritään havaitsemaan alkavat

metsäpalot jo varhaisessa vaiheessa, jotta niiden leviäminen laajoiksi paloiksi saataisiin estettyä.

Lentoja suoritettiin kauden aikana yhteensä 392 kertaa vuonna 2022. Lennoilla havaittiin maasto- ja muita paloja 95 kertaa. Ensihavaintoja paloista oli 43 kappaletta. Pelastustoimen yksiköitä opastettiin kohteeseen 15 kertaa.

Toiminnalla pienennettiin merkittävästi ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvien suurien metsäpalojen riskiä ja niistä aiheutuvaa hiilijalanjäljen kasvua. Laajat, pitkäkestoiset metsäpalot kuormittavat lisäksi yhteiskunnan resursseja.

Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi

Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi on aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirastojen tehtävä. Asianomaiset ministeriöt ja keskushallinnon virastot ohjaavat arviointia omalla toimialallaan. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto koordinoi valtakunnallisen raportin valmistelua.

Aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt valmistelivat yhdessä aluehallintovirastojen kanssa ehdotukset vuotta 2021 koskeviksi peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointikohteiksi. Yhteistyöllä pyrittiin varmistamaan, että arvioinnista saatavilla tuloksilla on todellista merkitystä aluehallintovirastoille ja ohjaaville ministeriöille.

Aiemmillä arviointikierroksilla käytetyn Patio-tietojärjestelmän alasajo aiheutti sen, että arvioinnissa palattiin Word-pohjien käyttöön. Tämän seurauksena erityisesti arviointiprosessin loppuvaihe muuttui hyvin erilaiseksi aiempiin kierroksiin verrattuna. Muutos tarkoitti käytännössä sitä, että arviointitekstit ja muu materiaali oli erikseen saatettava julkaisukelpoiseen muotoon eli julkaisu piti taittaa. Arvioinnin suuresta sivumäärästä johtuen taittovaiheen vaatima työmäärä oli mittava.

Peruspalvelujen arvioinnin ohjeellinen valmistumisaika oli 31.5.2022, mutta tähän tavoitteeseen ei päästy. Arviointi julkaistiin kesälomakauden jälkeen vuonna 2022. Peruspalvelujen arviointiin voi tutustua aluehallintoviraston verkkosivuilla. Verkkosivuilla on julkaistu linkit myös aiempiin arviointiraportteihin.

Lapin aluehallintovirasto

Saamen kieleen liittyvät tehtävät

Lapin aluehallintovirasto tuki saamenkielisten lapsiperheiden kielellisiä ja kulttuurisia palveluita myöntämällä valtionavustuksia saamenkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen saamelaisten kotiseutualueella. Lisäksi Lapin aluehallintovirasto järjesti saamenkieliselle varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstölle saamenkielistä täydennyskoulutusta. Lapin aluehallintovirastossa saamen kieleen liittyviä tehtäviä hoitava opetustoimen ylitarkastaja vastasi saamenkielisestä informaatio-ohjauksesta ja tuki myös valtakunnallisesti aluehallintovirastojen saamenkielistä viestintää.

Poronhoitolain mukaiset tehtävät, poronlihatarkastus ja siihen liittyvä valvonta

Erikoistumistehtävä poronhoidossa ja poronlihan tarkastuksessa toteutui suunnitellusti muutamien laitosten vuosittaisia Oiva-tarkastuksia lukuun ottamatta.

1.2.7 Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut

Työympäristöissä käynnistyi laajempi kehitysvaihe

Toimitilojen osalta käynnissä on laajempi muutos, joka kytkeytyy työelämän murrokseen ja yleisen kustannustason nousuun. Taustalla vaikuttaa myös aluehallintovirastojen momentin tilanne.

Vuonna 2022 aluehallintovirastoille hyväksyttiin yhteinen toimitilojen säästöpotentiaalisuunnitelma, jolla vastattiin momentin taloustilanteen heikentymiseen ja yleisen kustannustason nousuun. Lisäksi aluehallintovirastot laativat valtion toimitilastrategian toimeenpanosuunnitelman, jossa lähtökohtana on käyttöasteeseen perustuva tilamitoitus. Käyttöasteita mitattiin suurimmilla paikkakunnilla ja ne olivat 10–30 prosenttia.

Toimitilavuokrat kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,1 prosenttia. Toimitilavuokrat vuonna 2022 pienenivät kuitenkin kokonaisuudessaan toimitilahankkeiden seurauksena. Suurin kustannuspaine kohdistuu vuoteen 2023, jolloin vuokrien odotetaan nousevan yli 8 prosenttia. Aiemmin kustannuksia on onnistuttu pienentämään tehostamalla toimitilojen käyttöä, mutta kustannustason nousun myötä tilanne on muuttumassa merkittävästi.

Kehityslinjana jo ennen kustannustason nousua on ollut toimitilasidonnaisten palvelujen kustannusten kasvu. Vuonna 2022 kustannusten nousu selittyy uusien palvelujen ja palvelutyyppeiden ostoilla. Muun muassa turva-, kaluste- ja catering-palvelut ovat lisääntyneet uusituissa monitiloissa.

Työelämän murros näyttäytyy puolestaan toimitilojen käyttöasteiden laskuna, mitä selittää monipaikkaisen työn pysyvä lisääntyminen. Työn muutosta ja henkilöstön jaksamista tuettiin avitettu hybridityö -hankkeella, jolle Valtiokonttori myönsi Kaiku-kehittämisrahaa.

Aluehallintovirastot osallistuvat aktiivisesti ja useilla eri paikkakunnilla valtion palvelu- ja toimitilaverkoston uudistamishankkeeseen.

Kehittämistoiminta keskittyi valmiiksi saadun käyttöönottoon ja hyötyjen maksimointiin

Tulossopimushankkeita jouduttiin sopeuttamaan merkittävästi keväästä 2022 alkaen ennen lisätalousarvion varmistumista. Sopeuttamisessa lähtökohtana oli turvata jo tehtyjen toimenpiteiden käyttöönotto ja niistä saatava hyöty. Joistakin suunnitelluista kehittämistoimenpiteistä ja hankkeista jouduttiin luopumaan.

Tulossopimushankkeiden henkilötyövuosikehitys oli 13 henkilötyövuotta (htv) ja toteuma 10,7. Lisäksi asiakaspalvelupilotin henkilötyövuositoteuma oli 3,8. Prioisoidut hankkeet saavuttivat tavoitteensa kohtuullisesti, varsinkin kun otetaan huomioon yhteisen hanketoiminnan supistaminen nopealla aikataululla. Tarkempi erittely hankkeissa saavutetuista tuloksista löytyy liitteestä.

Vuoden aikana käynnistyi kehittämistoiminnan prosessien, toimintatapojen ja hankeohjauksen käytäntöjen uudistaminen. Hallinto- ja kehittämispalvelut -vastualue (hake) kehitti hankesalkun ja projektien talousseurantaa ja -suunnittelua resurssien supistamistoimenpiteiden yhteydessä. Projektien taloushallinnossa pilotoitiin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen uutta palvelukonseptia. Hake kehitti projektityön käytäntöjä muun muassa uudistamalla prosessin eri vaiheisiin liittyviä asiakirjapohjia ja -malleja.

Panoksia tulevaisuuden suunnitteluun ja kehittämiseen

Vuonna 2022 hake kilpailutti aluehallintovirastoille talous- ja henkilöstöresurssien suunnittelujärjestelmän, jonka käyttöönottokoulutukset toteutettiin pääosin syyskaudella 2022. Tavoitteena on, että suunnittelujärjestelmä yhdessä strategisen henkilöstösuunnittelun mallin avulla tukee aluehallintovirastojen voimavarojen suunnittelukyvykkyyttä.

Vastuualueella käynnistettiin myös kokonaisarkkitehtuurityö, jossa keskeisenä tavoitteena on selkiyttää aluehallintovirastojen toiminnan, tietojen ja järjestelmien yhteispeliä ja luoda linjaukset tulevaisuuden kehittämiseksi. Kokonaisarkkitehtuurityön tarkoitus on vastata myös ICT-menojen kasvun haasteeseen.

Haken tulossopimuksen mukainen henkilötyövuosikehitys oli 102 henkilötyövuotta, joka oli 4 henkilötyövuotta pienempi kuin vuoden 2021 henkilötyövuosikehitys. Toteuma oli 99 henkilötyövuotta. Alittumisen selittää se, että hake pidättäytyi lähtökohtaisesti rekrytoinneista ohjaavan ministeriön ohjeiden mukaisesti. Hake käynnisti myös ministeriön ohjeistuksen mukaisesti yhteisen hanketoiminnan ja palveluostojen supistamisen, jonka seurauksena hakelle osoitettua toimintamäärärahaa leikattiin 782 000 euroa. Tämän lisäksi hake alitti budjettinsa noin 3,5 miljoonalla eurolla.

Aluehallintovirastojen yhteiset menot pienenevät noin 11 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoteen 2023 kohdistuu kuitenkin kasvupainetta inflaation ja erilaisten palvelumaksujen nousun vuoksi.

Toimitilahankkeet

Vuonna 2022 aluehallintovirastojen toimitilamenojen kokonaisuudessa saavutettiin noin 122 000 euron säästö verrattuna vuoteen 2021. Vuoden 2022 suurimmat valmistuneet hankkeet olivat Vaasan virastotalon ja Kuopion Hallituskadun toimitilat. Oulussa käynnistyi mittava valtion yhteisen työympäristön hanke. Useita muita hankkeita eri vaiheissaan oli suunnitteilla tai rakentamisvaiheessa. Toukokuussa 2022 hyväksyttiin toimitilojen säästöpotentiaalisuunnitelma, jossa jo tiedossa olevat hankkeet realisoivat suurimmat säästöt kuitenkin vasta vuodesta 2024 alkaen. Vuokrasopimusten 12 kuukauden irtisanomisaika aiheuttaa myös omia rajoitteitaan. Toimistotilojen tilatehokkuus on parantunut jo vuosia hankkeiden myötä. Käyttöastemittaukset on tehty lähes kaikilla yli 30 henkilön toimipaikoilla ja mittauksissa on voitu valtakunnallisesti todeta käyttöasteiden jäävän 10–30 prosentin tienoille.

Tavoite kaikissa työympäristöhankkeissa oli alkujaan valtion toimitilastrategian (VNp 18.12.2014) mukaisesti alle 15–18 neliometriä per henkilö ja myöhemmin

päivitetyn valtion toimitilastrategian (VNp 16.12.2021) mukaan alle 10 neliometriä per henkilö.

Saavutettu tilatehokkuus on arvioitu 31.12.2022 henkilömäärillä.

Taulukko 1.2.2 Aluehallintovirastojen toimitilahankkeiden toteuma vuonna 2022

Aluehallintovirasto	Paikkakunta	Työympäristöhanke, alkua ja valmistumisen	Toimistotilatehokkuus lähtökohta 8/2019	Toteuma 2022	Saavutettu tilatehokkuus
Etelä-Suomi	Helsinki	Uusiin, osin yhteiskäyttöisiin monitiloihin muutettu 6/2020	20 m ² /henkilö	Avi toimii monitilassa 6/2020 lähtien, tilojen yhteiskäyttöä	11,4 m ² /hlö
Etelä-Suomi	Hämeenlinna	Uusiin, osin yhteiskäyttöisiin tiloihin muutettu 1/2021	32 m ² /henkilö	Avi monitilassa 1/2021 lähtien, tilojen yhteiskäyttöä	8,6 m ² /hlö
Etelä-Suomi	Lappeenranta	Valtion yhteisen työympäristön hanke virastotalossa, avi väistään 9/2021 alkaen	49 m ² /henkilö	Edelleenvuokratuissa tiloissa tilankäytön tehostumista, hanke valmis avin osalta 3/2024	alle 10 m ² /htv
Etelä-Suomi	Lahti	Valtion yhteisen työympäristön hanke alkanut 2021 ja uusiin virastotalon tiloihin muutto avin osalta 3/2024	30 m ² /henkilö	Hankkeessa suunnittelua ja rakentamista, avi jatkaa edelleenvuokratuissa tilassa	alle 10 m ² /htv
Lounais-Suomi	Turku	Uusittuihin virastotalon tiloihin muutettu 6/2021	21 m ² /henkilö	Avi monitilassa 6/2021 lähtien	12,1 m ² /hlö
Lounais-Suomi	Pori	Julkisen hallinnon yhteinen työympäristö, tavoitteena 1/2024	29 m ² /henkilö	Hanke aikataulussa ja valmistuu muuttoon 1/2024, avi vanhoissa tiloissa 2022	alle 10 m ² /htv
Itä-Suomi	Mikkeli	Uusiin tiloihin muutettu 1.3.2021 Mikkelin virastotalon kehittämisen yhteishanke käynnistyy 1/2022	36 m ² /henkilö	Valtion yhteisen työympäristön hanke käynnissä	16,4 m ² /hlö
Itä-Suomi	Kuopio	Hallituskatu valmiina, kun uusi sopimus alkaa 1.1.2023	54 m ² /henkilö	Avin muutto Hallituskadulle 12/2022, tilojen yhteiskäyttöä	11,7 m ² /hlö
Itä-Suomi	Joensuu	Valtion yhteinen työympäristö, tavoite oli aluksi, että tilankäyttö alkaisi 1.1.2023	37 m ² /henkilö	Rakennushankkeen viiveitä, valtion yhteinen työympäristö muuttovalmis 2/2023	1.3.2023 alkaen 8,7 m ² /hlö
Länsi- ja Sisä-Suomi	Vaasa	Wolffintien virastotalon muutokset valmiit syksyllä 2022, aville	19 m ² /henkilö	Avi muutti uusittuun monitilaan 6/2022,	11,9 m ² /hlö

Aluehallinto- virasto	Paikkakunta	Työympäristöhanke, alku ja valmistumisen	Toimistotila- tehokkuus lähtökohta 8/2019	Toteuma 2022	Saavutettu tilatehokkuus
		3. kerros + yhteistiloja		tilojen yhteiskäyttöä virastotalossa	
Länsi- ja Sisä-Suomi	Jyväskylä	Uusiin osin yhteiskäyttöisiin tiloihin muutettu 6/2020	25 m ² /henkilö	Avi sisäilmaväistössä vuoden 2022 ajan Cygnaeuksenkadulla	11,9 m ² /hlö Sinetti
Pohjois-Suomi	Oulu	Valtion yhteisen työympäristön hankkeen esiselvitys	29,3 m ² /henkilö	Valtion yhteisen työympäristön hanke käynnistyi syksyllä 2022, valmistuisi 2025–2027	alle 10 m ² /htv

Tulossopimushankkeet

Taulukossa 1.2.3 määritellyt hankkeet ovat tulossopimustasolla seurattavia ja arvioitavia hankkeita. Niiden toteutumisesta raportoidaan aluehallintovirastojen toimintakertomuksessa ja onnistumista arvioidaan ministeriön tilinpäätöskannotossa.

Hankkeiden omistajat vastaavat hankkeille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta niille asetetun aikataulun ja budjetin rajoissa. Kaikki virastot tukevat yhteisten tulossopimushankkeiden onnistumista.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut tarjoavat hankkeiden omistajien käyttöön tarvittavat työvälineet ja muun teknisen tuen. Seurantatietoa hankkeista pidetään yllä keskitetysti ja koordinoitusti hallinto- ja kehittämispalveluiden ylläpitämässä aluehallintovirastojen hankesalkussa. Seurantatiedon tuottamisesta vastaavat hankkeiden omistajat.

Taulukko 1.2.3 Tulossopimushankkeet vuonna 2022

Hanke / omistaja	Vuoden 2022 keskeiset tavoitteet ja tuotokset	Toteuma 2022	Tavoitetila 2023
KANTELUIDEN KÄSITTELY-PROSESSIN KEHITTÄMINEN JA DIGITALISOINTI / Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Peruspalvelut, oikeusturva- ja luvat, vastuuhenkilö Jarkko Yliruka	<ul style="list-style-type: none"> Kantelujen sähköisen vireilletulon seuranta, ylläpito ja jatkokehittäminen Kantelujen käsittelyn sähköisen käyttöliittymän/ohjelman valinta ja kehittäminen Kantelujen käsittelyn yhdenmukaistaminen ja työkäytäntöjen kehittäminen aluehallintovirastoissa sekä viranomaisyhteistyö Kantelujen asianhallinnan ja tiedolla johtamisen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Syyskuussa otettiin käyttöön sähköinen kantelulomake (Formula), ja sen jälkeen (viikko 40) 47 % kanteluista saapui aluehallintovirastoihin sähköisesti. Vuoden aikana panostettiin prosessien ja toiminnan tehostamiseen ja yhdenmukaistamiseen sisäisillä ohjeilla ja sisäisellä kanteluiden käsikirjalla (intranet). Asiakaspalvelua ja -viestintää sekä asiakasohjausta uudistettiin avaamalla kattava kantelusivusto avi.fi-palveluun. Avi.fi-verkkosivuilla julkaisiin eri toimialojen kantelupäätöksistä n. 100 kpl. 	<p>Kaikilla toimialoilla yhteinen toimintatapa kantelujen käsittelyssä.</p> <p>Kokonaisvaltainen sähköinen ratkaisu kantelujen käsittelyssä käytössä ja mahdolliset jatkokehitystoimet.</p>

Hanke / omistaja	Vuoden 2022 keskeiset tavoitteet ja tuotokset	Toteuma 2022	Tavoitetila 2023
		<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluiden tilastointia Tildaan kehitettiin yhteistyössä aluehallintovirastojen tietopalvelun ja Valviran kanssa. Hankkeesta laadittiin kaksi sisäisen tarkastuksen raporttia. Erillisen kanteluiden sähköisen käsittelyjärjestelmän edistäminen ei edennyt suunnitellulla aikataululla. 	
<p>ASIAKASPALVELU-TOIMINNAN KEHITTÄMINEN / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut, vastuuhenkilö Virva Hakamäki</p>	<ul style="list-style-type: none"> Yhteisen asiointialustan käytettävyyden ja toiminnallisuuden parantaminen <ul style="list-style-type: none"> Backlog ja jatkokehittäminen sekä käsittelijöiden käyttöliittymän design sprint Tietämyskannan kehittäminen ja hakurobotin (RPA) käytön laajentaminen Kehitys- ja hallintamalli palvelun kehittämiseen ja mahdolliseen laajentamiseen (TOIMI/ServiceNow) muissa toiminnossa <ul style="list-style-type: none"> Sisäisen asiakaspalvelun hanke (Hake palvelujen hallinta) Robotiikan edistäminen aluehallintovirastojen toiminnassa (ABBYY & ServiceNow) Asiakaspalvelukonseptin jatkokehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Yleistason neuvonta, asiointin ohjaus, palvelun eritasot ja asiantuntijayhteistyö Asiakaspalvelutoiminnon kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Resurssit, osaamiset, arviointi ja raportointi Toiminnon vakiointi, liittäminen haken palvelumalliudistukseen Asiointiportaali, vuorovaihteinen asiointi <ul style="list-style-type: none"> Pilottien arviointi, kokemukset 1. vaiheessa toteutetuista uudet pilotoitavat asiointit (1–3 pilottia) vastuualueilta Asiakaspalautteen keräämisen kehittäminen Hankintapäätökset Chatbot 0 -sprintti Valtorin kanssa Valtorin konseptoiman palvelun hyödyntäminen aluehallintovirastojen asiakaspalvelussa 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteisen asiointialustan käytettävyyttä ja toiminnallisuutta parannettiin aspan ja vastuualueiden käsittelijöiden sekä käyttäjien tarpeiden pohjalta. Kehitys- ja hallintamallipalvelun käyttöä ei laajennettu taloustilanteesta johtuen. Asiakaspalvelukonseptin kehittäminen jatkui useissa eri työpajoissa yhteistyössä aspan ja vastuualueiden asiantuntijoiden kanssa sekä johdon eri tilaisuuksissa. Asiakaspalvelutoiminnon vakiointi osaksi aluehallintovirastojen normaalia toimintaa eteni ja resurssit tullaan vakioimaan vuoden 2023 puolella. Raportointia kehitettiin ja parannettiin tarpeiden pohjalta, työ jatkuu vuoden 2023 puolella. Uusia pilotoitavia asiointeja ei aspa-hankkeessa toteutettu. Vastuualueilta on kerätty kokemuksia toteutetuista palveluista, joiden pohjalta kehitystyötä jatketaan. Tässä liittymä KA-Digi projektiin ja sen alakokonaisuuksiin. Asiakaspalautteen keräämisen osalta suunnitelma on valmis, käynnistys 2023. Kokonaisuus on osa laajempaa asiakas- ja sidosryhmäpalautekokonaisuutta. Alusta- ja käyttäjälisenssisopimukset tehtiin vuodeksi eteenpäin (16.8.2023 saakka). Chatbot 0 -sprinttiä ei toteutettu, Valtori luopui palvelun konseptoinnista, joten sitä ei voitu hyödyntää. Talous- ja resurssitilanteesta johtuen ei vaihtoehtoisia ratkaisuja pilotoitu. 	<p>Aluehallintovirastolla on yhteinen asiakaspalvelutoiminto ja sitä tukevat järjestelmät (asiakaspalvelun ja asiakastiedon hallinnan tekniset ratkaisut).</p>

Hanke / omistaja	Vuoden 2022 keskeiset tavoitteet ja tuotokset	Toteuma 2022	Tavoitetila 2023
<p>ASIANHALLINNAN KEHITTÄMISEN KOKONAISUUS / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut yleishallintoyksikkö, vastuuhenkilö Eija Kari- luoma</p>	<ul style="list-style-type: none"> Suomi.fi-viestien käyttöönoton laajennukset (aluehallintovirastot, toiminnallisuudet) Asiakasrekisterin jatkokehittäminen (integraatiot, käytettävyys) Aluehallintovirastojen USPA-kehittämistarpeiden saattaminen kehittämiskohteiden käsittelyyn Tekoölyn hyödyntäminen saapuvien asioiden, toimenpiteiden ja asiakirjojen automaattisessa rekisteröinnissä 	<ul style="list-style-type: none"> Suomi.fi-viestit -integraatiossa on siirretty tuotantokäyttöön. Suomi.fi- viestit otettu käyttöön kaikissa alueissa (viimeinen aluehallintovirasto liitetty mukaan tammikuun 2023 alussa). Integraatio ATV-tietovarantoon on toteutettu ts. julkishallinnon toimijoiden rekisteri Y-tunnuksellisista asiakkaista on otettu tuotannossa master dataksi. Käyttäjien kehittämisohdotuksia on otettu huomioon, iso osa toteutettu ja viety tuotantoon. Aluehallintovirastojen edustus kehittämisprosessissa on vahvistunut. Tekoölyn hyödyntämisprojekti jouduttiin keskeyttämään 06/2022. 	<p>Asianhallintajärjestelmän ja asiakasrekisterin rajapintaa, tietoturva ja suorituskkyä sekä käytettävyyttä on parannettu vastaamaan aluehallintovirastojen vaatimuksia ja tarpeita.</p> <p>Järjestelmään on rakennettu tarvittavat rajapinnat kansallisiin ja aluehallintovirastojen palveluihin ja järjestelmä tukee tiedolla johtamista.</p>
<p>ELUPA-JATKOKEHITYS / Itä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristöluvut, vastuuhenkilö Elina Lavikainen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sähköisen asioinnin käyttöasteen nostaminen mm. markkinoinnin avulla Päätösasiakirjasovelluksen (MVP) täydentäminen ja laaja käyttöönotto Käsittelyjärjestelmän toiminnallisuuksien lisääminen 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitteita jouduttiin sopeuttamaan Supistetun rahoituksen takia. Päätösasiakirjasovelluksen viimeistely käyttöönottoa varten ei edennyt resurssien supistumisen takia suunnitellusti. Asiakaskäyttö ei laajentunut tavoitteen mukaisesti markkinointiponnistuksista ja digiohjelman asiantuntijatuella huolimatta (tavoite 10 %). Opetusvideoiden ja muun käyttäjätukimateriaalin tuotanto eteni hyvin. 	<p>Vesi- ja ympäristölupien hakemiseen ja käsittelyyn liittyvä prosessi on kokonaan sähköistetty.</p> <p>Järjestelmään on rakennettu tarvittavat integraatiot muihin järjestelmiin, ja sekä asioinnissa että käsittelyssä hyödynnetään viranomaisilla olemassa olevaa tietoa "yksi tieto yhden kerran" -periaatteen mukaisesti.</p> <p>Julkinen osa vastaa saavutettavuusdirektiivin vaatimuksiin.</p>
<p>VADI-JATKOKEHITYS / Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto / Opetus- ja kulttuuritoimi, vastuuhenkilö Simo Luukkainen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään VADI:n käsittelyjärjestelmää niin, että pystytään UI-ominaisuuksien avulla itse hallinnoimaan hakujen avaamista, päätöspohjia ja niiden ominaisuuksia. Tehdään tarvittavat muutokset hakemus-, päätös- ja selvityslomakkeisiin SPAv2-alustalle. Kehitetään palautustoiminnallisuus SPAv2:n kautta hyödyntäen Paytrail- ja Suomi.fi-toimintoja. Parannetaan käsittelyjärjestelmän toiminnallisuuksia ja valmistaudutaan pilotoimaan tiedonsiirtovelvoitteen mukaista datan siirtoa valtiovarainministeriön valtionavustushankkeelle. Kehitetään omaa tiedon visualisointia. Kehitetään sekä sähköisestä asioinnista että asiakkaalle lähetettävistä lomakkeista 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitteet saavutettiin muilta osin, mutta Paytrail-palautusta ei toteutettu (arvioitu heikko hyötysuhde, supistuneet resurssit). Vaihtoehtoisia palautusjärjestelmiä valmisteltiin. 	<p>Valtionavustusprosessi on sähköistetty kokonaan hakemisesta päätökseen, maksatukseen ja arkistointiin.</p>

Hanke / omistaja	Vuoden 2022 keskeiset tavoitteet ja tuotokset	Toteuma 2022	Tavoitetila 2023
	<p>saavutettavia. Kehitetään toiminnallinen prosessi yhdenmukaiseksi.</p>		
<p>TIEDOLLA JOHTAMISEN JATKOKEHITYS / Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto / Opetus- ja kulttuuritoimi, vastuuhenkilö Roope Tahvanainen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tietopalvelusivuston julkaiseminen ja käyttöönotto Tietopalvelusivuston jatkokehitys Tietoalustan ja tietopalvelusivuston käyttöönotto aluehallintovirastoissa (koulutus, tietolähteiden lisääminen) Valvonnan sähköinen työpöytä ja tietointegraatiot Johdon tietopalveluiden kehittäminen PePa 2.0 	<ul style="list-style-type: none"> Tiedolla johtamisen sivusto on julkaisuvalmis, mutta sitä ei ole vielä julkaistu. Myös sivuston käytön jalkautus sekä koulutus ovat jääneet vajaiksi. Sivusto palkittiin Tilastokeskuksen Datamenestyjät -kilpailussa. Oma Azure-tietoalusta on valmis ja 8 integraatiota on valmiina. Selvitys, malli ja sopimusluonnos aluehallintoviraston liittymisestä osaksi Kehan Mylly-tietoalustaa ovat valmiit, mutta Myllyyn liittymistä ei saatu toteutettua vuoden aikana. 4 integraatiota on jäänyt odottamaan Mylly-toteutusta. USPA-integraatio on edelleen työvaiheessa, mikä on osaltaan ollut merkittävä syy sivuston julkaisun venymisessä. 	<p>Tieto on integroitu tiedolla johtamiseen ja johdon raportointiin.</p> <p>Tietopalvelusivusto on keskeinen työkalu ja se hyödyntää aluehallintovirastojen yhteistä tietovarantoa. Eri tahot hyödyntävät sivustoa laajasti omassa tietojohdantamisessaan.</p> <p>Koulutuksen osallistujatiedot saadaan helposti raportointiin.</p> <p>Perusopetuksen ja toisen asteen saavutettavuuslaskennassa tarvittavat toimipistetiedot ovat helposti saatavilla.</p>
<p>HYVINVOINTIALUEIDEN SOTE-JÄRJESTÄMISEN VALVONNAN SUUNNITTELU JA KEHITTÄMINEN (HVA-HANKE) / Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, vastuuhenkilö Leena Serpola-Kaivo-oja</p>	<ul style="list-style-type: none"> Määritetään ja kuvataan valvontaviranomaisten valvontatehtävät ja valvonnan kohteet hyvinvointialueiden valvonnassa 1.1.2023 alkaen. Määritellään ja kuvataan yhtenäiset valvontaprosessit, joilla valvontaviranomaiset valvovat <ul style="list-style-type: none"> hyvinvointialueiden omana toimintana toteutettavia sosiaali- ja terveyspalveluita hyvinvointialueiden yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen valvontatehtävää omavalvontaohjelman toteuttamista. Tuetaan ja edistetään hyvinvointialueiden järjestämismääräyksen kuuluvan yksityisen palvelutoiminnan valvontatehtävän ja oman palvelutuotannon omavalvonnan toteutumista sekä valvonnan vaikuttavuutta. Laaditaan valtakunnallinen yhtenäinen käytäntö ja määritellään käytettävä tietopohja aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveydenhuollon vuosittaisen valvontaraportoinnin pohjaksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Materiaa ja yhtenäisiä linjauksia tuotettiin hyvinvointialueiden järjestämisen ja omavalvonnan valvontaan ja ohjaukseen ennen sotevalvontalain voimaantuloa. Sisäistä ja ulkoista viestintää toteutettiin rakennemuutoksen vaikutuksista sote-palvelujen valvontaan järjestämällä hyvinvointialueille 3 valtakunnallista ja 5 alueellista tilaisuutta sekä virastoille (aluehallintovirastot, Valvira) sisäisiä ajan-kohtaistilaisuuksia (10 kpl, joista yksi yhdessä STM:n kanssa). Viestintää tukivat avi.fi-verkkosivut, some-kanavat ja sisäiset ja ulkoiset tiedotteet. Formulalomake kehitettiin tuotantovalmiiksi hyvinvointialueiden yksityisten palveluntuottajien valvonnasta laatiman tarkastuskertomuksen sähköistä toimittamista varten. Tilannekuvaa kerättiin hyvinvointialueiden valvontatehtävän valmistelusta ja laadittiin kehittämisehdotukset (kehittämistarpeet) jakotyöskentelyä varten. 	<p>Projektin päättyessä valvontaviranomaisten valvontatehtävät, roolit ja tehtäväjako hyvinvointialueiden järjestämismääräyksen voimaantulon ja terveydenhuollon palvelujen valvonnassa sekä valvontaviranomaisten yhteisneuväiset valvontaprosessit on määritelty ja kuvattu.</p>

Muut toiminnan kehittämisen hankkeet

Taulukossa 1.2.4 määritellyt hankkeet ovat aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelujen (hake) ylläpitämisen hankesalkun mukaisia aluehallintovirastojen muita kuin tulossopimushankkeita. Kyseisiä hankkeita ei seurata tai arvioida tulossopimustasolla. Ne toteutetaan aluehallintovirastojen yhdessä sopimalla tavalla ja aikataulussa sekä aluehallintovirastoille ja hakelle budjetoitujen määrärahojen puitteissa. Seurantatietoa hankkeista ylläpidetään keskitetysti ja koordinoitusti haken ylläpitämässä aluehallintovirastojen hankesalkussa. Hankesalkku voi täydentyä tulossopimuskauden aikana myös uusilla hankkeilla ilman, että asiasta sovitaan erikseen tulossopimustasolla.

Taulukko 1.2.4 Muut toiminnan kehittämisen hankkeet vuonna 2022

Toteuman arviointi: Toteutunut (vihreä), toteutunut osittain (keltainen), ei toteutunut (punainen)

Hanke	Toteuma 2022
1. SALVIA (saavutettavuusvalvonnan rekisterin kehittäminen) (jatkuva)	Toteutunut, projekti valmis
2. Wirta SOTE mobiilitarkastus -MVP täydentäminen (jatkuva)	Liitetty Allu2-projektiin (sama sovellus taustalla)
3. Wirta alkoholihallinnon päivitys Allu2 ja uudet lomakkeet (jatkuva)	Toteutunut, projekti valmis
4. Virkamiehen digitaalinen työympäristö (M365: Teams, Office 365, UVP, AVINET, Onedrive) (Valtorin tuotteistetun pilvipohjaisen työryhmäratkaisun käyttöönotto, intrauudistus)	Toteutui osin, projekti päättynyt
5. Hamsterin kehittäminen (alueellisten maanpuolustuskurssien hallinta) (uusi)	Ei käynnistetty
6. TUVE-palvelun käyttöönotto (uusi)	Ei käynnistetty
7. Talous- ja henkilöstöressurssisuunnittelujärjestelmä (uusi)	Toteutunut, projekti valmis
8. Digitointi, YHA (jatkuva)	Toteutunut, projekti valmis
9. Myyntilaskutusten digitalisointi, TAHA (uusi)	2022 tavoitteet saavutettiin, jatkuu 2023
10. Sisäisen asiakaspalvelun hanke/hake-palvelumallin kehittäminen/digialustan käyttöönotto (uusi)	Ei käynnistetty
11. Osaamisen kehittäminen ja digialustat (uusi)	Toteutunut, projekti valmis
12. Johtamisen kehittäminen (jatkuva)	
13. Alueellisten valmiusharjoitusten kehittämishanke (uusi)	Projekti käynnissä
<i>Seuraavat hankkeet toteutetaan virkamiestyönä tai sisällytetään muihin kehittämishankkeisiin, ei ole budjetoitu erillistä rahoitusta:</i>	
<i>Luvat ja valvonta -kärkihanke – alkoholihallinnon luvat ja ilmoitukset (virkamiestyönä + tekniset muutokset eLUPA-hankkeessa) (jatkuva)</i>	Valvira vastaa digitalisoimisesta,

Hanke	Toteuma 2022
	ei suoraa kyt- köstä eLupa an
<i>Sisäilmaklinikat (virkamiestyönä) (uusi)</i>	
<i>Tiedonhallintalain vaatimat kehittämis- ja muutostarpeet (jatkuva, TUSO-hankkeessa)</i>	
<i>Robotiikan edistäminen aluehallintoviraston toiminnassa (jatkuva, teko- älyn hyödyntäminen on TUSO-hankkeessa)</i>	

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Valtakunnallisesti perusterveydenhuollon avosairaanhoidon asiakkaista noin 46,3 prosenttia odotti lääkäriin pääsyä yli seitsemän vuorokautta. Numeerisella asteikolla 1–5 arvioituna on arviointitulos kaksi välttävää. Vuoden 2021 tulokseen (42,8 prosenttia) verrattuna tulos myös heikkeni lähes vuoden 2020 tasolle.

Aluehallintovirastoista tilanne oli kohtalainen vain Lapin aluehallintoviraston alueella, jossa 38,4 prosenttia asiakkaista odotti lääkäriin pääsyä yli seitsemän vuorokautta. Alueen tulos koheni yli 10 prosenttiyksikköä. Heikoin tilanne oli Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella, jossa lääkäriin pääsyä odottavien määrä oli 58 prosenttia. Tulos heikkeni 19 prosenttiyksikköä.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Riskienhallinta- ja varautumiskyvykkyyttä lisänneiden koronavuosisien yhteistyökeinoja kyettiin osittain hyödyntämään sosiaali- ja terveydenhuoltoalan lakon uhan ja varsinaisten lakkotoimien aikana. Viranomaisten roolien selkeys ja aktiivinen vuorovaikutus helpotti asiakas- ja potilasturvallisuudesta luotavan tilannekuvan muodostamista myös silloin, kun edunvalvontajärjestöjen kanssa tehtävälle yhteistyölle ei ollut täyttä edellytystä.

Yhteistyön kehittymisen vaikutuksia ei ole mitattu Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan aluehallintovirastoille aiheuttamien tehtävien kohdalla. Häiriötilannekyvykkyys koettiin laajalti parantuneen esimerkiksi kuntien ja sairaanhoitopiirien kanssa käydyissä keskusteluissa maahanmuuttoviraston ja tilapäistä suojaa hakeneiden henkilöiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.

Ukrainan tilanne ja Venäjän sotatoimiksi kärjistynyt aggressio vaikuttivat yleisesti turvallisuutta ja varautumista koskevien asioiden esilläpitoon. Valmiudesta puhuminen, sen suunnittelu ja yhteiskunnallinen tilaus asioiden harjoittelulle

loivat myönteistä ilmapiiriä yhteiskunnallisen yhteisen käsityksen ja toimintatavan muodostamiselle.

Kun kokonaisuutta arvioidaan numeerisella asteikolla 1–5, on vastuualueen tehtäviin kytkeytyvä kyvykkyys kehittynyt voimakkaasti vuoden 2021 kohtalaisesta tasosta 3,2 nyt arvioidulle hyvälle tasolle 3,7.

Vuoden aikana toiminnassa tehdyt havainnot asettavat vuodelle 2023 tavoitteeksi turvallisten viestintäkeinojen merkittävän kehittämisen edelleen ja näiden käytön kustannushallinnan ratkaisujen löytämisen.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla

Alueellisten valmiustoimikuntien toiminta on ylläpitänyt hyvää tilannekuvaa ja kehittänyt valmiuden suunnitteluun liittyvää työskentelyä. Aluehallintovirastojen johtamien valmiusharjoitusten osallistujaryhmien kanssa työskentely on kehittänyt yhteistyön lisäksi kokonaisturvallisuuden ajattelutapaa. Osallistujaryhmiä ovat muun ohessa maa- ja metsätalous- ja muiden elinkeinojen viiteryhmät sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajat.

Vuoden 2022 aikana luonnostellut ja vuoden 2023 aikana käyttöönotettavat toimintatavat kohottavat ensimmäisten arvioiden mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon kriisinhallintakykyä entisestään.

Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee

Aluehallintovirastojen sidosryhmäyhteistyötä esimerkiksi alueellisten romaniasioiden osalta on koronapandemian vaikutusten heiketessä tehty aiemmin vakiintuneella tavalla. Tällaisen työn on todettu edelleen vähentävän syrjäytymistä ja osallistavan sidosryhmän edustajia koulutukseen ja vaikuttamiseen.

Aluehallintovirastot osallistuvat Suomen viimeisimmän romanipoliittisen ohjelman 2023–2030 eli Rompo3:n suunnitteluun ja sen toimeenpanon suunnitteluun. Ohjelman päätavoite on tukea romanien osallisuutta, osallistumista ja yhdenvertaisuutta. Läpileikkaavana tavoitteena on romaneja koskevan syrjinnän ja romanivastaisuuden poistaminen sekä kansalaisten perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen. Tätä ohjataan työllisyyden, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä asumisen sektoreilla osana romanien sosiaalisia, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia.

Osallisuuden lisääminen oli esillä myös joissakin aluehallintovirastoissa hyvinvointialueiden valmistelijoiden tapaamisissa.

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Vastuualueen tehtävissä vakiintuneita viranomaisyhteistyön toimintatapoja pystyttiin ylläpitämään lupa- ja valvontatehtävissä vakiintuneella tasolla vuoden 2022 aikana. Viranomaisyhteistyötä esimerkiksi poliisin, verottajan, ulosoton ja kuntien terveydensuojelu- ja asumisterveysviranomaisten sekä ELY-keskusten kanssa kyettiin edelleen myös kehittämään. Alkoholihallinto osallistui moniviranomaistoiminta-hankkeeseen. Osassa aluehallintovirastoista tehtiin yhteistarkastuksia verohallinnon ja työsuojelun sekä poliisin kanssa esimerkiksi kesän aikana tapahtumiin ja festivaaleille.

THL on puhaltanut uutta tuulta Paikalliseen alkoholipoliittiseen toimintamalliin (Pakka). Joidenkin aluehallintovirastojen alueilta on tulossa uusia alueita mukaan ja vanhat yhteistyöalueet ovat aktivoituneet uudelleen. Tämä tuo lisää vaikuttavuutta lupahallintoon.

Erilaisten etätarkastusmenetelmien kehittäminen viranomaisyhteistyönä toteuttaviksi voi olla osa tulevaisuutta, mutta toistaiseksi aluehallintovirastojen yhdessä kehittämiä toimintatapoja kyettiin hyödyntämään systemaattisesti vain niiden omassa toiminnassa.

Toiminnan yhdenvertaisuutta ja yritysten tasapuolisia kilpailuolosuhteita edistivät vastuualueen yksikköjen ja asiantuntijaryhmien keskinäinen ja yhdessä muiden viranomaistahojen kanssa toteutettu verkostomainen työskentelytapa ja erilaisissa asioissa tehdyt linjaukset.

Vuoden aikana toteutettujen viestinnän teemaviikkojen avulla tietoisuutta aluehallintovirastojen toimintatavoista kyettiin välittämään asiakkaiden, sidosryhmien ja yleisön eli palvelujen kuluttajien tietoon.

Laajamittaisia, valtakunnallisia asiakaspalautekyselyjä ei tehty vuonna 2022.

Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat

Toimintansa parantaneiden elintarvikealan toimijoiden osuus kasvoi edelleen ja tavoite toteutui hyvin kaikkien aluehallintovirastojen alueilla. Tulokset alueittain olivat:

- Itä-Suomi 76,7 prosenttia
- Länsi- ja Sisä-Suomi 78,7 prosenttia
- Pohjois-Suomi 79,1 prosenttia
- Etelä-Suomi 76,6 prosenttia
- Lounais-Suomi 77,2 prosenttia
- Lappi 77,8 prosenttia.

Todetut vastustettavat eläintautitapaukset eivät muuttuneet pysyviksi. Tartuntapitopaikoille annetut päätökset määräyksistä taudin leviämisen estämiseksi saatiin pääsääntöisesti tehtyä viikon sisällä ja kumottua vuoden kuluessa, eikä vastustettavien eläintautien tapauksia levinnyt tartuntapitopaikoista sen jälkeen, kun päätös oli tehty. Rajoitusten kumoamista hidastivat isoissa tuotantopitopaikoissa elinkeinon tekemien saneerausten hitaus tai saneerausten vapaaehtoisuus. Näin ollen viivästykset eivät johtuneet aluehallintovirastojen toiminnan hitaudesta. Kaikki aluehallintovirastot saavuttivatkin tavoitteen. Arvioitaessa numeerisella asteikolla 1–5 on arviointitulos 4,3 hyvä.

Euroopassa vakavana jatkunut korkeapatogeenisen lintuinfluenssan uhka heijastui myös Suomeen. Erityisesti Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastojen alueilla todettiin useita tapauksia luonnonlinnuissa. Tauti ei tautipaineesta huolimatta levinnyt siipikarjan pitopaikkoihin tai tuotantotiloille.

Vakavien eläinsuojelutapausten (eläinsuojelulaki 44 §, 247/1996) osuuden arviointiin kaikissa kuudessa aluehallintovirastossa pysyneen pääosin ennallaan (vaihteluväli ± kolme prosenttia) suhteessa kaikkiin tehtyihin tarkastuksiin. Tavoite toteutui siten kohtuullisesti.

Ympäristöluvut

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Ympäristölupavastuualueiden toimintatapojen ja ohjeiden yhdenmukaistamista on jatkettu, mikä helpottaa kansallisesti toimivien yritysten asiointia lupaviranomaisten kanssa. Valtakunnallisesti yhtenäisten toimintatapojen kehittäminen ja käyttöönotto -hankkeissa (OHKE) kehitetyillä yhteistyö- ja toimintamuodoilla on lisätty ympäristölupaviranomaisen ja ELY-keskusten valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä. Kehitetyt toimintatavat, joihin kuuluvat muun muassa yhteiset ennakkoneuvottelut ja käynnit luvitettavissa kohteissa, on otettu käyttöön valtakunnallisesti. Tämä on ollut osaltaan luomassa yrityksille tasalaatuisempia palveluita koko maassa.

Opetus- ja kulttuuritoimi

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Varhaiskasvatuksen saatavuuden ja laadun sekä oppilaan oikeusturvan parane-
misen toteutumisen arviointiin ei ole olemassa faktapohjaisia mittareita. Kehi-
tystä arvioitiin lähinnä aluehallintovirastoille tulleiden asiakasyhteydenottojen ja
käsiteltävänä olleiden kantelu- ja valvonta-asioiden valossa sekä varhaiskasva-
tuksen valvontaohjelman avulla.

Vuonna 2022 opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue toteutti toimialojaan koske-
van peruspalvelujen arvioinnin opetus- ja kulttuuriministeriön määrittämistä tee-
moista. Arvioinnissa käytettiin kuntien toimittamia tietoja vuodelta 2021. Esi- ja
perusopetuksessa arviointikohteena olivat perusopetuslain mukaiset kuljetusjär-
jestelyt, täydentävän varhaiskasvatuksen saaminen sekä erityisopetuksen tila.
Peruspalvelujen arviointi koetaan työlääksi, mutta vastuualueelle se on keskei-
nen tapa saada alueiden peruspalveluista merkityksellistä tietoa, jota ei ole saa-
tavilla muualta. Peruspalvelujen arvioinnin tuloksista viestittiin kuntiin erilaisissa
sidosryhmätilaisuuksissa, tiedottein sekä sosiaalisessa mediassa.

Vireille tulleiden ja ratkaistujen kantelujen määrä opetustoimessa ja varhaiskas-
vatuksessa kasvoi yli 20 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Opetustoimen
kanteluissa nousi yleisimmin esille hallintomenettelyä ja hyvää hallintoa, oppimi-
sen tukea ja työntekijän käytöstä koskevia asioita. Lisäksi useissa kanteluissa
tuotiin esille koulun ja kodin yhteistyön toimimattomuutta sekä puutteita oppi-
laan oikeudessa saada opetusta. Varhaiskasvatuksen kantelujen teemat liittyivät
yleisimmin palvelun laatuun ja toimintaan, turvallisuuteen sekä asiakkaan kohte-
luun. Valvonnassa keskeinen teema oli henkilöstön riittävyys.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja siitä seurannut tilapäisen suojelun tarve lisäsi
tarvetta tukea kuntia ukrainalaisten lasten varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen
järjestämisessä. Vastuualue tuki myös hyvinvointialueiden aloittamiseen liittyviä
yhdyspintatehtäviä, jotka edistivät kuntien ja hyvinvointialueiden järjestäyty-
mistä. Koronan osalta yhteydenotot vähenivät epidemian laantuessa. Vastuualu-
eelle tuli myös edellisvuosien tapaan asiakasyhteydenottoja varhaiskasvatuksen

järjestämisestä sekä lasten ja oppilaiden oikeuksista. Asiakasyhteydenottojen määrä pysyi kokonaisuudessaan edellisvuoden tasolla.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Koronapandemian aikana lisääntynyt viranomaisyhteistyö jatkui runsaana vuonna 2022. Yhteistyö mukautui aiemmin syntyneiden verkostojen ja toimintamallien pohjalta vastaamaan Ukrainan sodan aiheuttamiin vaikutuksiin ja kysymyksiin. Häiriötilanteen hallintaa koordinoitiin monialaisissa alueellisissa turvallisuusverkostoissa, joissa vastuualue toimi sivistystoimen asiantuntijan roolissa. Tavoiteltu alueellinen kehitys toteutui vastuualueen näkökulmasta hyvin. Vastuualueen eri toimialojen asiantuntijat tekivät yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa. Yhteistä ymmärrystä alueen riskeistä ja jaettua käsitystä eri toimijoiden rooleista ja tehtävistä sekä kyvystä toimia häiriötilanteissa edistettiin myös osallistumalla alueelliseen turvallisuussuunnitelmatyöhön sekä aluehallintovirastojen valmiustoimikuntiin sivistystoimen asiantuntijoina. Näitä verkostoja koordinoi aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue.

Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen johdolla jatkettiin alueellisten oppimisyhteisöjen turvallisuusverkostojen aktiivista toimintaa. Jokaisella verkostolla oli vuonna 2022 omat alueellisesti määritellyt tavoitteensa. Verkostojen kokoonpanot ja tapa toimia muotoutuivat alueellisten tarpeiden mukaisiksi. Yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa edistettiin aluehallintoviraston aloittamaa työtä valmiussuunnitteluun liittyvien mallipohjien työstämisessä sekä tuettiin ministeriötä energiakriisiin liittyvien ohjeiden tuottamisessa ja niiden jalkauttamisessa alueille.

Keväällä 2022 pidettiin säännöllisiä, normaaliolojen tiedonvaihtoon liittyviä tilannekuvakatsauksia opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa. Lisäksi vastuualue tuotti aktiivisesti tilannetietoa oman toimialansa näkökulmasta valtioneuvoston kanslian tilannekeskukselle. Vastuualue osallistui myös alueellisille maanpuolustuskursseille, valmiusharjoituksiin ja muihin vastaaviin harjoituksiin.

Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee

Vastuualueen mahdollisuudet vaikuttaa tavoiteltuun kehitykseen ovat varsin rajalliset. Osallisuuteen ja syrjäytymiseen liittyviä tavoitteita ovat muun muassa:

- syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden osuuden väheneminen
- valtionavustusten alueellisen kattavuuden ja kohdentumisen paraneminen
- useamman nuoren ohjautuminen koulutukseen tai työhön suoraan palvelusta.

Vastuualue arvioi, ettei tavoitellun kehityksen suunnan arviointi ole näillä pohjätiedoilla täysin mahdollista. Vuositasolla ajantasaisia tietoja ei ole kaikilta osin saatavilla, tavoitelukuja ei ole määriteltä eikä vertailutietoa ole. Arviointi perustuu lähinnä kentällä havaittuihin kehityssuuntiin ja valtionavustusten alueelliseen kattavuuteen.

Vastuualueen työ kohdistuu vahvasti nuorten osallisuuden lisäämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Valtionavustukset ovat ensisijainen vaikutuskanava nuorten osallisuuden lisääntymiseen ja syrjäytymisen. Vastuualueet tukevat

valtionavustuksin etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa. Lisäksi vastuualue myöntää erityis- ja lisäavustuksia kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen kehittämiseen. Lasten ja nuorten harrastustoimintaa tuettiin vuonna 2022 useilla valtionavustuskokonaisuuksilla.

Etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan valtionavustusten tavoite on ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja ohjata heitä palvelujen piiriin. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen. Viime vuosina etsivä nuorisotyö on tavoittanut alle puolet arvioidusta kohderyhmästä valtakunnallisella tasolla. Vastuualueella havaittiin, että vuonna 2022 nuoria oli työpajatoiminnassa edellisvuosien tapaan runsaasti ja heitä pystyttiin ohjaamaan työpajoilta eteenpäin. Huolina nousivat esiin havainnot työpajatoiminnan alueellisesta epätasa-arvosta: joissakin paikoissa nuoria ei osattu ohjata työpajojen palveluiden piiriin ja toisaalta erityisesti kaupungeissa työpajatoimintaan oli pitkät jonot. Tilanteeseen vaikutti myös TE-toimistojen henkilöstön suuri vaihtuvuus.

Vastuualueen asiantuntijat toimivat kuntatoimijoiden keskustelukumppaneina ja antavat tarvittaessa informaatio-ohjausta ja neuvontaa sekä tukevat tietojohdamista nostamalla alueen tilastoituja ilmiöitä esille. Aluehallintovirastot eivät voi kuitenkaan suoraan vaikuttaa tavoiteltuun kehityskulkuun.

Vastuualueen tavoitteena on, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen valtionavustukset kohdentuvat alueellisesti kattavasti ja että avustuksilla tuettavalla toiminnalla on yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tähän vaikuttavat kuitenkin viime kädessä kuntien tekemät päätökset ja toimenpiteet, kuten se, kuinka moni kunta hakee valtionavustusta toimintoihinsa. Käytettävissä olevat määrärahat vaikuttavat suoraan aluehallintovirastojen mahdollisuuksiin tukea kuntia. Joissakin avustusmuodoissa opetus- ja kulttuuriministeriön osoittamat määrärahat ovat olleet erittäin pieniä suhteessa haettuun määrään. Vuonna 2022 myös kuntien kiristynyt taloustilanne on heijastunut valtionavustusten hakemiseen siten, että kunnat ovat lähettäneet vastuualueelle vähemmän hakemuksia. Pienemmillä kunnilla on haasteita löytää avustuksilla tuettujen kehittämishankkeiden toteuttajia. Myös valtionavustusten hakemiseen ja toteutukseen liittyvä hallintotyö koetaan osassa kunnista liian työlääksi. Kehityssuunnalla voi olla vaikutusta alueellisen kattavuuden toteutumisessa.

Vuonna 2022 vastuualue myönsi valtionavustuksia yli 83 miljoonaa euroa. Avustuksia myönnettiin edellisvuosien tapaan lähes kaikkiin Manner-Suomen kuntiin. Vastuualueen asiantuntijat käsittelivät valtionavustusasiat sovitus- ja aikataulussa. Kuntakattavuudessa on havaittavissa jonkin verran toimialakohtaisia ja alueellisia eroja. Esimerkiksi Itä-Suomessa kirjastotoimen avustukset kattavat noin kolmasosan alueen kunnista ja nuorisotoimen avustukset yhtä kuntaa vaille koko alueen.

Alueilla tehtyjen havaintojen pohjalta voidaan päätellä, että korona-ajalla, heikenevällä taloustilanteella sekä Ukrainan sodan tuomalla epävarmuuden kasvulla oli negatiivisia vaikutuksia nuorten henkiseen kriisinkestävyyteen. Tämä heikentää osaltaan nuorten mahdollisuuksia osallisuuteen ja lisää syrjäytymistä.

Vuonna 2022 vastuualueen toteuttama peruspalvelujen arviointi toi esiin tietoa alueiden kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelujen tilasta. Kirjastotoimessa arviointikohteena oli yleisten kirjastojen henkilöstön riittävyys ja osaaminen sekä

kirjastojen johtaminen. Liikuntatoimessa arvioitiin käyttömaksu- ja käyttövuoropoliittikan vaikutuksia liikuntapaikkojen tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen saavutettavuuteen. Nuorisotoimessa tehdyn arvioinnin kohteena oli kunnallisen nuorisotyön saatavuus. Peruspalvelujen arviointi tuotti sellaista alueellista ja valtakunnallista vertailutietoa palveluista, jota ei ole saatavissa muualta. Arvioinnissa hyödynnettiin useamman arviointikierroksen tuloksia, minkä myötä saatiin arvokasta tietoa palvelujen tilan kehittymisestä. Kokonaisuudessaan kuntien peruspalvelujen toimivuudella on merkittävä vaikutus syrjäytymisen ehkäisyssä ja osallisuuden kehittämisessä. Arvioinnin tuloksista tehtiin tiedotteita, tuloksia nostettiin esiin sosiaalisessa mediassa ja niitä hyödynnettiin alueellisissa verkostoissa. Kirjastotoimi teki tuloksista blogikirjoitusten sarjan sekä podcasteja.

Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen järjestämän sivistystoimen henkilöstön täydennyskoulutuksen saatavuus, monimuotoisuus ja vaikuttavuus vuonna 2022 toteutuivat hyvin.

Vastuualue toteutti koulutukset pääosin webinaareina ja verkkokursseina. Koronapandemian laantuessa myös lähitilaisuuksia järjestettiin. Lisäksi hyödynnettiin videotuotantoja, podcasteja ja sosiaalista mediaa. Digitaalisia osaamisen kehittämisen muotoja käytettiin aiempia vuosia enemmän ja näiden toteutusten laatu parani. Tilaisuuksissa kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota fasilitointiin ja osallistujien osallistamiseen.

Kokonaisuudessaan vastuualue järjesti yli 480 tilaisuutta. Koulutuksiin osallistui yli 41 000 henkilöä, eli osallistujia oli keskimäärin 85 kutakin koulutustilaisuutta kohden. Tilaisuuksia järjestettiin suomen, ruotsin ja saamen kielillä. Julkaistu materiaali oli saavutettavaa. Vastuualueen koulutuksissa oli osallistujia kaikista Suomen kunnista.

Koulutusten järjestäminen verkkovälitteisesti lisäsi koulutusten saatavuutta koronapandemian aikana ja vuonna 2022 saatavuus pysyi samalla tasolla. Koulutustallenteiden julkaiseminen lisäsi vaikuttavuutta sekä valtakunnallista yhdenvertaisuutta ja vahvisti aikaan sitomatonta osaamisen kehittymistä. Verkkovälitteisyys mahdollisti toimijoiden osallistumisen myös muiden kuin oman alueensa opetus- ja kulttuuritoimen järjestämiin täydennyskoulutuksiin. Koulutustilaisuuksista saatu palaute oli pääsääntöisesti positiivista: arvosanojen keskiarvo oli 4,2/5. Osallistajat kokivat koulutusaiheet tärkeiksi ja ajankohtaisiksi. Kehittämistarpeena nähtiin kuitenkin erityisesti vaikuttavuuden arvioinnin menetelmät.

Ruotsinkielisen sivistystoimen yksiköllä (Svenska enheten) on lisäksi elinikäiseen ohjaukseen liittyvä erityistehtävä. Tässä tehtävässä yksikkö koordinoi ja kehitti ruotsinkielisen väestön ohjauspalveluja koko Suomessa elinikäisen ohjauksen periaatteella. Lisäksi yksikkö oli vastuussa ruotsinkielisten Varsinais-Suomen ja Uudenmaan sekä kaksikielisten Pohjanmaan sekä Keski-Pohjanmaan verkoston toiminnasta.

Vastuualue osallistui myös joidenkin maakuntien ennakkointiryhmien toimintaan sekä Jatkuvan oppimisen ja työvoimakoulutuksen verkostoihin. Näiden verkostojen tavoitteena oli erityisesti työvoiman ja koulutustarjonnan alueellinen ennakkointi sekä työvoimakoulutuksen kehittäminen ja sitä kautta yritysten

kyvykkyyden lisääminen. Ruotsinkielisellä sivistystoimen yksiköllä oli Jatkuvan oppimisen ja työllistymisen verkostossa tehtävänä antaa myös lausuntoja ruotsinkielisistä rahoitushakemuksista Jatkuvan oppimisen keskukselle.

Toimintaympäristö kehittyi yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Vastuualueen arvion mukaan tavoiteltu kehitys toteutui vuonna 2022 hyvin. Vastuualueen eri toimialat tekivät tiivistä yhteistyötä keskushallinnon, muiden valtion viranomaisten ja kuntatoimijoiden kanssa sekä varhaiskasvatuksen osalta myös yritysten kanssa. Yhteistyön merkitys ja verkostotoiminta korostui erityisesti Ukrainan sodan vaikutuksiin liittyen.

Pelastustoimi ja varautuminen

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Aluehallintovirastojen peruspalvelujen arvioinnin keskeisenä tuloksena havaittiin, että pelastuslaitosten välillä on jonkin verran eroja päivälähdöissä (arkisin kello 6–16 välillä tapahtuneita kiireellisiä pelastustoimen tehtäviä) sekä henkilöstövahvuuksien että toimintavalmiusaikojen osalta. Tämä selittyy osittain sillä, että kaupunkien ulkopuolella pelastustoimen palveluista huolehtivat pääsääntöisesti pelastuslaitosten sivutoiminen henkilöstö ja sopimuspalokunnat. He ovat arkisin päiväaikaan muissa töissä, eivätkä siten ole käytettävissä pelastustoimen tehtävien hoitamiseen.

Yksityiskohtaisissa tilastoissa havaittiin kuitenkin merkittäviä paikallisia eroja päivälähdöissä. Johtopäätöksenä aluehallintovirastot suosittelivat, että pelastuslaitokset tarkastelisivat paikallisella tasolla pelastustoimen päivälähtöihin liittyviä kysymyksiä ja etsisivät tarvittaessa ratkaisuja tilanteen parantamiseksi.

Aluehallintovirastojen pelastustoimea koskevaa valvontaa yhteensovitettiin pelastustoimen valvonnan yhteistyöryhmässä. Tällä pyrittiin turvaamaan valvonnan yhdenmukaisuutta. Valvonta on pitkäjänteistä - palvelujen tason ja niiden kehittymisen seuranta sekä valvojan viranomaisen ja pelastuslaitoksen toimet puutteiden korjaamiseksi tapahtuvat usean vuoden kuluessa. Valvontatyön avulla löydetään puutteita ja käynnistetään korjaavia toimenpiteitä, minkä seurauksena palvelut kehittyvät yhdenvertaiseen suuntaan.

Aluehallintovirastojen yhteisenä projektina toteutui suunnitellusti pelastustoimen valvonnan käsikirja 2022. Tämä mahdollistaa pelastustoimen valvonnan kehittämisen ja yhtenäistämisen valtakunnallisesti.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Turvallisuus- ja toimintaympäristön muutoksen seurauksena alueelliset valmius- toimikunnat kokoontuivat edelleen tiiviisti. Aluehallintovirastot raportoivat analysoituja tilanne- ja vaikutustietoja ohjaavien ministeriöiden lisäksi myös valtioneuvoston tilannekeskukselle. Lisäksi ajankohtaisilla uhka- ja riskiarvioilla täydennettiin alueiden toimijoiden tilanneanalyysiä ja arvioita tulevasta.

Alueellisten riskiarvioiden päivitystyö aloitettiin yhdessä alueiden pelastuslaitosten kanssa. Työhön osallistuu laaja-alaisesti eri tahoja, kuten maakunnalliset turvallisuuden ja varautumisen organisaatiot, viranomaiset, elinkeinoelämä, huoltovarmuusorganisaatio ja järjestöt. Työ eteni suunnitelmallisesti yhteisten tarkasteluiden kautta. Aluehallintovirastojen yhteinen tavoiteaika riskiarvioiden valmistamiselle on maaliskuu 2023.

Aluehallintovirastojen varautumisen tehtäviin osoitetut lisäresurssit viisi henkilötyövuotta ovat pääosin sitoutumassa turvallisuus- ja toimintaympäristön muutoksen vaikutuksesta lisääntyneeseen toiminnan yhteensovittamiseen. Aluehallintovirastojen varautumiseen ja valmiussuunnitteluun mitoitettut kohtuulliset lisäresurssit eivät silti edelleenkään riitä varmistamaan eri toimijoiden välisen yhteistyön toimivuutta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla

Aluehallintovirastojen järjestämien alueellisten valmiusharjoitusten yhteydessä valmiussuunnittelu oli laajasti esillä, jolloin suunnitelmien ajantasaisuuden ja toimivuuden tarkastelu sekä toiminnan yhteensovittaminen oli mahdollista. Kuntien valmiussuunnittelua aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueen henkilöstövoimavaroilla oli mahdollista tukea vain osittain.

Aluehallintovirastoilla ei pääsääntöisesti ole tietoa toimialueensa kuntien turvallisuussuunnittelun tilanteesta, eikä suunnittelun tukemiseen ole ollut kohdistettavissa resursseja.

Aluehallintovirastot valvoivat pelastuslaitosten vastuulla olevien erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaa sekä näissä kohteissa järjestettävien suuronnettomuusharjoitusten toteutumista. Ulkoinen pelastussuunnitelma laaditaan kohteeseen sellaisen onnettomuuksien varalta, joista voi aiheutua suuronnettomuusvaara kohteessa ja sen ympäristössä. Ulkoisten pelastussuunnitelmien kokonaisuuden suunnitelmallisuutta hallitaan aluehallintovirastojen yhteisellä valvontaohjelmalla.

Aluehallintovirastot jatkoivat yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa alueellisen huoltovarmuuden kehittämiseksi ja parantamiseksi. Pitkän aikavälin yhteistyö toteutetaan Huoltovarmuuskeskuksen Alue 2030 -ohjelmassa, jonka kautta turvataan myös kansalaisille välttämättömiä toimintoja ja palveluita.

Lisäksi aluehallintovirastot järjestivät alueellisia turvallisuuden seminaareja ja webinaareja.

Kokonaisturvallisuuden määrittely samoin kuin sen tason määrittely ovat tärkeitä, jotta jatkossa voidaan aiempaa paremmin tehdä arviointia yhteiskunnan ja alueellisen kokonaisturvallisuuden tason yhdenmukaiseksi määrittelemiseksi.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia ja ne kohdentuvat investointeihin, toimintaan ja kehittämiseen. Valtionavustuksilla tuetaan kuntien peruspalveluja, edistetään erityisesti hyvinvointipalvelujen tasaverstaista saatavuutta ja laatua sekä ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä.

Vastuualueen vuonna 2022 myöntämät valtionavustukset kattoivat edellisvuosien tapaan lähes kaikki Manner-Suomen kunnat. Vastuualueen asiantuntijat käsittelivät valtionavustusasiat sovituissa aikatauluissa. Erityis- ja lisäavustuksilla tuettiin muun muassa kuntien nuorisotyötä, kirjastojen kehittämishankkeita sekä liikuntapaikkarakentamista. Lasten ja nuorten harrastamista tuettiin muun muassa Harrastamisen Suomen mallin avustuksilla. Avustustarinat-verkkosivustolle on koottu valtakunnallisesti vaikuttavia hankkeita, jotka ovat saaneet avustusta.

Investointiavustukset

Oppilaitosten ja yleisten kirjastojen perustamishankkeet

Aluehallintovirastot maksoivat jälkirahoitteisia valtionosuuksia ja -avustuksia ennen vuotta 2016 myönnettyihin oppilaitosten perustamishankkeisiin ja jälkirahoitteisia valtionavustuksia ennen vuotta 2016 myönnettyihin yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin. Valtionavustuksia oppilaitosten perustamishankkeisiin maksetaan vuoteen 2024 saakka ja yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin vuoteen 2027 saakka. Maksatusaikatauluissa on aluehallintovirastokohtaisia eroja.

Liikuntatoimi

Liikuntapaikkojen rakentamisavustusten myöntämisessä painotettiin laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille tarkoitettujen liikuntapaikkojen, kuten koulujen pihojen sekä uima- ja liikuntahallien rakentamista ja peruskorjaamista. Rakentamisavustusten painopisteenä oli kaikille avoimet, asuinympäristöihin ja koulujen yhteyteen sijoitetut lähiliikuntapaikat. Kertaluonteisina myönnettiin luonnon virkistyskäyttöön tarkoitettuja liikuntapaikkarakentamisen avustuksia.

Kehittämisasiavustukset

Kirjastotoimen kehittäminen

Kirjastotoimen valtionavustuksilla edistettiin lukuharrastusta, lukutaitoja ja elinikäistä oppimista sekä kehitettiin kirjastoja aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden toimijoina. Avustuksilla luotiin kirjastoille uusia toimintamalleja palvelujen vaikuttavuuteen ja saatavuuteen.

Vuoden 2022 aikana yleisille kirjastoille myönnettiin kertaluonteisena myös lukutaitotyön avustuksia. Avustusten myöntäminen liittyy Kansallisen lukutaitostrategian 2030 toimeenpanoon, jonka mukaan lukeva elämäntapa on tasa-arvon, sivistyksen ja hyvinvoinnin perusta.

Liikuntatoimen kehittäminen

Liikunnallisen elämäntavan kehittämisyhteistyöllä tuettiin eri ikä- ja väestöryhmiin kohdentuvia toimenpiteitä, joilla edistetään terveyttä ja hyvinvointia. Liikkuva opiskelu -kehittämisyhteistyöllä tuettiin nuorten päivittäisen fyysisen aktiivisuuden lisäämistä ja sitä, että liikunta kuuluisi entistä vahvemmin koulujen toimintakulttuuriin.

Nuoristotoimen kehittäminen

Nuoristotoimen valtionavustuksilla tuettiin nuorten osallisuutta. Etsivän nuorisotyön avustus auttoi kuntia palkkaamaan etsivän nuorisotyön ammattilaisia, jotka tavoittivat tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttoivat nuoria saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Valtionavustusta myönnettiin myös nuorten työpajoille, joissa autettiin nuoria parantamaan arjenhallintataitojaan sekä pääsemään koulutukseen tai työhön. Koulunuorisotyön avustuksilla pyrittiin vähentämään koronapandemian aikaisten rajoitustoimien kielteisiä vaikutuksia nuoriin. Avustuksilla vahvistettiin nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kiinnittymistä koulu- ja oppilaitosyhteisöön heidän elämäntaitojaan tukien ja syrjäytymistä ehkäisten. Lisäksi sillä tuetaan Ukrainasta sodan vuoksi Suomeen saapuneita nuoria integroitumaan koulu- ja oppilaitosyhteisöön. Harrastustoiminnan avustuksilla edistettiin lasten ja nuorten tasapuolisia mahdollisuuksia osallistua pitkäjänteiseen harrastustoimintaan sekä loma-aikaiseen päiväleiritoimintaan. Tukemalla paikallisia ja alueellisia kehittämishankkeita edistettiin kuntien nuorisotoimien sekä muiden toimijoiden nuorisotoimialan kehittämistyötä.

Toimialojen yhteinen kehittäminen

Aluehallintovirastot tukivat valtionavustuksilla Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa koulupäivän yhteydessä. Avustuksen tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Kohderyhmänä ovat perusopetuksen vuosiluokkien 1–9 oppilaat. Vuonna 2022 avustusta myönnettiin 235 kunnalle.

Valtionavustusten vastuualueen yhteiset taloustarkastajat hyväksyivät 1 440 tili selvitystä, tekivät 843 täydennyspyyntöä ja lähes 400 palautuspyyntöä. Palautettavan valtionavustuksen määrä oli yli 2,5 miljoonaa euroa.

Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen sekä saamenkielisen varhaiskasvatuksen valtionavustukset

Lapin aluehallintovirasto myönsi saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen kustannuksiin valtionavustusta neljälle saamelaisen kotiseutualueen kunnalle (Inari, Enontekiö, Sodankylä ja Utsjoki). Saamenkielisen varhaiskasvatuksen turvaamiseksi Lapin aluehallintovirastosta maksettiin valtionavustusta saamelaiskäräjille, joka jakoi sitä edelleen Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnille. Kummankin valtionavustuksen tarkoituksena oli turvata saamelaislasten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutuminen peruspalveluissa.

Hautaustoimen valtionavustukset ja hoitokorvaukset

Itä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisena erikoistumistehtävänä hautaustoimen valtionavustukset ja hoitokorvaukset. Valtionavustuksia

myönnettiin siirtoväen sankarihautojen hoitoon kolmelle hakijalle. Venäjällä olevien suomalaisten sankari- ja siviilihautausmaiden hoitoon ei myönnetty avustuksia vuonna 2022 Ukrainan sodan vaikutusten takia. Lisäksi aluehallintovirasto maksoi yhteisöille ja yksityisille henkilöille hoitokorvauksia venäläisten sotilaiden Suomessa olevien hautapaikkojen hoidosta. Toiminta perustuu Suomen ja Venäjän väliseen valtiosopimukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Valtionavustus sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamiin sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamilla hankkeilla tuetaan hallitusohjelman mukaista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja rakenteiden kehittämistä. Lisäksi hankeavustuksia on myönnetty kansallisen mielenterveysstrategian, työkykyohjelman, ikäihmisten kotona asumisen palveluiden ja teknologioiden sekä joustavan palvelun asumismallien kehittämishankkeille, asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalvelujen hankkeille ja lastensuojelun kehittämishankkeille (Valtioneuvoston asetukset 7/2020, 13/2020, 820/2021). Vuonna 2022 käynnistyivät lisäksi asetuksen 1126/2021 mukaiset Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeet (Next Generation EU).

Kehittämishankkeisiin on myönnetty valtionavustusta kuluvalle hallituskaudella yhteensä 936 miljoonaa euroa. Toteutettavaksi hyväksytyjä hankkeita on 233, joista osa on päättynyt. Valtionavustuksia hankkeisiin maksettiin vuonna 2022 yhteensä noin 188 miljoonaa euroa.

Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen

Rahoituksella mahdollistettiin yliopistotasoinen terveyden tutkimus ja hankkeiden rahoitus. Erityisvastuualueelle nimetty tutkimustoimikunta vastaa hankkeiden hyväksymisestä rahoituksen piiriin. Näin rahoitettu lääketieteellinen tutkimus ylittää monesti kansainvälisessä tiedeyhteisössä korkealle tasolle ja sillä on merkittävää vaikutusta alan kehittymiseen sekä elinkeinoelämän intensiivisyyteen ja innovaatioihin terveydenhuollon alalla.

Valtion rahoitus yliopistotasoiseen sosiaalityön tutkimukseen

Rahoituksella mahdollistettiin yliopistotasoinen sosiaalityön tutkimus ja hankkeiden rahoitus. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa hankkeiden hyväksymisestä rahoituksen piiriin.

Sosiaalihuoltolain mukaan rahoitettavan yliopistotasoisesta sosiaalityön tutkimuksesta tavoitteena on vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen suuntaavaa sosiaalityön tutkimusta ja tukea siten sosiaalityön tutkimusperusteisuutta. Näin rahoitettu sosiaalityön tutkimus ylittää monesti kansainvälisessä tiedeyhteisössä korkealle tasolle ja sillä on merkittävää vaikutusta alan kehittymiseen ja innovaatioihin sosiaalityön alalla. Lisäksi se avaa uusia näkökulmia alan keskusteluun.

Vuonna 2022 sosiaali- ja terveysministeriö myönsi avustusta yhteensä neljä miljoonaa euroa. Avustusta myönnettiin yhdeksälle yliopistotasoiselle tutkimushankkeelle.

Valtionkorvaus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin terveydenhuollon yksiköille, yliopistosairaaloille ja yliopistoille

Koulutustoiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen edesauttaa yliopistoja korkeatasoisen lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen toteuttamisessa eri alueiden yliopistoissa. EU:n ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti yleislääketieteen erityiskoulutus vaaditaan, jotta laillistettu lääkäri voi toimia sosiaalivakuutusjärjestelmän piirissä. Valtionkorvaukset lääkärikoulutukseen mahdollistavat terveyspalvelujen organisoimisen ja siten turvaavat kuntalaisten palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden. Korvaukset mahdollistavat lääkäreiden ja hammaslääkäreiden erikoistumisopintoihin liittyvän käytännön harjoittelun, toimipaikassa tapahtuvan erikoistumisalan ohjauksen ja osaltaan helpottavat terveydenhuollon yksiköiden resurssitilannetta. Erikoistumisopintoihin myönnetty korvaukset kohdistuvat niin sairaaloihin, terveyskeskuksiin kuin muihinkin terveydenhuollon yksiköihin.

Rahoituksen tuella ja hajautetulla koulutuspaikkaverkostolla nopeutetaan lääkäreiden EU-pätevyyden saamista, erikoislääkäreiksi ja hammaslääkäreiksi valmistumista sekä työllistymistä. Samalla koulutuspaikkakunnilla terveyspalvelujen saatavuus ja laatu paranee, erikoisosaaminen vahvistuu, lääketieteellinen verkostoituminen lisääntyy ja vuorovaikutus tutkimuksen, opetuksen ja käytännön välillä kasvaa.

Valtionkorvaus sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen kustannuksiin

Aluehallintovirasto maksoi korvausta sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisesta erikoistumiskoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin koulutusta järjestäville yliopistoille. Korvaus edistää yhdenvertaisuutta alueellisesti ja mahdollistaa laajemman osallistumisen erikoistumiskoulutukseen, kun kustannukset eivät jää työantajan tai sosiaalihuollon ammattihenkilön resurssista riippuvaiseksi. Erikoistumiskoulutuksella edistetään sosiaalipalvelujen ja sosiaalityön laatua, kehittämistä ja asiakasturvallisuutta. Erikoistumiskoulutuksen korvaaminen tukee sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisuutta.

Valtionkorvaus sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämää koulutukseen

Aluehallintovirasto maksoi korvauksia sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä koulutuksesta. Koulutuskustannusten korvaamisella tavoitellaan terveydenhuoltoyksiköiden laajempaa rajatun lääkkeenmääräämisen koulutuksen hyödyntämistä, sillä koulutuksen korkeat kustannukset ovat jossakin määrin rajoittaneet mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Valtionkorvauksella edistetään rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden käyttöönottoa ja tavoitellaan hoidon saatavuuden paranemista ja lääkäreiden ja sairaanhoitajien työpanoksen tehokkaampaa hyödyntämistä.

Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisista tutkimuksista maksettavat korvaukset

Aluehallintovirasto maksoi erityisvastuualueiden sairaanhoitopiireille korvauksia lapsiin kohdistuneiden seksuaali- ja pahoinpitelyrikosten selvittämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kyse on sekä yksilöiden oikeusturvan että yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden kannalta merkittävästä selvitystyöstä. Selvitystyö on vaativaa, moniammatillista moniviranomaistoimintaa. Vuosittain selvitettäväksi tulevien tapausten määrä on lisääntynyt ja selvitettäväksi on tullut yhä pidempikestoisempia, monimutkaisempia ja vaativampia tapauksia. Rahoituksen avulla tuetaan korkeaa ammatillista osaamista rikosepäilyjen selvittämisessä, varmistetaan tutkimusmenetelmien laadun kehittyminen sekä turvataan yhdenvertaisuutta.

Saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaaminen

Saamelaiskäräjille maksettiin valtionavustusta saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseen ja kehittämiseen saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjät jakoi avustuksen saamelaisten kotiseutualueen kunnille. Avustuksella palkattiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin saamenkielistä henkilökuntaa.

Taulukko 1.3.1 Hallinnonaloitain jaetut valtionosuudet ja -avustukset kirjanpitoyksikkötasolla vuosina 2020–2022

Hallinnonala	milj. €	2022	2021	2020
Opetus- ja kulttuuriministeriö		80	72	73
Sosiaali- ja terveysministeriö		296	156	202
Valtiovarainministeriö		202	4	126
Yhteensä		578	232	401

Valtiovarainministeriön hallinnonala sisältää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettujen lakien mukaisten ennen vuotta 2016 oppilaitosten sekä yleisten kirjastojen perustamishankkeiden maksetut valtionosuudet ja -avustukset sekä vuonna 2020 ja 2022 sosiaali- ja terveysministeriön myöntöpäätösperusteisen rahoituksen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin.

Hallinnonalakohtaiset siirtomenot aluehallintovirastoittain vuosina 2020–2022 on esitetty tämän asiakirjan kohdassa 5.2 Muut liitteet (Liite 3).

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Aluehallintovirastojen toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukujen tavoitteet esitettiin aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välisessä tulossopimuksessa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoite oli 60 prosenttia. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisille luville erikseen asetettu kustannusvastaavuustavoite oli 50 prosenttia.

Tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet asetettiin ympäristöluville, alkoholiluvuille ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvuille. Tuottavuuden tavoitetta mitattiin tuotettujen suoritteiden määrällä per henkilötyövuosi. Tuottavuuden tavoitteen mukaan kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutoksen tuli olla positiivinen.

Taloudellisuuden tavoitetta mitattiin kustannuksilla per tuotettu suorite. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutoksen tuli olla negatiivinen.

Toiminnallisen tehokkuuden seurattavat suoritteet kattoivat 20,4 prosenttia aluehallintoviraston substanssitoimintaan käytetystä työajasta.

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Tuottavuudelle asetetut tavoitteet saavutettiin alkoholiluvissa ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvissa. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa jäätettiin hieman tavoitteesta. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutoksen tuli olla positiivinen.

Alkoholilupien tuottavuus kasvoi. Alkoholilupien määrä vuonna 2022 kasvoi noin seitsemän prosenttia edellisestä vuodesta. Vuonna 2022 ratkaistiin keskimäärin 301 alkoholilupaa yhden henkilötyövuoden panoksella.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden tuottavuus laski hiukan verrattuna edelliseen vuoteen. Toimintaan kohdistunut työaika pysyi lähes edellisvuoden tasolla, mutta ratkaistujen lupien määrä laski noin 11 prosenttia. Vuonna 2022 ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia lupia ratkaistiin 10 kappaletta yhden henkilötyövuoden panoksella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien tuottavuus pysyi edellisvuoden tasolla. Vuoden 2021 verrattuna ratkaistujen lupien määrä laski 3,5 prosenttia. Toimintaan kohdistunut työajan käyttö pysyi vuoden 2021 tasolla. Vuonna 2022 sosiaali- ja terveydenhuollon lupia ratkaistiin 129 kappaletta yhden henkilötyövuoden panoksella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuuden tunnusluku sisältää lupien käsittelyyn käytetyn työajan ja lupien määrän. Tunnuslukuun ei sisälly ilmoituksenvaraisten asioiden käsittely eikä itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnan rekisteröiminen.

Kanteluiden käsittelyn tuottavuuden tunnuslukuna esitetään käsitellyt kantelut ja niihin käytetty työaika ilman opetus- ja kulttuuritoimen kanteluita. Tarkastelussa mukana olevien kantelujen käsittelyn tuottavuus kasvoi edellisvuosien tasosta. Ratkaistujen kantelujen kappalemäärät nousivat edellisen vuoden tasosta, mutta kantelujen käsittelyyn kohdistunut työaika laski. Kantelujen käsittelyyn

resursseista valtaosa kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluihin, jotka selittävät suurelta osin kantelujen käsittelyn tuottavuuden kehitystä. Kantelujen määrien kehityksessä näkyy sosiaali- ja terveydenhuollon kantelujen määrän kasvu. Vuonna 2022 yhden henkilötyövuoden panoksella ratkaistiin keskimäärin 58 kantelua.

Taulukko 1.4.1 Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Tuottavuus, kappaletta per henkilötyövuosi, kolmen vuoden keskiarvon muutos				
Seurantakohde	Tavoite 2022 *	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Alkoholiluvat	>0	3,8	-22,1	-5,9
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	>0	-0,3	-0,2	-0,3
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	>0	8,0	11,2	1,7

* Tulossopimuksessa asetettu tavoite: kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutos on positiivinen (ympäristöluvut, alkoholiluvat ja sote-luvat yhteensä)

Taulukko 1.4.2 Toiminnan tuottavuuden perustiedot

Tuottavuus, kappalemäärät ja henkilötyövuodet	Toteuma 2022			Toteuma 2021			Toteuma 2020		
	kpl	htv	kpl/htv	kpl	htv	kpl/htv	kpl	htv	kpl/htv
Kantelut (pl. Okt)	3 467	48	73	3 267	56	58	3 363	51	65
Alkoholiluvat	8 161	27	301	7 621	28	272	7 320	27	266
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	945	99	10	1 065	98	11	1 060	105	10
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	1 755	14	129	1 819	14	135	1 573	14	109
- Sosiaalihuollon luvat	260	4	69	247	3	72	258	4	61
- Terveydenhuollon luvat	1 495	10	151	1 572	10	156	1 315	10	129

Taulukko 1.4.3 Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut aluehallintovirastoittain

Tuottavuus, kappaletta per henkilötyövuosi, kolmen vuoden keskiarvon muutos. Tavoite >0												
Seurantakohde	Etelä-Suomi		Lounais-Suomi		Itä-Suomi		Länsi- ja Sisä-Suomi		Pohjois-Suomi		Lappi	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Alkoholiluvat	20,4	-22,1	-0,5	-42,8	-4,9	-30,5	3,9	-2,2	-32,1	-87,2	-4,2	-30,7
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	-0,3	-0,7			0,0	0,7	-0,7	0,4	0,0	0,5		
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	15,9	11,9	-9,0	7,6	-11,2	13,9	11,2	11,2	-18,7	3,8	12,7	6,8

Lähde: Kappalemäärät: USPA ja vastualueiden erillisseuranta, työajan käyttötiedot: Kieku

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuudella tarkoitetaan kustannusten ja tehtyjen ratkaisujen välistä suhdelukua eli sitä, minkä verran kustannuksia jonkin suoritteen tuottaminen on keskimäärin aiheuttanut. Tulossopimuksessa määritettiin tavoite ympäristöluville, alkoholiluvuille ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvuille. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden liukuvan keskiarvon muutoksen tuli olla negatiivinen.

Tavoite toteutui alkoholiluvussa ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvissa. Alkoholiluvussa taloudellisuus parani suoritemäärien kasvun ansiosta ja yhden suoritteen keskimääräinen kustannus laski lähes seitsemän prosenttia. Sosiaali- ja terveydenhuollon luvissa suoritteen keskimääräinen kustannus nousi 167 euroa vuoteen 2021 verrattuna. Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien taloudellisuuskehitys on kuitenkin ollut aikaisempina vuosina vahvaa ja taloudellisuudelle asetettu tavoite toteutui myös tänä vuonna suoritteen keskimääräisen kustannuksen noususta huolimatta. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa luvissa keskimääräinen kustannus suoritteelle kasvoi 1 624 euroa, eikä taloudellisuudelle asetettu tavoite toteutunut.

Kanteluille ei asetettu tavoitetta taloudellisuuden osalta. Taulukossa on esitetty käsitellyt kantelut ja niiden kustannukset ilman opetus- ja kulttuuritoimen kanteluita. Tarkastelussa mukana olevien kantelujen keskimääräinen kustannus laski vuodesta 2021 vuoteen 2022 noin 380 eurolla. Kantelujen käsittelyn resursseista noin 80 prosenttia kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluihin. Ratkaistujen kantelujen määrä on noussut viime vuosina.

Taulukko 1.4.4 Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Taloudellisuus, kustannukset euroa per suorite, kolmen vuoden keskiarvon muutos				
Seurantakohde	Tavoite 2022*	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Alkoholiluvat	<0	-32,4	8,9	-22,9
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	<0	473,0	-53,6	226,3
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	<0	-63,8	-166,3	-59,2

* Tulossopimuksessa asetettu tavoite: kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon muutos on negatiivinen (ympäristöluvut, alkoholiluvat ja sote-luvat yhteensä)

Taulukko 1.4.5 Toiminnan taloudellisuuden perustiedot

Taloudellisuus, kokonaiskustannukset ja kappalemäärät	Toteuma 2022			Toteuma 2021			Toteuma 2020		
	euroa	kpl	euroa/kpl	euroa	kpl	euroa/kpl	euroa	kpl	euroa/kpl
Kantelut (pl. Okt)	5 457 018	3 467	1 574	6 382 775	3 267	1 954	5 729 929	3 363	1 704
Alkoholiluvat	2 876 652	8 161	352	2 878 718	7 621	378	2 802 022	7 320	383
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	11 739 961	945	12 423	11 501 391	1 065	10 799	11 602 673	1 060	10 946
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	3 102 367	1 755	1 768	2 911 624	1 819	1 601	3 411 460	1 573	2 169
- Sosiaalihuollon luvat	893 164	260	3 435	734 495	247	2 974	1 368 558	258	5 304
- Terveydenhuollon luvat	2 209 203	1 495	1 478	2 177 129	1 572	1 385	2 042 903	1 315	1 554

Taulukko 1.4.6 Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut aluehallintovirastoittain

Taloudellisuus, kustannukset euroa per suorite, kolmen vuoden keskiarvon muutos. Tavoite <0												
Seurantakohde	Etelä-Suomi		Lounais-Suomi		Itä-Suomi		Länsi- ja Sisä-Suomi		Pohjois-Suomi		Lappi	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Alkoholiluvat	-32,1	33,2	-16,0	15,9	19,5	28,6	-37,0	11,0	36,4	13,6	14,9	-22,1
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	640,2	505,0			-191,2	-1100,5	673,1	-638,3	62,4	50,6		
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	-172,2	-205,0	8,9	-146,9	3,6	-143,2	-16,1	-151,0	87,3	18,6	8,9	-232,1

Lähde: Kpl-määrät USPA ja vastuualueiden erillisseuranta, työajan käyttötiedot: Kieku, euromäärät: Kieku/kustannuslaskenta

Työajan jakautuminen ja toiminnan kustannukset

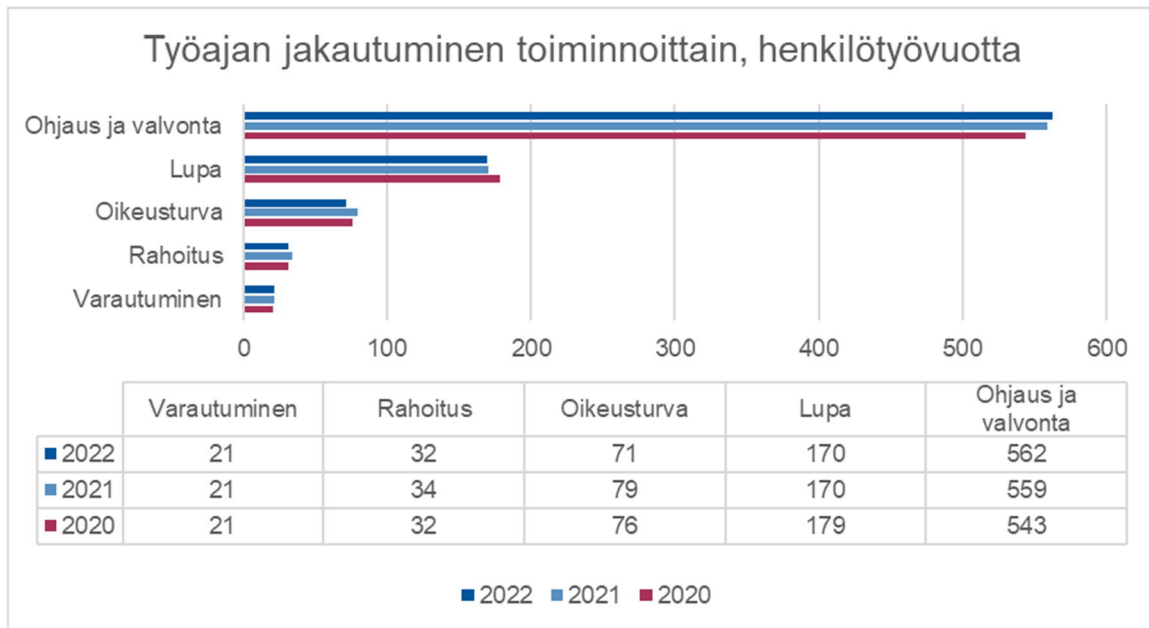
Kuvioissa 1.4.1–1.4.4 esitetään sijaissuureina työajan ja kustannusten jakautumiset toimintoittain ja substanssitehtävittäin. Työaikajakaumat sisältävät aktiivisen työajan osuuden ja toimintojen kustannuksiin on vyörytetty yhteiskustannukset.

Koronatilanteen hoitoon käytetty työaika pieneni merkittävästi vuoteen 2021 verrattuna. Vuonna 2022 koronapandemiaan liittyviin tehtäviin käytettiin noin 13,2 henkilötyövuotta, kun vuonna 2021 luku oli 38,5 henkilötyövuotta. Merkittävä osuus tästä työajasta kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin. Koronatehtäviin käytetyn työajan osuus kokonaistyöajan käytöstä laski vuonna 2022, kun koronatehtävät vähenivät.

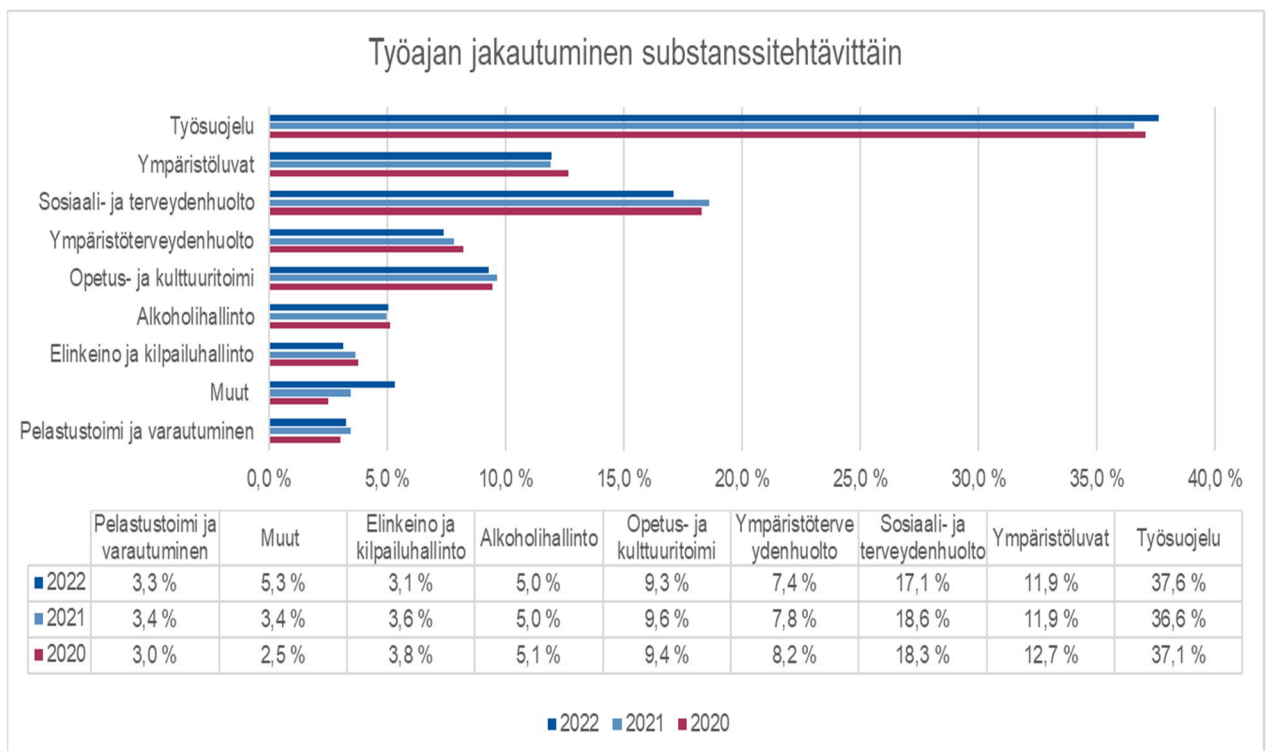
Ohjaukseen ja valvontaan kohdistuvan absoluuttisen työajan kasvava trendi jatkui. Merkittävä osuus, noin 64 prosenttia ohjauksen ja valvonnan työajasta, oli työsuojelun viranomais- ja asiakasaloitteista valvontaa.

Lupatoiminnan volyyymi säilyi vuoden 2021 tasolla. Oikeusturvatoimintoon kohdistunut työaika väheni noin kahdeksan henkilötyövuotta ja kustannukset pieneivät noin 1 250 000 euroa vuoteen 2021 verrattuna. Oikeusturvatoiminnon muutosta selitti pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon työajan käytön väheneminen noin kymmenellä henkilötyövuodella.

Kuvio 1.4.1 Työajan jakautuminen toiminnoittain vuosina 2020–2022

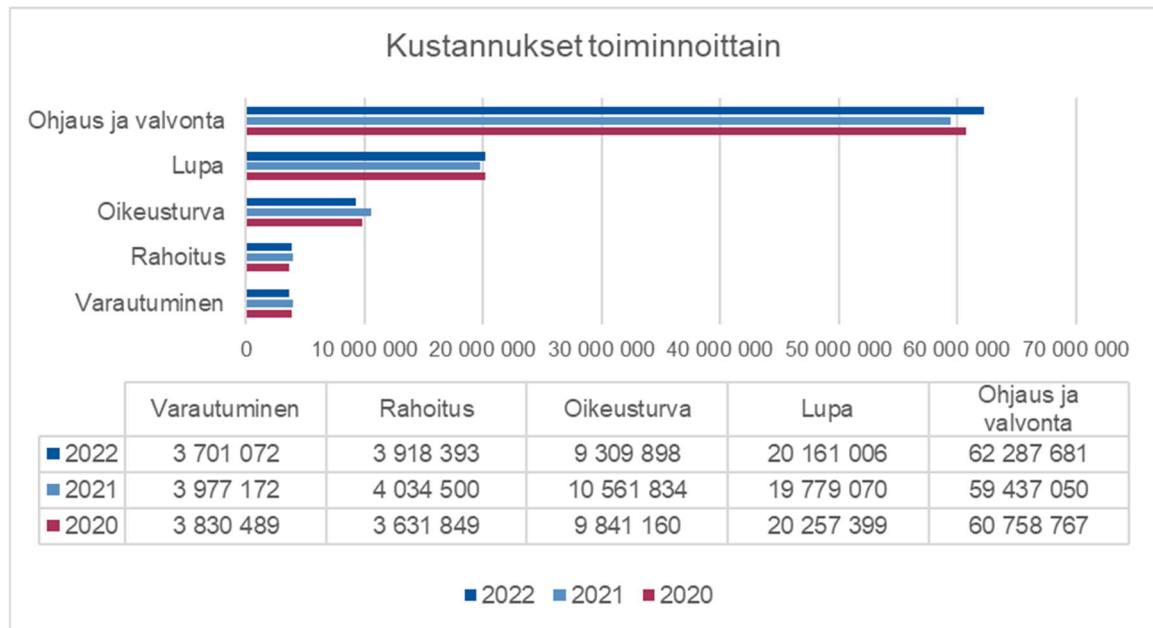

Kuvio 1.4.2 Työajan jakautuminen substanssitehtäville vuosina 2020–2022

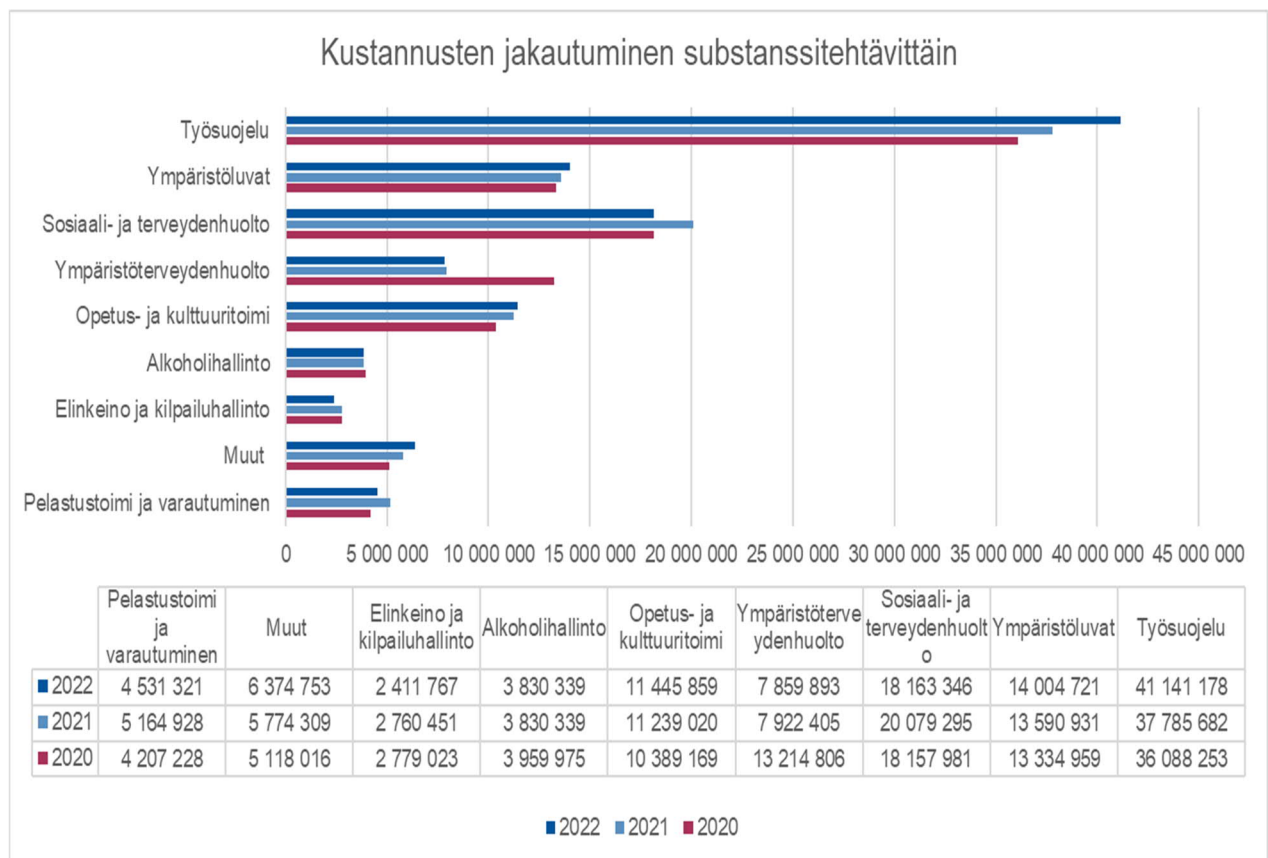

Kuvio 1.4.3 Kustannukset toiminnoittain vuosina 2020–2022

Kuvio 1.4.4 Kustannukset substanssitehtävittäin vuosina 2020–2022

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Vuonna 2022 aluehallintoviraston julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 57,6 prosenttia. Kustannusvastaavuus säilyi vuoden 2021 tasolla, jolloin kustannusvastaavuus oli 57,1 prosenttia. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoite oli 60 prosenttia.

Aluehallintovirastojen julkisoikeudelliset tuotot olivat vuonna 2022 noin 11,7 miljoonaa euroa. Tuotot kasvoivat vuodesta 2021 noin 370 000 eurolla. Kokonaistuottojen nousua selittää pääosin alkoholilupatuottojen kasvu. Alkoholilupien suoritehintoja korotettiin kahdesti vuodelle 2022.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien kustannusvastaavuus oli 41,6 prosenttia. Ympäristölupien tuotot alittivat budjetoidun tason noin 400 000 eurolla. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat kuuluvat alennetun omakustannusarvon piiriin, jolloin niille asetettu kustannusvastaavuuden tavoitetaso on 50 prosenttia.

Yksityisten sosiaalipalveluiden, yksityisen terveydenhuollon ja alkoholivalvonnan vuosimaksut muuttuivat vuoden 2020 alussa bruttobudjetoiduiksi tuotoiksi, jolloin ne samassa yhteydessä siirtyivät pois aluehallintoviraston toimintamenomomentilta. Vuonna 2021 yksityisten sosiaalipalveluiden ja yksityisen terveydenhuollon vuosimaksut palautettiin aluehallintoviraston toimintamenomomentin tuoloiksi. Muutos kasvatti julkisoikeudellisten tulojen kertymää vuodelle 2021 noin 800 000 euroa vuoteen 2020 verrattuna. Vuosien 2022 ja 2021 tulot ovat vertailukelpoisia.

Taulukko 1.4.7 Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, aluehallintovirastot yhteensä

JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET	2022			2021			2020		
	Yhteensä*	Ympäristöluvut	Muut	Yhteensä*	Ympäristöluvut	Muut	Yhteensä*	Ympäristöluvut	Muut
TUOTOT									
Toiminnan tuotot	11 658 832	4 883 085	6 775 747	11 287 782	4 716 497	6 571 286	10 784 555	5 269 268	5 515 287
KUSTANNUKSET									
Erilliskustannukset									
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	17 969	9 582	8 387	24 250	14 732	9517	29 791	17 647	12 144
Henkilöstökustannukset	15 194 446	8 903 411	6 291 035	14 393 145	8 478 701	5914444	14 670 296	8 550 415	6 119 880
Vuokrat	11 210	3 593	7 617	13 560	6 065	7495	13 565	3 984	9 580
Palvelujen ostot	269 274	156 348	11 226	306 512	170 713	135799	299 992	166 817	133 174
Muut kulut	99 737	32 307	67 430	62 754	15 323	47431	101 625	31 784	69 841
Yhteensä	15 592 636	9 105 241	6 487 395	14 800 220	8 685 534	6114686	15 115 269	8 770 649	6 344 620
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-3 933 804	-4 222 157	-288 352	-3 512 438	-3 969 038	456 600	-3 890 953	-3 501 380	-389 573
Osuus yhteiskustannuksista									
Tukitoiminnot	1 226 085	703 026	523 059	1 257 947	723 042	534 905	1 286 704	721 098	565 606
Poistot	1 761	861	900	3 565	1 768	1 797	250	0	250
Korot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	3 423 402	1 930 832	1 492 569	3 717 338	2 091 047	1 626 291	3 855 176	2 110 927	1 744 249
Yhteensä	4 651 248	2 634 720	2 016 528	4 978 850	2 815 856	2 162 994	5 142 130	2 832 025	2 310 106
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	20 243 884	11 739 961	8 503 923	19 779 070	11 501 391	8 277 680	20 257 399	11 602 673	8 654 726
YLIJÄÄMÄ(+)/ ALIJÄÄMÄ (-)	-8 585 052	-6 856 876	-1 728 176	-8 582 053	-6 784 894	-1 706 394	-9 472 844	-6 333 405	-3 139 439
KUSTANNUSVASTAAVUUS-%	57,6 %	41,6 %	79,7 %	57,1 %	41,0 %	79,4 %	53,2 %	45,4 %	63,7 %

Lisäksi tulossopimuksessa seurataan erikseen kustannusvastaavuuksien kehitystä alkoholilupien, sosiaali- ja terveydenhuollon maksullisten suoritteiden, elinkeinovalvonnan maksullisten suoritteiden ja yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröintien osalta.

Alkoholilupien kustannusvastaavuus nousi 64,9 prosenttiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteenlaskettu maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuus laski 124,8 prosentista 115,6 prosenttiin.

Elinkeinovalvonnan tulot laskivat noin 140 000 eurolla ja kustannusvastaavuus laski 68,3 prosenttiin. Yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröintien kustannusvastaavuus nousi 114,2 prosenttiin.

Ympäristö- ja vesilupien ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutui 116 henkilötyöpäivää yhtä käytössä olevaa henkilötyövuotta kohti. Tunnusluvun arvo nousi merkittävästi vuoteen 2021 verrattuna. Muutosta selittää ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutunut suurempi henkilöresurssien määrä vuonna 2022.

Taulukko 1.4.8 Tulossopimuksessa seurattavat tuottavuuden ja kustannusvastaavuuden osa-alueet

Mittari	Virastojen yhteinen tavoite 2022	Virastojen yhteinen toteuma 2022	Virastojen yhteinen toteuma 2021	Virastojen yhteinen toteuma 2020
Alkoholiluvat, kustannusvastaavuus, % (TAE2022)	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	64,9 %	45,7 %	44,7 %
Sosiaali- ja terveydenhuollon maksulliset suoritteet, kustannusvastaavuus, % (TAE2022)	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	115,6 %	124,8 %	82,9 %
Elinkeinovalvonnan maksulliset suoritteet, kustannusvastaavuus, %	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	68,3 %	86,6 %	85,1 %
Yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröinti, % kustannusvastaavuus	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	114,2 %	101,3 %	111,0 %
Ympäristö- ja vesiluvat: vuoden aikana ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutunut työmäärä/käytössä oleva henkilömäärä vuodessa (htp/htv)	Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat	116	78,4	89,4

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Aluehallintovirastoilla ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2022.

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

Aluehallintovirastot kuvaavat palvelujensa laatua asioiden lukumäärällä ja sillä, kuinka hyvin asetetut palvelutavoitteet toteutuvat. Tiedot esitetään vireille tulleista, käsitellyistä ja ratkaistuista asioista. Samalla tarkastellaan vuoden lopussa vireillä olevia asiamääriä. Palvelukykyä kuvataan käsittelyaikojen keskiarvoina ja mediaaneina. Vertailuvuosina esitetään vastaavia tietoja vuosilta 2020–2022. Työsuojelun suoritteiden määrät esitetään omana kokonaisuutenaan. Toteumatietojen tietolähteinä on käytetty:

- asianhallintajärjestelmää (USPA)
- johdon raportointijärjestelmää (Tableau)
- vastuualueitten erillisseurantoja
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) alkoholielinkeinorekisteriä (Allu)
- vuosien 2020–2021 tilinpäätöstietoja.

Aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välisessä tulossopimuksessa määritellään tulostavoitteiden toteutumista mittaavat seurantamittarit. Tuotosten ja laadunhallinnan näkökulmista määritellyt mittarit muuttuivat suurelta osin vuoden 2020 tulossopimuksessa.

Tavoitteiden toteumia on analysoitu tarkemmin vastuualueittain tämän asiakirjan luvussa 1.2 Tuloksellisuus. Koronapandemian, Ukrainan tilanteen, hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisen sekä hoitoalan työriidan mahdollisia vaikutuksia toteutuneisiin suoritemääriin ja käsittelyaikoihin on analysoitu vastuualueittain samassa luvussa. Toiminnallisen tuloksellisuuden mittareiden aluehallintovirastokohtaiset toteumatiedot esitetään taulukkoina 5.2 Muut liitteet -luvussa (Liite 1).

Aluehallintovirastot seuraavat myös tulossopimuksen tuotoksien ja laadunhallinnan tavoitteisiin kytkeytyvien seurantakohteiden ja indikaattorien kehitystä. Vuosien 2020–2021 tulossopimuksissa määriteltyjen uusien mittareiden osalta toteumatietoja ei voida esittää kaikilta vertailuvuosilta. Seurantamittareiden aluehallintovirastokohtaiset toteumatiedot vuosilta 2020–2022 esitetään taulukkoina 5.2 Muut liitteet -luvussa (Liite 4).

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Aluehallintovirastoissa **valvonta-asioita** tuli vireille yhteensä 10 500, mikä oli 54,2 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Valvonta-asioiden määrät kasvoivat kaikissa aluehallintovirastoissa.

- Valvonta-asioita tuli vireille 6 810 vuonna 2021 ja 5 538 vuonna 2020.

Virastot käsittelivät 9 964 valvonta-asiaa, mikä oli 54 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Käsittelymäärät kasvoivat kaikissa aluehallintovirastoissa.

- Valvonta-asioita käsiteltiin 6 472 vuonna 2021 ja 5 411 vuonna 2020.

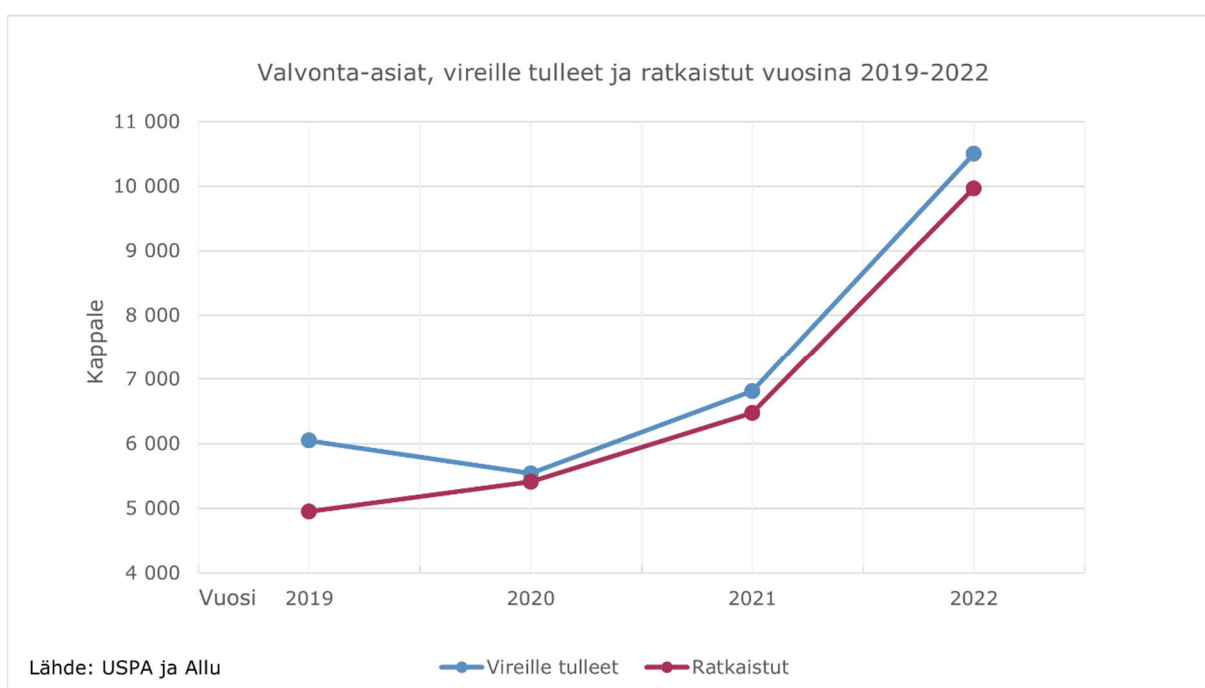
Vuoden lopussa valvonta-asioita oli vireillä yhteensä 2 784, mikä oli 13,8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.

- Valvonta-asioita oli vireillä 3 231 vuoden 2021 lopussa ja 3 048 vuoden 2020 lopussa.

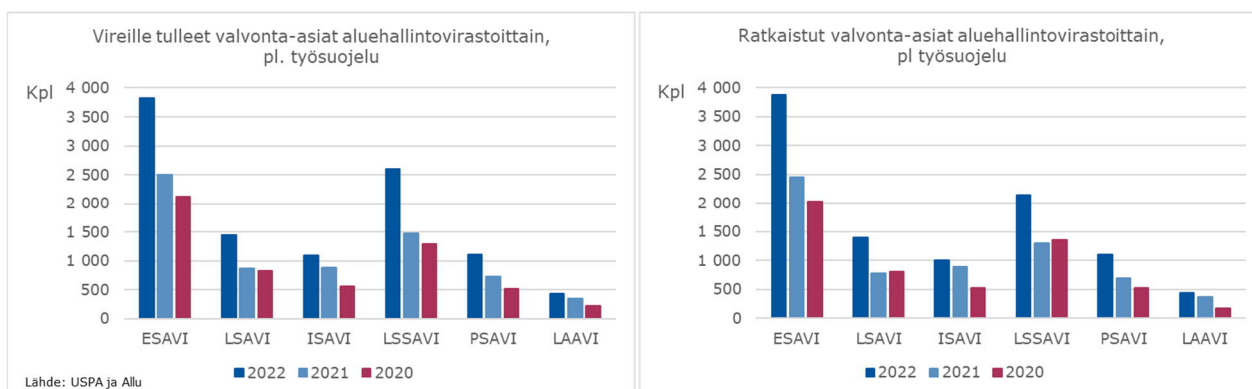
Kaikkiaan valvonta-asioita tuli vireille 5,4 prosenttia enemmän kuin niitä vuoden aikana pystyttiin aluehallintovirastoissa käsittelemään. Suurimmat valvonta-asioiden määrät olivat elinkeinoasioissa, ympäristöterveydenhuollossa ja sosiaali- ja terveydenhuollossa. Luvut eivät sisällä aluehallintovirastojen työsuojelun valvonta-asioita.

Valvonta-asioiden määrä kasvoi erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa. Voimakasta kasvua selittää aluehallintovirastoille tullut suuri asiakas- ja potilas-turvailmoitusten määrä.

Kuvio 1.5.1 Aluehallintovirastojen valvonta-asiat, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2019–2022

Kuvio 1.5.2 Valvonta-asiat aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2020–2022

Kanteluasioita tuli aluehallintovirastoihin vireille yhteensä 4 226, mikä oli 5,1 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Virastoittain tarkasteluna kantelujen määrä kasvoi Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 5,7 prosenttia ja Etelä-Suomen aluehallintovirastoissa 12,7 prosenttia. Lounais-Suomen aluehallintovirastossa määrä laski 5,8 prosenttia. Itä-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastoissa määrä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna.

- Kanteluja tuli vireille 4 020 vuonna 2021 ja 3 934 vuonna 2020.

Aluehallintovirastot ratkaisivat vuonna 2022 yhteensä 4 028 kanteluasiaa. Ratkaistujen kantelujen kokonaismäärä kasvoi 8,2 prosenttia edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna ratkaistujen kantelujen määrä kasvoi Pohjois-Suomen, Lapin, Lounais-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa. Suurin kasvu oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa: 35,2 prosenttia (268 kappaletta). Itä-Suomen aluehallintovirastossa määrä laski 23,6 prosenttia (115 kappaletta). Etelä-Suomen aluehallintovirastossa määrä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna.

- Kanteluja ratkaistiin 3 724 vuonna 2021 ja 3 817 vuonna 2020.

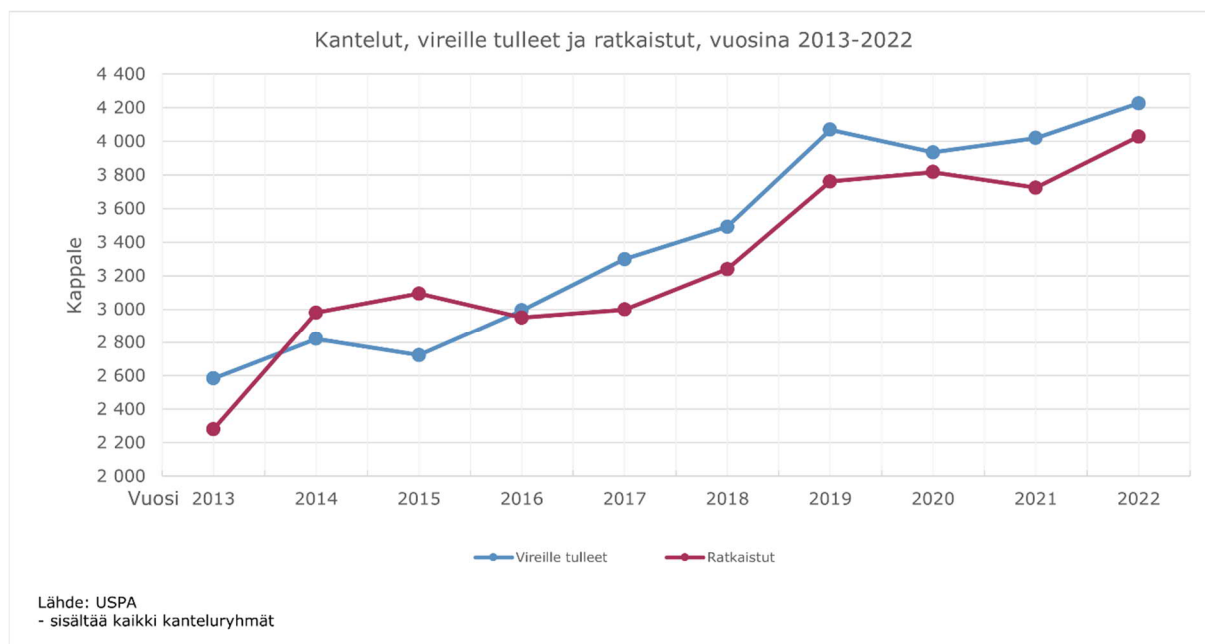
Vuoden lopussa vireillä oli 3 028 kantelua, mikä oli 5,6 prosenttia edellisvuotta enemmän.

- Kanteluja oli vireillä 2 868 vuoden 2021 lopussa ja 2 575 vuoden 2020 lopussa.

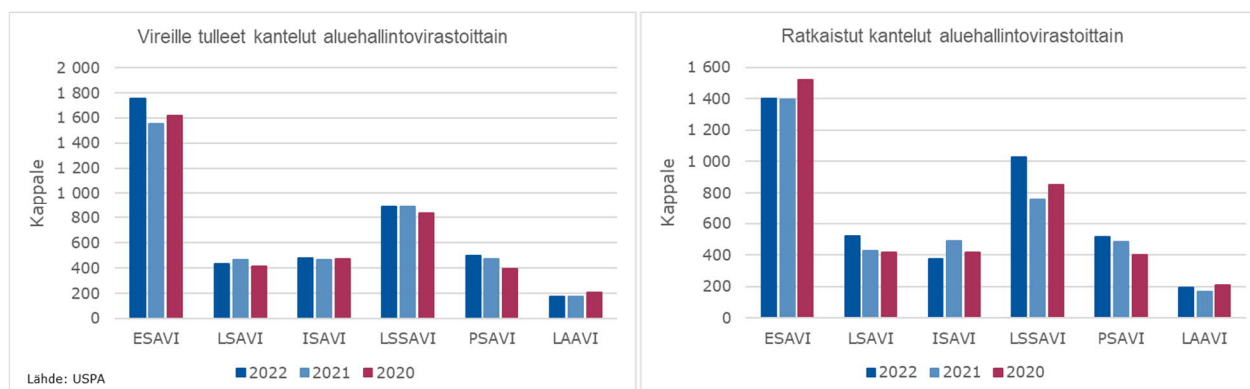
Kaikkiaan kanteluasioita tuli vireille 4,9 prosenttia enemmän kuin niitä vuoden aikana pystyttiin aluehallintovirastoissa ratkaisemaan. Suurimmat kantelumäärät vuosina 2020–2022 olivat sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa.

Aluehallintovirastot voivat siirtää saamansa kantelun käsiteltäväksi muistutuksena kantelun kohteena olevassa toimintayksikössä. Tällaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen hyödyntämisen prosenttiosuus oli 35,8 prosenttia (1 237 kappaletta). Kun tarkastellaan siirrettyjen kantelujen suhteellista osuutta virastoittain, eniten siirtoja tehtiin Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa (48,2 prosenttia) ja vähiten Etelä-Suomen aluehallintovirastossa (25,5 prosenttia). Siirrettyjen kantelujen määrä kasvoi kymmenellä prosentilla edellisestä vuodesta.

Kuvio 1.5.3 Aluehallintovirastojen kanteluasiat, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2013–2022

Kuvio 1.5.4 Kantelut aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaisut vuosina 2020–2022

Oppilas- ja opiskelija-asioita koskevia **oikaisuvaatimuksia** tuli vireille 716, mikä oli 2,6 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Virastoittain tarkasteltuna määrä kasvoi Itä-Suomen aluehallintovirastossa ja Etelä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa määrä laski. Muissa kolmessa aluehallintovirastossa määrä oli samaa tasoa verrattuna edelliseen vuoteen.

- Oikaisuvaatimuksia tuli vireille 735 vuonna 2021 ja 712 vuonna 2020.

Virastot ratkaisivat opetustoimen oikaisuvaatimuksia 693 kappaletta. Määrä laski edellisvuodesta 5,7 prosenttia. Ratkaisujen määrä kasvoi Itä-Suomen aluehallintovirastossa ja laski Etelä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa. Muissa kolmessa aluehallintovirastossa määrä oli samaa tasoa verrattuna edelliseen vuoteen.

- Oikaisuvaatimuksia ratkaistiin 735 vuonna 2021 ja 721 vuonna 2020.

Vuoden lopussa oli vireillä 71 oikaisuvaatimusasiaa, mikä oli 9,9 prosenttia vuoden aikana vireille tulleiden oikaisuvaatimusten kokonaismäärästä. Kaikkiaan asioita tuli vireille 3,3 prosenttia enemmän kuin niitä vuoden aikana pystyttiin aluehallintovirastoissa ratkaisemaan. Käsittelytilannetta voidaan pitää hyvänä.

Ympäristösuojelulain (YSL) ja vesilain mukaisia lupa-asioita tuli vireille 772. Määrä pieneni edellisvuoteen verrattuna noin kahdeksalla prosentilla. Viireille tulleista 435 oli YSL:n mukaisia ja 337 vesilain mukaisia lupa-asioita. Virastoittain tarkasteltuna vireille tulleiden ympäristölupa-asioiden määrä laski kaikissa aluehallintovirastoissa. Laskua ainakin osaltaan selittänee koronapandemia sekä maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuva investointiympäristön epävarmuus.

- Lupa-asioita tuli vireille 837 vuonna 2021 ja 1 085 vuonna 2020.
- YSL:n mukaisia lupa-asioita tuli vireille 500 vuonna 2021 ja 691 vuonna 2020.
- Vesilain mukaisia lupa-asioita tuli vireille 337 vuonna 2021 ja 394 vuonna 2020.

Lupa-asioista 158 eli 21,9 prosenttia tuli vireille sähköisen asioinnin kautta. Sähköisesti vireille tulleiden lupa-asioiden määrä laski 1,4 prosenttia edellisvuodesta.

- Sähköisen asioinnin kautta lupa-asioita tuli vireille 195 vuonna 2021 ja 191 vuonna 2020.

Virastot ratkaisivat ympäristö- ja vesitalouslupa-asioita yhteensä 945. Määrä pieneni edellisvuodesta 11 prosenttia ja 117 kappaletta. Virastot ratkaisivat 584 YSL:n mukaista ja 361 vesilain mukaista lupa-asiaa. Ratkaisujen määrä laski seitsemän prosenttia (44 kappaletta) YSL:n mukaisissa ja 16,8 prosenttia (73 kappaletta) vesilain mukaisissa lupa-asioissa. Virastoittain tarkasteltuna määrä kasvoi Etelä-Suomen aluehallintovirastossa. Muissa kolmessa virastossa määrä laski.

- Ratkaistuja lupa-asioita oli 1 062 vuonna 2021 ja 1 060 vuonna 2020.
- YSL:n mukaisia lupa-asioita ratkaistiin 628 vuonna 2021 ja 637 vuonna 2020.
- Vesilain mukaisia lupa-asioita ratkaistiin 434 vuonna 2021 ja 423 vuonna 2020.

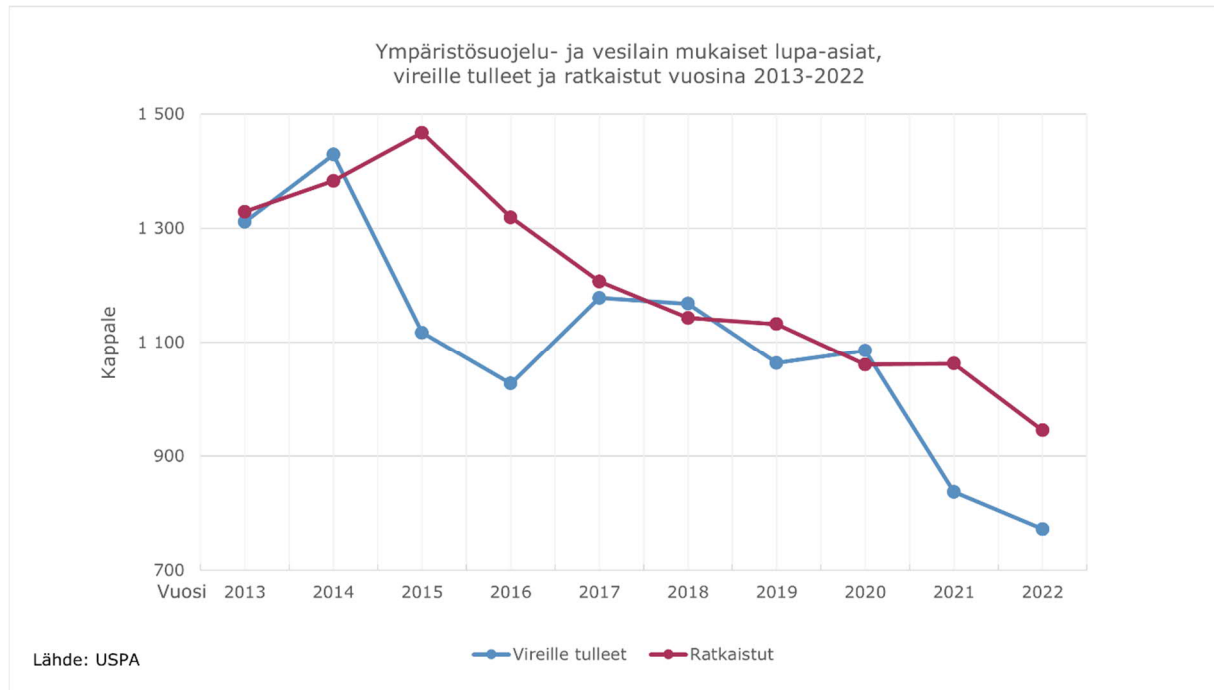
Vuoden lopussa oli vireillä 698 lupa-asiaa. Määrä oli 13,3 prosenttia ja 107 kappaletta edellisvuotta pienempi.

- YSL:n ja vesilain mukaisia lupa-asioita oli vireillä 805 vuoden 2021 lopussa ja 1 018 vuoden 2020 lopussa.

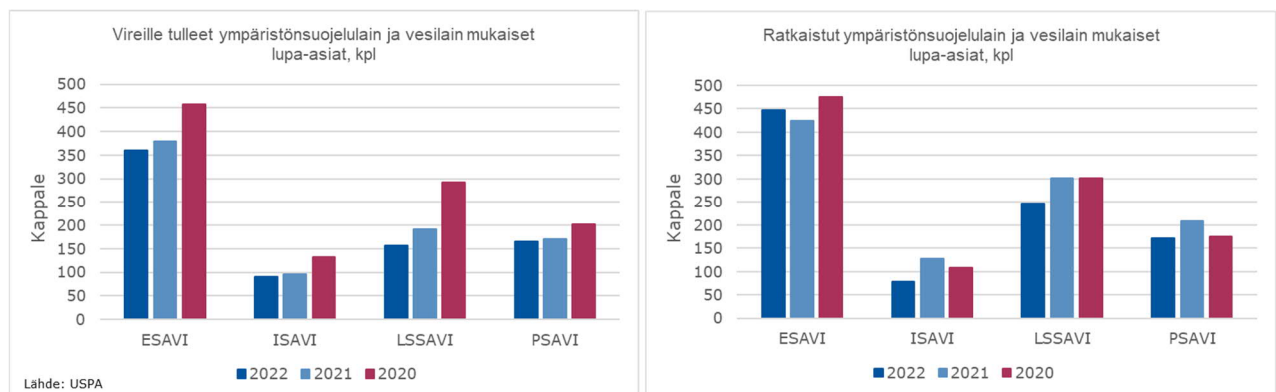
Ratkaistujen lupa-asioiden määrän laskuun vaikuttaa se, että yhä suurempi osa pienempien toimintojen lupa-asioista ratkaistaan kunnissa. Aluehallintoviraston toimivallassa olevat lupa-asiat koskevat pääasiassa laajoja kokonaisuuksia, mikä näkyy myös yksittäisten lupapäätösten käsittelymaksuissa. Vuonna 2022 tulokerätymä olikin noin neljä prosenttia suurempi kuin vuonna 2021.

Ympäristö- ja vesitalouslupa-asioita käsitellään neljässä aluehallintovirastossa: Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi sekä Pohjois-Suomi.

Kuvio 1.5.5 Aluehallintovirastojen ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2013–2022

Kuvio 1.5.6 Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2020–2022

Alkoholihallinnon anniskelu- ja vähittäismyynnin lupa-asioita tuli vireille 8 199. Määrä kasvoi 7,4 prosenttia ja 568 kappaletta edellisvuodesta. Määrä laski Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ja kasvoi viidessä muussa virastossa. Suurinta kasvu oli Lounais-Suomen aluehallintovirastossa: 32,5 prosenttia.

- Lupa-asioita tuli vireille 7 631 vuonna 2021 ja 7 414 vuonna 2020.

Virastot ratkaisivat vuoden aikana 8 161 alkoholilupa-asiaa. Lupa-asiausten määrä kasvoi 7,1 prosenttia ja 540 kappaletta edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna määrä laski Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa ja kasvoi viidessä muussa virastossa. Suurin kasvu oli Lounais-Suomen aluehallintovirastossa: 29 prosenttia.

- Ratkaistuja lupa-asioita oli 7 621 vuonna 2021 ja 7 320 vuonna 2020.

Vuoden lopussa oli vireillä 152 lupahakemusta, mikä oli 1,9 prosenttia vuoden aikana vireille tulleiden hakemusten kokonaismäärästä. Alkoholilupa-asioiden käsittelytilannetta voidaan pitää hyvänä.

Korjasimme vuoden 2021 tilinpäätöksessä alkoholilupa-asioiden suoritemääriä takautuvasti vertailuvuodelta 2020. Alkoholielinkeinorekisteristä raportoidut luvut ovat sisältäneet vertailuvuoden suoritemääriä osin kahteen kertaan. Raportoinnin suoritemäärissä oli virheellisyys niiden anniskelupaikkojen osalta, joilla on myös vähittäismyyntilupa. Näissä suoritteet oli poimittu sekä anniskelun että vähittäismyyntiin lukuihin. Näin luvut näkyivät osassa lupasuoritteita kahteen kertaan.

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupa-asioita tuli vireille 1 882. Kokonaismäärä laski 2,4 prosenttia edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna määrä kasvoi Länsi- ja Sisä-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa. Määrä laski kolmessa muussa aluehallintovirastossa.

- Lupa-asioita tuli vireille 1 928 vuonna 2021 ja 1 626 vuonna 2020.

Virastot ratkaisivat yhteensä 1 755 yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupa-asiaa. Kokonaismäärä laski 3,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Ratkaistujen lupa-asioiden määrä kasvoi Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoissa. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa määrä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuotena. Määrä laski kolmessa muussa aluehallintovirastossa.

- Ratkaistuja lupa-asioita oli 1 819 vuonna 2021 ja 1 573 vuonna 2020.

Vuoden lopussa oli vireillä 486 lupahakemusta, mikä oli 25,8 prosenttia vuoden aikana vireille tulleiden lupahakemusten kokonaismäärästä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelunantajien rekisteröintejä tuli vireille 737. Valtakunnallisesti vireille tulleiden rekisteröintien kokonaismäärä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuotena. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa rekisteröintejä tuli vireille 29,9 prosenttia enemmän edellisvuoteen verrattuna. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa vireille tulleiden rekisteröintien määrä laski 28,2 prosenttia edellisestä vuodesta. Muissa neljässä virastossa määrä oli samaa tasoa kuin edellisvuonna.

- Vireille tulleiden rekisteröintien kokonaismäärä oli 735 vuonna 2021 ja 652 vuonna 2020.

Aluehallintovirastot ratkaisivat 21 rekisteröintiasiaa vähemmän kuin niitä tuli vireille. Ratkaistuja asioita oli 716 kappaletta vuonna 2022. Ratkaistujen asioiden kokonaismäärä laski 4,4 prosenttia edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna ratkaistujen rekisteröintien määrä laski Pohjois-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa. Ratkaisumäärät kasvoivat Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin aluehallintovirastoissa. Lounais-Suomen aluehallintovirastossa ratkaisumäärä oli samaa tasoa kuin edellisenä vuotena.

- Ratkaistuja rekisteröintiasioita oli 749 vuonna 2021 ja 648 vuonna 2020.

Vuoden 2022 lopussa oli vireillä 34 rekisteröintiasiaa, mikä oli 4,7 prosenttia vuoden aikana vireille tulleista rekisteröinneistä.

Työsuojelu

Vuonna 2022 tehtiin yli 23 000 tarkastusta ja lisäksi muulla vaikuttamistoiminnalla tavoitettiin työpaikkoja. Annettujen velvoitteiden määrä nousi lähelle koronapandemiaa edeltäneen vuoden tasoa.

Lupahakemusten kasvuun vuonna 2021 vaikutti muun muassa panostajalain muutos. Työsuojeluhallinnon verkkopalvelun käyttö ja suosio pysyivät korkealla tasolla ja sivun katselumäärät kasvoivat merkittävästi.

Taulukko 1.5.1 Työsuojelun suoritteet vuosina 2019–2022

Työsuojelun suorite/julkishyödyke	2022	2021	2020	2019	Tietolähde
Kokonaistarkastusmäärä, kpl	23 105	20 495	14 590	23 900	Vera
Työnantajille annetut toimintaohjeet (vähäinen haitta), kpl	42 151	33 943	26 243	51 223	Vera
Työnantajalle annetut kehotukset (vähäistä suurempi haitta tai vaara), kpl	6 181	4 883	4 108	7 211	Vera
Käsitellyt lupa- ja pätevyyshakemukset, kpl	1 037	1 605	1 043	889	Vastuualue

Taulukko 1.5.2 Työsuojelun suoritteet vuosina 2019–2022, valtakunnallinen puhelinpalvelu ja verkkosivusto

Suorite/julkishyödyke	2022	2021	2020	2019	Tietolähde
Työsuojelu – valtakunnallisen puhelunpalvelun vastattujen puheluiden määrä, kpl					
Työsuhde, Työympäristö, Työhyvinvointi ja Rakenusala	17 080	20 045	21 244	21 288	Vastuualue
Työsuojeluhallinnon verkkopalvelun Tyosuoja.fi:n kävijämäärä					
Huom. 4.1.2022 otettiin käyttöön lainsäädännön edellyttämä mahdollisuus kieltää tilastollisten evästeiden käyttö. Vuoden 2022 data koskee luvan antaneita käyttäjiä eikä ole siksi suoraan vertailukelpoista edellisvuosien kanssa.					
Käyttäjät	1,42 milj.	1,41 milj.	1,43 milj.	1,27 milj.	Vastuualue
Sivun katselut	5,75 milj.	3,73 milj.	3,79 milj.	3,36 milj.	Vastuualue

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Aluehallintovirastot seuraavat palvelukykyä ja laatua yhteisten palvelutavoitteiden toteutumisena. Palvelukyvyn toteutumista ja laatua mitataan suoritteiden keskimääräisinä käsittelyaikoina ja mediaanikäsittelyaikoina sekä toiminnan kattavuus- ja toteutumistasoina.

Valvonta-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli viisi kuukautta ja käsittelyajan mediaani 3,3 kuukautta. Keskimääräinen käsittelyaika laski hieman ja käsittelyajan mediaani kasvoi 1,4 kuukautta edellisvuodesta. Käsittelyajat sisältävät sosiaali- ja terveydenhuollon, hautaustoimen, pelastustoimen, elinkeinoasioiden, opetustoimen, ympäristöterveydenhuollon, poronhoidon, työllisyyden kuntakoiteilun ja saavutettavuuden valvontoja.

- Vuonna 2021 keskimääräinen käsittelyaika oli 5,5 kuukautta ja käsittelyajan mediaani oli 1,9 kuukautta.

Alkoholihallinnon valvonta-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 1,5 kuukautta ja käsittelyajan mediaani oli 1,9 kuukautta. Keskimääräinen käsittelyaika laski hieman ja käsittelyajan mediaani kasvoi hieman vuodesta 2021.

- Vuonna 2021 keskimääräinen käsittelyaika oli 1,9 kuukautta ja käsittelyajan mediaani oli 1,6 kuukautta.

Kaikkien **kantelujen mediaanikäsittelyajan** (sisältää kaikki kanteluryhmät) tavoitteena oli alle kuusi kuukautta. Valtakunnallisesti tarkasteltuna virastot saavuttivat asetetun tavoitteen, ja käsittelyajan mediaani oli 2,4 kuukautta. Kaikki aluehallintovirastot saavuttivat asetetun tavoitteen. Käsittelyajan mediaani laski hieman edellisvuodesta.

- Käsittelyajan mediaani oli 2,7 kuukautta vuonna 2021 ja 3,6 kuukautta vuonna 2020.

Kaikkien **kantelujen keskimääräinen käsittelyaika** oli valtakunnallisesti 7,5 kuukautta. Käsittelyaika oli samaa tasoa kuin kahtena edellisenä vuotena.

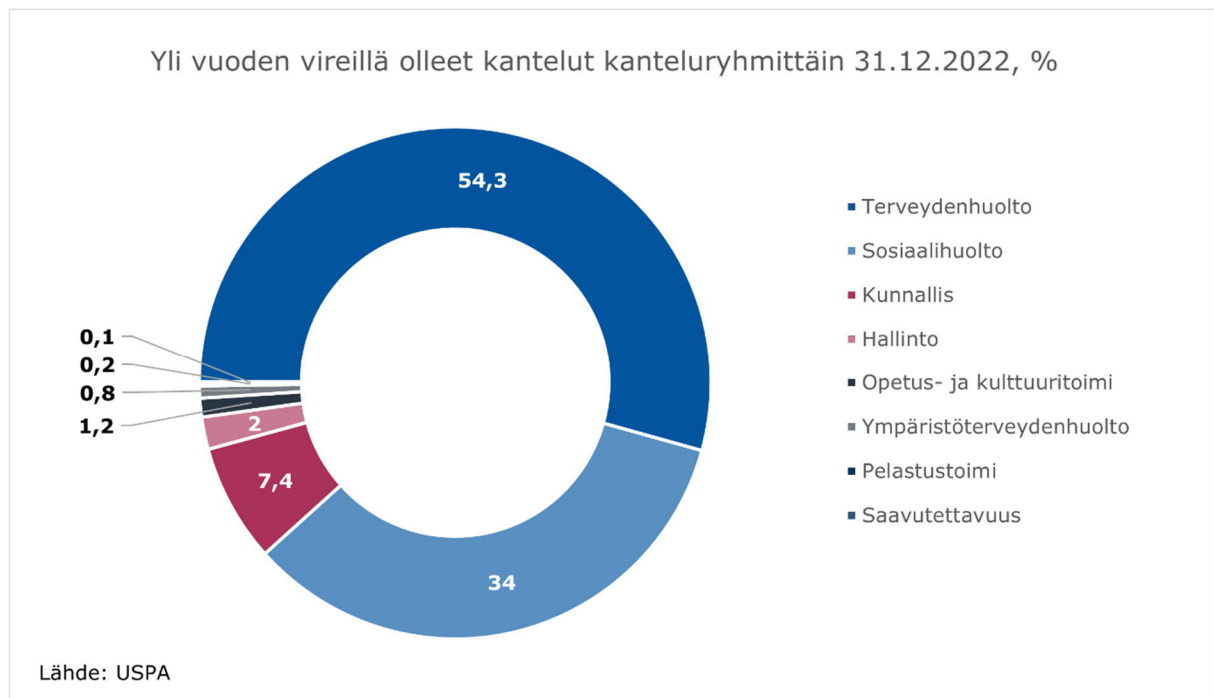
- Keskimääräinen käsittelyaika oli 7,4 kuukautta vuonna 2021 ja 7,2 kuukautta vuonna 2020.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen kantelujen käsittelyaikojen osalta pitää ottaa huomioon muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen määrän vaihtelut aluehallintovirastoittain. Valtakunnallisesti siirrettyjen suhteellinen osuus oli 35,8 prosenttia vireille tulleiden kantelujen määrästä. Siirrettyjen kantelujen määrän osuus kasvoi kymmenellä prosentilla edellisvuodesta.

Yli vuoden vireillä olleiden kantelujen (sisältää kaikki kanteluryhmät) osuus kaikista vireillä olevista kanteluasioista oli 39 prosenttia, kun tavoitteena oli alle 15 prosenttia. Kasvua oli noin viisi prosenttia edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna tavoitteen saavutti Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, muissa viidessä virastossa tavoite ylittyi. Suurimmat tavoitteen ylitykset olivat Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastoilla. Tavoitetaso muutettiin alle viidestä prosentista alle 15 prosenttiin vuoden 2021 tulossopimuksessa koronapandemiatilanteen vaatimien priorisointien vuoksi. Suurimmat kantelumäärät olivat terveydenhuollon ja sosiaalihuollon asioissa.

- Yli vuoden vireillä olleiden kantelujen osuus kaikista vireillä olevista kanteluista oli 33,8 prosenttia vuonna 2021 ja 27,3 prosenttia vuonna 2020.

Kuvio 1.5.7 Yli vuoden vireillä olleet kantelut kanteluryhmittäin 31.12.2022

Ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa mediaanikäsitelyajan tavoite oli 12 kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon. Valtakunnallisesti virastot saavuttivat tavoitteen. Käsitelyajan mediaani oli 9,6 kuukautta ja laski edellisestä vuodesta. Virastoittain tarkasteltuna kolme aluehallintovirastoa saavutti tavoitteen. Pisin käsitelyajan mediaani oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa: 17,8 kuukautta.

- Käsitelyajan mediaani oli 10,5 kuukautta vuonna 2021 ja 9,9 kuukautta vuonna 2020.

Vesilain mukaisissa lupa-asioissa mediaanikäsitelyajan tavoite oli kahdeksan kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon. Valtakunnallisesti virastot ylittivät hieman asetetun tavoitteen. Käsitelyajan mediaani oli 8,1 kuukautta ja laski edellisestä vuodesta. Virastoittain tarkasteltuna tavoitteen saavutti Etelä-Suomen aluehallintovirasto: mediaanikäsitelyaika oli 7,2 kuukautta. Tavoite ylittyi hieman Itä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoilla. Pisin käsitelyajan mediaani oli Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa: 12,3 kuukautta.

- Käsitelyajan mediaani oli 8,4 kuukautta vuonna 2021 ja 8,6 kuukautta vuonna 2020.

Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevissa ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa mediaanikäsitelyajan tavoite oli 10 kuukautta hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon. Valtakunnallisesti käsitelyajan mediaani oli 11,5 kuukautta, eli asetettu tavoite ylitettiin 1,5 kuukaudella. Mediaanikäsitelyajat vaihtelivat aluehallintovirastoittain 10,3–17 kuukautta. Pisin käsitelyajan mediaani oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolla.

- Käsittelyajan mediaani oli 11,3 kuukautta vuonna 2021 ja 11,9 kuukautta vuonna 2020.

Ympäristö- ja vesilupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika hakemuksen vireille tulosta päätöksen antoon oli valtakunnallisesti 11,3 kuukautta. Käsittelyajat vaihtelivat aluehallintovirastoittain 8,9–14,7 kuukautta. Pisin käsittelyaika oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa. Valtakunnallisesti käsittelyaika laski hieman verrattuna kahteen edelliseen vuoteen.

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 11,9 kuukautta vuonna 2021 ja 12 kuukautta vuonna 2020.

Yli 12 kuukautta vireillä olleita ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia asioita oli vuoden lopussa yhteensä 237. Näistä YSL:n mukaisia asioita oli 167 ja vesilain mukaisia 70. Virastoittain määrät vaihtelivat (Itä-Suomi 29, Etelä-Suomi 56, Länsi- ja Sisä-Suomi 71 ja Pohjois-Suomi 81). Kyseessä oli uusi tulosopimusmittari, joten aikaisemmilta vuosilta ei ole käytettävissä seurantatietoa.

Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleita ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisia asioita oli vuoden lopussa yhteensä 102. Näistä YSL:n mukaisia asioita oli 73 ja vesilain mukaisia 29. Virastoittain määrät vaihtelivat (Etelä-Suomi 12, Itä-Suomi 13, Länsi- ja Sisä-Suomi 32 ja Pohjois-Suomi 45). Valtakunnallisesti määrä kasvoi 27,5 prosenttia ja 22 kappaletta edellisvuoteen verrattuna. Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleiden asioiden osuus oli 14,6 prosenttia kaikista vuoden 2022 lopussa vireillä olleista asioista.

- Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleita asioita oli 80 vuonna 2021 ja 97 vuonna 2020.

Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten lupa-asioiden mediaani- ja keskimääräisen käsittelyaikojen toteumat vaihtelivat aluehallintovirastoittain. Asiakokonaisuudet ovat laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan hyvin vaihtelevia. Käsiteltävät asiakokonaisuudet ovat nykyisin aiempaa suuritöisempiä ja laajempia myös lainsäädäntömuutoksien vuoksi.

Ympäristöluvut-vastuualue otti käyttöönsä uudistetun asianhallinnan tehtäväluokituksen vuoden 2022 alusta. Toimialaperusteinen tehtäväluokitus muuttui prosessiperusteiseksi. Käytettävien tehtäväluokkien määrä supistui huomattavasti ja toimialat ilmaistaan uuden luokitustyyppin avulla. Samalla vastuualueen käyttämä tehtäväluokitus yhdenmukaistui aluehallintovirastojen muiden vastuualueiden käyttämien tehtäväluokitusten kanssa. Vuosien 2020–2022 suoritteiden ja käsittelyaikojen toteumatiedot eivät siten ole täysin vertailukelpoisia keskenään.

Alkoholihallinnon anniskelu- ja vähittäismyyntilupien keskimääräinen käsittelyaika oli 0,5 kuukautta. Valtakunnallisesti keskimääräinen käsittelyaika lyheni hieman verrattuna kahteen edelliseen vuoteen. Virastoittain käsittelyajat vaihtelivat 0,2–0,6 kuukautta.

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 0,6 kuukautta vuosina 2020–2021.

Alkoholilupien käsittelyajan mediaani oli 0,5 kuukautta vuonna 2022 ja se laski hieman edellisvuodesta. Virastoittain tarkasteltuna käsittelyajan mediaani oli 0,1–0,5 kuukautta.

- Käsittelyajan mediaani oli 0,6 kuukautta vuonna 2021 ja 0,5 kuukautta vuonna 2020.

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupien keskimääräinen käsittelyaika oli 2,4 kuukautta. Käsittelyaika pidentyi hieman edellisestä vuodesta. Virastoittain käsittelyajat vaihtelivat 1,2–2,9 kuukautta. Pisin käsittelyaika oli Etelä-Suomen aluehallintovirastossa ja lyhin Lapin aluehallintovirastossa.

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 2,2 kuukautta vuonna 2021 ja 1,8 kuukautta vuonna 2020.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien käsittelyajan mediaani oli 1,8 kuukautta. Valtakunnallisesti virastot saavuttivat asetetun 2 kuukauden tavoitteen. Virastoittain tarkasteltuna tavoite ylittyi Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, jossa käsittelyajan mediaani oli 2,5 kuukautta. Muissa viidessä virastossa tavoite saavutettiin. Erikseen tarkasteltuna käsittelyajan mediaani oli sosiaalihuollon luvissa 2,3 kuukautta ja terveydenhuollon luvissa 1,7 kuukautta. Virastoittain tarkasteltuna käsittelyajan mediaani vaihteli sosiaalihuollon luvissa 1,4–4,4 kuukautta ja terveydenhuollon luvissa 0,8–2,5 kuukautta.

- Käsittelyajan mediaani oli 1,7 kuukautta vuonna 2021 ja 1,4 kuukautta vuonna 2020.

Yksityisen varhaiskasvatuksen rekisteröintien ja ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika oli 0,5 kuukautta. Käsittelyaika lyheni 0,7 kuukautta edellisestä vuodesta. Virastoittain käsittelyajat vaihtelivat 0,2–1,9 kuukautta. Lyhin käsittelyaika oli Etelä-Suomen aluehallintovirastossa ja pisin Lapin aluehallintovirastossa.

- Keskimääräinen käsittelyaika oli 1,2 kuukautta vuonna 2021 ja 1,3 kuukautta vuonna 2020.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Aluehallintovirastojen henkilöstöstrategiassa 2020–2023 on painopisteenä kolme valtion konsernitason yhteisesti hyväksyttyä teemaa:

- osaamisen kehittäminen,
- liikkuvuuden edistäminen ja
- työnantajakuva uudistaminen.

Aluehallintovirastot sopivat vuosittain, millä toimenpiteillä strategiaa toteutetaan käytännössä.

1.6.1 Osaamisen kehittäminen

Vuosi 2022 oli osaamisen ja oppimisen teemavuosi, jonka aikana oppiminen ja osaaminen saivat aluehallintoviraston intranetissä runsaasti näkyvyyttä. Teemavuoden aikana lanseerattiin johtamisen ja esihenkilötyön verkkokoulutusohjelma, joka sisälsi valmentavan johtamisen osuuden. Myös perehdyttämiseen panostettiin. Teemavuoden aikana lanseerattiin esimerkiksi perehdyttämisen verkkokoulutusohjelma.

Hallinto- ja kehittämispalvelut järjestivät yhteisiä henkilöstökoulutuksia viestinnästä, juridiikasta, työhyvinvoinnista, palvelumuotoilusta sekä yleisistä järjestelmistä. Valtion yhteiseen Mahdollistaja-esihenkilövalmennukseen osallistui 30 henkilöä.

Aluehallintovirastot ovat jatkaneet valmentavan työotteen ja -kulttuurin tukemista sekä Osaava-järjestelmän hyödyntämistä. Henkilöstön osaamiselle, oppimiselle ja uudistumiselle asetettu VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn tavoite 3,8 ei toteutunut kaikissa aluehallintovirastoissa. Kaikkien aluehallintovirastojen keskiarvoindeksi oli 3,67. Kyselyyn vastanneet kokivat hyviksi oppimisen ja uudistamisen mahdollisuudet työssä sekä osaamisen kehittämisen verkostojen avulla. Myös arviot kehityskeskustelujen toimivuudesta työn tekemisen ja osaamisen kehittämisen tukemisessa paranivat.

Henkilöstöstä 37,1 prosenttia suoritti pakollisen Osaava – valmentava työote käyttöön -kurssin ja 38 prosenttia vähintään yhden valinnaisen kurssin eOppivassa. Henkilöstöä kannustettiin käyttämään ja hyödyntämään eOppivan verkkooppimistarjontaa mahdollisimman laajasti. 100 prosentin tavoitteeseen ei päästy. Valmentava työote käyttöön -kurssi on ollut mahdollista suorittaa myös aikaisempina vuosina eikä kurssin uudelleen suorittamista ole edellytetty.

Osaamisen johtamisen ja ennakkoinnin tueksi valmisteltua strategisen henkilöstösuunnittelun prosessia ja mallipohjaa hiottiin pilottivastuualueiden kokemusten perusteella. Pilottivastuualueita olivat peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueet ja työsuojeluvastuualueet. Vuoden 2022 aikana malli otettiin käyttöön myös ympäristölupien ja opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueilla sekä hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueella.

1.6.2 Liikkuvuuden edistäminen

Aluehallintovirastossa on laadittu yhteiset monipaikkaisen työn ja etätöiden ohjeet. Monipaikkaisen ja etätöiden ratkaisut helpottavat virastoja osaavan henkilöstön rekrytoinnissa, tukevat liikkuvuuden eri muotoja ja auttavat työnantajakuvan rakentamisessa henkilöstöstrategian mukaisesti. Aluehallintovirastot mahdollistivat laajasti työn ja osaamisen liikkuvuuden.

Yhteensä 50 henkilöä oli virkavapaalla omasta tehtävästään ja työskenteli toisessa valtion virastossa. Kolme henkilöä oli henkilöierrossa.

Koronapandemian seurauksena yhteistyö sekä osaamisen ja tiedon liikkuvuus on edelleen lisääntynyt aluehallintovirastojen välillä. Laaja etätöiden tekeminen edisti myös monipaikkaista ja verkostomaista työskentelytapaa.

Valtiokonttorin KAIKU-kehittämisrahan avulla laadittiin aluehallintovirastojen koko henkilöstön ja esihenkilöiden käyttöön hybridityökirja. Työkirja auttaa luomaan valtakunnallisia periaatteita ja työyhteisökohtaisesti sovittavia hybridityön yhteisiä käytäntöjä.

Työkirjan käytön tavoitteena on

- tukea yhteisöllisyyttä työn tekemisessä ja yhteistyössä,
- vahvistaa yhdessä ohjautuvuutta työyhteisöissä sekä
- tukea henkilöstön työssä jaksamista.

1.6.3 Valtion työnantajakuvan uudistaminen

VMBaro-työtyytyväisyyskyselyssä henkilöstö koki, että työpaikan työnantajakuvan ja yhteisten arvojen tuntemus ja toteutuminen heikkenivät hieman. Työnantajakuvalla ja arvoille asetettu tavoite 4,0 ei toteutunut kaikissa virastoissa. Aluehallintovirastojen keskiarvo oli 3,95.

Aluehallintovirastojen työnantajakuvan edistämisen verkosto teetti tutkimusyri-tyksen Universumilla kaksi tutkimusta aluehallintovirastosta työnantajana. Niissä kartoitettiin henkilöstön ja potentiaalisten työnhakijoiden ajatuksia aluehallintovirastosta työpaikkana. Tulosten sekä VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn ja mainetutkimuksen tulosten pohjalta työstettiin luonnos aluehallintoviraston työnantajakuvan edistämisen kehittämislinjauksista vuosille 2023–2025. Luonnos sisältää muun muassa nykytilan analyysin, kehityskohteet ja numeeriset tavoitteet. Aluehallintoviraston henkilöstö pääsee kommentoimaan luonnosta alkuvuodesta 2023, minkä jälkeen ylin johto vahvistaa työnantajakuvan kehittämisen vuosittaiset painopisteet.

Taulukko 1.6.1 Konsernitason teemat aluehallintovirastojen tulossopimuksessa vuonna 2022

Teemat 2022	Tavoite 2022	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi	Yhteensä
Osaamisen kehittäminen Strateginen henkilöstösuunnittelu, itsearviointi (1-5)	4	3	3	3	3	3	3	3
Osaamisen kehittäminen VMBaro kohta 4.1: Kokemus oppimisesta ja uudistumisesta	4,1	3,85	3,90	4,03	3,94	3,99	4,50	3,93
Osaamisen kehittäminen Vuositain sovittavien kurssien suorittaminen eOppivassa, prosenttia vuonna 2022: Osaava – valmentava työote käyttöön Valinnainen kurssi kurssitarjottimelta	100 100	- -	- -	- -	- -	- -	- -	37,1 38,0
Osaamisen kehittäminen Ylijohtajien, vastuualueiden johtajien ja yksiköiden päälliköiden osallistuminen valtion uuteen digitaaliseen esihenkilökoulutukseen (Mahdollistaja -koulutus), henkilöä ja prosenttia (aluehallintovirastot vaihtelevat osallistumisen 3-5 vuoden aikavälille)	- 20	15 -	4 -	2 -	5 -	3 -	1 -	30 kpl 37,5 %
Liikkuvuuden edistäminen Virka/tehtävä muualla valtion virastossa, lukumäärä, seurattava	-	20	6	3	14	5	2	50
Liikkuvuuden edistäminen Henkilökiertoon työaikaa kohdentaneet, lukumäärä, seurattava Henkilökierrossa olleiden määrä, osuus henkilöstöstä prosenttia	-	-	-	3	-	-	-	3 0,2 %
Valtion työnantajakuvan uudistaminen VMBaro-keskiarvo kohdista 8.2-8.4: Työnantajakuva ja arvot	4,0	3,86	3,86	4,14	4,00	3,95	4,60	3,95

1.6.4 Muut mittarit ja tunnusluvut

Henkilöstön määrä

Aluehallintovirastoissa työskenteli yhteensä 1 299 henkilöä vuonna 2022. Henkilöstömäärä väheni edelliseen vuoteen verrattuna 16 henkilöllä eli se laski 1,2 prosenttia. Henkilöstömäärän muutos vaihteli aluehallintovirastoittain. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa henkilöstön määrä pysyi ennallaan.

Aluehallintovirastojen henkilöstöstä miehiä oli 439 eli 33,8 prosenttia ja naisia 860 eli 66,2 prosenttia. Naisten suhteellinen osuus kasvoi 0,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 1.6.2 Henkilöstömäärät vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	Yhteensä 2022	Yhteensä 2021	Yhteensä 2020	Vuosi- muutos 2022 pro- senttia	Miehet 2022	Prosenttia	Naiset 2022	Prosenttia
Etelä-Suomi	565	566	536	-0,2	200	35,4	365	64,6
Lounais-Suomi	134	141	139	-5,0	47	35,1	87	64,9
Itä-Suomi	146	149	137	-2,0	48	32,9	98	67,1
Länsi- ja Sisä-Suomi	269	269	258	0,0	79	29,4	190	70,6
Pohjois-Suomi	144	145	147	-0,7	57	39,6	87	60,4
Lappi	41	45	43	-8,9	8	19,5	33	80,5
Yhteensä	1 299	1 315	1 260	-1,2	439	33,8	860	66,2

Lähde: Tahti 1/2023

Henkilötyövuodet

Kaikkien momenttien henkilötyövuositoteuma oli 1 278,1. Edellisen vuoden toteuma oli 1 282,6. Määrä väheni 4,5 henkilötyövuodella. Aluehallintovirastojen toimintamenomomentin osuus toteumasta oli 827,8 (edellisenä vuonna 849,9) ja työsuojelun vastuualueiden toimintamenomomentin 432,0 (edellisenä vuonna 414,8) henkilötyövuotta. Muilta momenteilta palkattuja oli 18,2 henkilötyövuotta (edellisenä vuonna 17,8). Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli aluehallintovirastojen toimintamenomomentilla 22,1 henkilötyövuotta, josta hallinto- ja kehittämisspalvelujen osuus oli 9,5 henkilötyövuotta. Työsuojelun toimintamenomomentilla kasvua oli 17,2 henkilötyövuotta. Muilta momenteilta palkattujen osuus väheni 0,4 henkilötyövuotta.

Haken toteuma aluehallintovirastojen toimintamenomomentilla oli 118,5 henkilötyövuotta, joka sisältää tulossopimushankkeita ja haken omia kehittämisprojekteja 14,5 henkilötyövuotta sekä koronatehtäviä 5 henkilötyövuotta. Vastuualueen perustoiminnan henkilötyövuosikehitys oli 102 ja -toteuma 99.

Vuoden 2021 toimintakertomuksen vertailukelpoinen projektitehtäviin käytetty henkilötyövuosimäärä oli 12 vuonna 2022.

Taulukko 1.6.3 Henkilötyövuodet vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	Henkilötyövuodet 2022	Henkilötyövuodet 2021	Henkilötyövuodet 2020	Prosentti-osuus 2022
Etelä-Suomi	556,4	553,1	527,6	43,5
Lounais-Suomi	134,1	134,2	131,1	10,5
Itä-Suomi	138,8	144,0	130,4	10,9
Länsi- ja Sisä-Suomi	262,3	262,3	249,5	20,5
Pohjois-Suomi	144,5	144,1	144,3	11,3
Lappi	42,0	44,9	40,1	3,3
Yhteensä	1 278,1	1 282,6	1 222,9	100,0

Lähde: Kieku 1/2023

Taulukko 1.6.4 Henkilötyövuodet momenteittain vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	Avi 2022	Avi 2021	Avi 2020	Työsuojelu 2022	Työsuojelu 2021	Työsuojelu 2020	Muut 2022	Muut 2021	Muut 2020
Etelä-Suomi	244,6	247,3	236,1	185,7	171,6	169,8	4,8	3,7	4,0
HAKE	118,5	128,0	115,2	0,0	0,0	0,0	2,8	2,5	2,4
Lounais-Suomi	69,6	70,7	70,3	59,5	58,4	56,9	5,0	5,1	3,9
Itä-Suomi	90,8	96,7	86,4	46,6	45,6	42,9	1,4	1,7	1,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	171,8	171,5	156,1	88,2	87,6	85,2	2,3	3,2	8,3
Pohjois-Suomi	90,5	90,7	92,3	52,1	51,7	49,4	1,9	1,7	2,6
Lappi	42,0	44,9	39,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Yhteensä	827,8	849,9	795,8	432,0	414,8	404,1	18,2	17,8	23,0

Lähde: Kieku 1/2023

Henkilöstörakenne

Henkilöstön keski-ikä

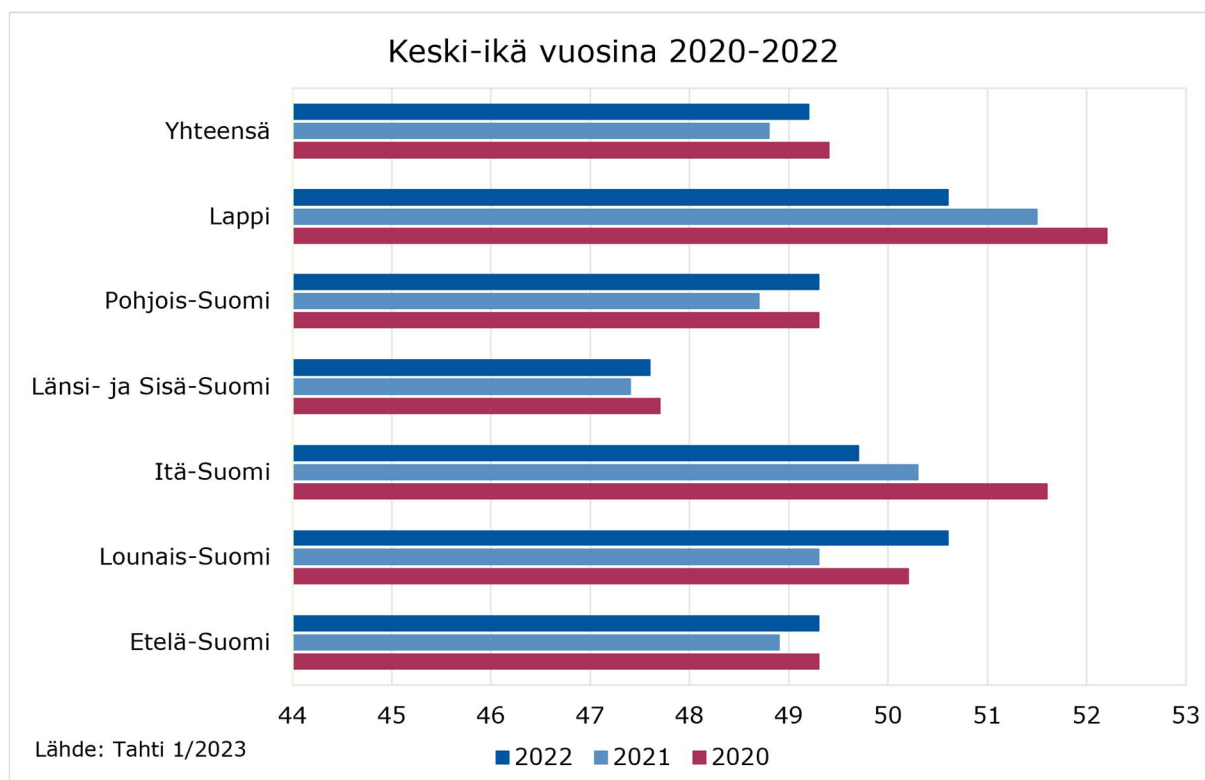
Henkilöstön keski-ikä nousi lähes kaikissa aluehallintovirastoissa. Keski-ikä oli keskimäärin 49,2 vuotta, mutta vaihteli aluehallintovirastoittain 47,6 ja 50,6 ikävuoden välillä. Henkilöstöä siirtyi eläkkeelle ja tilalle palkattiin uutta henkilöstöä, mikä vaikutti keski-ikään laskevasti aluehallintovirastoissa. Eniten keski-ikä nousi Lounais-Suomen aluehallintovirastossa ja laski Lapin aluehallintovirastossa.

Taulukko 1.6.5 Henkilöstön keski-ikä vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	49,3	48,9	49,3
Lounais-Suomi	50,6	49,3	50,2
Itä-Suomi	49,7	50,3	51,6
Länsi- ja Sisä-Suomi	47,6	47,4	47,7
Pohjois-Suomi	49,3	48,7	49,3
Lappi	50,6	51,5	52,2
Yhteensä	49,2	48,8	49,4

Lähde: Tahti 1/2023

Kuvio 1.6.1 Henkilöstön keski-ikä vuosina 2020–2022

Ikäryhmät

Suurimmat ikäryhmät aluehallintovirastoissa olivat 55–64-vuotiaat ja 45–54-vuotiaat. Suurimmat ikäryhmät kussakin aluehallintovirastossa pysivät lähes samoina kuin edellisinäkin vuosina.

Taulukko 1.6.6 Henkilöstön ikäjakauma vuodelta 2022

Ikä-ryhmät	Aluehallintovirastot yhteensä	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi
alle 25	1	1	0	0	0	0	0
25-34	145	65	11	18	39	8	4
35-44	324	141	25	32	67	49	10
45-54	362	153	47	35	82	36	9
55-64	447	193	50	59	80	48	17
yli 64	20	12	1	2	1	3	1
Yhteensä	1 299	565	134	146	269	144	41

Lähde: Tahti 1/2023

Virkasuhteiden laatu

Vakinaiset/määräaikaiset

Vakinaisessa virkasuhteessa työskenteli 1 141 henkilöä. Määräaikaisessa virkasuhteessa, harjoittelijat ja työllistetyt mukaanluettuna, työskenteli 158 henkilöä. Määräaikaisten osuus oli 12,2 prosenttia henkilöstöstä. Prosenttiosuus laski edellisestä vuodesta 1,3 prosenttia. Osuus vaihteli virastoittain 10,3 ja 16,4 prosentin välillä.

Taulukko 1.6.7 Määräaikainen ja vakinainen henkilöstö vuosilta

Aluehallintovirasto	Määräaikaiset 2022	Määräaikaiset 2021	Määräaikaiset 2020	Vakinaiset 2022	Vakinaiset 2021	Vakinaiset 2020	Määräaikaiset prosenttia 2022
Etelä-Suomi	65	76	50	500	490	486	11,5
Lounais-Suomi	22	24	26	112	117	113	16,4
Itä-Suomi	15	21	19	131	128	118	10,3
Länsi- ja Sisä-Suomi	34	31	29	235	238	229	12,6
Pohjois-Suomi	17	18	19	127	127	128	11,8
Lappi	5	7	10	36	38	33	12,2
Yhteensä	158	177	153	1 141	1 138	1 107	12,2

Lähde: Tahti 1/2023

Kokoaikaiset/osa-aikaiset

Kokoaikaisia virkamiehiä oli 1 222 ja osa-aikaisia 77. Osa-aikaisten osuus oli 5,9 prosenttia henkilöstöstä, mikä on hieman enemmän kuin edellisellä vuonna. Tuolloin osa-aikaisia oli 5,8 prosenttia. Osuus vaihteli virastoittain 4,2 ja 8,2 prosentin välillä.

Taulukko 1.6.8 Kokoaikainen ja osa-aikainen henkilöstö vuosilta

Aluehallintovirasto	Koko-aikaiset 2022	Koko-aikaiset 2021	Koko-aikaiset 2020	Osa-aikaiset 2022	Osa-aikaiset 2021	Osa-aikaiset 2020	Osa-aikaiset prosenttia 2022
Etelä-Suomi	537	537	509	28	29	27	5,0
Lounais-Suomi	127	134	128	7	7	11	5,2
Itä-Suomi	134	138	128	12	11	9	8,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	248	249	239	21	20	19	7,8
Pohjois-Suomi	138	139	139	6	6	8	4,2
Lappi	38	42	42	3	3	1	7,3
Yhteensä	1 222	1 239	1 185	77	76	75	5,9

Lähde: Tahti 1/2023

Koulutus ja kehittäminen

Henkilöstö osallistui keskimäärin 2,6 koulutuspäivään henkilötyövuotta kohden. Henkilökunnan osallistuminen vaihteli virastoittain 0,7 ja 3,3 koulutuspäivän välillä. Keskimääräinen osallistumisaktiivisuus kasvoi hieman edellisvuodesta. Koulutustasoindeksi oli 6,2.

Aluehallintovirastot käyttivät koulutukseen ja kehittämiseen keskimäärin yhteensä 883 euroa henkilötyövuotta kohden. Summa sisältää henkilöstökoulutuksen ja palkallisen opintovapaan palkkakustannukset sekä muut koulutuksen kustannukset. Aluehallintovirastot käyttivät henkilöstön koulutuksesta aiheutuviin muihin kustannuksiin 350 152 euroa, mikä oli noin 274 euroa henkilötyövuotta kohden. Koulutuksen ja kehittämisen kustannukset laskivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 27 911 euroa.

Taulukko 1.6.9 Henkilöstön koulutuspäivät henkilötyövuotta kohden vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	3,3	2,7	1,2
Lounais-Suomi	1,8	1,3	2,0
Itä-Suomi	2,8	1,2	1,9
Länsi- ja Sisä-Suomi	1,3	1,1	1,5
Pohjois-Suomi	2,8	3,1	2,5
Lappi	0,7	0,9	0,7
Yhteensä	2,6	2,1	1,6

Lähde: Tahti 1/2023

Taulukko 1.6.10 Henkilöstön koulutustasoindeksi vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	6,1	6,1	6,0
Lounais-Suomi	6,2	6,2	6,0
Itä-Suomi	6,2	6,2	6,1
Länsi- ja Sisä-Suomi	6,4	6,3	6,2
Pohjois-Suomi	6,4	6,3	6,3
Lappi	6,4	6,4	6,5
Yhteensä	6,2	6,2	6,1

Lähde: Tahti 1/2023

Työterveyden edistäminen ja sairastavuus

Sairauspäivät

Sairauspoissaoloja oli yhteensä 11 685 eli 9,2 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Edellisvuonna vastaava luku oli 7,3. Aluehallintovirastoille asetettuna tavoitteena oli, että sairauspoissaolojen määrä ei ylitä yhdeksää työpäivää henkilötyövuotta kohti. Aluehallintovirastoittain tarkasteltuna sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuotta kohti vaihteli välillä 7,4 ja 11,2 päivää per henkilötyövuosi.

Aluehallintovirastoissa erityisesti lyhyiden sairauspoissaolojen määrä kasvoi. Työterveyshuolto arvioi, että aluehallintovirastojen sairauspoissaolojen kehitys vastaa yleistä kehitystrendiä koko yhteiskunnassa koronan ja muiden infektioiden aiheuttamien suorien ja epäsuorien vaikutusten vuoksi.

Varhainen tuki ja aktiivinen työterveysyhteistyö näyttivät edelleen vaikuttavan myönteisesti erityisesti pitkien sairauspoissaolojen hallintaan. Työkykyjohtamista on edistetty muun muassa esihenkilöklinoilla, joita koordinoiva työterveyslääkäri pitää säännöllisesti.

Taulukko 1.6.11 Henkilöstön sairauspoissaolot vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	Päiviä 2022	Päivää per henkilötyövuosi 2022	Päivää per henkilötyövuosi 2021	Päivää per henkilötyövuosi 2020
Etelä-Suomi	5 131	9,4	7,0	7,2
Lounais-Suomi	1 360	10,2	8,4	10,0
Itä-Suomi	1 561	11,2	11,2	7,3
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 020	7,7	5,4	5,0
Pohjois-Suomi	1 302	9,0	7,5	8,7
Lappi	311	7,4	5,6	6,0
Yhteensä	11 685	9,2	7,3	7,2
Tavoite	-	9	9	9

Lähde: Tahti 1/2023

Työterveyshuollon kustannukset

Vuonna 2022 työterveyshuollon kustannukset olivat yhteensä 734 239 euroa, kun ne edellisvuonna olivat 749 910 euroa. Vuonna 2022 kustannukset henkilötyövuotta kohti olivat 574,5 euroa, kun ne edellisvuonna olivat 584,7 euroa.

Vuoden 2022 kustannustaso jäi edellisvuotta hieman matalammaksi. Taustalla on työterveyshuollosta saadun arvion perusteella pääosin se, että vuoden 2020 kevästä alkanut monisyinen hoitovelka koronapandemian vuoksi saatiin suurelta osin hoidettua vuosien 2020 ja 2021 aikana.

Kustannuskehitykseltään muista poikkeava Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, jossa panostettiin erilaisiin työkyvyn tukitoimiin selvästi edellisvuotta enemmän.

Taulukko 1.6.12 Työterveyshuollon kustannukset vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	319 878	333 573	228 473
Lounais-Suomi	69 696	77 008	74 291
Itä-Suomi	99 007	98 912	72 648
Länsi- ja Sisä-Suomi	135 006	147 766	104 544
Pohjois-Suomi	90 713	67 423	76 313
Lappi	19 939	25 228	15 937
Yhteensä	734 239	749 910	572 206

Lähde: Kieku, Tahti 1/2023

Taulukko 1.6.13 Työterveyshuollon kustannukset henkilötyövuotta kohden vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	574,9	603,1	433,1
Lounais-Suomi	519,7	573,7	566,5
Itä-Suomi	713,5	687,0	557,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	514,6	563,4	419,0
Pohjois-Suomi	627,8	467,9	529,0
Lappi	475,2	561,6	397,6
Yhteensä	574,5	584,7	467,9

Lähde: Kieku, Tahti 1/2023

Työtyytyväisyys

Työtyytyväisyys heikkeni hieman ja VMBaro-kyselyssä aluehallintovirastojen keskiarvoindeksi oli 3,73. Indeksit vaihtelivat virastojen välillä 3,65 ja 4,25 välillä. Puolet aluehallintovirastoista saavutti työtyytyväisyydelle asetetun tavoitteen 3,8.

Johtajuusindeksi oli keskimäärin 3,57 ja se vaihteli 3,47 ja 4,14 välillä. Tavoitteeksi asetettu 3,7 ei täytynyt kaikissa virastoissa. Indeksit heikkenivät osassa aluehallintovirastoista.

VMBaro-kyselyn vastaajat olivat tyytyväisimpiä työn sisältöön ja vaikuttamis- mahdollisuuksiin (4,09), työyhteisön toimintakulttuuriin (4,02) sekä työ- ja toimintaympäristöön (3,96). Tyytymättömmimpiä vastaajat olivat palkkaukseen (3,08) ja esimiestyöhön ja johtamiseen (3,52).

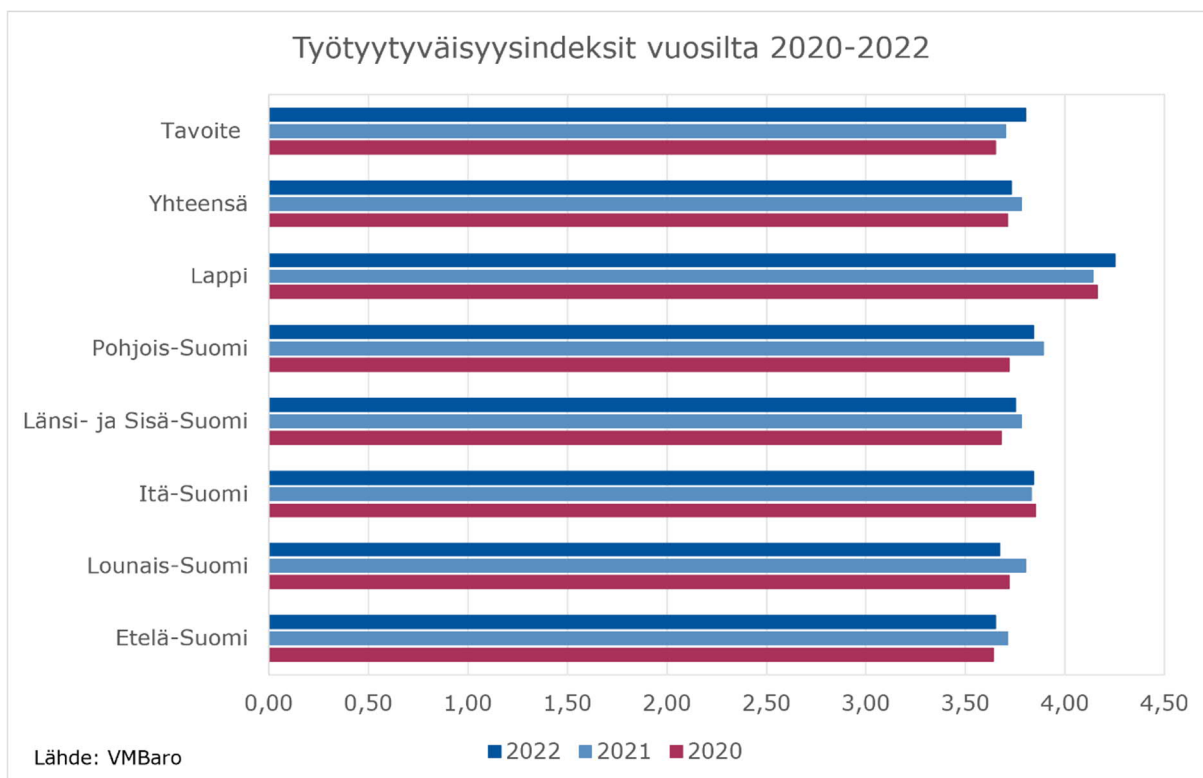
Aluehallintovirastojen työtyytyväisyyskyselyn vastausaktiivisuus nousi. Vastausprosentti oli 76,1, kun se edellisenä vuonna oli 72,9. Vastausaktiivisuus vaihteli 67,7–79,6 prosentin välillä virastoittain.

Taulukko 1.6.14 Työtyytyväisyysindeksi vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	3,65	3,71	3,64
Lounais-Suomi	3,67	3,80	3,72
Itä-Suomi	3,84	3,83	3,85
Länsi- ja Sisä-Suomi	3,75	3,78	3,68
Pohjois-Suomi	3,84	3,89	3,72
Lappi	4,25	4,14	4,16
Yhteensä	3,73	3,78	3,71
Tavoite	3,80	3,70	3,65

Lähde: VMBaro-kyselyä on uudistettu 2020, minkä johdosta taulukon indeksiarvot on päivitetty kokonaisuudessaan.

Kuvio 1.6.2 Työtyytyväisyysindeksi vuosilta 2020–2022

Taulukko 1.6.15 Johtajuusindeksi vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	3,47	3,57	3,45
Lounais-Suomi	3,54	3,63	3,55
Itä-Suomi	3,70	3,69	3,69
Länsi- ja Sisä-Suomi	3,53	3,59	3,48
Pohjois-Suomi	3,75	3,76	3,48
Lappi	4,14	4,00	3,98
Yhteensä	3,57	3,63	3,52
Tavoite	3,70	3,60	3,60

Lähde: VMBaro

Työvoimakustannukset

Kokonaistyövoimakustannukset olivat 86 552 322 euroa. Kustannukset nousivat edellisen vuoteen verrattuna noin 2,6 prosenttia. Henkilötyövuoden keskimääräinen hinta oli 67 722 euroa, kun taas edellisenä vuonna hinta oli 65 779 euroa.

Säännöllisenä vuosityöaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli keskimäärin 80,0. Tehty kokonaisvuosityöaika oli 81,0 prosenttia. Tehdym työajan palkkojen prosenttiosuus palkkasummasta oli 76,6 prosenttia. Välillisten työvoimakustannusten osuus oli 31 263 409 euroa ja niiden prosenttiosuus tehdym työajan palkoista oli 56,5 prosenttia ja palkkasummasta 43,3 prosenttia.

Taulukko 1.6.16 Kokonaistyövoimakustannukset vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	36 801 095	35 774 565	33 095 350
Lounais-Suomi	9 077 462	8 879 175	8 420 974
Itä-Suomi	9 636 565	9 611 857	8 519 804
Länsi- ja Sisä-Suomi	17 803 637	17 068 646	15 874 091
Pohjois-Suomi	10 086 650	9 710 360	9 603 236
Lappi	3 146 914	3 320 866	2 867 608
Yhteensä	86 552 322	84 365 469	78 381 064

Lähde: Tahti 2/2023

Taulukko 1.6.17 Henkilötyövuoden hinta vuosilta 2020–2022

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	66 141	64 685	62 734
Lounais-Suomi	67 688	66 145	64 219
Itä-Suomi	69 446	66 756	65 351
Länsi- ja Sisä-Suomi	67 868	65 081	63 629
Pohjois-Suomi	69 811	67 389	66 564
Lappi	74 991	73 928	71 547
Keskimäärin	67 722	65 779	64 095

Lähde: Tahti 2/2023

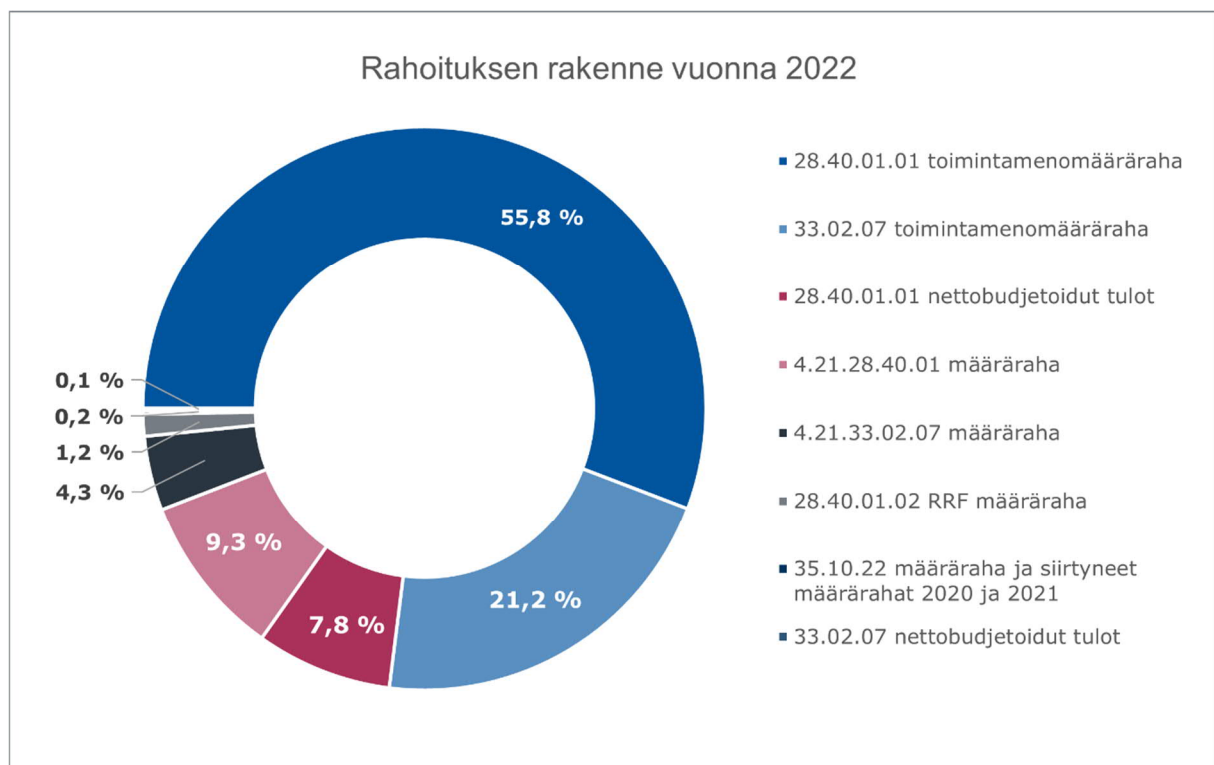
1.7 Tilinpäätösanalyysi

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön toiminnan rahoituksesta yli puolet koostui vuonna 2022 valtiovarainministeriön myöntämästä aluehallintoviraston toimintamäärärahasta. Aluehallintoviraston toimintamääräraha sisälsi määrärahaa koronapandemian aiheuttamiin lisämenoihin ja ruuhkien purkuun sekä vihreän siirtymän investointien lupamenettelyn vauhdittamiseen.

Toiminnan rahoituksesta reilu viidennes koostui sosiaali- ja terveysministeriön työsuojelun vastuualueille vuonna 2022 myöntämästä toimintamäärärahasta. Toiminnan rahoituksesta lähes 14 prosenttia koostui edelliseltä vuodelta siirtyneistä toimintamäärärahoista. Nettobudjetoiduista tuloista eli maksullisesta palvelutoiminnasta kertyi yhteensä noin kahdeksan prosenttia rahoituksesta. Toiminnan rahoituksesta reilu yksi prosentti koostui EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRF) määrärahasta. Nettobudjetoitujen määrärahojen ja tulojen yhteismäärä oli 121,2 miljoonaa euroa. Aluehallintovirastojen rahoituksen rakenne on kuvattu kuviossa 1.7.1.

Kuvio 1.7.1 Rahoituksen rakenne vuonna 2022

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Tuloarviotilien loppusumma oli liki 42,5 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli noin 7 miljoonaa. Huomattavaa eroa selittävät muihin sekalaisiin tuloihin kirjatut sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeita koskevat palautukset, joita oli noin 33,7 miljoonaa euroa.

Nettobudjetoidut tulot

Aluehallintovirastojen toimintamenomomentille 28.40.01.01 kertyi tuloja yhteensä liki 12,4 miljoonaa euroa. Vastaava summa vuonna 2021 oli noin 11,7 miljoonaa euroa. Taulukossa 1.7.1 on esitetty kertyneet tulot jaettuina virastoille. Tulot jakautuivat aluehallintovirastojen kesken seuraavasti:

- Etelä-Suomi 5,6 miljoonaa euroa
- Lounais-Suomi 0,8 miljoonaa euroa
- Itä-Suomi 1,1 miljoonaa euroa
- Länsi- ja Sisä-Suomi 2,7 miljoonaa euroa
- Pohjois-Suomi 1,7 miljoonaa euroa
- Lappi 0,4 miljoonaa euroa.

Taulukko 1.7.1 Vuoden 2022 nettobudjetoidut tulot pois lukien työsuojelu, euroa

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	5 636 928	5 452 350	5 442 423
Lounais-Suomi	829 890	814 221	555 711
Itä-Suomi	1 115 939	1 024 415	748 894
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 728 357	2 699 973	2 355 770
Pohjois-Suomi	1 691 453	1 348 797	1 886 141
Lappi	393 781	357 308	406 538
Toiminnan tuotot yhteensä	12 396 348	11 697 064	11 395 477

Työsuojelun vastualueen toimintamenomomentille nettobudjetoitujen tulojen määrä oli liki 250 000 euroa. Vastaava summa vuonna 2021 oli noin 445 000 euroa. Työsuojelun tulot jakautuivat aluehallintovirastojen kesken seuraavasti:

- Etelä-Suomi noin 49 600 euroa
- Lounais-Suomi noin 1 800 euroa
- Länsi- ja Sisä-Suomi noin 186 000 euroa
- Pohjois-Suomi noin 12 000 euroa.

Työsuojelun vuoden 2022 nettobudjetoidut tulot on esitetty taulukossa 1.7.2.

Taulukko 1.7.2 Työsuojelun vuoden 2022 nettobudjetoidut tulot, euroa

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	49 580	18 514	6 909
Lounais-Suomi	1 793	6 723	789
Itä-Suomi	0	16 935	35 117
Länsi- ja Sisä-Suomi	186 324	397 148	246 628
Pohjois-Suomi	12 099	5 640	0
Lappi	-	-	-
Toiminnan tuotot yhteensä	249 796	444 960	289 443

Vastuualueittain tuloja kertyi eniten ympäristöluvista, yksityisen terveydenhuollon palveluiden valvonnan maksuista ja alkoholilainsäädännön nojalla perittävistä maksuista.

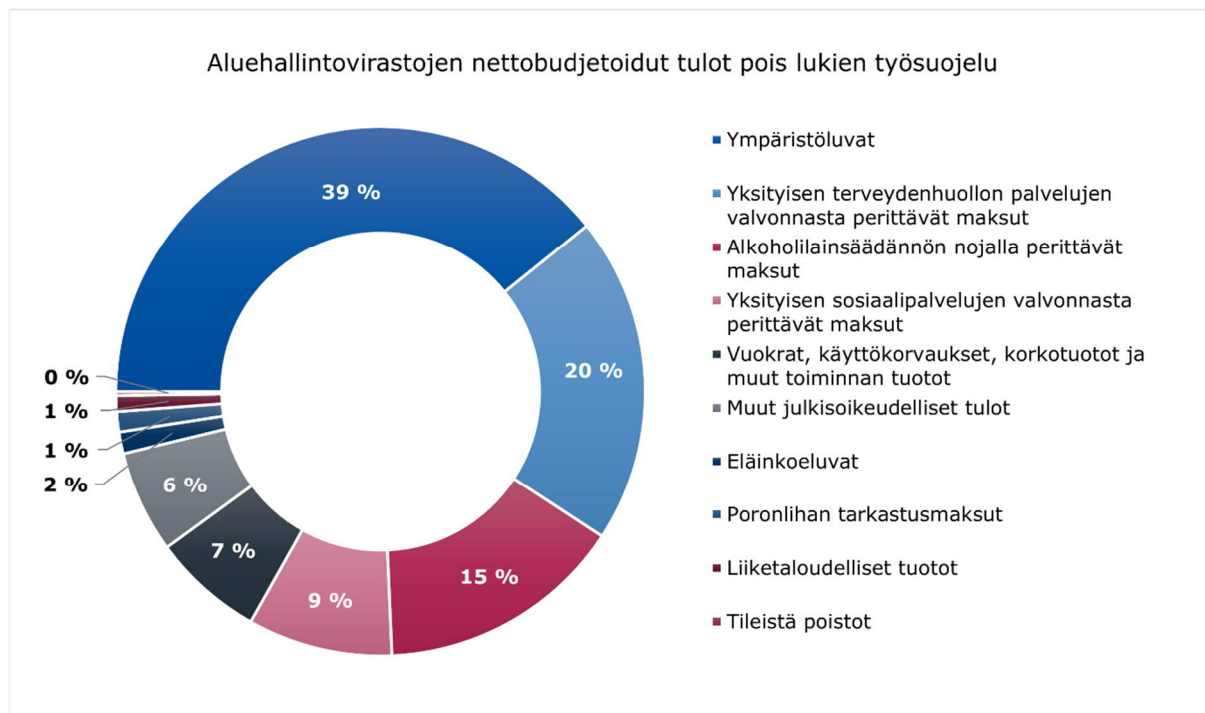
Ympäristölupatulojen kertymä oli liki 4,9 miljoonaa euroa. Tämä on noin 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Tulot pienenevät Etelä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoilla ja kasvoivat Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastoilla. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lupaluot kasvoivat noin 0,2 miljoonaa euroa.

Yksityisen terveydenhuollon palvelujen valvonnasta perittävien maksujen tulot pienenevät vuonna 2022 noin 0,1 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Tulot olivat suuruudeltaan noin 2,5 miljoonaa euroa.

Alkoholilainsäädännön nojalla perittävät lupamaksut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna yli 0,5 miljoonaa euroa liki 1,9 miljoonaan euroon.

Kuviossa 1.7.2 on esitetty aluehallintovirastojen nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2022 ilman työsuojelun tuloja.

Kuvio 1.7.2 Nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2022 pois lukien työsuojelu

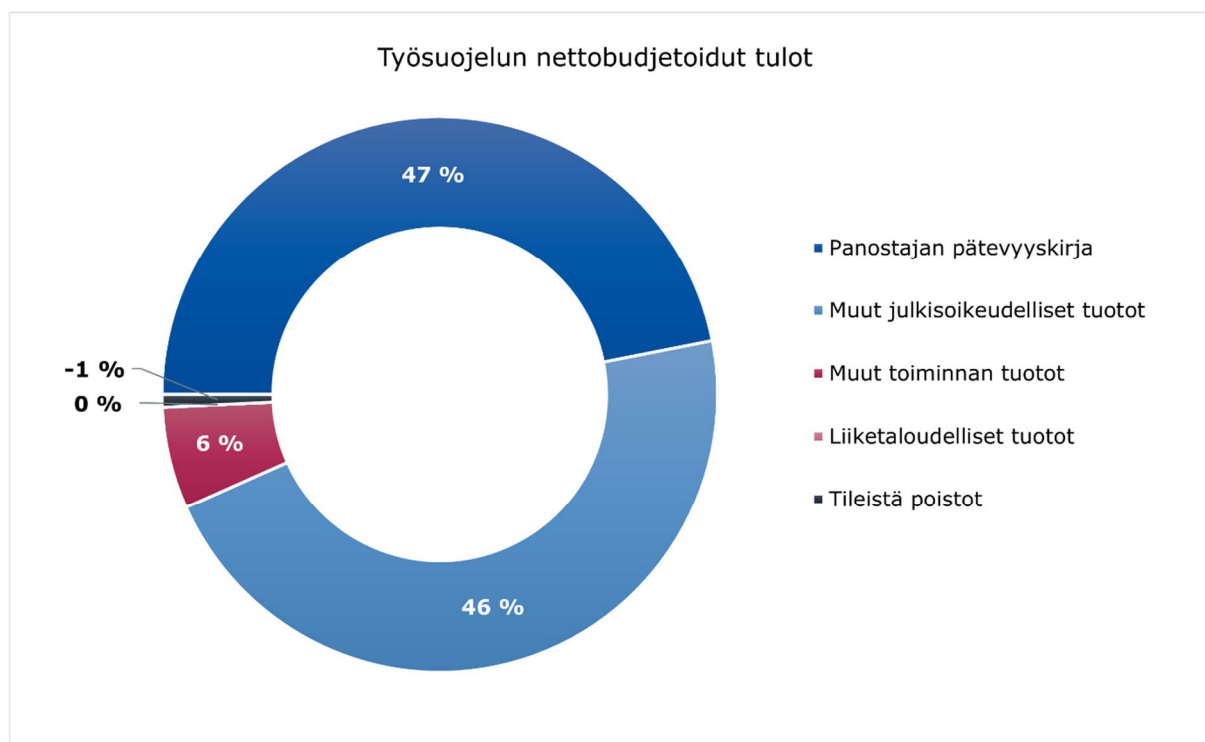

Työsuojeluvastuun nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2022 on esitetty kuviossa 1.7.3.

Työsuojelun tulot koostuivat vuonna 2022 pääasiassa panostajan pätevyyskirjan maksuista, jotka olivat noin 120 000 euroa. Tämä oli 200 000 euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Panostajan pätevyyskirjaluvat ovat voimassa viisi vuotta. Tästä syystä lupatuloissa on merkittäviä eroja vuosien välillä. Muut julkisoikeudelliset tulot olivat yli 100 000 euroa. Muut julkisoikeudelliset tulot kasvoivat jonkin verran edellisestä vuodesta.

Kuvio 1.7.3 Työsuojelun nettobudjetoidut tulot vuonna 2022

Toimintamenot

Talousarviotili 28.40.01. alajaoteltiin vuoden 2022 tilijaottelussa. Aluehallintoviraston toimintamenumomentin numerotunnus 28.40.01. vaihtui vuoden 2022 alussa numerotunnukseksi 28.40.01.01. Muutoksen syynä oli aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden saama EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rahoitus, joka oli pidettävä erillään muusta toimintamenumäärärahasta. RRF-tehtäviin varatun määrärahan numerotunnus oli 28.40.01.02.

Vuonna 2022 Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikkö sai toimintamenoihin nettomäärärahaa 67 614 000 euroa talousarviolille 28.40.01.01. Tämä oli lähes 3,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Vuodelta 2021 siirtynyttä toimintamenumäärärahaa oli käytettävissä 9,5 miljoonaa euroa.

Työsuojeluvastuualue sai toimintamenumäärärahaa talousarviolille 33.02.07 nettomäärärahaa 25 710 600 euroa. Se oli 2,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli käytettävissä 5,2 miljoonaa euroa.

Aluehallintovirastojen vuoden 2022 bruttomenot on esitetty taulukossa 1.7.3. ja kuviossa 1.7.4. Toimintamenumomentin 28.40.01.01 bruttomenot olivat yhteensä 77,5 miljoonaa euroa. Bruttomenot pienenevät 0,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin osa toimintamenoista muodostui henkilöstömenoista, jotka olivat 74,4 prosenttia bruttomenoista. Henkilöstömenot kasvoivat 0,7 prosenttia edellisestä vuodesta.

Palvelujen ostojen osuus kääntyi laskuun kasvuvuosien jälkeen. Ne olivat 16,3 prosenttia bruttomenoista ja pienenevät 6,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

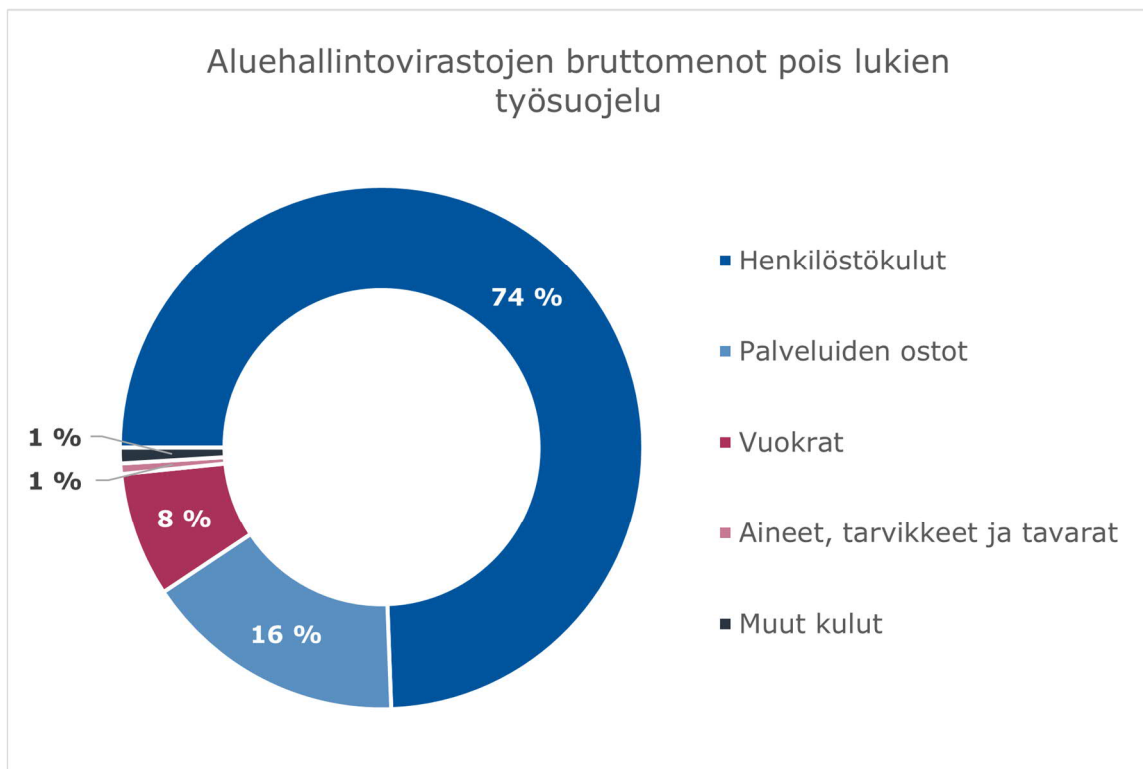
Muut kulut kasvoivat 44,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Muiden kulujen kasvuun vaikutti matkustamisen ja tilaisuuksien määrän kasvu. Koronapandemian helpottuessa pystyttiin taas muun muassa tekemään tarkastuskäyntejä paikan päällä, pitämään maanpuolustuskursseja ja järjestämään muita sidosryhmätapaamisia.

Työsuojelun bruttomenot vuonna 2022 on esitetty taulukossa 1.7.4. ja kuviossa 1.7.5. Toimintamenomomentin 33.02.07 bruttomenot olivat yhteensä 29,5 miljoonaa euroa. Bruttomenot kasvoivat 8,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstömenot olivat suurin yksittäinen menoerä. Ne olivat 91 prosenttia bruttomenoista. Henkilöstömenot kasvoivat 7,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2022 työsuojelun toimintamenomomentilla henkilötyövuosiototeuma oli 17,2 henkilötyövuotta enemmän kuin vuonna 2021. Palvelujen ostot kasvoivat 18,7 prosenttia ja muut kulut 108,8 prosenttia. Muiden kulujen kasvua selittää tarkastuskäynteihin liittyvien matkustuskulujen lisääntyminen. Vuokrat vähenivät 14,7 prosenttia ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kulu 7,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 1.7.3 Aluehallintovirastojen bruttomenot toimintamenomäärärahalla 2022 pois lukien työsuojelun vastuualue, euroa

Bruttomenot	28.40.01.01 2022	28.40.01 2021	Muutos % ed. vuoteen	% kuluista
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	501 162	590 057	-15,1	0,6
Henkilöstökulut	57 690 001	57 284 594	0,7	74,4
Palveluiden ostot	12 602 967	13 486 449	-6,6	16,3
Vuokrat	5 990 637	6 061 335	-1,2	7,7
Muut kulut	745 396	516 882	44,2	1,0
Yhteensä	77 530 162	77 939 316	-0,5	100,0

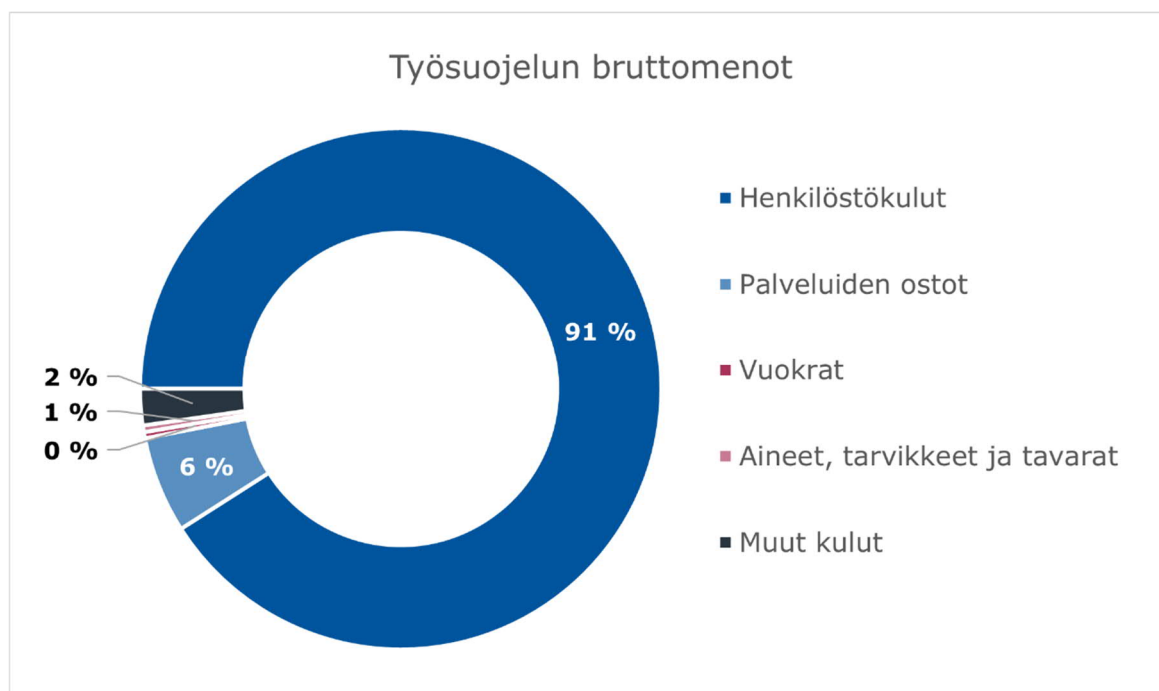
Kuvio 1.7.4 Aluehallintovirastojen bruttomenot 2022 pois lukien työsuojelu

Taulukko 1.7.4 Työsuojelun bruttomenot toimintamäärärahalla 2022, euroa

Bruttomenot	33.02.07 2022	33.02.07 2021	Muutos % ed. vuoteen	% kuluista
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	121 672	131 951	-7,8	0,4
Henkilöstökulut	26 850 139	25 036 224	7,2	91,0
Palveluiden ostot	1 765 150	1 486 581	18,7	6,0
Vuokrat	112 518	131 864	-14,7	0,4
Muut kulut	665 932	318 982	108,8	2,3
Yhteensä	29 515 411	27 105 603	8,9	100,0

Kuvio 1.7.5 Työsuojelun bruttomenot 2022

Aluehallintovirastojen nettomenot on esitetty taulukossa 1.7.5. Toimintavuoden toteutunut nettomääräraha oli 65,1 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha oli käytettävissä 9,5 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 siirtyvä määräraha oli 11,9 miljoonaa euroa. Siirtyvän erän osuus kasvoi 2,4 miljoonaa euroa ja 26 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden nettomenot on esitetty taulukossa 1.7.6. Toimintavuoden toteutunut nettomääräraha oli 29,3 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha oli käytettävissä 5,2 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 siirtyi määrärahaa 1,6 miljoonaa euroa, joka oli 68,8 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Taulukko 1.7.5 Aluehallintovirastojen nettomenot, euroa

Aluehallintovirasto	Käyttö 28.40.01.01	Käyttö 4.21.28.40.01	Käyttö yhteensä vuonna 2022	Määrärahat yhteensä 2022	Siirto vuo- delle 2023	Käyttö- %
Etelä-Suomi, pl. Hake	12 509 343		12 509 343	13 296 000	786 657	94
Hake	15 296 535	9 467 769	24 764 304	28 312 000	3 547 696	87
Etelä-Suomi jakamaton	0	0	0	4 603 769	4 603 769	0
Lounais-Suomi	4 360 500		4 360 500	5 239 000	878 500	83
Itä-Suomi	5 572 185		5 572 185	6 265 000	692 815	89
Länsi- ja Sisä-Suomi	9 684 264		9 684 264	10 480 000	795 736	92
Pohjois-Suomi	5 188 092		5 188 092	5 511 000	322 908	94
Lappi	3 064 655		3 064 655	3 375 000	310 345	91
Yhteensä	55 675 575	9 467 769	65 143 344	77 081 769	11 938 425	85

Taulukko 1.7.6 Työsuojelun nettomenot, euroa

Aluehallintovirasto	Käyttö 33.20.07	Käyttö 4.21.33.02.07	Käyttö yhteensä vuosi 2022	Määrärahat yhteensä vuosi 2022	Siirto vuodelle 2023	Käyttö-%
Etelä-Suomi	10 672 265	1 534 917	12 207 182	12 244 917	37 735	100
Lounais-Suomi	3 195 792	603 022	3 798 814	3 943 022	144 208	96
Itä-Suomi	2 354 739	757 869	3 112 608	3 447 869	335 261	90
Länsi- ja Sisä-Suomi	5 249 257	1 178 756	6 428 013	6 804 356	376 343	94
Pohjois-Suomi	2 627 855	1 091 499	3 719 353	4 436 499	717 145	84
Lappi	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	24 099 908	5 166 063	29 265 970	30 876 663	1 610 693	95

Muut menoarviotilit

Menoarviotilien loppusumma oli 522,8 miljoonaa euroa. Loppusumma oli 217,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan menoarviotilit olivat suurin menoarviotiliryhmä. Tilien yhteismäärä oli 201,2 miljoonaa euroa. Hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärä oli 32,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Suurimmat muutokset vuoteen 2021 verrattuna olivat kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen, jonka valtionavut kasvoivat edellisvuodesta 20,8 miljoonaa euroa, sekä uutena eränä vuodelle 2022 EU:n kestävän kasvun ohjelman 16,3 miljoonan euron valtionavustukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan menoarviotilit olivat yhteensä 73,8 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärä oli 11,3 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2021. Edellisvuosien tapaan suurin menoarviotilien ryhmä hallinnonalan sisällä olivat nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön osoitetut määrärahat, joita oli yhteensä 27,9 miljoonaa euroa.

Hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärän kasvu selittyi muun muassa sillä, että uusia valtionrahoituksia jaettiin 1,9 miljoonaa euroa muun muassa Liikkuva koulu ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien toimenpiteisiin. Rahapelitoiminnan tuotoista lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan jaettiin 2,7 miljoonaa euroa. Liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin puolestaan jaettiin 3,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan menoarviotilien yhteissumma kasvoi 146,3 miljoonalla eurolla. Tätä selitti suurimmaksi osaksi se, että sosiaali- ja terveysministeriö osoitti 165,1 miljoonaa euroa määrärahaa sosiaali- ja terveysministeriössä tehtyjen, vuoden 2022 hankepäätösten mukaisten valtionavustusten maksamista varten. Avustuksia käytetään sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksesta vastaavien hyvinvointialueiden tietojenkäsittelyyn, kuten tieto- ja viestintätekniikan muutosten käynnistysvaiheen kustannuksiin.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla 7,1 miljoonan euron menoerä aiheutui eläinlääkintähuollon menoista. Sisäministeriön hallinnonalalla metsäpalojen tähyystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuvat kustannukset

olivat 0,6 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan menoerä 0,2 miljoonaa euroa aiheutui palkkausmenoista.

Valtuudet

Aluehallintovirastolla oli valtuuksia opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen osalta momentilla 29.10.34 valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin sekä momentilla 29.80.34 valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtuuksien aikaisempien vuosien käyttö oli yhteensä 10,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 valtuuksiin liittyviä talousarviomenoja aiheutui 2,9 miljoonaa euroa. Myöhempien vuosien määrärahatarve oli 7,4 miljoonaa euroa.

Kirjanpitoyksión talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella löytyvät luvussa talousarvion toteumalaskelma.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma käsittää koko kirjanpitoyksión. Varainhoitovuoden 2022 kulujäämä oli 677,4 miljoonaa euroa, joka oli 328,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Huomattavimmat tuotto- ja kululaskelman muutokset tulivat siirtotalouden kulujen kasvusta. Siirtotalouden kulujen kasvu johtui sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamien hallitusohjelman mukaisten hankkeiden rahoituksen euromääräisestä kasvusta. Yhtenä merkittävänä muutoksena olivat vuoden 2022 alusta alkaneet valmistelevat toimet sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä vastuun siirtämiseksi hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Vuonna 2022 toiminnan tuottojen yhteismäärä oli 15,2 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuottojen osuus oli 88,2 prosenttia ja ne koostuivat pääasiassa julkisoikeudellisista suoritteista. Toiminnan tuotot kasvoivat 0,8 miljoonaa euroa vuoteen 2021 verrattuna. Toiminnan tuottojen kasvuun vaikutti muun muassa alkoholihallinnon lupamäärien kasvu.

Maksullisen toiminnan saamisten tileistä poistoja tehtiin yhteensä noin 31 000 euron arvosta, mikä oli noin 82 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Tämä johtuu siitä, että vuoden 2021 aikana tileistä poistot saatettiin ajan tasalle.

Vuonna 2022 toiminnan kulujen yhteismäärä oli 109,8 miljoonaa euroa. Suurimmat kuluerät olivat henkilöstökulut, 85,9 miljoonaa euroa, palvelujen ostot, 15,5 miljoonaa euroa, sekä vuokrat, 6,1 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut lisääntyivät 1,9 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna.

Vuoden 2022 vuokrat koostuivat pääasiassa toimitilojen vuokrista. Valtion kiinteistöstrategian mukaisesti kirjanpitoyksiónissä pyritään tehokkaaseen, kestäväan ja kokonaisedulliseen malliin. Vuokrakuluja saatiin pienennettyä noin 79 000 euroa vuodesta 2021. Inflaation ja sähkön hinnan nousun vuoksi säästöt jäivät odotettua pienemmiksi.

Suurimmat palvelujen ostot olivat vuonna 2022 valtion sisäiset ICT-palvelujen ostot, jotka olivat 5,5 miljoonaa euroa. Kirjanpitoyksikössä käytettiin Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin ICT-ratkaisuja. Tietotekniikan asiantuntijapalvelut laskivat noin 0,5 miljoonaa euroa vuodesta 2021. Tämä johtuu muun muassa tulossopimus- ja kehittämishankkeiden uudelleen arvioimisesta ja siirtämisestä tuleville vuosille.

Muut kulut olivat vuonna 2022 yhteensä 1,6 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 73,3 prosenttia vuodesta 2021. Matkustaminen lisääntyi ja matkustuskulut kaksinkertaistuivat vuoteen 2021 verrattuna. Kun koronapandemia helpotti, matkustaminen ja sidosryhmätilaisuuksien järjestäminen oli taas mahdollista.

Kokonaisuudessaan toiminnan kulut kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna noin 0,3 miljoonaa euroa. Kasvua tapahtui lähinnä henkilöstökulujen ja muiden kulujen osalta, muut kuluerät laskivat.

Siirtotalouden kuluja maksettiin yhteensä 677,6 miljoonaa euroa, mikä oli 328 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Siirtotalouden kulujen kasvu johtui sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamien hallitusohjelman mukaisten hankkeiden rahoituksen euromääräisestä kasvusta.

1.7.4 Tase

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön taseen loppusumma oli 26 376 506 euroa.

VASTAAVAA

Käyttöomaisuutta ja muita pitkäaikaisia sijoituksia oli vuoden 2022 lopussa 29 319 euroa. Se oli 9 870 euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Vähennys johtui käyttöomaisuuden myynnistä.

Lyhytaikaisia saamisia oli 3,5 miljoonaa euroa, josta myyntisaamisten osuus oli 93,7 prosenttia. Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat olivat yhteensä 22,8 miljoonaa euroa. Summa koostui pääasiassa valtion hoitoon jätettyjen vieraiden varojen talletuksista.

VASTATTAVAA

Kirjanpitoyksikön oma pääoma oli 385,1 miljoonaa euroa. Vierasta pääomaa oli yhteensä 411,5 miljoonaa euroa, joka oli 183,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Muut lyhytaikaiset velat olivat 366,5 miljoonaa euroa, joka oli 182,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2021. Siirtotalouden vastikkeettomiin velkoihin kirjattiin myöntöpäätösperusteiset valtionavustukset, joilla rahoitettiin hallitusohjelman mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita ja joiden maksatus on tulevana vuosina.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Aluehallintovirastoissa valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesta viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä vastaa aluehallintoviraston johto. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus

- virastojen toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta
- talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta
- toiminnan tuloksellisuudesta
- taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut hoidetaan pääosin keskiteysti Etelä-Suomen aluehallintovirastoon sijoitetulla hallinto- ja kehittämispalvelu-vastuualueella (hake). Hake vastaa omalta osaltaan edellä mainittujen palvelujen sisäisestä valvonnasta.

Aluehallintovirastot arvioivat sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan toimivuutta COSO 2013 -malliin perustuvalla arviointikehikolla. Arviointiin osallistuivat kaikki ylijohdajat ja vastuualueiden johtajat sekä ensimmäistä kertaa hallinto- ja kehittämispalveluiden vastuualueen yksiköiden päälliköt.

Aluehallintovirastoilla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla on yhteinen strategia vuosille 2020–2023 sekä strategiaan pohjautuva aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välinen tulossopimus vuodelle 2022.

Koronapandemia vaikutti virastojen toimintaan merkittävästi alkuvuoden aikana. Lisäksi virastojen toimintaan vaikuttivat Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa ja siitä aiheutunut tehostunut varautumistoiminta. Terveystieteiden tutkimuskeskukseen liittyen aluehallintovirastoille kirjattiin 3 785 potilasturvallisuusilmoituksia sisältävää valvonta-asiaa. Määrärahan jaon lopullisen valmistumisen viivästyminen hankaloitti merkittävästi virastojen johtamista ja resurssien kohdentamista. Vuosi oli henkilöstölle ja johdolle vaativa. Poikkeustilanteista huolimatta työ- ja toimintaympäristö sekä työyhteisön toimintakulttuuri olivat VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn mukaan hyvällä tasolla.

Arvioinnin tulokset ja johtopäätökset

Vuoden 2022 arvioinnin mukaan aluehallintovirastojen sisäinen valvonta oli asianmukaisesti järjestetty. Kaikkien osa-alueiden arviointien tulokset lukuun ottamatta seurantatoimenpiteitä ja riskienhallintaa laskivat hieman edellisvuodesta.

Taulukko 2.8.1 Arvioinnin tulokset osa-alueittain 2020–2022

Arvioinnin osa-alueet	2022	2021	2020
Ohjausympäristö	3,40	3,41	3,54
Riskienhallinta	3,37	3,36	3,43
Valvontatoimenpiteet	3,53	3,56	3,59
Tieto ja viestintä	3,27	3,30	3,45
Seurantatoimenpiteet	3,62	3,59	3,54
Kaikki aihealueet, keskiarvo	3,44	3,45	3,51
Arviointiasteikko: Ei asianmukainen 1–1,75 / Olennaisia puutteita 1,76–2,5 / Yksittäisiä puutteita 2,51–3,25 / Asianmukainen 3,26–4,0			

Ohjausympäristö

Kokonaisarvio ohjausympäristöstä oli arviointiasteikon mukaisesti asianmukainen.

Parannettavaa on osaamisen kehittämisessä, virkamiesten perehdyttämisessä ja kouluttamisessa aluehallintoviraston virkamiehiksi sekä osaamisen hyödyntämisessä yli vastuualuerajojen. Osaamiskartoituksia ei tehty. Palkkausjärjestelmän jäykkyys ei mahdollistanut nykyaikaista työntekijöiden onnistumisen palkitsemista.

Resurssit eivät olleet riittävät suhteessa viraston lakisääteisiin tehtäviin. Resurssit perustuivat määräraha-kehukseen, johon vaikuttamismahdollisuudet olivat pienet. Suunnitelmallinen rekrytointi oli haasteellista.

Riskienhallinta

Kokonaisarvio riskienhallinnasta oli lähes samalla tasolla kuin vuonna 2021 ja oli arviointiasteikon mukaisesti asianmukainen.

Valtakunnallinen riskienhallintaprosessi ei kuitenkaan edennyt vuosisuunnitelman mukaisesti. Tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä ei tunnistettu eikä analysoitu riittävästi. Valtakunnallista riskienhallintaa on kehitettävä ja se on kytkettävä virastotason riskienhallintaan. Riskienhallinnassa täytyy ottaa huomioon toimintaympäristön muutokset ja niihin pitää reagoida aiempaa nopeammin.

Valvontatoimenpiteet

Arvioinnin mukaan aluehallintovirastot noudattivat hyvän hallinnon periaatteita ja valvontatoimenpiteet tukivat ja varmistivat hyvän hallinnon toteutumisen. Valvontatoimenpiteiden arvioitiin kehittyneen myönteisesti ja ne järjestettiin asianmukaisesti. Tehtävät oli eriytetty asianmukaisesti.

Aluehallintovirastojen tunnistamiin riskeihin liittyvät valvontatoimenpiteet arvioitiin asianmukaisiksi. Edelleen kehitettävää nähtiin kuitenkin olevan muun muassa tietojärjestelmiin ja kyberturvallisuuteen liittyen.

Tieto ja viestintä

Kokonaisarvio tieto ja viestintä -osa-alueesta oli arviointiasteikon mukaisesti asianmukainen ja hivenen edellistä vuotta alhaisempi. Yleisesti virastoilla oli toimivat tiedonkulkua ja vuoropuhelua tukevat menettelyt.

Johdon raportointi vaatii edelleen kehittämistä. Haken perustaman controller-toiminnon kehittämistä jatkettiin tavoitteena tukea virastojen talouden ja toiminnan seurantaa sekä analysointia.

Kehitettävää tunnistettiin myös varautumista vaativien tilanteiden tiedonkulkukanavien suunnittelussa ja käytössä sekä poikkeustilanteiden viestinnässä henkilöstölle.

Whistleblower-direktiivin mukainen sisäinen ilmoituskanava korjaa toteutuessaan epäiltyjen virheiden ja väärinkäytösten ilmoittamisen nykytilannetta.

Sidosryhmäviestinnän kehittäminen sekä asiakkaiden ja kansalaisten tarpeiden tunnistaminen ja analysointi edellyttävät jatkotyötä. Asiakaspalautteen kerääminen ja säännöllinen asiakastyytyväisyyden mittaaminen oli puutteellista.

Seurantatoimenpiteet

Kokonaisarvio seurantatoimenpiteet-osa-alueesta oli arviointiasteikon mukaisesti asianmukainen ja parantunut hieman edellisestä vuodesta. Sisäisen valvonnan tilaa ja toimivuutta arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Toiminnan jatkuvassa arvioinnissa on kehitettävää muun muassa asiakastiedon ja -palautteen mukaan saamiseksi.

Valtiontalouden tarkastusviraston ja sisäisen tarkastuksen toimintayksikön virastoja koskevat tarkastuskertomukset saatettiin johdon tietoon ja niissä esitettyjen suositusten perusteella valittujen, vastuutettujen ja aikataulutettujen toimenpiteiden toteutumista seurattiin.

Vahvistuslausuma

Arvioinnin perusteella aluehallintovirastojen sisäinen valvonta ja siihen kuuluvat riskienhallinnan menettelyt täyttivät hyvin valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyillä kyettiin riittävän hyvin varmistamaan virastojen toiminnan laillisuus, tuloksellisuus ja omaisuuden turvaaminen sekä raportoinnin oikeellisuus ja riittävyys johtamisen ja ulkoisen ohjauksen tarpeet huomioiden.

1.9 Arviointien tulokset

EU-komission auditoijat tekivät koko Suomen valvontaketjua koskevan auditoinnin helmikuussa 2022. Auditointi koski kalan elintarvikehygieniasäädösten noudattamista. Auditointi kohdistui Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueen kala-alan laitoksissa toteutettuihin tarkastuskäynteihin. Aluehallintovirastojen osalta kiinnitettiin huomiota Ruokaviraston ohella valvonnan ohjausketjun toimivuuteen akselilla Ruokavirasto–aluehallintovirastot–kunnat.

EU-komission auditoijat tekivät koko Suomen elävien eläinten ja elintarvikkeiden vierasainevalvontaa koskevan auditoinnin syyskuussa 2002. Alustavana arviona poikkeamien tehokkaampi selvitys (jäämien osalta) ja niiden syiden selvittäminen on ollut puutteellista.

Euroopan unionin komission auditoinnit koskevat koko viranomaisvalvontaketjua. Komission havainnot koskevat kuitenkin periaatteessa kaikkia aluehallintovirastoja, koska kysymys on koko valvontaketjusta.

Kesäkuussa 2022 Ruokavirasto teki ISO/IEC 27001 -standardin tietoturva-arvioinnin maksajavirastotehtäviin. Arvioinnissa tuli esiin vain pieniä tarkennuksia vaativia korjauksia. Korjaukset kohdistuivat lähinnä teknisiin, jatkuviin parannuksiin.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikössä havaittiin yksi valtion ja sen vastuulla oleviin varoihin kohdistunut virheellinen valtionapupäätös, joka koski liikuntapaikkarakentamista. Tapauksessa on kyse vuosia 2019–2020 koskevasta päätöksestä (98 000 euroa), joka koski opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan yhtä valtionavustusta. Vuonna 2022 aluehallintovirasto teki asiassa hakijan suostumuksella uuden korjaavan kielteisen päätöksen. Jo siihen mennessä maksettua valtionapua (65 954 euroa) ei ole voitu periä takaisin takaisinperintääjän umpeutumisen vuoksi.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Etelä-Suomen aluehallintoviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	3 521 326,85	3 484 526	3 484 525,66	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	4 829,91	28 283	28 283,30	0,00	100
11.04.03.	Apteekkivero	1 346,01	143	142,60	0,00	100
11.19.09.	Muut verotulot	3 515 150,93	3 456 100	3 456 099,76	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	3 986 376,01	40 053 362	40 053 361,64	0,00	100
12.26.99.	Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot		1 166	1 166,40	0,00	100
	12.26.99.3. Muut tulot		1 166	1 166,40	0,00	100
12.28.99.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	2 300,00	2 507	2 506,59	0,00	100
12.29.99.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	120 886,92	693 420	693 419,53	0,00	100
12.30.99.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	409 141,97	306 775	306 774,64	0,00	100
12.33.02.	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulot	462 187,88	1 289 746	1 289 745,93	0,00	100
12.33.98.	Valtionapujen palautukset	2 205 634,37	2 322 215	2 322 214,99	0,00	100
	12.33.98.5. Muut valtionavut ja valtion osuudet	2 205 634,37	2 322 215	2 322 214,99	0,00	100
12.33.99.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	197,87	47	46,72	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	526 158,21	1 047 430	1 047 430,46	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	259 868,79	34 390 056	34 390 056,38	0,00	100
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	13,41				
13.01.05.	Korot muista lainoista	13,41				
15.	Lainat	333,76				
15.01.04.	Muiden lainojen lyhennykset	333,76				
Tuloarviotilit yhteensä		7 508 050,03	43 537 887	43 537 887,30	0,00	100

Päluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
24.											
	Ulkoministeriön hallinnonala							16 450,00	16 450,00	409,17	0,00
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)							16 450,00	16 450,00	409,17	
26.	Sisäministeriön hallinnonala	1 248 000,88	1 231 216	582 158,19	582 158,19	649 058,08					
26.01.29.	Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	88 488,96	31 216	31 216,27	31 216,27	0,00					
26.30.20.	Erityismenot (A)	1 159 511,92	1 200 000	550 941,92	550 941,92	649 058,08					
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	93 558 804,59	239 972 271	226 537 940,52	13 326 189,95	239 864 130,47	108 141,00	43 781 114,84	278 060 314,84	264 734 124,89	13 326 189,95
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	2 878 483,59	2 693 071	2 693 071,47		2 693 071,47	0,00				
28.40.01.	Aluehallintoviraston toimintamenot (S2)	64 018 000,00	69 114 000	55 787 810,05	13 326 189,95	69 114 000,00	0,00	9 467 768,81	78 581 768,81	65 255 578,86	13 326 189,95
	28.40.01.01. Aluehallintoviraston toimintamenot		67 614 000	55 675 575,09	11 938 424,91	67 614 000,00	0,00		67 614 000,00	55 675 575,09	11 938 424,91
	28.40.01.02. Lupaviranomaismenot vähähiilisen vedyn ja hiilidi- oksidin talteenottoon osana elpymis- ja palautumissuunnitel- maa (RRF Pilari1) (EK) (varattu)		1 500 000	112 234,96	1 387 765,04	1 500 000,00	0,00		1 500 000,00	112 234,96	1 387 765,04
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (A)	27 756,00									
28.70.05.	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (S3)	23 000 000,00	165 165 200	165 165 200,00		165 165 200,00	0,00	34 313 346,03	199 478 546,03	199 478 546,03	0,00
	28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoi- menuudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus		165 165 200	165 165 200,00		165 165 200,00	0,00	34 313 346,03	199 478 546,03	199 478 546,03	0,00
28.90.30.	Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (A)	3 634 565,00	3 000 000	2 891 859,00		2 891 859,00	108 141,00				
	28.90.30.3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 oppilaitosten perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avus- tusten maksamiseen (enintään) (EK)	1 573 429,00	1 000 000	919 572,00		919 572,00	80 428,00				
	28.90.30.4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 yleisten kirjasto- jen perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja - avustusten maksamiseen (EK) (enintään)	2 061 136,00	2 000 000	1 972 287,00		1 972 287,00	27 713,00				
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	62 513 867,95	73 959 319	73 232 181,14	559 028,70	73 791 209,84	168 108,76	8 657 486,80	59 011 531,40	57 416 988,90	590 885,19
29.01.29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäverome- not (A)	83 298,97		0,00		0,00	0,00				
29.01.30.	Lasten ja nuorten harrastustoiminta (S2)	13 981 600,00	13 984 045	13 864 589,21	119 455,39	13 984 044,60	0,00	538 504,73	14 522 549,33	13 717 446,38	119 455,39

Päluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.01.51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (K)	25 920,00	32 000	32 000,00		32 000,00	0,00				
29.01.51.3. Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoi- toon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen (EK)	25 920,00	32 000	32 000,00		32 000,00	0,00				
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskas- vatuksen käyttökustannuksiin (A)	2 551 337,27	2 766 000	2 765 127,14		2 765 127,14	872,86				
29.10.30.08. Avustukset saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen (KPY)		2 526 000	2 525 127,14		2 525 127,14	872,86				
29.10.30.09. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalve- luidenturvaaminen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (EK) (enintään)		240 000	240 000,00		240 000,00	0,00				
29.10.30.14. Avustus turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suoje- lua saavien lasten varhaiskasvatukseen (EK) (enintään)	2 311 337,27									
29.10.30.15. Avustus koronaepidemiasta johtuvan oppimisva- jeen paikkaamiseen (EK) (enintään)	240 000,00									
29.80.52. Rahapeliominnan tuotot taiteen edistämiseen (A)	2 188 554,54	2 200 000	2 197 988,12		2 197 988,12	2 011,88				
29.80.52.06. Kirjastot ja tiedon saatavuus (KPY)	2 188 554,54	2 200 000	2 197 988,12		2 197 988,12	2 011,88				
29.90.30. Avustukset Liikkuva -ohjelmiin sekä eräät avustukset (S3)	1 080 380,00						4 990 529,21	4 990 529,21	4 704 966,68	31 856,49
29.90.30.1. Liikkuva aikuinen -ohjelmaan (KPY)							1 238 141,00	1 238 141,00	1 177 091,09	0,00
29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)	997 700,00						249 383,21	249 383,21	130 522,37	18 336,49
29.90.30.3. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan (KPY)	82 680,00						932 217,00	932 217,00	865 465,22	13 520,00
29.90.30.4. Ikiliikkuja-ohjelmaan (KPY)							2 570 788,00	2 570 788,00	2 531 888,00	0,00
29.90.50. Rahapeliominnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edis- tämiseen (A)	7 260 168,14	10 450 274	10 430 569,44		10 430 569,44	19 704,56				
29.90.50.06. Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen (KPY)		9 637 000	9 637 000,00		9 637 000,00	0,00				
29.90.50.06.1. Liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin (KPY)		9 637 000	9 637 000,00		9 637 000,00	0,00				
29.90.50.07. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen (KPY)	6 586 441,00	574 274	570 894,00		570 894,00	3 380,00				
29.90.50.07.1. Liikkuva perhe, varhaiskasvatus, koulu & opis- kelutoimintaan (KPY)	6 586 441,00									
29.90.50.07.2. Liikkuvat -hanketukiin (KPY)		574 274	570 894,00		570 894,00	3 380,00				
29.90.50.08. Liikunnan koulutuskeskuksille (KPY)	530 000,00									
29.90.50.08.2. Liikunnan koulutuskeskusten opintoseteliväs- tuksiin, harkinnanvaraisiin avustuksiin sekä laatu- ja kehittämis- hankkeisiin (KPY)	530 000,00									

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.90.50.10. Liikunnan aluehallinnon toimintaan (KPY)		239 000	222 675,44		222 675,44	16 324,56				
29.90.50.12. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)	143 727,14		0,00		0,00	0,00				
29.90.52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille sekä eräisiin avustuksiin (A)		2 000 000	1 982 521,00		1 982 521,00	17 479,00				
29.90.52.5. Avustukset Liikkuva koulu ja Liikkuva aikuinen -ohjelmien toimenpiteisiin (covid-19, LTA 2) (KPY)		2 000 000	1 982 521,00		1 982 521,00	17 479,00				
29.90.56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (S3)							2 000,00	2 000,00	-19 750,15	0,00
29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin (KPY)							2 000,00	2 000,00	-19 750,15	0,00
29.91.50. Rahapeli-toiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (A)	5 820 609,03	6 157 000	6 028 959,54		6 028 959,54	128 040,46				
29.91.50.03. Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen (KPY)	788 000,00									
29.91.50.03.1. Etsivä nuorisotyö (KPY)	788 000,00									
29.91.50.04. Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti (KPY)		3 157 000	3 092 409,54		3 092 409,54	64 590,46				
29.91.50.04.1. Alueellinen nuorisotoimi (KPY)		405 000	351 459,54		351 459,54	53 540,46				
29.91.50.04.2. Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta (KPY)		2 752 000	2 740 950,00		2 740 950,00	11 050,00				
29.91.50.05. Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	2 767 709,03	3 000 000	2 936 550,00		2 936 550,00	63 450,00				
29.91.50.05.1. Alueellinen nuorisotoimi (KPY)	282 513,35									
29.91.50.05.2. Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta (KPY)	2 485 195,68									
29.91.50.05.4. Alueelliset ja paikalliset kehittämishankkeet (KPY)		3 000 000	2 936 550,00		2 936 550,00	63 450,00				
29.91.50.07. Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö (KPY)	2 264 900,00									
29.91.50.07.4. Alueelliset ja paikalliset kehittämishankkeet (KPY)	2 264 900,00									
29.91.51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (S2)	29 522 000,00	28 370 000	27 930 426,69	439 573,31	28 370 000,00	0,00	3 126 452,86	31 496 452,86	31 014 325,99	439 573,31
29.91.51.1. Työpajatoiminnan tukeminen (KPY)	16 300 000,00	16 300 000	16 044 745,64	255 254,36	16 300 000,00	0,00	214 842,55	16 514 842,55	16 248 092,95	255 254,36
29.91.51.2. Etsivän nuorisotyön tukeminen (KPY)	13 222 000,00	12 070 000	11 885 681,05	184 318,95	12 070 000,00	0,00	2 911 610,31	14 981 610,31	14 766 233,04	184 318,95
29.91.52. Eräät avustukset (S2)		8 000 000	8 000 000,00		8 000 000,00	0,00		8 000 000,00	8 000 000,00	0,00
29.91.52.3. Nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin (KPY)		1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	1 000 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.91.52.3.3. Etsivä nuorisotyö		1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	1 000 000,00	0,00
29.91.52.4. Avustus kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön (covid-19, LTA 2) (KPY)		7 000 000	7 000 000,00		7 000 000,00	0,00		7 000 000,00	7 000 000,00	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	6 462 490,58	7 082 623	7 060 420,36		7 060 420,36	22 203,05				
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	13 255,64	12 623	12 623,41		12 623,41	0,00				
30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhojien torjunta (A)	6 449 234,94	7 070 000	7 047 796,95		7 047 796,95	22 203,05				
30.20.20.1. Kunnille maksettavat korvaukset ja aluehallinnon eräät eläinlääkintähuollon menot	6 449 234,94	7 070 000	7 047 796,95		7 047 796,95	22 203,05				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	188 630,93	207 563	207 562,62		207 562,62	0,00	0,00	207 562,62	207 562,62	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	188 630,93	207 563	207 562,62		207 562,62	0,00		207 562,62	207 562,62	0,00
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	188 630,93	207 563	207 562,62		207 562,62	0,00		207 562,62	207 562,62	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	168 855 044,16	201 187 540	184 195 925,78	16 991 614,09	201 187 539,87	0,00	191 094 124,99	264 792 472,99	230 205 318,52	34 587 154,47
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	350 024,21	407 527	407 527,06		407 527,06	0,00				
33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (S2)	27 909 000,00	25 710 600	24 099 907,50	1 610 692,50	25 710 600,00	0,00	5 166 062,99	30 876 662,99	29 265 970,49	1 610 692,50
33.03.31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (S3)	1 227 308,00	2 458 488	2 458 488,00		2 458 488,00	0,00	21 000 000,00	23 458 488,00	23 458 488,00	0,00
33.03.31.01. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman jatko	1 227 308,00									
33.03.31.02. Tulevaisuuden sote-keskus (lape)		2 458 488	2 458 488,00		2 458 488,00	0,00	21 000 000,00	23 458 488,00	23 458 488,00	0,00
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuskien ansioturvasta ja vuorottelu- korvauksesta (A)	42 137,14	38 527	38 527,03		38 527,03	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	42 137,14	38 527	38 527,03		38 527,03	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuskien perusturvasta (nettob) (A)	17 819,68	26 844	26 844,19		26 844,19	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	17 819,68	26 844	26 844,19		26 844,19	0,00				
33.60.32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä sosiaaliryön yliopistotasoiseen tutkimukseen (K)	25 000 000,00	25 000 000	25 000 000,00		25 000 000,00	0,00				
33.60.33. Valtion korvaus sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön erikoistumiskoulutukseen (A)	94 100 347,10	91 896 558	91 896 558,24		91 896 558,24	0,00				
33.60.33.01. Koulutuskorvaus yliopistollisille sairaaloille (KPY)	63 917 000,02	62 339 200	62 339 200,00		62 339 200,00	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.33.02. Lääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus muille terveydenhuollon toimintayksiköille (KPY)	16 236 546,97	14 629 110	14 629 110,15		14 629 110,15	0,00				
33.60.33.03. Hammaslääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus muille terveydenhuollon toimintayksiköille (KPY)	554 028,17	568 695	568 694,54		568 694,54	0,00				
33.60.33.04. Yleislääketieteen erityiskoulutuksen ja siihen rinnastettavan lisäkoulutuksen korvaus (KPY)	8 557 731,08	9 197 505	9 197 504,70		9 197 504,70	0,00				
33.60.33.05. Hammaslääkärin käytännön ja siihen rinnastettavan palvelun korvaus (KPY)	788 428,94	833 991	833 990,78		833 990,78	0,00				
33.60.33.06. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 14 §:ssä tarkoitetun koulutuksen korvaus (KPY)	118 431,92	202 868	202 868,07		202 868,07	0,00				
33.60.33.08. Lääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus yliopistoille (KPY)	3 319 820,00	3 153 190	3 153 190,00		3 153 190,00	0,00				
33.60.33.09. Erikoissosiaalityöntekijöiden koulutus (KPY)	275 160,00	795 600	795 600,00		795 600,00	0,00				
33.60.33.10. Oireenmukaisen hoidon ja rajatun lääkkeenmääräämisen koulutus (KPY)	333 200,00	176 400	176 400,00		176 400,00	0,00				
33.60.34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista, potilassiirroista ja lääketieteellisistä asiantuntijalausunnoista aiheutuviin kustannuksiin (A)	9 717 210,03	9 557 735	9 557 735,35		9 557 735,35	0,00				
33.60.34.02. Potilassiirrot (KPY)	110 567,77	30 495	30 495,08		30 495,08	0,00				
33.60.34.03. Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisista tutkimuksista maksettavat korvaukset (KPY)	9 507 128,49	9 404 642	9 404 641,58		9 404 641,58	0,00				
33.60.34.04. Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen ja pitkäaikaisvankien riskiarvioiden antamisen menot (KPY)	99 513,77	122 599	122 598,69		122 598,69	0,00				
33.60.36. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi (K)	562 000,00	562 000	562 000,00		562 000,00	0,00				
33.60.36.01. Valtionavut saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi	480 000,00									
33.60.36.02. Saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämiseen	82 000,00									
33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	9 929 198,00	29 138 684	29 138 684,00		29 138 684,00	0,00	146 928 062,00	176 066 746,00	174 959 367,56	1 107 378,44

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.39.02. Kansallinen mielenterveysstrategia	3 695 357,00	4 142 154	4 142 154,00		4 142 154,00	0,00	2 584 453,00	6 726 607,00	6 726 607,00	0,00
33.60.39.03. Kehitysvammaisten henkilökohtaisen budjetin ko- keilut	2 128 886,00								-1 107 378,44	1 107 378,44
33.60.39.04. Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	4 104 955,00	24 996 530	24 996 530,00		24 996 530,00	0,00	5 000 000,00	29 996 530,00	29 996 530,00	0,00
33.60.39.05. Osatyökykyisten työkykyohjelma							7 563 656,00	7 563 656,00	7 563 656,00	0,00
33.60.39.12. Tulevaisuuden sote-keskus							131 779 953,00	131 779 953,00	131 779 953,00	0,00
33.60.61. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja tervey- denhuoltoon (S3)		16 390 576	1 009 654,41	15 380 921,59	16 390 576,00	0,00	18 000 000,00	34 390 576,00	2 521 492,47	31 869 083,53
33.60.61.01. P4C111: Edistetään hoitotakuun toteuttamista ja puretaan hoitovelkaa (RRF Pilari 4) (EK) (enintään)		2 562 470		2 562 470,00	2 562 470,00	0,00	18 000 000,00	20 562 470,00	1 511 838,06	19 050 631,94
33.60.61.02. P4C112: Edistetään hoitotakuun toteuttamista (palvelut ja ennaltaehkäisy) (RRF Pilari 4) (EK) (enintään)		2 878 106	165 245,82	2 712 860,18	2 878 106,00	0,00		2 878 106,00	165 245,82	2 712 860,18
33.60.61.03. P4C113: Sosiaali- ja terveydenhuollon tietopohjan- vahvistaminen (RRF Pilari 4)		800 000	560 000,00	240 000,00	800 000,00	0,00		800 000,00	560 000,00	240 000,00
33.60.61.04. P4C114: Hoitotakuuta edistävät digitaaliset palve- lut (RRF Pilari 4) (EK) (enintään)		10 150 000	284 408,59	9 865 591,41	10 150 000,00	0,00		10 150 000,00	284 408,59	9 865 591,41
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	2 729 157,58	100 867	26 847,63	74 019,24	100 866,87	0,00	4 868 154,45	4 964 154,45	2 672 216,14	2 264 205,99
35.01.29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	3 144,58	4 867	4 866,87		4 866,87	0,00				
35.10.22. Eräät ympäristömenot (S3)	375 000,00	96 000	21 980,76	74 019,24	96 000,00	0,00	644 349,24	740 349,24	171 865,55	540 751,37
35.10.22.1. Eräät ympäristömenot	375 000,00	96 000	21 980,76	74 019,24	96 000,00	0,00	563 429,85	659 429,85	118 678,48	540 751,37
35.20.32. Avustukset asunottomuuden poistamiseksi ja asunottomuu- den tilastoinnin kehittäminen (S3)	2 351 013,00						4 223 805,21	4 223 805,21	2 500 350,59	1 723 454,62
Määrärahatilit yhteensä	335 555 996,67	523 741 399	491 843 036,24	30 950 851,98	522 793 888,22	947 510,89	248 417 331,08	607 052 486,30	555 236 620,24	50 768 435,60

Etelä-Suomen aluehallintoviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2022 valtuudet			Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
				Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä						
29.10.34 Valtionosuus- ja avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin	1 950						920	510	520		1 031	
361 Etelä-Suomen aluehallintovirasto												
Aikaisempien vuosien valtuudet	357						357					
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet												
364 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto												
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 593						562	510	520		1 031	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet												
29.80.34 Valtionosuus- ja avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin	8 305						1 972	1 798	1 478	1 297	6 333	
361 Etelä-Suomen aluehallintovirasto												
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 861						294	302	330	321	1 567	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet												
362 Lounais-Suomen aluehallintovirasto												
Aikaisempien vuosien valtuudet	682						213	215	213	41	469	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet												
363 Itä-Suomen aluehallintovirasto												
Aikaisempien vuosien valtuudet	445						288	84	37	36	157	
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet												
364 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	5 317						1 177	1 198	898	898	4 139	
Aikaisempien vuosien valtuudet												
Yhteensä	10 255						2 892	2 309	1 998	1 297	1 760	7 364
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta												
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾												
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta												
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾												

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

3 Tuotto- ja kululaskelma

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2022-31.12.2022		1.1.2021-31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	13 367 858,30		12 140 182,21	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	126 746,47		117 535,48	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 662 650,31</u>	15 157 255,08	<u>2 082 797,52</u>	14 340 515,21
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	634 302,85		744 404,32	
Henkilöstökulut	85 893 954,24		84 267 348,92	
Vuokrat	6 126 711,50		6 205 407,74	
Palvelujen ostot	15 541 675,00		17 094 508,37	
Muut kulut	1 556 662,82		898 398,59	
Poistot	<u>9 870,56</u>	<u>-109 763 176,97</u>	<u>19 232,02</u>	<u>-109 229 299,96</u>
JÄÄMÄ I		-94 605 921,89		-94 888 784,75
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	96 779,41		38 475,86	
Rahoituskulut	<u>-1 436,34</u>	95 343,07	<u>-1 035,43</u>	37 440,43
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00		4 382,82	
Satunnaiset kulut	<u>8 470,16</u>	<u>-8 470,16</u>	<u>300,00</u>	<u>4 082,82</u>
JÄÄMÄ II		-94 519 048,98		-94 847 261,50
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointi- aluehallinto	244 073 318,84		224 427 247,31	
Siirtotalouden kulut hyvinvointialuehallinnolle	307 101 374,50		0,00	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	1 420 988,16		2 425 775,32	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	16 316 455,84		13 194 158,66	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	409,17		0,00	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	7 179 380,00		7 604 980,00	
Muut siirtotalouden kulut	<u>6 984 229,08</u>	<u>-583 076 155,59</u>	<u>6 307 642,26</u>	<u>-253 959 803,55</u>
JÄÄMÄ III		-677 595 204,57		-348 807 065,05
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	3 456 242,36		3 516 496,94	
Perityt arvonlisäverot	28 283,30		4 829,91	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-3 258 723,00</u>	<u>225 802,66</u>	<u>-3 493 631,05</u>	<u>27 695,80</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-677 369 401,91</u>		<u>-348 779 369,25</u>

4 Tase

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	0,00		9 870,56	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>29 319,64</u>	29 319,64	<u>29 319,64</u>	39 190,20
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		29 319,64		39 190,20
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	3 293 075,34		3 795 209,59	
Siirtosaamiset	178 954,55		190 443,97	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>42 507,26</u>	3 514 537,15	<u>34 013,75</u>	4 019 667,31
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	200,00		2 107,50	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-1 261,41		-1 177,88	
Muut rahat ja pankkisaamiset	<u>22 833 710,65</u>	<u>22 832 649,24</u>	<u>21 425 768,73</u>	<u>21 426 698,35</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		26 347 186,39		25 446 365,66
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>26 376 506,03</u>		<u>25 485 555,86</u>

	31.12.2022	31.12.2021	
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
VALTION PÄÄOMA			
Valtion pääoma 1.1.1998	-55 873 690,82	-55 873 690,82	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-146 445 116,16	-169 505 850,86	
Pääoman siirrot	494 557 379,51	371 840 103,95	
Tilikauden tuotto-/kulujaama	<u>-677 369 401,91</u>	<u>-348 779 369,25</u>	-202 318 806,98
VIERAS PÄÄOMA			
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA			
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	22 970 860,80	21 684 408,60	
Ostovelat	2 014 091,49	2 172 920,70	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 771 470,90	1 793 127,54	
Edelleen tilittävät erät	1 790 057,64	1 892 928,32	
Siirtovelat	16 421 993,86	16 161 907,32	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>366 538 860,72</u>	<u>184 099 070,36</u>	<u>227 804 362,84</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	411 507 335,41		227 804 362,84
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>26 376 506,03</u>		<u>25 485 555,86</u>

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen viralliset liitteet

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a-g §:n mukaisia.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkityksellään vähäisiä.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

6) Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut **tulot ja menot***

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	75 715 064,10		68 184 157,66						77 651 926,47	
	Bruttotulot	11 697 064,10		12 396 347,61						12 396 347,61	
	Nettomenot	64 018 000,00	69 114 000	55 787 810,05	13 326 189,95	69 114 000,00		9 467 768,81	78 581 768,81	65 255 578,86	13 326 189,95
33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	28 353 959,91		24 349 702,76		25 960 395,26				29 515 765,75	
	Bruttotulot	444 959,91		249 795,26		249 795,26				249 795,26	
	Nettomenot	27 909 000,00	25 710 600	24 099 907,50	1 610 692,50	25 710 600,00		5 166 062,99	30 876 662,99	29 265 970,49	1 610 692,50
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perustavasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	17 819,68		26 844,19		26 844,19					
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	17 819,68	26 844	26 844,19		26 844,19	0,00				

*) Korjaus 28.2.2023: Otsikkoteksti ...Nettoutetut menot korjattu muotoon Nettoutetut tulot ja menot

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Päälukon ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		1 019 698,14
Vuosi 2020		291 497,02
4.20.24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	16 040,83	
4.20.29.90.30.1. Liikkuva aikuinen -ohjelmaan (KPY)	61 049,91	
4.20.29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)	100 524,35	
4.20.29.90.30.3. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan (KPY)	53 231,78	
4.20.29.90.30.4. Liikuntapaikkarakentaminen virkistyskäyttöön (KPY)	38 900,00	
4.20.29.90.56.1. Ikäihmisten liikkumishanke pilotointiin (KPY)	21 750,15	
Vuosi 2021		728 201,12
4.21.29.01.30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta	685 647,56	
4.21.29.91.51.1. Työpajatoiminnan tukeminen (KPY)	11 495,24	
4.21.29.91.51.2. Työpajatoiminnan tukeminen (KPY)	31 058,32	
35. Ympäristöministeriön hallinnonala		27 732,32
Vuosi 2020		27 732,32
4.20.35.10.22. Eräät ympäristömenot	27 732,32	
Päälukat yhteensä		1 047 430,46
Vuosi 2020		319 229,34
Vuosi 2021		728 201,12

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	71 990 096,44	70 486 745,56
Palkat ja palkkiot	71 066 045,00	69 201 881,29
Tulosperusteiset erät	526 869,29	456 836,64
Lomapalkkavelan muutos	397 182,15	828 027,63
Henkilösivukulut	13 903 857,80	13 780 603,36
Eläkekulut	12 618 257,51	12 203 321,84
Muut henkilösivukulut	1 285 600,29	1 577 281,52
Yhteensä	85 893 954,24	84 267 348,92
Johdon palkat ja palkkiot, josta	3 393 485,32	3 318 904,03
- tulosperusteiset erät	11 566,07	5 620,47
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 180,00	6 698,16
Johto	1 160,00	960,00
Muu henkilöstö	20,00	5 738,16

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 7.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2022	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	22 832 649,24	0,00	0,00	22 832 649,24
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	22 832 649,24	0,00	0,00	22 832 649,24
31.12.2022	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli		
1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta		
Vastattavien rahoituserät							
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	22 970 860,80	0,00	0,00	22 970 860,80
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	22 970 860,80	0,00	0,00	22 970 860,80

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 009 589,30	4 393 033,54	1 125 759,89	1 125 759,89	2 106 364,91	8 750 918,23

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
...	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	4 009 589,30	4 393 033,54	1 125 759,89	1 125 759,89	2 106 364,91	8 750 918,23

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 17.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

TUOTOT	Etelä-Suomen aluehallintovirasto kpy yhteensä	Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto yht.	Itä-Suomen aluehallintovirasto	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto	Lapin aluehallintovirasto
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	122 875	86 570	16 239	5 478	1 763	12 826
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0					
Tuotot yhteensä	122 875	86 570	16 239	5 478	1 763	12 826
KOKONAISKUSTANNUKSET						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	54	13	21	3	14	3
Henkilöstökustannukset	44 750	16 822	14 990	1 633	8 231	3 074
Vuokrat	40	17	9	2	10	1
Palvelujen ostot	365	177	106	20	49	14
Muut erilliskustannukset	227	76	94	8	35	15
Erilliskustannukset yhteensä	45 437	17 105	15 220	1 666	8 339	3 107
Tukitoimintojen kustannukset	3 494	1 105	1 423	18	743	206
Poistot	5	4	0	0	0	2
Korot	0	0	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	9 592	3 191	3 584	22	1 979	816
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	13 092	4 300	5 007	40	2 722	1 023
Kokonaiskustannukset yhteensä	58 529	21 405	20 227	1 706	11 061	4 130
TULOS	64 346	65 165	-3 988	3 772	-9 298	8 695

TUOTOT	Etelä-Suomen aluehallintovirasto kpy yhteensä	Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja Länsi- ja Sisä- Suomen aluehallintovirasto yht.	Itä-Suomen aluehallintovirasto	Pohjois-Suomen aluehallintovirasto	Lapin aluehallintovirasto
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0	0	0	0	0	0
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	64 346	65 165	-3 988	3 772	-9 298	8 695

Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Aluehallintovirastojen kilpailullisen toiminnan myyntituotot ovat syntyneet Asuntokauppalain (843/1994) mukaisten turva-asiakirjojen sekä ryhmärakennuttamislaissa (190/2015) tarkoitettujen ryhmärakennuttamisasiakirjojen säilyttämisestä laskutetuista tuloista.

Toiminnan luonteen vuoksi kaikissa aluehallintovirastoissa kustannukset ja tuotot eivät ole jaksottuneet samalle tilikaudelle, asiakasta laskutetaan turva-asiakirjojen säilytyksen aiheuttamasta työmäärästä etukäteen ja asiakas voi toimittaa asiakirjoja säilytykseen usean tilikauden aikana, jolloin säilytykseen ottamiseen liittyvä työmäärä kohdentuu usealle tilikaudelle.

Kustannukset on kohdistettu työajanseurannan perusteella ko. toiminnalle ja kustannusten kohdistamisessa kilpailulliselle toiminnalle on noudatettu Valtiokonttorin antamia ohjeita ja määräyksiä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on antanut toimintaan virka-apua Lounais-Suomen aluehallintovirastolle ja virka-apuna annettua työaikaa ja sitä vastaavia kustannuksia ei ole mahdollista luotettavasti eritellä, joten näiden kahden aluehallintoviraston osalta on päädytty esittämään toiminnasta yhteinen laskelma.

5.2 Muut liitteet

Liite 1. Aluehallintovirastojen toiminnallisen tuloksellisuuden mittarit ja toteumat vuosina 2020–2022

Aluehallintovirastojen tulostavoitteiden toteumat esitetään tuotoksien ja laadunhallinnan näkökulmista määritellyillä mittareilla. Vuosien 2021–2022 tulossopimuksissa määriteltyjen uusien mittareiden osalta toteumatietoja ei voida esittää kaikilta vertailuvuosilta.

Toiminnallisen tuloksellisuuden mittareiden osalta sanallisen tavoitteen toteutumista on arvioitu kolmiportaisella asteikolla sekä värisymboleilla:

- 3 = tavoite toteutui, ● (vihreä)
- 2 = tavoite toteutui osittain, ● (keltainen)
- 1 = tavoite ei toteutunut, ● (punainen).

Taulukoissa käytettyjen virastojen lyhenteet ovat:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto (LSAVI)
- Itä-Suomen aluehallintovirasto (ISAVI)
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI)
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)
- Lapin aluehallintovirasto (LAAVI)
- kaikki aluehallintovirastot (AVIT).

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä									
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT	
Valtakunnallinen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma vuosille 2022–2026, yhteistyö Valviran kanssa Tavoite 2022: Vuoden 2022 toimenpiteet toteutettu	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 2	● 2	● 3	● 2	● 2	● 3	● 2,3	
	2020	● 2	-	● 2	● 2	● 3	-	● 2,3	
Terveystaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjaus Tavoite 2022: Arvioinnin ohjausta on jatkettu yhdessä Valviran kanssa	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2020	● 1	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2	● 2,0	
Alkoholihallinnon valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen Tavoite 2022: Vuoden 2022 toimenpiteet toteutettu	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0	
	2020	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0	
Tupakkalain valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen Tavoite 2022: Vuoden 2022 toimenpiteet toteutettu	2022	● 3	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2,8	
	2021	● 3	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2	● 2,3	
	2020	● 3	● 2	● 2	● 3	● 2	● 2	● 2,3	
Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnittelu ennakkollisen ohjauksen toteuttamiseksi Tavoite 2022: Vuoden 2021 aikana toimenpiteet suunniteltu	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2020	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0	
Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteutumistasesta Tavoite 2022: Vuoden 2022 toimenpiteet toteutettu	2022	● 2	● 3	● 1	● 2	● 1	● 3	● 2,0	
	2021	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2	● 2,7	
	2020	● 2	● 2	● 1	● 3	● 1	● 2	● 1,8	

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita								
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Aluehallintovirastot ovat yhteistyössä Valviran kanssa analysoineet sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatoiminnan nykytilan (1), kartoittaneet tietopohjan tarpeet (2) ja suunnitelleet toimenpiteet kohdentamisen tarkistamiseksi (3) Tavoite 2022: Määritellyt toimenpiteet 1–3 on toteutettu	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2	● 2	● 2,7
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0
	2020	● 2	● 2	● 2	● 2	● 3	● 1	● 2,0
Hybridistrategian toteutuminen päätöksillä, ohjauksella ja valvonnalla Tavoite 2022: Epidemiatilanteen edellyttämät päätökset on tehty ja on osallistuttu alueellisten epidemiaryhmiä toimintaan	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						
Sote-valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen Tavoite 2022: Vuoden 2022 toimenpiteet toteutettu	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2,2
	2020	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0
Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen sekä uuden valvontaohjelmakauden valmistelu yhteistyössä Valviran kanssa Tavoite 2022: Vuoden 2022 toimenpiteet ja valmistelu toteutettu	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2020	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
Valviran antamaa varhaiskasvatuksen omavalvontamääräystä toimeenpannaan yhteistyössä Valviran kanssa Tavoite 2022: Vuoden 2022 toimenpiteet toteutettu	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						
Pelastuslaitosten laatimien pelastustoimen suunnitelmien tilanteen valvonta mukaan lukien toimintavalmiuteen liittyvä valvonta Tavoite 2022: Palvelutason riittävyyttä on valvottu erityisesti toimintavalmiuden osalta avien yhteisen vuoden 2022 valvontasuunnitelman mukaisesti	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 2	● 3	● 3	● 2,8
	2020	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvojakohtainen riskiarvio päivitetään, kehitetään ja tehostetaan riskiperusteista valvontaa ja lisätään tiedonvaihtoa viranomaisten ja valvottavien kanssa								
Riskiarvion päivittäminen Tavoite 2022: Riskiarvio on päivitetty	2022	● 4	-	-	-	-	-	-
	2021	● 2	-	-	-	-	-	-
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						
Riskiperusteista valvontaa tukevan sanktioprosessin kehittäminen ja käyttöönotto Tavoite 2022: Käyttöönotto on toteutunut	2022	● 1	-	-	-	-	-	-
	2021	● 3	-	-	-	-	-	-
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						
Valvottavien rekisteröintihakemusten käsittelyaika, viikkoa Tavoite 2022: < 2 viikkoa	2022	● 3,4	-	-	-	-	-	-
	2021	● 3,2	-	-	-	-	-	-
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						
Ohjeet ja koulutukset valvottaville, kappale/vuosi Tavoite 2022: 5 kpl/vuosi	2022	● 3	-	-	-	-	-	-
	2021	● 8	-	-	-	-	-	-
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy									
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT	
Kantelujen käsittelyn mediaaniaika, kuukautta Tavoite 2022: < 6 kk	2022	● 3,8	● 3,1	● 2,1	● 1,8	● 1,1	● 2,1	● 2,4	
	2021	● 8,0	● 3,6	● 3,6	● 0,8	● 1,5	● 2,3	● 2,7	
	2020	● 9,1	● 4,8	● 2,4	● 1,0	● 2,5	● 3,5	● 3,6	
Keskitetty soten valvonta- ja kanteluasioiden toiminto, ratkaistut kantelut ja valvonta-asiat, kpl/htv yhteensä Tavoite 2022: Avit yhteensä 75 kpl/htv	2022	-	-	-	-	● 63	-	● 63	
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020							
Yli vuoden vireillä olleiden kantelujen osuus kaikista vireillä olevista kanteluista, prosenttia Tavoite 2021-2022: <15 % Tavoite 2020: <5 %	2022	● 47,6	● 39,6	● 31,7	● 7,4	● 27,3	● 20,9	● 39,1	
	2021	● 40,2	● 39,6	● 19,8	● 18,7	● 32,0	● 13,3	● 33,8	
	2020	● 29,3	● 38,7	● 20,4	● 14,7	● 29,5	● 7,4	● 27,3	
Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityksistä on tehty yhden viikon kuluessa, prosenttia kaikista tapauksista Tavoite 2022: 100 %	2022	● 1	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2,7	
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0	
	2020	● 3	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2,8	

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana									
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT	
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat YSL:n mukaiset lupa-asiat, mediaanikäsitteilyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon) Tavoite 2022: 10 kk	2022	● 10,3	-	● 14,0	● 17,0	● 10,4	-	● 11,5	
	2021	● 10,2	-	● 12,9	● 12,0	● 12,3	-	● 11,3	
	2020	● 9,9	-	● 10,5	● 13,8	● 19,0	-	● 11,9	
YSL:n mukaiset kaikki lupa-asiat, mediaanikäsitteilyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon) Tavoite 2022: 12 kk	2022	● 8,3	-	● 10,8	● 17,8	● 7,9	-	● 9,6	
	2021	● 9,6	-	● 10,9	● 12,5	● 10,5	-	● 10,5	
	2020	● 7,9	-	● 8,0	● 13,3	● 16,3	-	● 9,9	
Vesilain mukaiset asiat, mediaanikäsitteilyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon) Tavoite 2022: 8 kk	2022	● 7,2	-	● 8,1	● 8,1	● 12,3	-	● 8,1	
	2021	● 8,3	-	● 7,8	● 8,6	● 10,8	-	● 8,4	
	2020	● 8,5	-	● 10,2	● 8,5	● 9,9	-	● 8,6	
Ympäristölupien BAT-tarkistukset, enintään 10 kuukaudessa käsiteltyjen osuus kaikista käsitellyistä Tavoite 2022: 100 %	2022	● 95,7	-	● 16,7	● 30,8	● 100	-	● 65,1	
	2021	● 81,3	-	● 25,0	● 33,3	● 25,0	-	● 65,0	
	2020	● 97,0	-	● 50,0	● 63,0	● 14,3	-	● 73,0	
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat, mediaanikäsitteilyaika, kuukautta Tavoite 2022: 2 kk	2022	● 2,5	● 1,0	● 1,1	● 1,6	● 1,2	● 1,0	● 1,8	
	2021	Ei raportoitu vuonna 2021							
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020							

Varautumisen, valmiussuunnittelun ja turvallisuussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu								
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Asetetut valmiustoimikunnat ja yhteensovittamisrakenteet / pelastustoiminnan alue Tavoite 2022: On edistetty ja yhteen sovitettu maakuntatasoisten varautumisen yhteensovittamisrakenteiden muodostamista ja toimintaa Tavoite 2020: AVI-kohtainen 1 + 1-8 kpl	2022	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2,8
	2021	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2,2
	2020	1+4	1	1+3	1+4	1+2	1	6+13
Aluehallintovirastojen johdolla yhteen sovitetaan valmiutta kohottavien harjoitusten yhteisiä tavoitteita ja aikatauluja Tavoite 2022: Harjoitusten järjestämisen suunnitelmallisuutta on seurattu	2022	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2	● 3	● 2,3
	2021	● 3	● 2	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2,3
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						
Tilannekuva arjen turvallisuuden kehityksestä kuntien ja muiden toimijoiden käyttöön Tavoite 2022: AVI-kohtainen 1 kpl ja AVIT yhteensä 6 kpl	2022	● 1	● 1	● 3	● 1	● 2	● 2	● 1,7
	2021	● 1	● 3	-	● 1	● 3	-	● 2,0
	2020	Ei raportoitu vuonna 2020						
Aluehallintovirastojen yhteinen valmiusharjoitusten kehittämishanke Tavoite 2022: Alueelliset valmiusharjoitukset on toimeenpantu huomioiden kansalliset ja alueelliset riskiarviot sekä kansallinen valmiussuunnitelma	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 1	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 1,8
	2020	● 1	● 1	● 1	● 2	● 1	● 1	● 1,2
VALHA 2022 -harjoitukseen osallistuminen Tavoite 2022: Osallistuttu harjoitukseen	2022	● 1	● 0	● 1	● 0	● 0	● 0	● 1,0
	2021	VALHA 2021 -harjoitus peruttu, ei toimenpiteitä						
	2020	VALHA 2020 -harjoitus peruttu, ei toimenpiteitä						
Alueellisista eläintautien valmiussuunnitelmista on ajan tasalla Tavoite 2022: 100 %	2022	● 3	● 2	● 1	● 2	● 2	● 3	● 2,2
	2021	● 3	● 3	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2,5
	2020	● 3	● 2	● 3	● 3	● 3	● 3	● 2,8

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhteisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja								
Mittari ja tavoite	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Uusien valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönotto osaksi perustoimintaa Tavoite 2022: Vastuualueittain vähintään yksi aluehallintovirastojen tulosoheutusryhmälle raportoitu uusi valtakunnallinen toimintamalli, työtapo tai prosessi	2022	● 2,8	● 2,7	● 2,8	● 2,5	● 2,8	● 2,7	● 2,7
	2021	● 3,0	● 3,0	● 3,0	● 3,0	● 3,0	● 3,0	● 3,0
	2020	● 2,5	● 3,0	● 2,5	● 3,0	● 2,8	● 2,7	● 2,7
Avoimuuden edistäminen ja valvontatoiminnassa kertyvän tiedon hyödyntäminen Tavoite 2022: Olemassa olevaa tietoa on jaettu monitoimijaisesti ja monikanavaisesti (itsearviointi) ja on tuotettu avi.fi -sivuille AVI-kohtaisesti >5 ja yhteisesti >30 ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia	2022	● 2,5	● 1,3	● 2,5	● 2,0	● 2,3	● 2,0	● 2,1
	2021	● 2,8	● 2,3	● 2,5	● 2,3	● 2,3	● 2,3	● 2,4
	2020	● 2,8	● 2,3	● 2,8	● 2,8	● 2,5	● 2,7	● 2,6
Palveluiden ja prosessien digitalisointi kattavasti ja saavutettavasti Tavoite 2022: > 10 % kasvu sähköisen asiointikanavan kautta vireille tulleiden asioiden määrässä vuoteen 2021 nähden	2022	● 1,7	● 2,0	● 1,7	● 1,7	● 1,3	● 2,0	● 1,7
	2021	● 2,7	● 1,5	● 2,0	● 2,7	● 2,0	● 2,0	● 2,1
	2020	● 2,0	● 1,5	● 2,0	● 2,0	● 2,0	● 1,0	● 1,8

Liite 2. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit ja toteumat vuosina 2020–2022

Taulukoissa esitetään aluehallintovirastojen tulossopimuksessa määritellyt yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vaikuttavuustavoitteiden mittarit ja toteumat vuosilta 2020–2022. Tavoitellun kehityksen toteutuminen mittareilla tarkastellen on arvioitu viisiportaisella asteikolla sekä värisymboleilla:

- 5 = erinomainen (asetettu tavoite ylitettiin selvästi), ● (vihreä)
- 4 = hyvä (asetettu tavoite saavutettiin), ● (vihreä)
- 3 = kohtalainen (asetetusta tavoitteesta jäätiin), ● (keltainen)
- 2 = välttävä (asetetusta tavoitteesta jäätiin selvästi), ● (punainen)
- 1 = heikko (asetetusta tavoitteesta jäätiin erittäin paljon), ● (punainen)
- 0 = ei voida arvioida (asetetusta tavoitteesta luovuttiin tai tietoa toteumasta ei ole saatavilla).

Taulukoissa käytettyjen virastojen lyhenteet ovat:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto (LSAVI)
- Itä-Suomen aluehallintovirasto (ISAVI)
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI)
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)
- Lapin aluehallintovirasto (LAAVI)
- kaikki aluehallintovirastot (AVIT).

Peruspalvelut ovat turvallisesti ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2022-2025	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika kehittyä valtion talousarviossa sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pääluokassa tavoitteeksi asetetun mukaisesti	2022	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2	● 2,0
	2021	● 2	● 3	● 2	● 2	● 2	● 3	● 2,3
	2020	Ei arvioitu arviointiasteikolla						
Odotusaika lääkärille yli 7 päivää, prosenttiosuus	2022	40,1	45,3	51,7	44,1	58,0	38,4	46,3
	2021	39,0	48,0	37,0	45,0	39,0	49,0	42,8
	2020	52,5	58,3	36,7	46,6	47,4	43,7	47,5
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin vastaanottopalveluita riittävästi saaneiden osuus kehittyä valtion talousarviossa sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pääluokassa tavoitteeksi asetetun mukaisesti	2022	Ei voida arvioida						
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2020	Ei arvioitu arviointiasteikolla						
Lääkärin vastaanottopalveluita riittävästi saaneiden osuus, prosenttia tarvinneista	2022	Tietoa toteumasta ei saatavilla (Sotkanet)						
	2021	20,5	19,9	18,2	17,2	21,0	18,9	19,3
	2020	15,8	16,3	17,6	15,5	17,0	16,3	16,4
Varhaiskasvatuksen saatavuus ja laatu paranevat	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2021	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2020	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
Oppilaan oikeusturva paranee	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2021	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2020	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2022-2025	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Alueilla toimivilla viranomaisilla ja muilla julkishallinnon toimijoilla, järjestöillä ja elinkeinoelämällä on yhteinen ymmärrys alueen riskeistä ja jaettu käsitys eri toimijoiden rooleista ja tehtävistä sekä kyvystä toimia häiriötilanteissa. (Alueellinen riskiarvio on ajantasainen ja sitä hyödynnetään valmiussuunnittelussa ja valmiusharjoituksissa.)	2022	● 3,8	● 3,7	● 3,5	● 4,0	● 4,0	● 4,0	● 3,8
	2021	● 3,8	● 3,7	● 3,5	● 3,3	● 3,8	● 3,7	● 3,6
	2020	● 4,0	● 3,3	● 3,0	● 3,8	● 3,5	● 3,7	● 3,5

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2022-2025	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Alueen kunnilla ja viranomaisilla sekä muilla toimijoilla on ajantasaiset ja yhteensovitetut valmiussuunnitelmat. Alueen kunnilla on voimassa olevat, ajantasaiset ja kansallisia linjauksia noudattelevat turvallisuussuunnitelmat, joita toimeenpannaan laajassa yhteistyössä. Kuntia koskevat turvallisuussuunnitelmat voivat olla kunta-kohtaisia, seutukunnallisia tai maakunnallisia.	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 0	● 4	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,2
	2020	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0

Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2022-2025	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisistä vähenee	2022	Ei voida arvioida, tietoa toteumasta ei ole saatavilla						
	2021	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1,0
	2020	● 1	● 1	● 1	● 1	● 2	● 1	● 1,2
Kuntien kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoiminnan valtionavustusten alueellinen kattavuus ja kohdentuminen paranevat	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 3	● 3,8
	2021	● 4	● 5	● 5	● 5	● 4	● 4	● 4,5
	2020	● 5	● 5	● 5	● 5	● 4	● 4	● 4,7
Yhä useampi nuori ohjautuu koulutukseen tai työhön suoraan palvelusta (mm. työpajat)	2022	● 4	● 3	● 3	● 4	● 3	● 3	● 3,3
	2021	● 4	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,2
	2020	● 3	● 3	● 4	● 4	● 3	● 4	● 3,5

Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee								
Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2022-2025	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Täydennyskoulutuksen saatavuus, monimuotoisuus ja vaikuttavuus lisääntyvät	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2021	● 4	● 4	● 4	● 5	● 4	● 4	● 4,2
	2020	● 4	● 4	● 4	● 5	● 4	● 4	● 4,2

Toimintaympäristö kehitty yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2022-2025	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Monimuotoinen viranomaisyhteistyö on systemaattista ja tuottaa lisäarvoa yhdenmetyissä lupamenettelyissä, ja asiakkaiden ja sidosryhmien palaute yhteistyöstä paranee	2022	● 2,7	● 4,0	● 2,3	● 2,7	● 2,7	● 4,0	● 3,1
	2021	● 4,0	● 4,0	● 4,0	● 4,0	● 4,0	● 4,0	● 4,0
	2020	● 3,7	● 3,5	● 3,7	● 3,7	● 3,7	● 3,5	● 3,6

Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat

Mittari ja tavoiteltu kehitys vuosina 2022-2025	Vuosi	ESAVI	LSAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	LAAVI	AVIT
Toimintansa parantaneiden elintarvikealan toimijoiden osuus (Oivassa arvosanat C, D => A, B) kasvaa	2022	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4	● 4,0
	2021	● 4	● 4	● 5	● 4	● 4	● 3	● 4,0
	2020	● 3	● 2	● 3	● 3	● 4	● 2	● 2,8
Todetut vastustettavat eläintautitapaukset eivät muutu pysyviksi	2022	● 5	● 4	● 4	● 3	● 5	● 5	● 4,3
	2021	● 5	● 5	● 5	● 5	● 5	● 5	● 5,0
	2020	● 3	● 1	● 3	● 2	● 3	● 3	● 2,5
Vakavien eläinsuojelutapausten (EsL 44§) osuus vähenee	2022	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2021	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3,0
	2020	● 3	● 3	● 3	● 3	● 5	● 3	● 3,3

Liite 3. Hallinnonalakohtaiset siirtomenot aluehallintovirastoittain miljoonaa euroa vuosina 2020–2022

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2022	2021	2020
Opetus- ja kulttuuriministeriö		27	22	25
Sosiaali- ja terveysministeriö		39	39	41
Valtiovarainministeriö		1	1	2
Yhteensä		67	63	68

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2022	2021	2020
Opetus- ja kulttuuriministeriö		9	8	8
Sosiaali- ja terveysministeriö		196	55	100
Valtiovarainministeriö		200	0	121
Yhteensä		405	64	229

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2022	2021	2020
Opetus- ja kulttuuriministeriö		8	7	7
Sosiaali- ja terveysministeriö		19	20	19
Valtiovarainministeriö		0	0	1
Yhteensä		27	27	27

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2022	2021	2020
Opetus- ja kulttuuriministeriö		21	20	19
Sosiaali- ja terveysministeriö		22	23	23
Valtiovarainministeriö		2	2	2
Yhteensä		45	45	44

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2022	2021	2020
Opetus- ja kulttuuriministeriö		8	7	7
Sosiaali- ja terveysministeriö		18	18	18
Valtiovarainministeriö		0	0	0
Yhteensä		26	25	25

Lapin aluehallintovirasto

Hallinnonala	milj. €	2022	2021	2020
Opetus- ja kulttuuriministeriö		7	6	7
Sosiaali- ja terveysministeriö		1	1	1
Valtiovarainministeriö		0	0	0
Yhteensä		9	8	8

Liite 4. Aluehallintovirastojen seurantamittarit vuosina 2020–2022

Aluehallintovirastot seuraavat myös seuraavien tulossopimuksen tavoitteisiin kytkeytyvien seurantakohteiden ja indikaattorien kehitystä.

Taulukoissa käytetyt lyhenteet ovat:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI)
- Lounais-Suomen aluehallintovirasto (LSAVI)
- Itä-Suomen aluehallintovirasto (ISAVI)
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI)
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (PSAVI)
- Lapin aluehallintovirasto (LAAVI)
- kaikki aluehallintovirastot (AVIT).

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Lastensuojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntien sekä lupakäyntien lukumäärä	ESAVI 36 LSAVI 31 ISAVI 43 LSSAVI 110 PSAVI 17 LAAVI 9 AVIT 246	ESAVI 54 LSAVI 18 ISAVI 24 LSSAVI 87 PSAVI 12 LAAVI 8 AVIT 203	ESAVI 52 LSAVI 13 ISAVI 15 LSSAVI 50 PSAVI 3 LAAVI 6 AVIT 139
Lasten määrä, joiden kanssa on keskusteltu lastensuojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäynneillä	ESAVI 38 LSAVI 19 ISAVI 22 LSSAVI 76 PSAVI 37 LAAVI 10 AVIT 202	ESAVI 30 LSAVI 4 ISAVI 0 LSSAVI 24 PSAVI 36 LAAVI 3 AVIT 97	ESAVI 50 LSAVI 9 ISAVI 4 LSSAVI 23 PSAVI 20 LAAVI 1 AVIT 107
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakkollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ohjaus- ja neuvontakerrat	ESAVI 264 LSAVI 154 ISAVI 117 LSSAVI su 273 LSSAVI ru 182 PSAVI 163 LAAVI 130 AVIT 1 283	ESAVI 318 LSAVI 193 ISAVI 143 LSSAVI 437 PSAVI 177 LAAVI 116 AVIT 1 384	ESAVI 313 LSAVI 212 ISAVI 118 LSSAVI 645 PSAVI 101 LAAVI 96 AVIT 1 485
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakkollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ohjauskäynnit ja -tilaisuudet	ESAVI 13 LSAVI 8 ISAVI 6 LSSAVI 17 PSAVI 0 LAAVI 0 AVIT 44	Ei raportoitu vuonna 2021	Ei raportoitu vuonna 2020
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakkollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ennalta ilmoitetut tarkastuskäynnit	ESAVI 2 LSAVI 13 ISAVI 1 LSSAVI 3 PSAVI 0 LAAVI 0 AVIT 19	Ei raportoitu vuonna 2021	Ei raportoitu vuonna 2020

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakollisen ohjauksen ja neuvontakertojen sekä ennalta ilmoitettujen että ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien lukumäärä: Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit	ESAVI 0 LSAVI 3 ISAVI 4 LSSAVI 2 PSAVI 0 LAAVI 0 AVIT 9	Ei raportoitu vuonna 2021	Ei raportoitu vuonna 2020
Sote-valvontaohjelman painopisteiden/kohteiden mukaiset ohjaus- ja arviointikäynnit, käyntien määrä	ESAVI 19 LSAVI 0 ISAVI 4 LSSAVI 5 PSAVI 1 LAAVI 4 AVIT 33	ESAVI 10 LSAVI 2 ISAVI 1 LSSAVI 5 PSAVI 1 LAAVI 3 AVIT 22	ESAVI 3 LSAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 6 PSAVI 19 LAAVI 5 AVIT 33
Kunnallisen ympäristöterveydenhuollon arviointi- ja ohjauskäyntien käynnistäminen ja vakiinnuttaminen, toteutuneet arviointikäynnit, käyntimäärät/ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet, prosenttia	ESAVI 92,0 LSAVI 100,0 ISAVI 100,0 LSSAVI 100,0 PSAVI 100,0 LAAVI 100,0 AVIT 98,7	ESAVI 83,0 LSAVI 75,0 ISAVI 100,0 LSSAVI 100,0 PSAVI 100,0 LAAVI 100,0 AVIT 93,0	ESAVI 72,0 LSAVI 75,0 ISAVI 100,0 LSSAVI 70,0 PSAVI 100,0 LAAVI 100,0 AVIT 86,2
Kilpailu- ja kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisten tehtävien toimintasuunnitelman toteutumisaste, prosenttia	ESAVI 100,0 LSAVI 90,0 ISAVI 100,0 LSSAVI 100,0 PSAVI 100,0 LAAVI 94,0 AVIT 97,3	ESAVI 100,0 LSAVI 100,0 ISAVI 100,0 LSSAVI 100,0 PSAVI 100,0 LAAVI 100,0 AVIT 100,0	ESAVI 58,3 LSAVI 75,0 ISAVI 80,0 LSSAVI 95,0 PSAVI 100,0 LAAVI 100,0 AVIT 84,7
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontatoimien lukumäärä: Tarkastukset (koko toimintaa koskevat), kappaletta	ESAVI 14	ESAVI 16	Ei raportoitu vuonna 2020
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontatoimien lukumäärä: Muut valvontatoimenpiteet , kappaletta	ESAVI 352	ESAVI 40	Ei raportoitu vuonna 2020
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvonnan hallinnollisten seuraamusten lukumäärä, kappaletta	ESAVI 0	ESAVI 0	Ei raportoitu vuonna 2020

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Alkoholiluvat, keskimääräinen käsittelyaika, kuukautta	ESAVI 0,4 LSAVI 0,6 ISAVI 0,5 LSSAVI 0,4 PSAVI 0,2 LAAVI 0,3 AVIT 0,5	ESAVI 0,5 LSAVI 0,6 ISAVI 0,5 LSSAVI 0,7 PSAVI 0,5 LAAVI 0,3 AVIT 0,6	ESAVI 0,5 LSAVI 0,7 ISAVI 0,6 LSSAVI 0,6 PSAVI 0,4 LAAVI 0,3 AVIT 0,6
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 2,9 LSAVI 1,9 ISAVI 2,2 LSSAVI 2,0 PSAVI 1,5 LAAVI 1,2 AVIT 2,4	ESAVI 2,7 LSAVI 1,8 ISAVI 2,0 LSSAVI 1,7 PSAVI 1,6 LAAVI 1,4 AVIT 2,2	ESAVI 2,1 LSAVI 1,7 ISAVI 2,2 LSSAVI 1,3 PSAVI 1,2 LAAVI 1,6 AVIT 1,8
Yksityisen varhaiskasvatuksen rekisteröinnit ja ilmoitukset, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 0,2 LSAVI 0,5 ISAVI 0,8 LSSAVI 0,6 PSAVI 0,6 LAAVI 1,9 AVIT 0,5	ESAVI 0,4 LSAVI 0,9 ISAVI 1,5 LSSAVI 1,1 PSAVI 3,4 LAAVI 1,2 AVIT 1,2	ESAVI 0,4 LSAVI 0,6 ISAVI 1,0 LSSAVI 1,0 PSAVI 6,5 LAAVI 1,7 AVIT 1,3
Alkoholilupien aluehallintovirastoittain yhteenlaskettujen mediaanikäsittelyaikojen keskihajonta	AVIT 0,2	AVIT 0,1	AVIT 0,2
Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien aluehallintovirastoittain yhteenlaskettujen mediaanikäsittelyaikojen keskihajonta	AVIT 0,6	AVIT 0,5	AVIT 0,4
Ympäristö- ja vesilupien aluehallintovirastoittain yhteenlaskettujen mediaanikäsittelyaikojen keskihajonta	AVIT 1,7	AVIT 1,2	AVIT 1,4
Ympäristö- ja vesilupahakemukset, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta, hakemuksen vireille tulosta päätöksen antoon	ESAVI 8,9 ISAVI 10,0 LSSAVI 14,7 PSAVI 12,9 AVIT 11,3	ESAVI 9,9 ISAVI 11,0 LSSAVI 14,2 PSAVI 13,1 AVIT 11,9	ESAVI 9,1 ISAVI 12,6 LSSAVI 14,3 PSAVI 15,5 AVIT 12,0
Ympäristönsuojelulain mukaiset kaikki lupa-asiat (mediaanikäsittelyaika, kuukautta, hakemuksen kuuluttamisesta/lausuntopyynnöstä päätöksen antoon)	ESAVI 5,5 ISAVI 6,2 LSSAVI 7,2 PSAVI 6,7 AVIT 6,4	ESAVI 6,1 ISAVI 6,7 LSSAVI 6,4 PSAVI 4,0 AVIT 6,8	Ei raportoitu vuonna 2020
Vesilain mukaiset kaikki lupa-asiat (mediaanikäsittelyaika, kuukautta, hakemuksen kuuluttamisesta/lausuntopyynnöstä päätöksen antoon)	ESAVI 5,0 ISAVI 4,6 LSSAVI 4,2 PSAVI 6,4 AVIT 5,0	ESAVI 5,3 ISAVI 4,1 LSSAVI 5,1 PSAVI 6,7 AVIT 5,3	Ei raportoitu vuonna 2020
YVA-hankkeille tehtyjen lupapäätösten määrä, kappaletta	ESAVI 14 ISAVI 5 LSSAVI 12 PSAVI 8 AVIT 39	ESAVI 9 ISAVI 2 LSSAVI 3 PSAVI 4 AVIT 18	ESAVI 10 ISAVI 0 LSSAVI 1 PSAVI 11 AVIT 22

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Luvitetut hankkeet, joiden taustalla on YVA-lain (252/2017, 13 §) YVA-päätös siitä, että hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä, kappaletta	ESAVI 7 ISAVI 0 LSSAVI 4 PSAVI 2 AVIT 13	ESAVI 10 ISAVI 1 LSSAVI 1 PSAVI 0 AVIT 12	ESAVI 6 ISAVI 0 LSSAVI 7 PSAVI 3 AVIT 16
Espoon sopimuksen mukaiset (kansainvälinen kuuleminen) luvitetut hankkeet, kappaletta	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0
Ympäristölupien BAT-tarkistukset, 10 kuukauden käsitellyä aikataavoitteen ylittäneet, kappaletta	ESAVI 1 ISAVI 5 LSSAVI 9 PSAVI 0 AVIT 15	ESAVI 6 ISAVI 3 LSSAVI 4 PSAVI 3 AVIT 16	ESAVI 1 ISAVI 2 LSSAVI 10 PSAVI 6 AVIT 19
eLuvan kautta vireille tulleiden asioiden osuus kaikista vireille tulleista asioista, prosenttia	ESAVI 19,0 ISAVI 28,0 LSSAVI 17,3 PSAVI 14,9 AVIT 21,9	ESAVI 20,7 ISAVI 38,4 LSSAVI 25,1 PSAVI 18,1 AVIT 23,3	ESAVI 15,5 ISAVI 28,0 LSSAVI 20,0 PSAVI 7,0 AVIT 17,6
Yli 12 kk vireillä olleiden ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisten asioiden kappalemäärä	ESAVI 56 ISAVI 29 LSSAVI 71 PSAVI 81 AVIT 237	Ei raportoitu vuonna 2021	Ei raportoitu vuonna 2020
Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleiden ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden kappalemäärä	ESAVI 12 ISAVI 13 LSSAVI 32 PSAVI 45 AVIT 102	ESAVI 6 ISAVI 2 LSSAVI 25 PSAVI 47 AVIT 80	ESAVI 14 ISAVI 5 LSSAVI 32 PSAVI 46 AVIT 97
Ympäristölupien yhden luokun periaatteen soveltaminen (1.9.2020 alkaen), kappalemäärä kuinka monen asiaan sovellettu	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0	ESAVI 0 ISAVI 0 LSSAVI 0 PSAVI 0 AVIT 0

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta (sisältää kaikki kanteluryhmät)	ESAVI 9,4 LSAVI 9,4 ISAVI 5,1 LSSAVI 6,0 PSAVI 5,7 LAAVI 5,0 AVIT 7,5	ESAVI 9,8 LSAVI 9,0 ISAVI 6,3 LSSAVI 4,1 PSAVI 6,1 LAAVI 5,1 AVIT 7,4	ESAVI 9,2 LSAVI 8,0 ISAVI 6,6 LSSAVI 4,1 PSAVI 6,8 LAAVI 5,2 AVIT 7,2
Opetustoimen kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 5,2 LSAVI 8,9 ISAVI 6,7 LSSAVI 9,0 PSAVI 9,3	ESAVI 6,4 LSAVI 6,6 ISAVI 8,0 LSSAVI 7,6 PSAVI 9,3	ESAVI 10,3 LSAVI 11,3 ISAVI 6,5 LSSAVI 5,3 PSAVI 5,6

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
	LAAVI 7,2 AVIT 7,1	LAAVI 10,0 AVIT 7,4	LAAVI 6,3 AVIT 8,5
Varhaiskasvatuksen kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 3,0 LSAVI 2,2 ISAVI 4,0 LSSAVI 3,4 PSAVI 5,6 LAAVI 0,7 AVIT 3,2	ESAVI 4,5 LSAVI 8,1 ISAVI 2,0 LSSAVI 1,8 PSAVI 5,6 LAAVI 10,5 AVIT 5,1	ESAVI 12,5 LSAVI 10,9 ISAVI 7,0 LSSAVI 3,1 PSAVI 8,8 LAAVI 12,1 AVIT 10,6
Opetustoimen oikaisuvaatimukset, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	ESAVI 3,6 LSAVI 1,4 ISAVI 1,4 LSSAVI 1,9 PSAVI 1,2 LAAVI 1,7 AVIT 2,8	ESAVI 3,1 LSAVI 1,9 ISAVI 1,6 LSSAVI 2,3 PSAVI 1,3 LAAVI 2,6 AVIT 2,7	ESAVI 2,9 LSAVI 1,6 ISAVI 2,5 LSSAVI 2,5 PSAVI 1,5 LAAVI 2,0 AVIT 2,6
Vireille tulleiden kantelujen määrä, kolmen vuoden liukuva keskiarvo	ESAVI 1 645 LSAVI 436 ISAVI 474 LSSAVI 879 PSAVI 459 LAAVI 186 AVIT 4 080	ESAVI 1 624 LSAVI 458 ISAVI 468 LSSAVI 852 PSAVI 440 LAAVI 190 AVIT 3 997	ESAVI 1 489 LSAVI 420 ISAVI 458 LSSAVI 742 PSAVI 430 LAAVI 176 AVIT 3 714
Muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen osuus kaikista vireille tulleista kanteluista, prosenttia (sisältää sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut, varhaiskasvatuksen kantelut)	ESAVI 25,5 LSAVI 40,6 ISAVI 43,0 LSSAVI 42,8 PSAVI 48,2 LAAVI 34,1 AVIT 35,8	ESAVI 23,1 LSAVI 23,0 ISAVI 27,2 LSSAVI 27,2 PSAVI 31,3 LAAVI 21,5 AVIT 25,5	ESAVI 20,9 LSAVI 39,0 ISAVI 31,7 LSSAVI 29,9 PSAVI 31,3 LAAVI 20,0 AVIT 26,9
(Soten suunnitelmallinen valvonta, työaika) / (soten reaktiivinen valvonta + kantelut, työaika), prosenttia	ESAVI 6,2 LSAVI 3,8 ISAVI 8,7 LSSAVI 9,5 PSAVI 14,5 LAAVI 12,0 AVIT 8,1	ESAVI 2,6 LSAVI 3,2 ISAVI 6,1 LSSAVI 6,2 PSAVI 5,1 LAAVI 9,8 AVIT 4,4	ESAVI 2,4 LSAVI 2,5 ISAVI 6,7 LSSAVI 4,9 PSAVI 8,3 LAAVI 6,7 AVIT 4,1

Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoititoimintamme tehostuu

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Maanpuolustuskurssien laatu, kurssipalautteen keskiarvo (asteikolla 1–5)	ESAVI 4,3 LSAVI 4,5 ISAVI 4,6 LSSAVI 4,0 PSAVI 4,8 LAAVI 4,5 AVIT 4,5	ESAVI 4,3 LSAVI 4,2 ISAVI 4,5 LSSAVI 4,2 PSAVI 4,8 LAAVI 4,2 AVIT 4,4	ESAVI Ei arvioitu LSAVI 4,2 ISAVI 4,3 LSSAVI 4,6 PSAVI 4,5 LAAVI 4,4 AVIT 4,4

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Seurantamittari	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
Aluehallintovirastot on ollut mukana valvontatyössä hyödynnettävien Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedonkeruiden kehittämisessä ja suunnittelemisessa (itsearviointi: kattavasti, hyvin, kohtalaisesti, heikosti, ei lainkaan)	ESAVI Hyvin LSAVI Hyvin ISAVI Hyvin LSSAVI Hyvin PSAVI Hyvin LAAVI Hyvin AVIT Hyvin	ESAVI Hyvin LSAVI Hyvin ISAVI Hyvin LSSAVI Hyvin PSAVI Hyvin LAAVI Hyvin AVIT Hyvin	ESAVI Hyvin LSAVI Hyvin ISAVI Hyvin LSSAVI Hyvin PSAVI Hyvin LAAVI Hyvin AVIT Hyvin

Liite 5. Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet 2020–2022

Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet vuosina 2020–2022

Aluehallintovirastot	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Vastuualue									
Ylijohtajat ja johdon tuet	26,1	27,8	27,4	0,0	0,5	0,0	26,1	28,4	27,4
Opetus- ja kulttuuritoimi	98,8	101,5	91,5	2,6	2,2	9,0	101,4	103,7	100,5
Pelastustoimi ja varautuminen	38,6	37,6	33,1	2,9	2,7	3,0	41,5	40,3	36,1
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	387,1	402,2	376,6	7,0	5,3	3,7	394,1	407,5	380,3
Ympäristöluvut	144,5	138,7	138,1	2,9	4,7	4,9	147,3	143,4	143,0
Erikoistumisyksiköt	14,3	14,1	13,9	0,0	0,0	0,0	14,3	14,1	13,9
Hallinto- ja kehittämispalvelut	118,5	128,0	115,2	2,8	2,5	2,4	121,3	130,5	117,7
avi-momentti yhteensä	827,8	849,9	795,8	-	-	-	827,8	849,9	795,8
Työsuojelu	432,0	414,8	404,1	0,0	0,0	0,0	432,0	414,8	404,1
Yhteensä	1 259,9	1 264,7	1 199,9	18,2	17,8	23,0	1 278,1	1 282,6	1 222,9
Sisältää erikoistumistehtäviä	18,9	21,7	21,1	3,1	2,3	1,5	22,0	24,0	22,6

Etelä-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2020–2022

Etelä-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,9	4,1	4,8	0,0	0,5	0,0	4,9	4,6	4,8
Opetus- ja kulttuuritoimi	24,1	24,9	24,5	1,1	0,2	0,9	25,2	25,1	25,3
Pelastustoimi ja varautuminen	11,0	11,5	10,0	1,0	1,0	1,0	12,0	12,4	11,0
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	151,3	155,0	145,2	1,5	0,6	0,5	152,8	155,6	145,7
Ympäristöluvut	53,4	51,9	51,7	1,2	1,3	1,7	54,5	53,2	53,4
Hallinto- ja kehittämispalvelut	118,5	128,0	115,2	2,8	2,5	2,4	121,3	130,5	117,7
avi-momentti yhteensä	363,1	375,3	351,3	0,0	-	-	363,1	375,3	351,3
Työsuojelu	185,7	171,6	169,8	0,0	0,0	0,0	185,7	171,6	169,8
Yhteensä	548,8	546,9	521,1	7,6	6,2	6,5	556,4	553,1	527,6
Sisältää erikoistumistehtäviä	14,9	17,4	16,7	0,1	0,0	0,0	15,0	17,4	16,7

Lounais-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2020–2022

Lounais-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,0	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	4,0	4,0	4,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	11,4	12,9	12,6	0,5	1,0	1,2	11,9	13,8	13,8
Pelastustoimi ja varautuminen	5,6	4,9	4,5	0,0	0,0	0,0	5,6	4,9	4,5
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	47,6	48,0	48,2	4,5	4,1	2,7	52,1	52,1	51,0
Sisäinen tarkastus	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0
avi-momentti yhteensä	69,6	70,7	70,3		-	-	69,6	70,7	70,3
Työsuojelu	59,5	58,4	56,9	0,0	0,0	0,0	59,5	58,4	56,9
Yhteensä	129,1	129,1	127,2	5,0	5,1	3,9	134,1	134,2	131,1
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,0	0,0	0,0	2,9	2,3	1,5	2,9	2,3	1,5

Itä-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2020–2022

Itä-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,2	5,0	5,1	0,0	0,0	0,0	4,2	5,0	5,1
Opetus- ja kulttuuritoimi	17,2	17,7	14,3	0,0	0,0	0,8	17,2	17,7	15,2
Pelastustoimi ja varautuminen	5,7	5,3	4,8	0,0	0,0	0,0	5,7	5,3	4,8
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	46,1	50,0	45,1	0,0	0,0	0,0	46,1	50,0	45,1
Ympäristöluvut	17,6	18,7	17,1	1,4	1,7	0,3	19,0	20,4	17,4
avi-momentti yhteensä	90,8	96,7	86,4		-	-	90,8	96,7	86,4
Työsuojelu	46,6	45,6	42,9	0,0	0,0	0,0	46,6	45,6	42,9
Yhteensä	137,4	142,3	129,2	1,4	1,7	1,2	138,8	144,0	130,4
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,6	0,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,6	0,8	0,3

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2020–2022

Länsi- ja Sisä-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,4	6,0	4,2	0,0	0,0	0,0	4,4	6,0	4,2
Opetus- ja kulttuuritoimi	24,8	24,2	19,2	0,0	0,0	4,2	24,8	24,2	23,4
Pelastustoimi ja varautuminen	7,8	7,8	6,4	1,0	1,0	1,0	8,8	8,8	7,4
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	80,3	81,9	76,3	1,0	0,5	0,4	81,3	82,4	76,7
Ympäristöluvut	41,2	38,6	37,0	0,3	1,6	2,7	41,6	40,2	39,6
Ruotsinkielinen opetustoimi	13,3	13,1	12,9	0,0	0,0	0,0	13,3	13,1	12,9
avi-momentti yhteensä	171,8	171,5	156,1		-	-	171,8	171,5	156,1
Työsuojelu	88,2	87,6	85,2	0,0	0,0	0	88,2	87,6	85,2
Yhteensä	260,0	259,1	241,2	2,3	3,2	8,3	262,3	262,3	249,5
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,7	0,5	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7	0,5	0,7

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2020–2022

Pohjois-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	5,2	5,0	6,0	0,0	0,0	0,0	5,2	5,0	6,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	10,2	10,9	11,0	1,0	1,0	1,3	11,2	11,9	12,3
Pelastustoimi ja varautuminen	5,0	4,4	4,6	0,9	0,7	1,0	5,9	5,0	5,6
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	37,8	40,8	38,5	0,0	0,0	0,0	37,8	40,8	38,5
Ympäristöluvut	32,3	29,6	32,3	0,0	0,0	0,3	32,3	29,6	32,6
avi-momentti yhteensä	90,5	90,7	92,4		-	-	90,5	90,7	92,4
Työsuojelu	52,1	51,7	49,4	0,0	0,0	0,0	52,1	51,7	49,4
Yhteensä	142,6	142,4	141,7	1,9	1,7	2,6	144,5	144,1	144,3
Sisältää erikoistumistehtäviä	2,2	2,1	2,3	0,0	0,0	0,0	2,2	2,1	2,3

Lapin aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2020–2022

Lappi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	3,4	3,7	3,4	0,0	0,0	0,0	3,4	3,7	3,4
Opetus- ja kulttuuritoimi	11,1	10,9	9,8	0,0	0,0	0,7	11,1	10,9	10,5
Pelastustoimi ja varautuminen	3,5	3,8	2,8	0,0	0,0	0,0	3,5	3,8	2,8
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	24,0	26,5	23,4	0,0	0,0	0,0	24,0	26,5	23,4
avi-momentti yhteensä	42,0	44,9	39,4		-	-	42,0	44,9	39,4
Yhteensä	42,0	44,9	39,4	0,0	0,0	0,7	42,0	44,9	40,1
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,5	0,9	1,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,9	1,0

Liite 6. Aluehallintovirastojen nettobudjetoidut tulot euroa (pl. työsuojelu) vuosina 2020–2022

Alkoholilainsäädännön nojalla perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	859 045	648 131	631 184
Lounais-Suomi	278 248	179 091	183 371
Itä-Suomi	175 332	131 485	96 376
Länsi- ja Sisä-Suomi	365 436	256 160	234 506
Pohjois-Suomi	131 894	104 401	82 369
Lappi	69 511	51 836	48 984
Yhteensä	1 879 466	1 371 104	1 276 790

Yksityisen sosiaalipalvelujen valvonnasta perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	376 965	399 430	349 732
Lounais-Suomi	138 500	152 115	125 550
Itä-Suomi	138 360	143 065	115 490
Länsi- ja Sisä-Suomi	263 820	232 220	194 915
Pohjois-Suomi	145 475	93 540	78 950
Lappi	38 625	40 045	52 410
Yhteensä	1 101 745	1 060 415	917 047

Yksityisen terveydenhuollon palvelujen valvonnasta perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	1 178 962	1 177 522	865 770
Lounais-Suomi	310 374	346 266	194 780
Itä-Suomi	225 968	234 684	155 235
Länsi- ja Sisä-Suomi	490 552	553 430	337 990
Pohjois-Suomi	214 152	189 806	129 480
Lappi	71 680	81 070	56 240
Yhteensä	2 491 688	2 582 778	1 739 495

Ympäristöluvut

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	2 208 006	2 211 946	2 283 026
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	472 680	452 755	328 202
Länsi- ja Sisä-Suomi	1 219 466	1 278 254	1 279 103
Pohjois-Suomi	983 888	779 949	1 379 807
Lappi	-	-	-
Yhteensä	4 884 040	4 722 904	5 270 138

Eläinkoeluvat

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	165 434	149 025	159 085
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	-	-	-
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	-	-	-
Yhteensä	165 434	149 025	159 085

Poronlihatarkastusmaksut

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	-	-	-
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	-	-	-
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	154 247	145 512	209 622
Yhteensä	154 247	145 512	209 622

Muut julkisoikeudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	335 202	567 814	586 947
Lounais-Suomi	88 611	72 534	66 930
Itä-Suomi	65 354	52 858	49 622
Länsi- ja Sisä-Suomi	179 042	177 765	188 589
Pohjois-Suomi	70 737	73 822	72 636
Lappi	42 419	37 236	35 933
Yhteensä	781 363	982 029	1 000 657

Vuokrat, käyttökorvaukset, korkotuotot ja muut toiminnan tuotot

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	438 976	380 477	583 660
Lounais-Suomi	15 076	67 636	3 323
Itä-Suomi	35 372	14 459	7 200
Länsi- ja Sisä-Suomi	206 269	212 947	143 589
Pohjois-Suomi	145 132	111 507	139 513
Lappi	5 334	4 886	3 970
Yhteensä	846 159	791 912	881 255

Tileistä poistot

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	-12 231	-81 995	-16 983
Lounais-Suomi	-3 671	-3 420	-21 943
Itä-Suomi	-2 606	-4 891	-3 281
Länsi- ja Sisä-Suomi	-7 752	-10 803	-22 922
Pohjois-Suomi	-1 587	-4 294	-8 957
Lappi	-860	-3 277	-695
Yhteensä	-28 707	-108 680	-74 780

Liiketaloudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	86 570	0	0
Lounais-Suomi	2 752	0	3 700
Itä-Suomi	5 478	0	50
Länsi- ja Sisä-Suomi	11 524	0	0
Pohjois-Suomi	1 763	66	12 344
Lappi	12 826	0	73
Yhteensä	120 912	66	16 167

Liite 7. Aluehallintovirastojen työsuojelun nettobudjetoidut tulot euroa vuosina 2020–2022

Panostajan pätevyyskirja, euroa

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	-	-	-
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	118 913	320 355	162 950
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	-	-	-
Yhteensä	118 913	320 355	162 950

Muut julkisoikeudelliset tuotot, euroa

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	48 945	18 100	5 200
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	68 750	50 640	68 740
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	117 695	68 740	73 940

Liiketaloudelliset tuotot, euroa

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	0	0	0
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	0	6 068	17 353
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	0	6 068	17 353

Muut toiminnan tuotot, euroa

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	635	414	1 709
Lounais-Suomi	1 793	6 723	789
Itä-Suomi	0	16 935	35 117
Länsi- ja Sisä-Suomi	531	20 700	0
Pohjois-Suomi	12 099	5 640	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	15 058	50 412	37 615

Tileistä poistot, euroa

Aluehallintovirasto	2022	2021	2020
Etelä-Suomi	0	0	0
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	-1 871	-615	-2 415
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	-1 871	-615	-2 415

Liite 8. Aluehallintovirastojen ympäristötilinpäätös

Kestävä kehitys kirjanpitoyksikön toiminnassa

Vuonna 2022 voitiin todentaa valtion virastojen työnteon muuttuneita tapoja. Kun koronapandemia hellitti keväällä, havaittiin, että vahvan etätyösuosituksen aikana oli siirrytty kohti valtion monipaikkaista ekosysteemiä. Hybridityö on jäänyt osaksi yhä useamman työntekijän arkea. Kesälomien päätyttyä odotettiin koronapandemian jälkeistä työntekijöiden paluuta toimistoille, mutta sitä ei ole vielä tapahtunut. Arjen havaintojen, syksyisten työtilojen käyttöastemittausten ja työntekijöiden omien kokemusten mukaan toimistoilla työskentelee jatkuvasti nyt yleensä vain noin 10–20 prosenttia henkilöstöstä. Fyysinen, virtuaalinen ja sosiaalinen työympäristö on jatkossa kenties arvioitava uudestaan. Tällä on vaikutuksensa myös kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan.

Euroopan tapahtumat, Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainassa ja siitä seurannut energiakriisi sivuvaikutuksineen, siirsivät toiminnan fokusta varautumiseen ja energiankäyttökysymyksiin. Kirjanpitoyksikössä alettiin myös entistäkin enemmän pohtia kriisejä kestäviä vaihtoehtoja, muun muassa energiansäästötoimia ja sitä, mikä on toiminnalle turvattavaa ja olennaista.

Etätyöhön liittyvän hajautetun toiminnan arvioitiin turvaavan myös hallinnon resilienssiä. Samalla verkostoitunut ekosysteemi antaa mahdollisuuden kestävän kehityksen mukaisiin ratkaisuihin yhä lähempänä jokaista yksittäistä työntekijää: valinnanvaraa on niin työmatkan eri suoritustapoihin, työpisteen järjestämiseen, työruokailuun kuin muihinkin hiilijalanjälkeen vaikuttaviin arjen pieniin ratkaisuihin.

Toimitilojen kehittäminen

Loppuvuodesta 2021 hyväksytyin valtion toimitilastrategian mukaisesti myös aluehallintovirastojen toimitilojen toteutuksessa pyritään vähäpäästöisyyteen, tiloja tuotetaan ja ylläpidetään yhteiskuntavastuullisella tavalla ja kaikessa rakennusten käyttöön liittyvässä toiminnassa otetaan huomioon kestävän kehityksen ratkaisuja.

Aluehallintovirastot ovat osana valtion 2020-luvun palvelu- ja toimitilaverkkouudistushanketta osallistuneet monella paikkakunnalla toimitilastrategian mukaisiin yhteisten työympäristöjen hankkeisiin, joita Senaatti-kiinteistöt koordinoi eri toimijoiden kokonaisuuksina. Lähtökohtaisesti vain tarpeettomien toimitilaneliöiden vähentäminen tuo sekä toimintamenojen säästöjä että vähentää merkittävästi päästöjä. Vuoden 2022 aikana oli käynnissä useita yhteisten tilojen käyttöä edistäviä työympäristöhankkeita eri vaiheissaan ympäri maata: aluehallintovirastot osallistuivat virastotalohankkeisiin muun muassa Joensuussa, Kouvolassa, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Oulussa, Porissa, Tampereella ja Vaasassa. Parhaimmillaan aluehallintoviraston tilankäyttö ja toimintaneliöt vähenivät yhteishankkeissa ja kohteittain jopa kolme neljännestä samaan aikaan, kun toimistotyölle saadaan tuloksellista toimintaa tukevat, turvallisemmat ja terveellisemmät, muuntojoustavat tilat. Aiemman, 2014 linjatun valtion toimitilastrategian mukaiset tilatehokkuustavoitteet on saavutettu jo useimmilla aluehallintoviraston toimipaikoilla. Nyt edetään kohti 2021 päivitetyn valtion

toimitilastrategian tavoitteita, jotka ottavat jatkossa huomioon myös monipaikkaisen työn tuoman muutoksen tilojen käyttöasteisiin.

Hallinnon tilahallintajärjestelmän (HTH) mukaan kirjanpitoyksikkö Etelä-Suomen aluehallintovirasto oli vuoden 2022 alkuun mennessä saavuttanut tilatehokkuuden 19,3 toimistokäyttöistä neliötä henkilötyövuotta kohden. Vuokrattujen toimitalaneliöiden määrä ei vielä vuoden 2022 aikana merkittävästi muuttunut, sillä suunnitelmat ja rakennushankkeet olivat kesken, mutta ajanjaksolle 2023–2027 on näköpiirissä jo merkittäviä muutoksia.

Kirjanpitoyksikön hankintatoimi

Valtion yhteishankintayksikön Hankintapulssin mukaan vuonna 2022 aluehallintovirastojen hankinnan kohteista ja ostolaskuista 66 prosenttia tuli valtion konsernitoimijoilta, ensisijaisesti Senaatti-kiinteistöiltä, Valtorilta ja Palkeista. Kun kyseessä ovat muun muassa yhteishankintavelvoitteen ja muiden säännösten mukaisesti ohjatut hankinnat, myös hankintojen ympäristövaikutus jää enemmän keskitetyille, palveluitaan välittävälle valtiotoimijoille. Hankintatoimessa syntävä aluehallintovirastojen hiilijalanjälki oli vuonna 2022 kaikkiaan 4,39 miljoonaa CO₂-ekv.kg. Tästä Senaatti-kiinteistöjen osuus oli 43,9 prosenttia, Valtorin 17,5 prosenttia ja Palkeiden 6,0 prosenttia. Kolme keskeisintä valtiotoimittajaa siis välittävät samalla myös 67,4 prosenttia aluehallintovirastojen toiminnan päästöistä.

Tavanomaisessa toimistotyössä paperinkäyttö ilmentää konkreettista luonnonvarojen kuluttamista ehkä parhaiten: vuonna 2022 aluehallintovirastoihin hankittiin kaikkiaan 1 760 riisiä kopiopaperia, kun vuonna 2017 liki samankokoiseen organisaatioon ostettiin yli 10 000 riisiä. Paperinkulutus on viidessä vuodessa vähentynyt siis yli 80 prosenttia. Toki sähköinen työskentely ICT-laitteineen kuluttaa vastaavasti eri tavoin materiaaleja ja energiaa. Vuoden 2022 aikana aluehallintovirastoissa vakiintuivat edelleen sähköisen juridisen kirjallisuuden käyttö sekä digitaalisten kausijulkaisujen seuranta. Myös substanssijärjestelmien sähköisten palveluiden laajeneminen jatkui.

Monitahoista ympäristönäkökohtien arviointia tehtiin vuoden 2022 aikana aluehallintovirastojen virka-autojen uusimisissa, kun pyrittiin ottamaan huomioon puhtaiden moottoriajoneuvojen edistämisestä annettu EU-direktiivi ja sen myötä kansallinen laki 740/2021 ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista. Koronapandemian ja maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi autovalmistajien ja myyjien kesken oli vuonna 2022 useita markkinahäiriöitä muun muassa komponentti- ja logistiikkaketjuissa. Myös Hansel-puutejärjestely ajoneuvojen leasingjärjestelyistä viipyi markkinaoikeudessa. Lisäksi tarvittavan latausinfrastruktuurin suhteen oli paikallisia epävarmuustekijöitä. Vihreä siirtymä ei tässä tapauksessa edennyt juuri yhden vuoden aikana.

Matkustus

Aluehallintovirastoissa matkapäivien ja matkustussuoritteiden määrä vuonna 2022 oli jopa kolmin-nelinkertainen vuosien 2020 ja 2021 tunnuslukuihin verrattuna. Kun koronapandemiaan liittyneet rajoitukset pääosin hellittivät, virkatehtäviin ja tarkastustoimintaan liittyvä matkustaminen elpyi vuoden 2022 loppua kohden selvästi. Toisaalta samaan aikaan kokous- ja tapahtumamatkustamista

oletettavasti myös hillitsivät esimerkiksi muuttuneet työnteon tavat, mukaan lukien lisääntyneet videoneuvottelut, toiminnan aito monipaikkaisuus ja paikkariippumattomuus, valtion matkustusstrategian ohjaus ja toimintamenojen säästötarpeet sekä kestävän kehityksen ideat. Matkustamisen resursseja vievä vaikutus on todettu yleisesti: on esimerkiksi mahdollista käydä useita Teams-palavereja yhden päivän aikana sen sijaan, että kokoonnuttaisiin vaikkapa yhteen kokoukseen pääkaupunkiin.

6 Allekirjoitus

Tilinpäätösasiakirjan hyväksyminen

Olemme tänään hyväksyneet Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen vuodelta 2022.

28.2.2023

Merja Ekqvist
Ylijohtaja
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Leena Räsänen
Ylijohtaja
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Soile Lahti
Ylijohtaja
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Marko Pukkinen
Ylijohtaja
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Terttu Savolainen
Ylijohtaja
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Kaisa Ainasoja
Ylijohtaja
Lapin aluehallintovirasto

Tilintarkastajan merkintä

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV), joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Tämä asiakirja ESAVI/42757/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/42757/2022 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Ekqvist Merja 27.02.2023 09:18

Hyväksyjä Räsänen Leena 24.02.2023 12:35

Hyväksyjä Lahti Soile 24.02.2023 14:37

Hyväksyjä Pukkinen Marko 24.02.2023 15:31

Hyväksyjä Savolainen Terttu 27.02.2023 07:46

Hyväksyjä Ainasoja Kaisa 24.02.2023 12:53

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hämeenlinna

2023